משרד החינוך

בתי הספר והגנים של החופש הגדול

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תוכנית חינוכית לבתי הספר

פתח דבר

"פעילים ובריאים בקיץ 2020", הוא השם שניתן לתכנית החינוכית המיועדת לבתי הספר והגנים של החופש הגדול, תש"ף. התוכנית ממוקדת בתחום השפה ובתחום המתימטיקה, והיא עומדת בסימן אורח חיים פעיל ובריא. התוכנית מציעה מפגשים חווייתיים-ערכיים, המיועדים להעשרה ולהרחבה של עולם הידע, ההתנסויות והחוויות של הילדים.

מה בתכנית?

1. במסגרת זו מוצעים 30 מפגשים: 15 מפגשים לתלמידי כיתות א'-ב', בתחום השפה ובתחום המתימטיקה, ו-15 מפגשים לתלמידי כיתות ג'-ד', בתחום השפה ובתחום המתימטיקה.

   מפגשים אלה מהווים מערך של הפעלות ייחודיות ב- 4 נושאי משנה:

   - תזונה
   - פעילות גופנית
   - מצב הרוח
   - בריאות ומניעת מחלות

   כל אחד מנושאי המשנה כולל מספר מפגשים (ראו מיפוי המפגשים בשפה ובמתימטיקה להלן).

2. **תוכניות שבועיות** - במסגרת הנושא אורח חיים פעיל ובריא, מוצעות שלוש תוכניות שבועיות מגוונות לילדי כיתות א-ב ושלוש תוכניות לילדי ג-ד, הפורסות מגוון הצעות להפעלה, מופעים וחוגים בהלימה לנושאים חברתיים-ערכיים, הבאים לידי ביטוי בתכנים הרלוונטיים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>דגשים עיקריים בתוכנית</u>

א. **התאמת התכנים** לגיל הילדים ולרצף החינוכי.

ב. מתן **מגוון עשיר** ורחב של הצעות לפעילויות אשר מתוכו ניתן לבחור. **הבחירה** יכולה להיות של חלק מתוך כלל המפגשים או חלקים מתוך מפגש ספציפי.

ג. כל מפגש מהווה יחידה, שבה משולבות חוויה ולמידה.

ד. בכל מפגש מוצע **מגוון של דרכי הפעלה** למשל: האזנה, קריאה, כתיבה, משחק, יצירה בחומרים וכדרך לביטוי אישי, שילוב אומנויות, פעילות בעקבות סרטון, מפגש עם ספר, פעילות סביב תמונה ועוד.

ה. כל מפגש מסמן **מוקד תימטי** ברור, שיוצר מעגלים הולכים ומתרחבים של ידע בתחומי דעת ובנושאים משיקים לו.

ו. כל מפגש יכול לעמוד בפני עצמו ולהיות **יחידה שלמה**, ובו זמנית, הוא גם **חלק ממבנה רציף.**

ז. חלק מהמפגשים נותנים **מענה לקבוצות ייעודיות** – ילדים הלומדים בחינוך החרדי וילדים דוברי ערבית.

<u>תהליך הפיתוח והכתיבה</u>

א. תהליך הפיתוח וכתיבת התכנים נערך בימים שלאחר החזרה לבתי הספר בתקופת הקורונה.

ב. פיתוח התכנים מתחשב בתוכנית הלימודים של כל שכבת גיל. עם זאת, התכנים, הפעילויות וההצעות השונות הן ייחודיות ונכתבו במיוחד לצורך בית הספר והגנים של החופש הגדול. לפיכך מושם דגש על אלמנטים המתאימים לתקופת החופש הגדול.

מימוש התוכנית מחייב היענות להנחיות משרד הבריאות.

חברות צוות הפיתוח: ד"ר רִנה ברנר - פיתוח בתחום השפה

ביטַל אמיר - פיתוח בתחום המתימטיקה

אללה מחג'נה, היבה מטר - תרגום לערבית

כל הזכויות שמורות ©

מיפוי המפגשים לכיתות א'-ב'

שפה

תזונה	פעילות גופנית	מצב הרוח	בריאות ומניעת מחלות
1. המאכלים שאנו אוכלים (+דגש למגזר החרדי)	1. כולנו פעילים	1. כמה נעים לטייל	1. שמירה על בריאות העיניים
2. החלב ומוצריו	2. פעילות גופנית – מדוע?		
3. מכינים לאבנה			
4. מה אוכלים היום (+דגש למגזר החרדי)			
5. איך מגוונים			

כל הזכויות שמורות ©

מתימטיקה

מס׳	נושא המפגש	מוקד
.1	פירות וירקות	חשיבה אלגברית ותובנה כפלית, סימטריה, אומדן, מנייה וזיהוי.
.2	פעילות גופנית	ציר המספרים, זוגי ואי-זוגי, מדידות אורך ומצולעים. (קיים תרגום לערבית)
.3	צידה לטיול	תרגילי חיבור וחיסור עד 100, מיצוי אפשרויות ובעיות מילוליות.
.4	זרים של פרחים	אסטרטגיות מנייה, גדול מ..., קטן מ..., חיבור וחיסור, משמעות הכפל כחיבור חוזר וקריאת שעון.
.5	קיץ	מנייה, תרגילי חיבור, תרגילי כפל והשלמת דגמים חוזרים.
.6	אני נקי	משוואות ותובנות אלגבריות, גופים, אומדן ומדידות אורך, כפולות 5, תרגילי חיבור וחיסור.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מיפוי המפגשים לכיתות ג'-ד'

שפה

תזונה	פעילות גופנית	מצב הרוח	בריאות ומניעת מחלות
1. קמח, בצק, לחם (+דגש למגזר החרדי)	1. נפש בריאה בגוף בריא (ייעודי לממד ולחרדי)	1. מטיילים בחצר בית הספר	1. גילוי הפניצילין
2. הפלאפל כמאכל לאומי	2. משחקי תנועה	2. פעילות יוצרת בחוץ ובטבע (קיים תרגום לערבית)	
3. המים שאנו שותים (+דגש למגזר החרדי)			
4. פירות וירקות			

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מתימטיקה

מס׳	נושא המפגש	מוקד
.1	פירות וירקות	חקר נתונים, שברים חשיבה אלגברית ותובנה כפלית.
.2	פעילות גופנית	חיבור במספרים תלת ספרתיים, סימני התחלקות ב-3,6,9, קסמים מתמטיים וסוגי משולשים.
.3	טיול בטבע	לוח הכפל, מידות אורך, סימטריה, חידות הגיון ובעיות מחיי היום-יום.
.4	מתכוננים לטיול	מידות אורך (מדידה וסרטוט), חיבור תרגילי שרשרת, וחידות הגיון.
.5	דברו אלי בפרחים	סדרה חשבונית, כפל וחילוק, צורות גיאומטריות, ושברים.
.6	חם בשמש	ציר המספרים, מספרים חיוביים ושליליים, משוואות אלגבריות, כפל וחילוק בעשרות שלמות וסדרות.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגשים לכיתות א'-ב'

תוכן העניינים

שם הנושא	עמוד
שפה	
נושא א' – תזונה	
מפגש 1 - המאכלים שאנו אוכלים	9
מפגש 2 – החלב ומוצריו	21
מפגש 3 – מכינים לאבנה	27
מפגש 4 – מה אוכלים היום?	34
מפגש 5 איך מגוונים?	43
נושא ב' – פעילות גופנית	
מפגש 1 – כולנו פעילים	52
מפגש 2 - פעילות גופנית – מדוע?	58
נושא ג' – מצב הרוח	
מפגש 1 – כמה נעים לטייל	63
נושא ד' – בריאות ומניעת מחלות	
מפגש 1 – שומרים על בריאות העיניים	73
מתימטיקה	
מפגש 1 – פירות וירקות	84
מפגש 2 – פעילות גופנית	89
מפגש 2 – פעילות גופנית תרגום לערבית	96
מפגש 3 – צידה לטיול	103
מפגש 4 – זרים של פרחים	115
מפגש 5 – קיץ	128
מפגש 6 – אני נקי	138

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגשים לכיתות ג'-ד'

תוכן העניינים

שם הנושא	עמוד
שפה	
נושא א' – תזונה	
מפגש 1 – קמח, בצק, לחם	150
מפגש 2 –הפלאפל כמאכל לאומי	159
מפגש 3 –המים שאנו שותים	176
מפגש 4 – פירות וירקות	195
נושא ב' – פעילות גופנית	
מפגש 1 – נפש בריאה בגוף בריא	209
מפגש 2 – משחקי תנועה	214
נושא ג' – מצב הרוח	
מפגש 1 – מטיילים בחצר בית הספר	220
מפגש 2 – פעילות יוצרת בחוץ ובטבע	227
מפגש 2 – פעילות יוצרת בחוץ ובטבע - תרגום לערבית	234
נושא ד' – בריאות ומניעת מחלות	
מפגש 1 – גילוי הפניצילין	242
מתימטיקה	
מפגש 1 – פירות וירקות	271
מפגש 2 – פעילות גופנית	280
מפגש 3 – טיול בטבע	292
מפגש 4 – מתכוננים לטיול	300
מפגש 5 – דברו אלי בפרחים	306
מפגש 6 - חם בשמש	322
דוגמאות לפריסה שבועית	332

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

תוכנית לכיתות א'-ב'

נושא א'– תזונה
מפגש 1 – המאכלים שאנו אוכלים

מוקד המפגש:
מפגש זה עוסק בהיכרות ראשונית עם מגוון המאכלים שאנו אוכלים ובחשיבותם לגופנו.
באמצעות המפגש הילדים מוזמנים להיכרות עם המזון שאנו אוכלים, תפקיד המזון, 5 קבוצות המזון, כלי האוכל שלנו ועוד.
ניתן לפרוס מפגש זה על פני כמה יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:
מגוון אריזות מזון. צילום תמונות של מאכלים, כרטיסי שמות המאכלים, צילום תמונות כלי אוכל, כרטיסי בריסטול קטנים, חצי דף 4A לכל ילד, עיתונים וג'ורנלים, חומר או פלסטלינה או פימו ליצירה, מחשב ומקרן.

המזון שלנו

צפייה בתמונות, שיחה ופעילות

- נשאל את הילדים מה הביאו בקופסת האוכל היום? אילו מאכלים הם אוהבים, מי מכין להם את האוכל, האם קרה להם פעם שיש בקופסה משהו שאינם אוהבים? מה הם עושים במקרה כזה, מה כדאי לעשות?

כל הזכויות שמורות ©

דגשים בחינוך הדתי והחרדי

נזכיר לילדים את הברכות שאנו מברכים בהקשר של מזון – ו"מגע אש":

- ברכת המוציא – עבור אכילת לחם – "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ"
- בורא מיני מזונות – עבור מיני מאפה שהקמח מהווה בהם חלק עיקרי והם מכילים גם ביצים, סוכר, וכד'. "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא מיני מזונות".
- בורא פרי הגפן – השותה מיץ ענבים או יין, מברך לפני הם: "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי הגפן".
- בורא פרי העץ – על פירות האילן - "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי העץ".
- בורא פרי האדמה – על פירות וירקות הגדלים על האדמה - "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי האדמה".
- ברכת שהכל – על דברים שאין גידולם מן האדמה למשל ביצים ומים - "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו".

נוכל לשוחח עם הילדים על סוגי המזון השונים, על הצורות בהם אנו אוכלים אותם ועל מקומה של הברכה בארוחה. ניתן לקיים "סעודת אמנים" בהתאם להנחיות משרד הבריאות.

<u>התבוננות בתמונות ושיחה</u>

נקרין את התמונות שלהלן. ניתן להדפיס לילדים כבסיס לפעילויות הבאות.

- נזמין את הילדים לתגובות ספונטניות. נזהה ונשיים את התמונות המוצגות. נשאל: אילו מהמאכלים חשובים במיוחד לגופנו? אילו מהמאכלים מעולם לא אכלנו וכדאי לנסות? נזכיר לילדים מהו מאכל בריא.
- ננסה למצוא "מאכלים חברים" כלומר מאכלים שיש ביניהם קשר לוגי. למשל גבינה צפתית וגבינה צהובה – שניהם מאכלי חלב. עגבנייה וענבים – שניהם הפרי של הצמח. אורז ותפוחי אדמה – שניהם נאכלים בארוחה חמה.
- ניתן שם מכליל לכל התמונות (המזון שאנו אוכלים, מאכלים, המזון שלנו, מאכלים מכל מיני סוגים וכד').

כל הזכויות שמורות ©

המאכלים שאנו אוכלים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

חידות "מי אני"

נכתוב על כרטיסי בריסטול קטנים שמות של מאכלים (ניתן להיעזר בתמונות הנ"ל), נחלק את הכרטיסים לילדים. נחשוב על מאכל אחד וניתן רמזים לגילויו. הילד שפתר ויש בידו הכרטיס המתאים, יקום ויאמר מה יש בכרטיס שלו.
לדוגמה – נאמר: אני אפוי בתנור, עשוי מקמח ושמרים. (לחם).

נזמין ילד לעמוד בפני הכיתה ולחוד חידה לפי התמונות המוקרנות. מי שבידו כרטיס התשובה מוזמן לקום ולחוד את החידה הבאה.

פירות הדר	**לחם**	**גבינה צפתית**
גבינה צהובה	**עגבנייה**	**אפרסק**
תפוחי אדמה	**עוף**	**אורז**
ענבים	**מאכלי חלב**	**סלט ירקות**

כתיבת חידות ויצירת אלבום

נזכיר מהי חידה – חידה היא סוג של שאלה אשר יש בה רמזים או תיאורים. אנו משתמשים ברמזים כדי לפתור אותה.

כל ילד יקבל חצי דף 4A ועליו יכתוב חידת "מי אני"? (פתרון החידה יהיה שם של מאכל בריא). נכוון את הילדים לכתוב חידות 'חכמות' ומורכבות.
דוגמה:

עלי נכתב שיר כבר לפני שנים רבות. יש כמוני גדולות ויש קטנות, יש ירוקות, צהובות ואדומות.
אליעזר בן יהודה קרא לה **בַּדּוּרָה**, בדומה למילה המקבילה בערבית.
מי אני?
אני_____ (עגבנייה).

כל הזכויות שמורות ©

נאסוף ונאגד לאלבום את כל החידות שהילדים כתבו ומדי פעם נחוד חידות מאכלים מאלבום זה.

<u>תרומתו של המזון לגופנו</u>

<u>שיחה</u>

נציג בפני הילדים את השאלה – למה אנחנו אוכלים? מה חשיבותו של המזון לגוף שלנו?
בשיחה נדגיש את הנקודות האלה:

- <u>צורך</u> - האכילה היא צורך של הגוף כדי לפעול. גם בזמן שינה חלקים בגופנו ממשיכים לפעול והאוכל, כמו דלק, מאפשר לגוף לפעול.
- <u>גדילה והתפתחות</u> - המזון עוזר לגדול ולהתפתח בצורה טובה. לכן חשוב לאכול מזון בריא.
- <u>אנרגיה</u> - המזון שאנו אוכלים נותן לנו כוח – אנרגיה.
- <u>בריאות</u> - המזון שאנו אוכלים שומר על בריאותנו.

<u>קבוצות המזון</u>

- נשוחח עם הילדים על כך שנהוג לחלק את המזון שלנו לחמש קבוצות
- נציג בפני הילדים את הקבוצות השונות באמצעות התמונות שלהלן ובאמצעות אריזות של מוצרי המזון עצמם.
- נציין כי המים הם הבסיס החשוב לכל מה שנכנס לפינו. יש לשתות לפחות 6 כוסות מים ביום. זה חשוב וזה בריא.
- לאחר שנציג את כל חמש קבוצות המזון, נזמין את הילדים לעבוד בזוגות: ילד אחד אומר שם של מזון וחברו אומר לאיזו קבוצה הוא שייך. אחר כך מתחלפים בתפקידים.

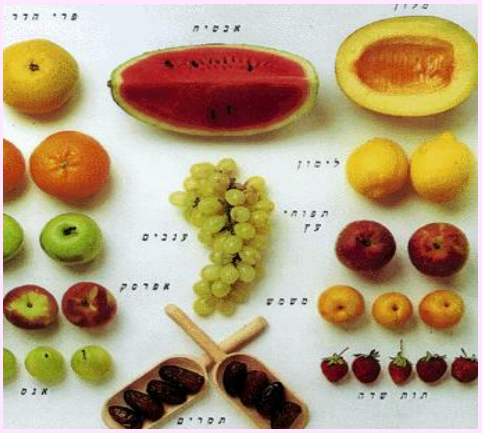
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

קבוצת הדגנים ודברי המאפה

קבוצה זו נקראת גם בשם פחמימות והיא כוללת לחם, אורז תירס, פסטה, תפוחי אדמה ועוד. לאחר שאנחנו אוכלים מאכלים מקבוצה זו אנו מרגישים שובע.
המזונות השייכים לקבוצה זו נותנים לנו אנרגיה (כוח).
למה אנו צריכים כוח? לכל הפעולות שאנו עושים - הליכה, ריצה, עלייה במדרגות. אולם אנרגיה דרושה לנו גם לכל שאר הפעולות כגון נשימה, חשיבה, דיבור ועוד.

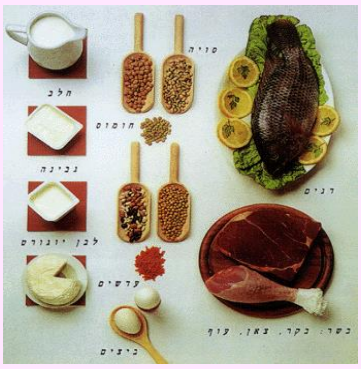
קבוצת ירקות ופירות

קבוצת הירקות והפירות עשירה בויטמינים. יש סוגים שונים של ויטמינים ומינרלים (סוגים של מלחים).
למשל ברזל, סידן, ויטמין סי. כל אלה עוזרים לנו לחזק את הגוף ולשמור על בריאותנו. בכל פרי ובכל ירק יש ויטמינים שונים ולכן כדאי שנאכל מגוון של פירות וירקות. בפירות יש יותר סוכר, הם מתוקים יותר ולכן כדאי להרבות באכילת ירקות.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

קבוצת המזונות העשירים בחלבונים

החלבונים בונים את גופנו. למה הדבר דומה? לבית הנבנה מלבנים. כמו שצריך לבנים כדי לבנות בית, כך הגוף שלנו זקוק לחלבונים. הגוף שלנו מורכב משרירים, עצמות, רקמות והחלבונים בונים אותם. קבוצת המזונות העשירים בחלבונים כוללת מגוון גדול של מזונות – מוצרי חלב, ביצים, דגים, בשר ועוף, סויה, חומוס, עדשים ועוד.

קבוצת המזונות העשירים בשומנים

המזונות העשירים בשומנים מעניקים לגוף כוח ואנרגיה. הם עוזרים למזון לעבור טוב יותר בתוך גופנו. הגוף שלנו לא זקוק לכמות רבה ממזונות אלה ולכן אין צורך להרבות באכילתם.

קבוצת הממתקים והמשקאות הקלים

קבוצת מזונות זו כוללת מזונות בריאים יותר ובריאים פחות. בין המזונות הנכללים בקבוצה זו – חטיפים, ממתקים, שוקולד, חלבה ועוד.

מה יש הכי הרבה במזונות האלה?

נכון, סוכר. אבל הגוף שלנו אינו זקוק לכל כמויות הסוכר שאנחנו רוצים לתת לו... הוא מקבל מספיק סוכר ממזונות בקבוצת הפחמימות. מה קורה כאשר הגוף מקבל עודף של סוכרים?

הוא שומר אותם "במחסנים" שלו. הגוף אינו זקוק למחסנים האלה כי הם מכבידים עליו.

מה נעשה? מה אתם מציעים?

לאכול מעט, לאכול מה שיותר בריא.

כל הזכויות שמורות ©

<u>תוויות מזון וסימון תזונתי</u>

נציג בפני הילדים אריזות שונות של מזון (אריזות של לחם, סוכר מלח, שמן, שקיות תפוחי אדמה, פסטות, מוצרי חלב ועוד).
נחלק לילדים את האריזות ונזמין אותם לגלות איזה מידע יש עליהן.
נדגיש כי על אריזת המזון יש מידע רב:

- ההרכב התזונתי של המוצר.
- סימון באמצעות סמלים אם המזון מכיל כמות גבוהה של סוכר מלח או שומן.

נחפש את הסימונים הללו ונשוחח על משמעותם: (מה מציין הסימון התזונתי? למה זה חשוב? איך הסימון התזונתי על האריזות עוזר לנו, הצרכנים? מה משמעות הצבע הירוק לעומת האדום?)

כל הזכויות שמורות ©

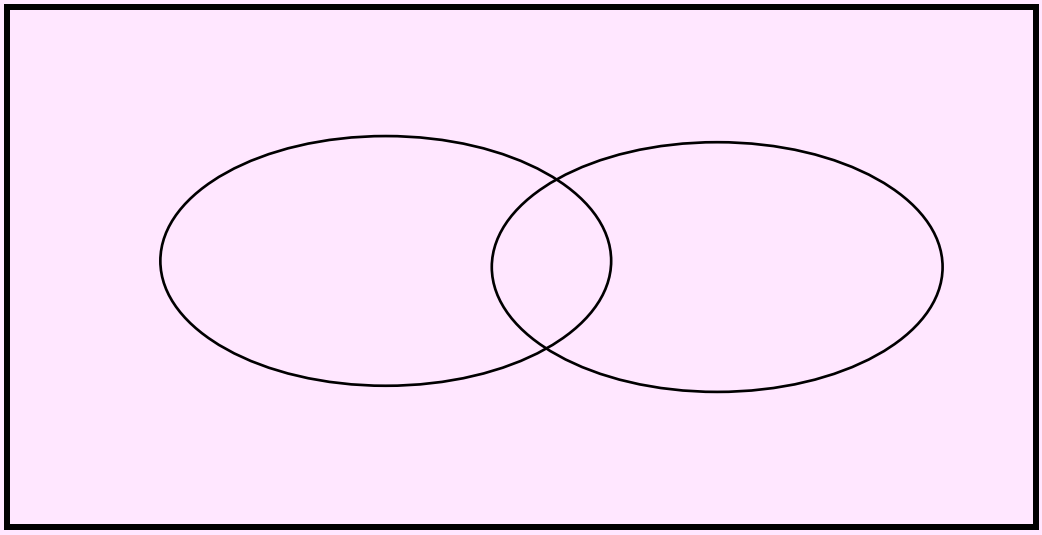
משחקים לבחירה

א. משחק זוגות "אני חושב/ת על..."

אחד מבני הזוג בוחר "בלב" מאכל אחד. חברו צריך לשאול שאלות שהתשובה עליהן היא כן / לא, ולגלות מה בחר חברו. סופרים כמה שאלות נשאלו עד שהתגלה המזון שנבחר. מתחלפים בתפקידים ועורכים סבב נוסף - הפעם הבוחר תמונת מזון יהיה מי ששאל בסבב הקודם. הזוכה - מי שהצליח לגלות בפחות שאלות מה חברו בחר.

ב. משחק זוגות א"ב

כל שני ילדים משרטטים על דף אחד משותף את מעגלי ואן כמודגם כאן

בהינתן האות, הילד האחד אומר בלב את אותיות הא"ב לפי סדר. ברגע מסוים חברו אומר לו "סטופ".

שני הילדים כותבים, כל אחד בצד שלו, שמות של מאכלים באות שנקבעה.

כעבור מספר דקות, בהינתן אות שוב, מפסיקים את הכתיבה ומעתיקים לחלק המשותף את המאכלים ששני הילדים כתבו.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

יצירה

אפשרות א' - נגיש לילדים עיתונים וג'ורנלים ונציע להם להרכיב קולאז' מתמונות ומלים (חלקי כותרות) שיביעו את אחד הנושאים האלה:

אוהבים לאכול אוכל בריא
אוכלים בבית, אוכלים בחוץ
אם לאכול – אז רק ככה
אוכלים, מתחזקים ונהנים

אפשרות ב' – ניצור "פסל" של אריזות מזון ריקות. אפשר לקמט את האריזות, לגזור חלקים מהן ולהשתמש בהן כחומר גלם ליצירה.

כלי האוכל בהם אנו משתמשים

שיחה

- נשוחח עם הילדים על הכלים שמשמשים אותנו לאכילה (מזלג, סכין, כף, כפית, צ'ופ-סטיקס ואף אכילה בידיים) נשוחח איתם על הקשר שבין צורתו של כלי האוכל ובין תפקידו וכן על הקשר שבין סוג האוכל שאנו אוכלים לבין הכלי שבו אנו משתמשים.
- נשוחח על השימוש במושג "כף" במגוון הקשרים – כף ככלי אוכל, כף יד, כפות המאזניים, כפות תמרים (ענפי התמר והדקל), מחיאות כפיים, נקיון כפיים (יושר, הגינות, ללא אשמה), יגיע כפיים (עמל, עבודה). נשאל את הילדים אם הם מכירים את המושגים הללו ואם הם מכירים ביטויים נוספים עם המילה 'כף'.

צפייה

- נקרין לילדים את הסרטון הבא:
  גילוף כף מעץ (7:25 דקות)
- נשוחח על מה שראינו בסרטון – דברים מעניינים, דברים חדשים שלא ידעתי וכו.

כל הזכויות שמורות ©

<u>צפייה בתמונות ופעילות יצירה</u>

- נקרין לילדים כפות שונות. נבדוק במה שונות הכפות זו מזו (גודל, חומר, שימושים למשל כף אכילה, כף שתילה, כף למעיכה, כף עץ לעירבוב, כף המסייעת לנעילת נעליים, כף לחומרים יבשים, כף מרק סינית וכו')

כל הזכויות שמורות ©

- נבחר כף אחת ונתאר אותה במלים תוך שימוש במושגים ידית אחיזה, חלק קעור וכן במושגים הקשורים לגודל, צבע, חומר וכד'. נשוחח עם הילדים על המשותף בין כל הכפות.
- נציע לילדים להכין (מחומר או מפלסטלינה או מפימו) כף ייחודית משלהם. זו יכולה להיות כף מאוד קטנה או מאוד גדולה, בעלת עיטורים מיוחדים או צבעים ייחודיים, כף שנועדה לבישול או כף שנועדה לאכילה או לשימוש אחר וכד. חשוב להקפיד שלכל אחת מהכפות שהילדים יוצרים יהיו שני החלקים המרכיבים את הכף – החלק הקעור וידית האחיזה.

<u>סיכום</u>

נסכם את מה שעשינו ונשאל את הילדים מה הם למדו על המזון, על חשיבותו. נשאל איזו פעילות או איזה משחק מצאו חן בעיניהם במיוחד.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

נושא א' – תזונה

מפגש 2 - חלב ומוצריו

<u>מוקד המפגש</u>:
מפגש זה יעסוק בנושא החלב. נכיר מוצרי חלב שונים, נכיר את משפחת היונקים, נקרא פרטי מידע על החלב, נבין את תהליך החליבה ונתבונן בציור החליבה במצרים העתיקה.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>: מחשב ומקרן, אריזות של מגוון מוצרי חלב, צילום דף פעילות – מידע על החלב, דף ציור חליבה במצרים העתיקה.

<u>שיחה</u>

נציג בפני הילדים אריזות של מוצרי חלב ונספר להם שנעסוק היום בנושא החלב.

נשאל – מי הביא בכריך שלו היום מאכל שעשוי מחלב? מה מייצרים מחלב? אם נפתח את המקרר שלנו בבית, אילו מוצרי חלב נראה בו? נאפשר לילדים לצייר את מוצרי החלב במקרר.

יש אנשים שאינם שותים חלב ואינם צורכים מוצרי חלב. למה? (סיבות בריאותיות ומטעמי טבעונות).

למה, לדעתם יש כ"כ הרבה מוצרים העשויים מחלב?

נזמין את הילדים להביא אריזות נוספות של מוצרי חלב. נמיין נארגן ונסדר אותן ונערוך תערוכה בכיתה. נוסיף שילוט מתאים לתערוכה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>יונקים</u>

<u>שיחה וצפייה</u>

- נקרין ונתבונן בשתי התמונות שלהלן. ונבקש מהילדים לספר סיפור / אירוע / המתקשר לתמונות.

בתמונות רואים תינוקות רכים יונקים. תינוק אחד יונק מאימו והאחר מבקבוק. שניהם יונקים חלב.

- נשוחח עם הילדים על הנושא בהתאם למה שעולה בקבוצה. למשל למה התינוקות יונקים? למה הם לא אוכלים אוכל כמו ילדים גדולים, כמה זמן הם יונקים, מתי הם מתחילים לאכול אוכל מוצק?

- נוסיף ונקרין את התמונות הבאות ונבדוק מי עוד, מלבד בני אדם, יונקים חלב בראשית חייהם?

כל הזכויות שמורות ©

- נספר לילדים כי בעלי החיים הללו שייכים למשפחה גדולה מאוד הנקראת 'משפחת היונקים'. נזמין את הילדים להוסיף שמות של בעלי חיים נוספים למשפחת היונקים. (זאבים, שועלים, אוגרים, עכברים, יעלים, צבאים, כבשים, תנים, פיל, קנגורו, ג'רפה ועוד. מבין בעלי החיים הימיים אפשר למנות את הדולפינים והלוויתנים שגם הם יונקים. גם העטלפים הם יונקים אף שהם מעופפים.
- נשאל – מה יש בחלב שכל כך חשוב ליונקים?

<u>החלב</u>

<u>פעילות</u>

נשאל את הילדים אילו פרטי מידע הם יודעים על החלב. נאסוף את דבריהם.

נדפיס ונחלק לילדים את דף הפעילות – מידע על החלב - להלן. נקרא כל משפט בנפרד ונבקש מהילדים לסמן לצד כל משפט את התגובה המתאימה להם: ידעתי / עכשיו אני יודע/ת.

ידעתי = פרט מידע שהיה ידוע לי מקודם

עכשיו אני יודע/ת = מידע חדש שעכשיו למדתי

<u>דף פעילות - מידע על החלב</u>

המידע	ידעתי	עכשיו אני יודע/ת
החלב הוא המזון הראשון שתינוקות זקוקים לו.		
החלב מספק לתינוקות את כל האנרגיה והחומרים המזינים שהם זקוקים להם.		
החלב מבטיח לתינוקות גדילה התפתחות תקינה.		
בני האדם מסוגלים לעכל חלב גם כשהם בוגרים אבל בעלי חיים ממשפחת היונקים, לרוב אינם שותים חלב בבגרותם.		
בין החומרים החשובים בחלב הם החלבונים והסידן שעוזרים לבנות ולחזק את העצמות, והשיניים.		
בחלב יש מגוון גדול של ויטמינים ומינרלים החשובים לבריאות.		

כל הזכויות שמורות ©

המידע	ידעתי	עכשיו אני יודע/ת
אפשר לייצר "חלב" בצורה מלאכותית גם מצמחים למשל סויה, שקדים ואורז.		
יש אנשים שאינם שותים חלב, מסיבות שונות, ומעדיפים חלב מהצומח.		
יש אנשים שהם רגישים ללקטוז, שהוא חומר הנמצא בחלב ובמוצרי חלב.		
מחלב אפשר לייצר מוצרים רבים: שמנת, גבינה, גבינה צהובה, מעדנים, קצפת ועוד.		

שיחה

נשוחח עם הילדים על המידע שקראנו. אילו סעיפים הם ידעו, מה היה להם חדש, אילו נושאים מעניינים אותם במיוחד, במה הם היו רוצים להרחיב את ידיעותיהם?.

מוצרי חלב

שיחה ופעילות

נערוך רשימה ארוכה ככל האפשר של מוצרי חלב. נמיין אותם לסוגיהם (גבינות רכות, גבינות קשות, גבינות צהובות, מעדנים, מוצרים ניגרים - יוגורטים, קצפות, משקאות חלב וכו')

נזמין את הילדים להביא אריזות של מוצרי חלב שונים.

נבנה תערוכה ונפעל בה:

נחלק לכל ילד שני פתקים קטנים שעליהם הוא יכתוב את שמו ויניח כל פתק בתערוכה ליד המוצרים שהוא אוהב במיוחד.

כל הזכויות שמורות ©

חליבה

שיחה, צפייה ופעילות

- נשאל את הילדים: מאין מגיע החלב? איך נעשית פעולת החליבה? אולי מישהו ראה ורוצה לספר?
- נספר לילדים שפעם אנשים חלבו את הפרות בידיים והיום כל התהליך נעשה על ידי רובוטים (לא כאלה שנראים כמו בני אדם!) אלה רובוטים מיוחדים, המופעלים מרחוק באמצעות מחשב.
- נקרין את הסרטון על הרפת הרובוטית שבאבני איתן **או** את הסרטון על הרפת הרובוטית בכפר יחזקאל
- נשוחח עם הילדים על מה שראינו בסרטון. נאפשר תגובות חופשיות – אמירות ושאלות.
- נציע לילדים את אחת מהאפשרויות האלה:

א. לכתוב מכתב לבעלי הרפת

ב. לערוך רשימה של שאלות שהיו רוצים לשאול את בעלי הרפת. נאסוף את השאלות ונשלח לבעלי הרפת.

ג. לשים לב שהמילים: **חלב, חליבה, חלבון, מחלבה** הן מלים מאותה משפחה. נבקש מהילדים לכתוב משפט אחד ארוך שיהיו בו ארבע המלים האלה.

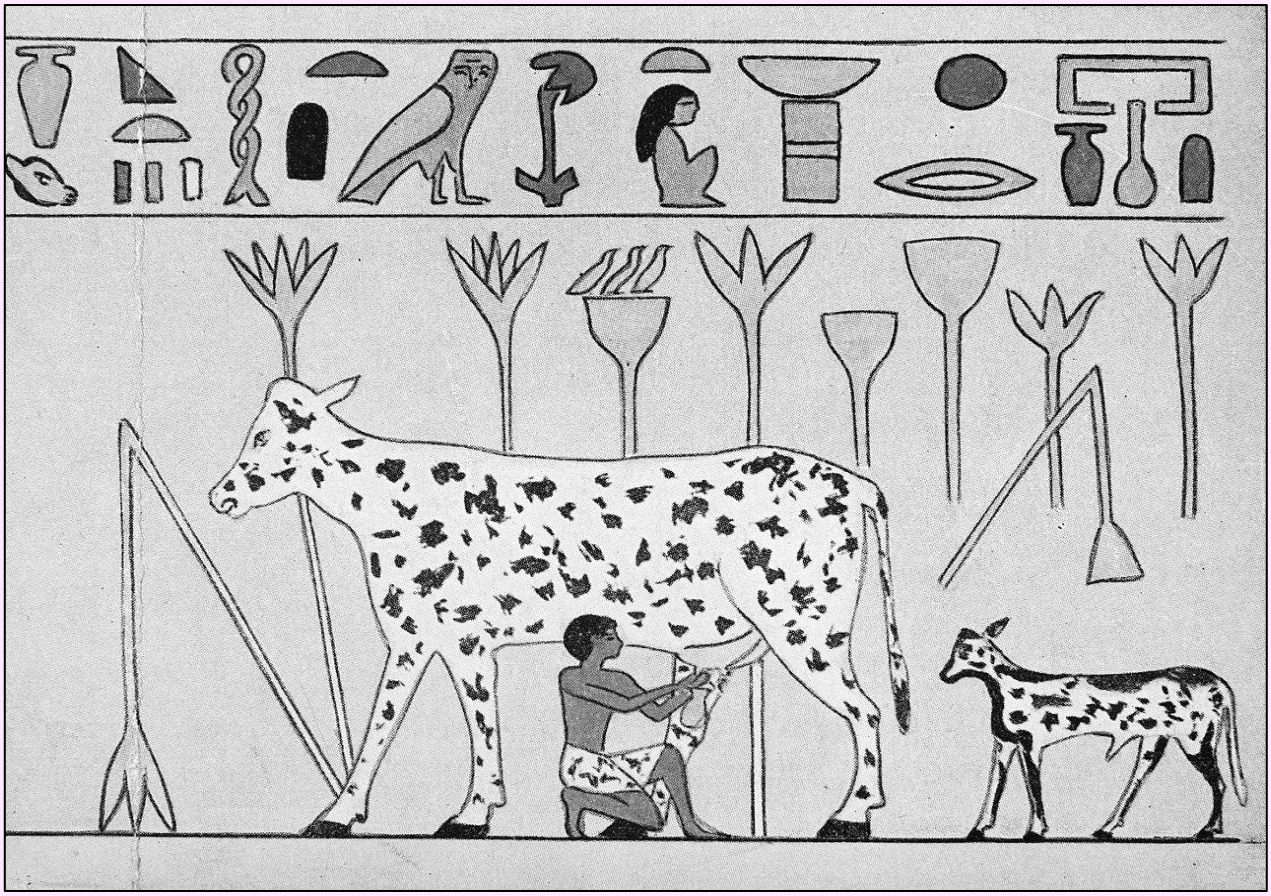
פעילות סביב ציור – חליבה במצרים העתיקה

נתבונן בציור החליבה ממצרים העתיקה. נתאר את הפרטים הניראים בציור: דמויות – החולב ובע"ח, הרקע.

נדפיס ונחלק לילדים את הציור. נזמין אותם לצבוע אותו.

נציע להם לכתוב את סדר יומו של החולב. לחילופין – נניח שהיינו יכולים לפגוש את החולב, מה היינו אומרים לו? מה היינו שואלים אותו?

כל הזכויות שמורות ©

סיכום

נשוחח עם הילדים על מה שעשינו במפגש. נשאל אותם מה הדבר המשמעותי והחשוב ביותר שהם למדו וחוו במפגש זה?

כל הזכויות שמורות ©

נושא א' – תזונה

מפגש 3 – מכינים לאבנה

<u>מוקד המפגש</u>:
מפגש זה יעסוק בנושא החלב תוך מיקוד בהכנה ביתית של לאבנה. נכיר את תהליך ההכנה על כל שלביו ונתנסה בו במסגרת המותרת על פי ההנחיות.
ניתן לפרוס מפגש זה על פני מס' יחידות זמן.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:
מחשב ומקרן, צילום דף פעילות – תהליך הכנת לאבנה. להכנה של לאבנה בכיתה/בבית: בד נקי (חיתול בד טטרה או ציפית של כרית), קערה, כף לבחישה, חוט / חבל דק לקשירה ותלייה, 10 גביעי יוגורט / שמנת / אשל / לבן, 2 כפיות מלח, מיץ מחצי לימון.

<u>מוצרי חלב</u>

<u>שיחה</u>

- נשאל את הילדים מהם מוצרי החלב שהם מכירים. נערוך רשימה ארוכה.
- נספר לילדים שמכל מוצרי החלב, המוצרים הלבנים (לא מעדנים) הם הכי בריאים. למה? (כי אין בהם סוכר וגם לא צבעי מאכל. שימוש מוגזם בסוכר אינו טוב לבריאות ומזיק לשיניים).
- נקרין בפני הילדים את התמונה של מוצרי החלב במרכול. נשאל:

למה מוצרי החלב נשמרים בקירור? למה הדבר חשוב במיוחד בקיץ? למה מוטבע על מוצרי החלב תאריך התפוגה? למי זה חשוב? מה קורה למוצר שפג תוקפו?

כל הזכויות שמורות ©

<u>הכנת לאבנה ביתית</u>

<u>שיחה</u>

- נספר לילדים שאנו עומדים להכין לאבנה במו ידינו. נשאל את הילדים מה היתרונות של הכנה עצמית של מאכלים? (ללא חומרים משמרים, אנו יודעים בדיוק מה הכנסנו, אנחנו אחראים על הניקיון, אנחנו נהנים להכין ונהנים לאכול מפרי עמלנו).

<u>היערכות</u>

יש להכין מראש את הכלים ואת החומרים האלה:

<u>כלים</u>	<u>חומרים</u>
- בד נקי (חיתול בד טטרה או ציפית של כרית) - קערה - כף לבחישה - חוט / חבל דק לקשירה ותלייה	8-10 גביעי יוגורט / שמנת / אשל / לבן 2 כפיות מלח מיץ מחצי לימון

<u>איך מכינים לאבנה – הפקת מידע מתמונות</u>

- נקרין בפני התלמידים את התמונות של תהליך הכנת הלאבנה, שלב אחר שלב. נשוחח על כל אחד מהשלבים ונוודא שברור רצף ההכנה והתלות בין שלב לשלב.
(הכנת הלאבנה תהיה על בסיס הידע שרכשו הילדים באמצעות התמונות).
- נזמין את הילדים לתאר מה נראה בתמונות ולהשלים במילים את המידע החזותי.
כדאי לצלם את דף הפעילות ולחלק לילדים.

כל הזכויות שמורות ©

דף פעילות - תהליך הכנת לאבנה

	שלב א' – נערכים לתחילת העבודה. מכינים את ...
	שלב ב' – שופכים את.... ל...
	שלב ג' – שמים לב לכמות ה... ב... אין לעבור את שולי הקערה.
	שלב ד' – מוסיפים שני חומרים: א. ב.

כל הזכויות שמורות ©

	שלב ה' – מערבבים את ה... ב...
	שלב ו' – אוספים את שולי הבד...
	שלב ז' – קושרים את ... ומרימים את ה... כדי שהמים העודפים יתחילו לטפטף.
	שלב ח' – בודקים שהחוט...

כל הזכויות שמורות ©

	שלב ט' – משאירים את ה... ב... למשך כל הלילה כדי שעודפי הנוזלים...

עד הבוקר שקית הלאבנה היתה תלויה והנוזלים המיותרים טפטפו ממנה.

עתה הלאבנה מוכנה לאכילה! פותחים את הבד הקשור ומעבירים את הלאבנה לצלחת.

עד עתה למדנו באמצעות התמונות איך מכינים לאבנה ביתית ועתה ניגש למלאכה - להכנת הלאבנה שלנו. נשטוף היטב ידיים במים וסבון ונעבוד על פי השלבים שראינו בתמונות.

בסוף התהליך נמרח על פרוסת לחם.

(במידה שאי אפשר להכין לאבנה בכיתה, נציע לילדים להכין בבית. נזמין אותם לצלם, להעלות תמונות ולספר לנו איך היה).

ו... בתיאבון!

כל הזכויות שמורות ©

<u>פיתה דרוזית עם לאבנה</u>

<u>נספר לילדים</u>

העדה הדרוזית מפורסמת במאכל האהוב על רבים – פיתה דרוזית עם לאבנה. הפיתה עשויה קמח, שמרים, מלח, שמן ומים. לאחר שהבצק "נח", יוצרי ממנו כדורים ומהם פיתה דקה וטעימה.

נצפה בסרטון ובו נראה איך הופך כדור הבצק לפיתה דרוזית דקיקה. את הפיתה מורחים בלאבנה, מוסיפים זעתר ושמן זית ואוכלים בתיאבון.

כל הזכויות שמורות ©

האם אפשר לשמר לאבנה כדי שלא תתקלקל? אפשר לשמר את הלאבנה במקרר אבל אפשר גם לשמר אותה מחוץ למקרר במשך ימים ספורים בלבד ולכן יוצרים כדורים, מכניסים אותם לצנצנת, מכסים בשמן זית וסוגרים את המכסה.

פיתה דרוזית עם לאבנה – מאכל ש(כמעט) כולם אוהבים!

סיכום

נשחזר עם הילדים את תהליך הכנת הלאבנה ונדגיש את החשיבות של סדר הפעולות כאשר אנו מכינים מאכל כלשהו.
נשוחח עם הילדים ונדגיש את ההקפדה על הניקיון בכל הקשור למגע עם אוכל.

כל הזכויות שמורות ©

נושא א' – תזונה

מפגש 4 – מה אוכלים היום?

<u>מוקד המפגש</u>:

מפגש זה יעסוק בתפריט כמייצג מגוון של מאכלים. הילדים יכירו את שיר התפריט מאת דתיה בן דור, יכירו תפריטים, יתנסו במגוון פעילויות סביב שיר מולחן ויכינו לעצמם תפריט אישי. בנוסף, הילדים יצרו לעצמם פלייסמט לשימוש יומיומי.

ניתן לפרוס מפגש זה על פי כמה יחידות זמן.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:

מחשב ומקרן, דף תפריט אישי, דף עם מילות השיר – מה אוכלים היום/שיר התפריט, דפי ציור וצבעים, תחפושות ותלבושות של מלצרים ושל סועדים.

להכנת הפליסמט - דף 4A לכל ילד, ניילון למינציה בגודל תואם לכל ילד, צבעים, טושים, תמונות מעיתונים, דיבקיות, דבק ומספריים.

<u>היכרות עם המושג 'תפריט'</u>

<u>שיחה ופעילות</u>

- נקרין ונציג בפני הילדים שני תפריטים:

תפריט א'

תפריט ב'

כל הזכויות שמורות ©

שיחה

נשוחח עם הילדים על שני התפריטים.

נקודות אפשריות לשיחה:

- המידע שבתפריט - מה יש בתפריטים? איזה מידע אנחנו יכולים לקבל מהתפריט? איזה מידע התפריט אינו נותן?
- בחירה מתוך מגוון - מהן אפשרויות הבחירה שיש לסועדים? האם המגוון מספיק גדול? האם חשוב שיהיה מגוון גדול? מדוע? האם כל אחד יכול למצוא בתפריטים האלה את מה שהוא אוהב?
- מזונות בריאים - האם יש בתפריטים גם מזון או משקאות שלא כדאי לצרוך בכמויות מופרזות? אם כן, מהו ומדוע?
- אפשר לשוחח עם הילדים על ההבדל בין האוכל המוגש במסעדה לבין אוכל של בית.
- מהן התקנות של משרד הבריאות לגבי אכילה במסעדה היום, בעקבות הקורונה? למה חשוב לשמור על תקנות אלה?

פעילות

- נבקש מהילדים לצייר מנה אחת מתוך אחד התפריטים.
נערוך חידון: איזו מנה יש בציורים שצוירו.
- נתלה את הציורים על הקיר תוך שאנחנו ממיינים אותם על פי קריטריון כלשהו שנקבע על ידי הילדים. (למשל מאכלים שאנחנו אוהבים / לא אוהבים, מאכלים חמים/מאכלים קרים)

כל הזכויות שמורות ©

<u>קבוצות המזון</u>

<u>שיחה</u>

- נשאל את הילדים מה הם הביאו איתם היום לארוחת עשר?
ננסה למצוא התאמה בין קבוצות המזון השונות לבין הארוחה. נראה מה חסר בארוחת עשר שיש עימם ורצוי להשלים בארוחות הבאות של היום. (הרחבה על קבוצות המזון – ראו מפגש מס' 1).
- נקרין את תמונת קבוצות המזון. נוכל להדפיס ולהגיש לכל ילד את הדף. נדגיש את החשיבות של כל אחת מקבוצות המזון, את תרומתה לגוף ואת ההנאה שבאכילת אוכל מגוון ובריא.

<u>תפריט אישי</u>

- נשוחח עם הילדים על המושג 'תפריט אישי'. מבוגרים וילדים בונים לעצמם תפריט אישי במצבים שונים למשל כשהם רוצים לאכול אוכל יותר בריא, כשהם רוצים לשמור על משקל תקין.
- נזמין את הילדים לתכנן לעצמם תפריט אישי. נדגיש כי התפריט צריך:
  - להיות מגוון
  - כולל אוכל בריא
  - כולל שתיית מים
  - כולל מזונות מכל קבוצות המזון

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

- נדפיס את טבלת התפריט האישי שלהלן ונגיש לכל ילד. הילדים ימלאו את הדף ויעטרו אותו.
- בתום העבודה על טבלת התפריט האישי, הילדים יקחו אותו הביתה להתייעצות עם המשפחה.

תפריט אישי של _____

	יום א	יום ב	יום ג	יום ד	יום ה	יום ו	שבת
ארוחת בוקר							
ארוחת צהריים							
ארוחת ביניים							
ארוחת ערב							

כל הזכויות שמורות ©

<u>שיר התפריט</u>

נקרין את המלים של*שיר התפריט* מאת דתיה בן דור.
רצוי להדפיס לכל ילד את מילות השיר כדי שיהיו זמינות לו בהמשך הפעילות.

שיר התפריט / מילים ולחן: <u>דתיה בן דור</u>

מי שרעב, שֶׁיטול ידיים.
האוכל כבר מוכן,
וכל אחד מוזמן
לבוא אל השולחן
ולאכול את ארוחת הצהריים.

מה, מה, מה, מה אוכלים היום?
מה, מה, מה, מה אוכלים היום?

גבינה צהובה וגבינה לבנה,
מרק איטריות ומרק אפונה,
ריבה מתוקה וריבה חמוצה,
וחמיצה.
דג ממולא ודגים מלוחים,
תפוז, אפרסק, ולפתן תפוחים,
כרוב מאודה כרובית אפויה,
ועוגיה.

מה, מה, מה, מה אוכלים היום...?

פלאפל וטחינה,
חמאה ומרגרינה,
גויאבה, רפרפת,
וגם זיתים.
גזר, בננה,
ותה מתוק עם נענע,
שמנת, קצפת,
ושני תותים.

כל הזכויות שמורות ©

<u>שיחה ופעילות סביב השיר</u>

- <u>דמויות</u> - נזהה את הדמויות המדברות בשיר –
  הסועדים: "מה, מה, מה, מה אוכלים היום"...?
  המלצרים: בתי השיר

- <u>קריאה במקהלה</u> - נקרא בקול את השיר. אפשר לקרא במקהלה – כולם יחד, אפשר תוך חלוקה לתפקידים (תפקיד המלצרים ותפקיד הסועדים), אפשר לחלק את הילדים לקבוצות וכל קבוצה מתאמנת וקוראת חלק מהשיר ומופיעה בקריאה רהוטה בפני הכיתה. אפשר לארגן את הכיתה כמסעדה, לפרוס מפיות לשיר את השיר ואז להתחיל בארוחת עשר.

- <u>שלטים</u> - אפשר להציע לילדים להכין שלטים של המאכלים הכתובים בשיר וכל פעם שמגיעים למאכל מסוים, הילד שיש ברשותו השלט המתאים, מרים אותו (כולם אמורים להיות מוכנים בדיוק ברגע המתאים).

- <u>חריזה</u> - נציע לילדים לחפש ולגלות כמה שיותר חרוזים בשיר.

- <u>כתיבה</u> - נזמין את הילדים לחבר בית נוסף לשיר (מאכלים שונים).

- <u>"נשחק עם השיר":</u>
  - להציג קטע ממנו בפנטומימה.
  - חידות "מה משותף" - לקרא בשם של מספר מאכלים ולשאול מה משותף להם (למשל רפרפת עוגיה ושני תותים – המשותף – כולם קינוחים.
    דוגמה נוספת – כרוב מאודה וכרובית אפויה – המשותף הוא איזכור של צורות בישול).
  - לספור כמה מאכלים הכינו מירקות ופירות.
  - לספור כמה מאכלים מכינים מקמח.
  - לספור אילו מאכלים הם במצב נוזלי (מרק, לפתן).

כל הזכויות שמורות ©

צפייה והצגה

נקרין לילדים את הסרטון המקורי שיר התפריט מתוך הסדרה פרפר נחמד.

אפשר להקרין את שיר התפריט בביצוע שונה, כך שרואים את המאכלים השונים.

הצגה - נזמין את הילדים להתחלק לקבוצות ולהכין הצגה על פי השיר. כל קבוצה תבחר מי יהיו המלצרים ומי הסועדים. נוודא שהילדים יודעים מה תפקיד המלצרים ומה עושים הסועדים.

אפשר להציג יחד עם השחקנים בסרטון.

אפשר לקבוע שכל יום לפני ארוחת עשר משמיעים את השיר, והילדים מצטרפים לשירה. במשך הזמן ניתן להציע שישירו כך שחלק מצטרפים לזמר וחלק מצטרפים לזמרת.

יצירה

הכנת פליסמט - מצעית

נזמין את הילדים ליצור לעצמם פליסמט – מצעית.

המצעית היא מפית שולחן אישית, המסייעת בשמירה על הניקיון בזמן הארוחה ותוחמת את המקום של כל סועד.

לצורך הכנת המצעית נזדקק ל חומרים אלה: דף 4A לכל ילד, ניילון למינציה בגודל תואם לכל ילד, צבעים, טושים, תמונות מעיתונים, דיבקיות, דבק ומספריים.

מהלך העבודה

א. הסבר - נסביר לילדים מהי מצעית (פלייסמט בלע"ז) ומה תפקידה. נאמר כי נשתמש בה בימים הבאים בעת הארוחה וננקה אותה היטב באמצעות מגבון לח בתום הארוחה.

ב. הדגמה – נראה לילדים מצעיות שונות ונדגים את אופן ההכנה.

כל ילד יבחר ויכין את הפליסמט שלו.

כל הזכויות שמורות ©

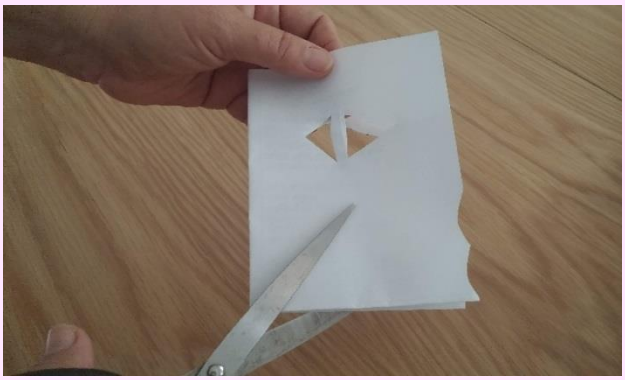
להלן מספר אפשרויות:

- יצירת מגזרה
- הדבקה של תמונות לפי בחירה אישית
- כתיבת תעודת זהות אישית (שמי, אני גר/ה ב... אני אוהב/ת... יש לי... התחביבים שלי.... כשאהיה גדול/ה...)

ג. בתום העבודה נניילן את המצעיות במכונת למינציה ונשתמש בהן בעת ארוחת העשר בכיתה.

להלן מספר דוגמאות:

מגזרה +דבקיות + כתיבה על עצמי

שילוב תמונות המשקפות את תוכן תעודת הזהות

כל הזכויות שמורות ©

שיחה

בתום העבודה ולקראת השימוש במצעיות, נשאל את הילדים איך היה להם להכין את המצעיות, מה רצו להדגיש בעבודה שלהם, למה כדאי להשתמש בהן.

דגשים בחינוך הדתי והחרדי

נתבונן בתפריטים ונשוחח על המאכלים, על מרווח הזמן שבין ארוחות בשריות וחלביות, על נטילת ידיים.

נברר אילו ברכות יש לברך לגבי כל סוג מזון

- ברכת המוציא – עבור אכילת לחם – "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ"
- בורא מיני מזונות – עבור מיני מאפה שהקמח מהווה בהם חלק עיקרי והם מכילים גם ביצים, סוכר, וכד'. "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא מיני מזונות".
- בורא פרי הגפן – השותה מיץ ענבים או יין, מברך לפני הם: "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי הגפן".
- בורא פרי העץ – על פירות האילן - "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי העץ".
- בורא פרי האדמה – על פירות וירקות הגדלים על האדמה - "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי האדמה".
- ברכת שהכל – על דברים שאין גידולם מן האדמה למשל ביצים ומים - "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו".

נוכל לשוחח עם הילדים על סוגי המזון השונים, על הצורות בהם אנו אוכלים אותם ועל מקומה של הברכה בארוחה.

סיכום

נשחזר עם הילדים מה עשינו במפגש. נשאל אילו דברים חדשים הם למדו, ממה נהנו. נשאל את הילדים מה היו ההתלבטויות שלהם כשהכינו תפריט אישי? כיצד נפתרו הלבטים? למי סיפרו על הכנת הפלייסמטים, מתי השתמשו בהם?

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

נושא א'– תזונה

מפגש 5 – איך מגוונים?

<u>מוקד המפגש</u>:
מפגש זה יעסוק במושג 'מגוון' כמושג חשוב בתרבות האוכל. לצורך הבנת החשיבות של אכילת אוכל מגוון, מציע מפגש זה להכין חוברת אישית של מגוון מאכלים המיועדת ליצור מספר רב של אפשרויות להרכבת ארוחה בת שלוש מנות – חוברת הארוחה המגוונת.
ניתן לפרוס מפגש זה למס' יחידות זמן.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:
מחשב ומקרן, פתקי שמות מאכלים לחלוקה, דפי 4A חתוכים לאורך, דוגמה מוכנה של חוברת הארוחה המגוונת.
להכנת חוברת הארוחה המגוונת: דפי 4A לבנים, דפי 4A צבעוניים לכריכה, מספריים, דבקיות או פתקים לבנים להדבקה, שדכן סיכות.

<u>ארוחות משפחתיות</u>

<u>שיחה</u>

- נקרין לילדים תמונות של שולחנות ערוכים לארוחות משפחתיות בבית.
- נשוחח עם הילדים על מגוון המאכלים המצויים על השולחנות:

נמנה את המאכלים, נקרא בשמם, ננסה להבין מה מקורו של המזון ומהם חומרי הגלם ממנו הוא עשוי (למשל אורז – מקורו מצמח האורז המגיע אלינו מהמזרח. פסטה – מקורה בקמח חיטה).

כל הזכויות שמורות ©

- נשוחח עם הילדים על המבנה של ארוחה משפחתית חגיגית: ארוחה שיש בה שלוש מנות:

מנת פתיחה (מנות ראשונות)
מנה עיקרית
קינוח

<u>פעילות</u>

- נחלק למספר ילדים פתקים ועליהם שמות של מאכלים בריאים, המחזקים את הגוף (להלן). נבקש מהילדים לבוא בפני הקבוצה ולהתארגן בשלוש קבוצות משנה – קבוצת המנה הראשונה, קבוצת המנה העיקרית, קבוצת הקינוחים.
- לאחר שהילדים התארגנו בשלוש קבוצות, כל ילד יאמר בקול את מה שכתוב בפתק שלו ויוסיף משפט נוסף על המאכל הזה (למשל ממה עשוי המאכל, האם אני אוהב אותו, האם אצלנו בבית מגישים את המאכל הזה בארוחות חגיגיות, האם אנחנו אוכלים אותו במסעדות ועוד).

כל הזכויות שמורות ©

מאכלים בריאים (כרטיסים לגזירה)

אורז מבושל	תפוחי אדמה בתנור	פשיטדת ירקות
עוגת שמרים	פסטה ברוטב עגבניות	קוסקוס
מרק ירקות	עוף	סלמון בתנור
ברוקולי מבושל	סלט ירוק (סלט חסה)	סלט יווני
חצילים בטחינה	פשטידת תירס	סלט פירות
פרוסת אבטיח	גלידה	חומוס בטחינה
עוגיות חמאה	פירות העונה	שניצל

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

- נסכם על הלוח - נערוך בטבלה רשימה ממויינת של מאכלים בשלוש מנות בהתאם לפתקים.
- נזמין את הילדים להוסיף מאכלים נוספים לכל עמודה ברשימה.

מנות ראשונות	**מנות עיקריות**	**קינוחים**
סלט ירוק	אורז מבושל	עוגת שמרים
סלט יווני	תפוחי אדמה בתנור	סלט פירות
חצילים בטחינה	פשטידת ירקות	פרוסת אבטיח
חומוס בטחינה	פסטה ברוטב עגבניות	גלידה
מרק ירקות	קוסקוס	עוגיות חמאה
	ירקות מבושלים	פירות העונה
	עוף	
	סלמון בתנור	
	ברוקולי מבושל	
	פשטידת תירס	
	שניצל	

<u>לאכול אוכל מגוון</u>

<u>שיחה ופעילות</u>

- המושג "מגוון" –נפתח בסיפור: " לפני כמה ימים שמעתי על ילד אחד, בן שמונה שכל יום הוא אומר לאמא שלו שהוא רוצה לאכול חביתה. רק חביתה. בבוקר בצהרים ובערב – חביתה. כמובן שהוא גם שותה מים אבל לא שום דבר אחר. מציעים לו לאכול מאכלים נוספים אבל הוא לא מוכן אפילו לטעום. רק מאכל אחד וזה ממש לא אוכל מגוון. ההורים שלו התייעצו עם הרופאה וגם עם שאר בני המשפחה אבל בינתיים עדיין אין להם פתרון מספיק טוב".

כל הזכויות שמורות ©

- נשאל – האם הילד אוכל אוכל מגוון? (לא. אוכל מגוון הוא אוכל מכמה סוגים). למה לא נכון לעשות כך? למה חשוב לגוון? (חשוב לאכול מזונות שונים ומגוונים. כל מיני ירקות, כל מיני פירות, כל מיני דברי מאפה, כל מיני מאכלים העשירים בחלבונים. בכל מאכל יש מרכיבים אחרים וכל אחד תורם משהו אחר לגוף, המגוון מאפשר חיזוק ושמירה על בריאות חלקים שונים בגוף).
- נכתוב על הלוח את המילה 'מגוון'. נסביר אותה ונוסיף מלים מאותה משפחה (מְגִוָּון, מְגֻוָּון, לגוון, מְגַוְּונִים), נסביר לילדים שגם המילה גוון (צבע) היא מאותה משפחה.
- נבקש מהילדים לבנות משפטים שהמילה מגוון על צורותיה השונות (מְגִוָּון, מְגֻוָּון, לגוון, מגוונים), מצויה בהם. נגיש לכל ילד חצי 4A חתוך לאורך, נבקש שיכתבו את המשפט באותיות גדולות. נתלה את המשפטים על הקיר, כך שיווצר מגוון של עיצובים על הקיר.

המשפט שלי:

_____.

להלן דוגמאות למשפטים שנתנו ילדים:

עידו: מי שאוכל אוכל מגוון, זוכה להכיר את העולם.
רז: אני בכלל לא אוהבת אוכל מגוון אבל אמא אומרת לי שזה מוגזם.
אמילי: אוכל מגוון משפיע על הבריאות של כולם וכולן.
עומר: ליד הבית שלי יש עץ עם עלים ירוקים בהרבה גוונים.

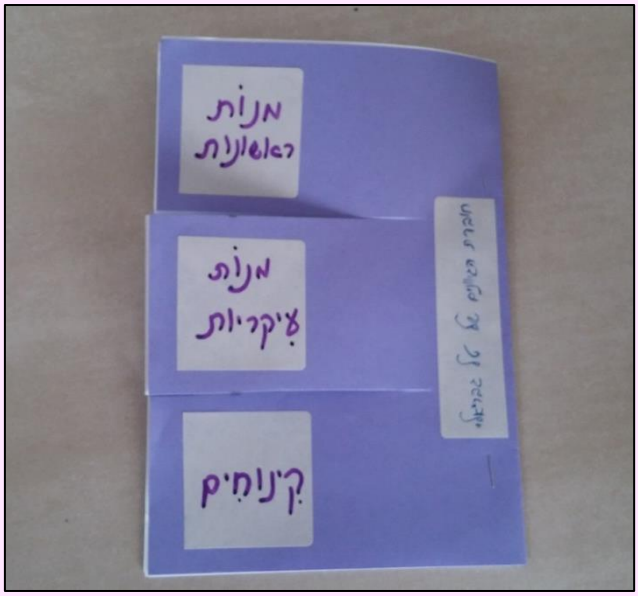
כל הזכויות שמורות ©

<u>הארוחה המגוונת</u>

<u>יצירת חוברת אישית</u>

להלן מוצעת פעילות יצירה, שבה כל ילד יכין לעצמו חוברת, וניתן יהיה להשתמש בה לצורך הרכבת ארוחות חמות למשפחה. תוצר היצירה של כל ילד הוא חוברת אחת, הגזורה לשלוש חוברות קטנות יותר. בכל חוברת קטנה ייכתבו מאכלים, המתאימים למנות מסוימות: מנות ראשונות, מנות עיקריות וקינוחים. כך ניתן להרכיב ולבנות ארוחת שלוש מנות בהרכבים שונים. ראו דוגמה בהמשך.

- נכין מראש חוברת כזו ונראה לילדים. נדפדף ונציג את האפשרות של דפדוף בכל חלק בנפרד. סביר להניח שהחוברת המוחשית תסייע להם להבין מה הם מוזמנים לעשות.
ייחודה של החוברת הוא בכך שהיא כוללת שלוש חוברות קטנות וניתן לדפדף בכל חלק בנפרד.
נסביר לילדים, כי זו אמורה להיות עבודה מדויקת ולכן הם מתבקשים לעבוד בסבלנות, בלי למהר ותוך הקפדה על ההנחיות לעבודה.

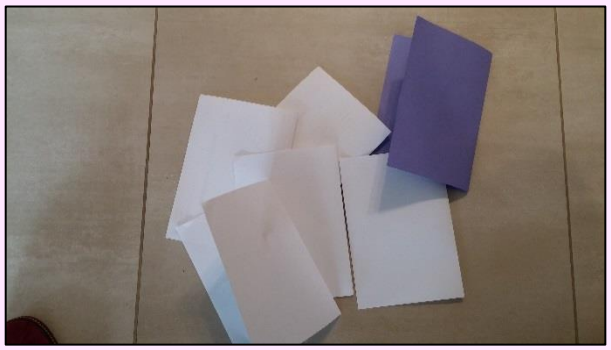

דוגמה לחוברת שיצרה טל גבריאלי

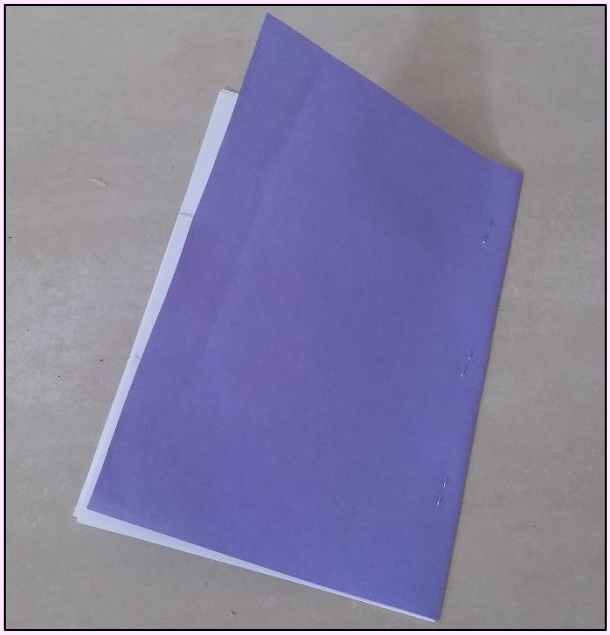
כל הזכויות שמורות ©

<u>מהלך העבודה</u>

- נחלק לכל ילד 3-5 דפי 4A בצבע לבן.
- נבקש מהילדים לקפל את כל דף בצורה מדויקת, ולערום אותם לערימה.
- נחלק לכל ילד דף 4A צבעוני ונבקש לקפל גם אותו. הוא יהיה הכריכה של החוברת.

- נכניס את הדפים הלבנים לכריכה הצבעונית.
- נעבור בין הילדים ונחבר בשדכן סיכות כדי ליצור חוברת.

כל הזכויות שמורות ©

- נעזור לילדים למדוד, לסמן ולגזור את החוברת מהצד השמאלי, הפתוח, כל שיווצרו שלושה חלקים. כל חלק יהיה ברוחב 7 ס"מ והכריכה האחורית תישאר לא גזורה.

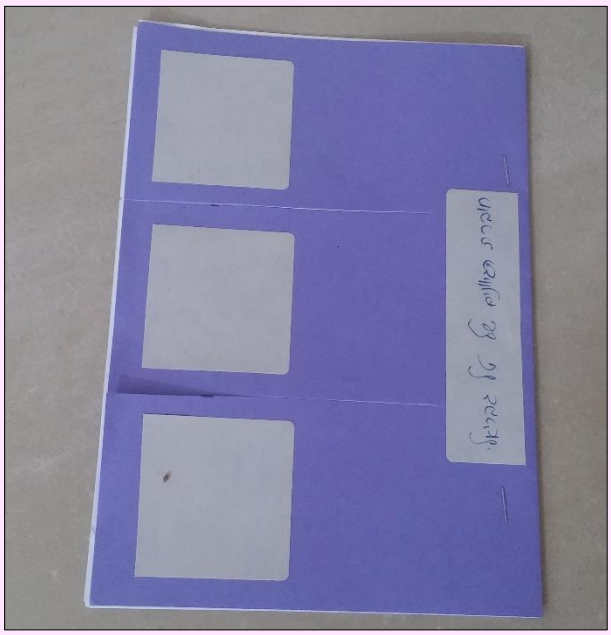
שלושת חלקים יהיו:

החלק העליון מיועד למנות ראשונות

החלק האמצעי מיועד למנות עיקריות

החלק התחתון מיועד לקינוחים

הגזירה תהיה עד למרחק של 1-2 ס"מ מהצד הימני, הסגור, של החוברת.

- נעצב את הכריכה הקדמית: כל ילד יכתוב במקום המתאים את המלים: מנות ראשונות, מנות עיקריות, קינוחים. כל ילד יוסיף את שמו וייתן שם לחוברת שלו.
- נבנה את פְּנִים החוברת: נעבוד על כל חלק של החוברת עצמה.

בכל עמוד של החלק העליון (מנות ראשונות) הילדים יכתבו שם של מנה ראשונה אחת ויוסיפו ציור מתאים. במקום ציור אפשר להדביק תמונה מעיתונים או ממקורות אחרים.

באופן דומה יעבדו גם על החלק האמצעי – מנות עיקריות, ולבסוף גם על החלק התחתון – קינוחים.

כל הזכויות שמורות ©

דוגמה לדף מהחלק האמצעי (מנות עיקריות)

פשטידת ירקות

<u>סיכום</u>

נדפדף בחוברת נשתף זה את זה ונראה כיצד ניתן ליצור מגוון של קומבינציות והרכבים של ארוחות (כל פעם מדפדפים קדימה או אחורה, משנים את אחת המנות וכל הארוחה משתנה).

נבקש ממספר תלמידים להציע את 'הארוחה המנצחת' שלהם – מה יהיה במנה הראשונה, מה במנה העיקרית ומה יאכלו לקינוח.

נזמין את הילדים לקחת את החוברת הביתה, לשימושם.

כל הזכויות שמורות ©

נושא ב' – פעילות גופנית

מפגש 1 – כולנו פעילים

הערת הבהרה למורה / למדריכ/ה – מומלץ לצפות בהרצאת טד של פרופ. וונדי סוזוקי. ההרצאה מסייעת לעודד את הילדים לעשות את מה שהם ממילא אוהבים – לרוץ, לקפוץ, לשחק ולראות בהם פעולות חשובות להתפתחותם ולבריאותם.

מוקד המפגש:

מפגש זה עוסק באבחנה שבין פעילות גופנית מכוונת למטרה ספציפית כפי שבאה לידי ביטוי בהשתתפות בחוג, לבין פעילות גופנית שאנו עושים כחלק מהחיים, ממה שאנו עושים ביומיום.

ניתן לפרוס את המפגש למס' יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

חצאי בריסטול לפעילות קבוצתית, מקום מרווח / חצר, דף המלצה על חוג, שלטים המציינים איבר גוף, מחשב ומקרן.

<u>חוגי ספורט ופעילות גופנית</u>

<u>שיחה</u>

נשאל את הילדים מי משתתף בחוג, באיזה חוג, האם החוג קשור לפעילות גופנית.

נערוך רשימה של החוגים שבהם משתתפים הילדים בקבוצה שלנו.

חוג בלט

חוג כדורסל

כל הזכויות שמורות ©

חוג קפוארה

חוג כדורגל

<u>פעילות בקבוצה</u>

נחלק את הכיתה לקבוצות על פי החוגים שבהם הילדים משתתפים (כדורגל, בלט, היפ הופ, גלגיליות, טניס כדורסל וכד'). מי שאינו משתתף בחוג ספורט כלשהו יצטרף לאחת הקבוצות לפי בחירתו.

כל קבוצה תמנה לפחות 5 יתרונות של החוג שבו הם משתתפים.

נגיש לכל קבוצה חצי בריסטול ונבקש מהם לשקף את החוג שלהם ויתרונותיו. חברי הקבוצה יוסיפו איורים / תמונות בהתאם.

לדוגמה:

חוג גלגיליות

שמות חברי הקבוצה – טל, עדי, דניאל, יובל, עמית

היתרונות:

- פיתוח שיווי משקל לצורך התקדמות
- כיף
- היכרות עם חברים חדשים
- לימוד משחקים מיוחדים

כל קבוצה תציג בפני המליאה ותספר על החוג שלהם.

כל הזכויות שמורות ©

<u>המלצה על חוג ספורט</u>

נזמין את הילדים לכתוב המלצה על אחד מחוגי הספורט שלהם.

ניתן להגיש לילדים תבנית לכתיבת המלצה

<u>המלצה על חוג</u>

שם החוג: _____

שם הממליץ / הממליצה: _____

תיאור קצר של החוג:

_____

_____

נימוקים:

א. כדאי גם לכם להשתתף בחוג כי

_____

_____

ב. החוג יכול לתת לנו / בחוג אפשר ללמוד

_____

_____

לאור הנימוקים האלה, כדאי לכם

_____

_____

<u>איור</u>

כל הזכויות שמורות ©

<u>תנועה ופעילות גופנית</u>

<u>שיחה וחידות תנועה</u>

- נשאל: האם הגוף שלנו עסוק בפעילות גופנית רק במסגרת החוג? (לא. אנו עוסקים בפעילות גופנית בכל מה שאנו עושים יומיום– הליכה, אכילה, כתיבה, רחצה ועוד ועוד. בכל הפעולות האלה הגוף שלנו פועל).
- נדגיש את האבחנה בין פעילות יומיומית ובין פעילות מכוונת – הגוף שלנו פעיל בכל פעולה שאנו עושים ביומיום. בחוג ספורט אנו מטפחים את היכולות של הגוף המתאימות לאותו חוג.
- נזמין את אחד הילדים לעמוד בפני הכיתה ולהדגים בתנועה קפואה - "פריז" - את אחת הפעולות שהוא עושה – או פעולה יומיומית או פעולה במסגרת חוג.

שאר הילדים יצטרכו לגלות מהי התנועה והאם היא חלק מפעילות יומיומית או במסגרת חוג.

<u>פעילויות לבחירה</u>

<u>פעילות א'</u> – תרגילים עם סרטון

- נארגן את החדר לפעילות גופנית.
- נקרין לילדים את הסרטון הנקרא – <u>רוצים לזוז: ידיים ורגליים.</u> נבקש מהילדים להצטרף לפעילות יחד עם המדריך והילדים בסרטון (8:50).
- נזמין את הילדים לשתף בהרגשתם בזמן ולאחר הפעילות. (מומלץ לערוך פעילות כזו בכל אחד מימי הקייטנה).

<u>פעילות ב'</u> – כל חלקי הגוף

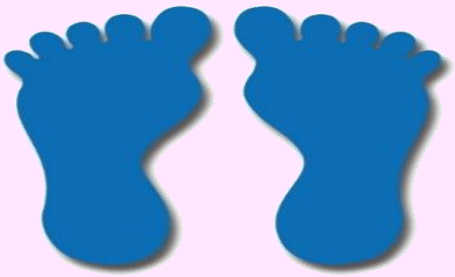
- נחלק את הכיתה לשש קבוצות של 3-5 ילדים בקבוצה.
- לכל קבוצה ניתן שלט ובו שם של איבר גוף אחד
- הקבוצה מתבקשת:

א. לנסות כמה שיותר תנועות ותרגילים שניתן לעשות עם האיבר הזה בצורה בטוחה ולא מסוכנת.

ב. להכין פעילות קצרה לכיתה – ללמד את ילדי הכיתה 3-4 תרגילים לחיזוק האיבר הספציפי של קבוצתם.

כל הזכויות שמורות ©

השלטים

קבוצה ראשונה – **ידיים - זרוע ואמה** 	**קבוצה שנייה –** **כפות ידיים ואצבעות**
קבוצה שלישית - **רגליים - שוק וירך** 	**קבוצה רביעית –** **כפות רגליים**
קבוצה חמישית – **בטן ואגן** 	**קבוצה שישית –** **ראש צוואר ופנים**

כל הזכויות שמורות ©

<u>פעילות ג'</u> – משחק התנועות

כל הקבוצה יושבת במעגל. ילד אחד יוצא מהחדר. קובעים מי מהילדים שבמעגל "מחליף תנועות". כל שאר הילדים עושים את אותן התנועות שעושה מחליף התנועות. כל אחת מהתנועות תתבצע כמה פעמים עד אשר תוחלף. מזמינים את הילד שבחוץ להכנס לחדר. עליו לעקוב אחר התנועות של הילדים ולגלות מי הוא "מחליף התנועות".

כדאי להמליץ על תנועות מיוחדות ובלתי שגרתיות כגון: לקום ולשבת, לשלב ידיים ולהרימן כלפי מעלה, לעלות על הכסא ולרדת ממנו. אפשר לבצע גם תנועות מצחיקות כמו להוציא לשון, לקמט את המצח, ל'עשות פרצופים' ועוד.

<u>סיכום</u>

נשוחח עם הילדים על ההבדל בין פעילות גופנית יומיומית לבין בחוג שיש לו מטרות מוצהרות כגון גמישות, זריזות, שכלול היכולת להבקיע גול, שיווי משקל ועוד.
נשאל את הילדים מה היה להם מעניין, על מה היו רוצים לחזור שוב?

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

נושא ב'– פעילות גופנית

מפגש 2 – פעילות גופנית - מדוע?

מוקד המפגש:
מפגש זה עוסק במושגים שונים הקשורים לפעילות גופנית. במפגש מתוודעים הילדים להשפעתה ולחשיבותה של הפעילות הגופנית. בנוסף, תורם המפגש להבנה שהגוף שלנו פועל גם בזמן שאנו ישנים. תכנים אלה מזמנים מגוון פעילויות חווייתיות, משחקיות ויצירתיות.
ניתן לחלק את המפגש למספר יחידות זמן.
אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:
חדר / מרחב נוח לפעילות, מחשב ומקרן, רבע גיליון בריסטול, טושים וחומרי יצירה, דבק, מספריים, עיתונים וז'ורנלים.

<u>תנועה ופעילות גופנית</u>

<u>שיחה</u>

נקרין או נכתוב על הלוח את המלים שלהלן. נזמין כל ילד בתורו לבוא ללוח ולהקיף בטוש את אחת המלים המתקשרת לתנועה ופעילות גופנית. מלים שלגביהן תהיה מחלוקת בכיתה, הילד שסימן יתבקש להסביר את מה שהוביל אותו לסמן.
במקרה של חוסר הסכמה נשאל את הילדים האם הטיעון שהילד טען יכול להיות משכנע מספיק כדי שנסמן את העיגול סביב המילה.

המלים:

ריקוד	**אפיית לחם**	**הבקעה לשער**	**קצות האצבעות**	**אבטיח**
צעד וחצי	**פְּלִייֶה, רֶלֶוֶוה**	**לילה טוב**	**מגן ימני**	**החלקה על קרח**
כדור	**מחבט**	**ריצה**	**מדליית ארד**	**כידרור**
הגנה	**שופט**	**פנדל**	**קיר טיפוס**	**מכת הגשה**
נעלי שפיץ	**רולר בליידס**	**בורקס**	**שריקת סיום**	**אוהדים**
אגם הברבורים	**עמידה ראשונה**	**תנופה**	**בור קפיצה**	**דיסקוס**

כל הזכויות שמורות ©

נמנה את מספר המלים שהקפנו וננסה לנסח מה ניתן ללמוד מכך.
למשל:

- הגוף שלנו מסוגל לבצע מגוון גדול של פעולות.
- אנו משתמשים בחפצים שונים לביצוע מגוון פעולות.
- יש פעילות ספורטיבית תחרותית ויש פעילות עממית.

<u>פעילויות לבחירה</u>

<u>אפשרות א'</u> – ריקוד התרנגולות

- נארגן את החדר (הכיתה) לפעילות גופנית – נזיז רהיטים לצדדים ונדאג שהחדר יהיה נקי.
- נזמין את הילדים לרקוד את ריקוד התרנגולות

אפשר לרקוד בשורות או בזוגות פנים אל פנים או גב אל גב. באופן חופשי או מעגל בתוך מעגל או בכל צורה אחרת המתאימה למנגינה ולריקוד.

(הריקוד מחולק לארבעה משפטים מוזיקליים - תנועות כף יד, תנועות מרפקים, תנועת אגן, מחיאות כף. כשהמנגינה משתנה - סיבוב)

אפשר להציע לילדים להמציא תנועות חדשות שחוזרות על עצמן ולשכלל בכך את הריקוד.
אפשר לרקוד את הריקוד הזה בכל יום מימי הקייטנה – בתחילת היום או בסופו, לקראת פרידה.

<u>אפשרות ב'</u> - היפ הופ

- נארגן את החדר (הכיתה) לפעילות גופנית– נזיז רהיטים לצדדים ונדאג שהחדר יהיה נקי.
- נצפה בשיעור <u>היפ הופ עם נעמה – רמה 1</u>. נתרגל את הריקוד ביחד עם הסרטון. אפשר לתרגל את השיעור הזה בכל יום מימי הקייטנה. ואפשר כמובן לעבור לשיעור הבא. <u>היפ הופ עם נעמה רמה 2</u>

<u>אפשרות ג'</u> – נשמעים להוראות המדריכה

המדריכה משמיעה מוזיקה קצבית. למשל <u>מוסיקת רקע קצבית</u>. אפשרות נוספת- <u>שירים ישראליים בפסנתר</u> .
הילדים (עד 10 ילדים בכל פעם) מסתובבים בחדר ועושים בתנועות פנטומימה את מה שהמדריכה אומרת.

כל הזכויות שמורות ©

שני חוקים לפעילות:

- **אסור לגעת אחד בשני.**
- **אסור לדבר או להשמיע קולות.**

כשהמוסיקה נפסקת כולם עומדים בתנועת פריז של ההנחייה האחרונה שנאמרה.
דוגמה להוראות של המדריכה:

- מטפסים על סולם
- מתארגנים ללכת לים או לבריכה
- עודרים בגינה
- משוחחים (בלי מלים) עם חבר
- מכינים אוכל במטבח
- מריעים לקבוצת כדורגל אהובה
- מכינים שיעורי בית
- שוטפים רצפה
- מחטאים את הידיים באלכוג'ל

<u>איך משפיעה עלינו הפעילות הגופנית?</u>

<u>שיחה ופעילות</u>

- נשאל את הילדים: מתי אתם עוסקים בפעילות גופנית? (ביומיום - בזמן משחק, בהפסקות, במשחקים בחצר ובבית עם האחים. בחוגים – כדורגל, כדורסל, מחול, היפ הופ, התעמלות קרקע, ג'ודו, קפואירה ועוד).

למה חשוב לעסוק בפעילות גופנית?

- ✓ שכלול היכולות הגופניות למשל גמישות קואורדינציה, שיווי משקל, זריזות, כוח
- ✓ שיפור במצב הרוח והשמחה
- ✓ תרומה לחוש הקצב
- ✓ שיפור יכולות החשיבה והריכוז
- ✓ תרומה לקשר עם חברים וליחסים החברתיים
- ✓ עניין, הנאה, שמחה, כיף

כל הזכויות שמורות ©

עיצוב כרזה

לצורך כך נזדקק ל: רבע בריסטול לכל קבוצה, דבק, מספריים, צבעים, טושים, תמונות מעיתונים וזורנלים.

- נקרא באזני הילדים את מה שכתוב בפתקים ונרחיב את המידע במידת הצורך. הפתקים בהמשך.
- נחלק את התלמידים לקבוצות. כל קבוצה תקבל 1/4 בריסטול + אחד הפתקים בהם מנוסחת התרומה הייחודית של הפעילות הגופנית.
- המשימה: לעצב את הבריסטול ככרזה שמסבירה מהי החשיבות של הפעילות הגופנית בהיבט הספציפי הכתוב בפתק שקבלו.

מומלץ לשלב מספר דרכי ביטוי - ציור, העתקת המשפט, הוספת דוגמאות, יצירת קולאז' של תמונות מעיתונים וז'ורנלים וכל דבר אחר הנראה מתאים כדי להעביר את המידע הכתוב בפתק שקבלו.

פתקים להדפסה ולגזירה

פעילות גופנית קלה, למשל ריצה קלה, קפיצות, משחקי דילגית, משפרת את היכולות החשיבה והריכוז שלנו.
פעילות גופנית מגוונת משפרת את היכולות של הגוף שלנו. למשל שיפור היציבה, חיזוק השרירים, שיפור בגמישות, מניעת התעייפות מהירה.
פעילות גופנית תורמת לשיפור מצב הרוח והשמחה שלנו.
פעילות גופנית, שנעשית בשילוב עם מוסיקה (למשל מחול, היפ-הופ, קפואירה) תורמת לחוש הקצב, לעבודת צוות ולהנאה ממה שאנחנו עושים.
פעילות גופנית בקבוצה, למשל משחקי כדור ומשחקים קבוצתיים אחרים, יכולים לתרום לקשר וליחסים החברתיים ביננו.

- בתום העבודה נבקש מכל קבוצה להציג את מה שיצרו, להסביר את הבחירה שלהם ולהעשיר את הידע של כלל הילדים. נתלה את העבודות על הקיר.

כל הזכויות שמורות ©

האם הגוף שלנו פועל גם בלילה, כשאנו ישנים?

שיחה

נשאל את הילדים האם בלילה, כשאנו ישנים, הגוף שלנו פעיל? (כן!) אילו חלקים בגוף שלנו פעילים? נשמע את מה שיש לילדים לומר ונוסיף את המידע ברמה המתאימה.

מתאים במיוחד לילדים מתעניינים

- **הלב** – פועם ומזרים את הדם בתוך הגוף שלנו כל הזמן, ביום ובלילה. הלב מעביר לכל תאי הגוף דם שיש בו חמצן והוא לוקח מתאי הגוף את החומר הנקרא פחמן דו חמצני, שהוא מיותר לגוף. הלב שלנו פועם כל הזמן, גם כשאנו ישנים.
  נקרין קטע מהסרטון פעולת הלב.
- **מערכת הנשימה** – עובדת ופועלת כל הזמן. דרך האף והפה אנו מכניסים לריאות אויר נקי ובו חמצן, ופולטים את הפחמן הדו חמצני החוצה. אנו נושמים גם כשאנו ישנים. החמצן שאנו זקוקים לו מיוצר על ידי הצמחים והעצים.
  במידה שיש התעניינות מצד הילדים נוכל להקרין קטע מהסרטון אודות מערכת הנשימה
- **מערכת העיכול** – האוכל שאכלנו מתעכל והופך לדם ולאנרגיה בגוף שלנו. מערכת הזו עובדת כל הזמן, גם כשאנו ישנים.
  נקרין את הסרטון אודות מערכת העיכול
- **המוח** – המוח שלנו פעיל כל הזמן הוא אחראי על כל מה שקורה לנו בגוף, על כל מה שאנחנו חושבים, מרגישים, רוצים, מעדיפים וגם כל מה שאנו נמנעים ממנו. המוח אחראי על כל חלקי הגוף והוא גם אחראי על החלומות שלנו בזמן שאנו ישנים.

בעקבות המידע, נזמין את הילדים לספר ולאף לכתוב מה עוד היו רוצים לדעת בנושא? את מי אפשר לשאול?

סיכום

נשחזר עם הילדים את מה שעשינו. נשאל אילו דברים חדשים הם למדו, מה היה להם מעניין במיוחד, ובמה ירצו להמשיך ולהעמיק.

כל הזכויות שמורות ©

נושא ג'– מצב הרוח

מפגש 1 – כמה נעים לטייל

<u>מוקד המפגש</u>:
מפגש זה עוסק בטיול כחלק מהיציאה מהשגרה, מנוחה, מפגש עם מקומות ואנשים אחרים.
במפגש הילדים מתוודעים ליתרונות הטיול ומשחזרים חוויות מטיולים בהם השתתפו. המפגש בחלקו ייערך במקום פתוח ובו ישחקו במשחקי חוץ.
ניתן לפרוס את המפגש הנוכחי על פני מספר יחידות זמן.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:
מחשב, מקרן, מפת ארץ ישראל פרוסה על הרצפה, פתקים ריקים, כרטיסי בריסטול להכנת משחק זיכרון.
לפעילות יצירה א - גבס או קמח, מלח, מים, מעט שמן, עלים, גבעולים ופירות סרק, כוס לחיתוך, צבעי גואש או אקריליק.
לפעילות יצירה ב – צנצנת עם מכסה ללא התווית, חומרי טבע, מים.

<u>אוהבים לטייל</u>

<u>שיחה</u>
נספר לילדים כי אנשים רבים, ילדים ומבוגרים אוהבים לטייל. מטיילים בחוץ, בטבע, מטיילים ברחובות העיר, מטיילים בארץ ובחוץ לארץ, מטיילים עם חברים ומשפחה ויש גם כאלה שאוהבים לטייל לבד.

- הטיול הוא יציאה מהשגרה, שינוי ממעשינו ביומיום.
- הטיול מאפשר לנו לנוח, לחזק את הגוף.
- בטיול אנו נפגשים עם נופים ומראות חדשים. אנחנו לומדים על דברים חדשים.
- הטיול מרחיב את עולם ההתנסויות שלנו ומסייע לנו להכיר את עצמנו, לראות מה אנחנו אוהבים, מה משמח אותנו.
- הטיול, ובמיוחד טיול בטבע, מחזק את הקשר שלנו לטבע, לאדמה, לנוף, לארץ.

נשאל - למה אנחנו אוהבים לטייל? איך הטיול תורם ומשפיע על מצב הרוח שלנו? נכוון את השיחה לנקודות אלה.

כל הזכויות שמורות ©

<u>פעילות סביב מפה</u>

- נושיב את הילדים במעגל ונפרוש על הרצפה את מפת ארץ ישראל. נספר לילדים שזו מפת הארץ ונראה להם מקומות ספציפיים בה כמו, היישוב בו אנו גרים, הים התיכון, ים המלח וים כנרת, ירושלים, חיפה, באר שבע ותל אביב – הערים הגדולות במדינה.

- ניתן למספר ילדים פתקים ריקים, נבקש מהם לכתוב שם של מקום בו ביקרו ולהניח אותו במקום המתאים במפה.
- נזמין את הילדים לשתף בטיולים שהם ערכו עם המשפחה או עם הכיתה. נאזין גם לסיפורים על טיולים בחו"ל.
- נבקש מהילדים לספר מה הם אהבו בטיול? איך הטיול השפיע על מצב הרוח שלהם, איזה דבר חדש / אחר / שונה הם ראו בטיול?

<u>פעילות סביב תמונות</u>

- נשאל את הילדים אילו יתרונות יש לטיול? כיצד הטיול תורם לנו?
נקבל כל מה שהילדים אומרים ויש בו הגיון. ננסה להדגיש את **היתרונות האישיים** (חיזוק הגוף, שינוי אוירה, מנוחה, חוויה, למידה, הנאה, הרגשה טובה, חיזוק הקשר למקום בו מטיילים, לטבע ולנוף ועוד) **היתרונות החברתיים** (משחקים יחד, חיזוק הקשר בני המשפחה והחברים, יצירת זכרונות משותפים ועוד)

כל הזכויות שמורות ©

- נקרין (או נדפיס, נגזור ונחלק) לילדים את התמונות שלהלן. נבקש מהם לבחור תמונה אחת, להסתכל ולתאר יתרון אחד שיש לטיול במקום הזה.

כל הזכויות שמורות ©

<u>פעילויות סביב שיר</u>

נקרין את סרטון השיר "קח מקל קח תרמיל". (3 דקות ראשונות. בהמשך, ברצף השיר "קום והתהלך בארץ"). נזמין את הילדים להתבונן במקומות המצולמים ולשיר עם הסרטון.

נבחר מהפעילויות האלה:

- ✓ לזהות בשיר שמות של שלושה מקומות בארץ.
- ✓ לזהות סוגים שונים של נופים בסרטון – נוף עירוני, נוף מדברי, נוף מיוער, נוף של מים, נוף מושלג, אתר היסטורי, אתר ארכיאולוגי, נוף הררי, נוף מישורי וכו.
- ✓ לבדוק האם הילדים ביקרו באחד המקומות המצולמים בסרטון.

<u>הכנת משחק זיכרון</u>

נחלק את הקבוצה לזוגות ונזמין את הילדים להכין לעצמם משחק זיכרון, שבו כל 3 קלפים מהווים יחידה אחת.

המדריכה תדפיס מראש את הכרטיסים שלהלן בכמות של מחצית מילדי הקבוצה.

כל זוג ילדים יבחר 5 מקומות מאלה המצולמים ויחד יכינו את המשחק (לפיכך בכל משחק יהיו 15 קלפים). הילדים יקבלו 15 כרטיסי בריסטול בגודל ובצבע זהים, יגזרו וידביקו את הכרטיסים שלהלן.

	מקדש הבהאים	**חיפה**

כל הזכויות שמורות ©

	העיר העתיקה	**ירושלים**
	מגדל השעון	**יפו**
	מצוק הכורכר והטיילת	**נתניה**

כל הזכויות שמורות ©

	ריף הדולפינים	**אילת**
	אוניברסיטת בן גוריון בנגב	**באר שבע**
	חומות העיר העתיקה מגיעות עד הים	**עכו**

כל הזכויות שמורות ©

	הפסל של מרדכי אנילביץ, שהיה מפקד המרד בגטו וארשה	**קיבוץ יד מרדכי**
	המושב הראשון במבנה של עיגול	**מושב נהלל**

<u>שיחה ומשחקי חוץ</u>

נשוחח עם הילדים על כך שטיול ויציאה מחוץ לבית, מְזַמנים אפשרות לשחק במשחקי חוץ, המתאימים בעיקר לשטח פתוח, למרחב, שאינו בתוך חדר / כיתה.

נלמד את המשחקים האלה ונשחק בהם.

<u>משחק חוץ מס' 1 – סרדינים</u>

המטרה – להסתתר בלי להתגלות.

בוחרים ילד אחד מהקבוצה והוא יוצא ומסתתר בחצר במקום נסתר. שאר הילדים מתחילים לספור יחד עד 40. ואז יוצאים (לא יחד) לחפש אותו. מי שמוצא אותו, אינו מגלה לאחרים אלא נשאר במקום המחבוא ומסתתר יחד איתו. האחרון שלא הצליח להסתתר הוא "הסרדין שמחוץ לקופסה".

כל הזכויות שמורות ©

משחק חוץ מס' 2 – סרטנים

המטרה – לתפוס מבלי להיתפס

כל הילדים עומדים בעמידת סרטן: על הידים והרגלים כשהבטן למטה. עם הינתן האות הם צריכים לנסות לרדוף זה אחר זה בהליכת סרטן מבלי לפול (מבלי להתיישב). מי שמתיישב יוצא מהמשחק לנוח.

משחק (פנים או חוץ) מס' 3 – מי יוצא איתי לטיול?

המדריכה חושבת על חוקיות מסוימת שעל פיה תזמין ילדים "לצאת איתה לטיול". (למשל מילה בת שלוש אותיות) המדריכה אומרת: "אני יוצאת לטיול ולוקחת איתי כלב". שאר הילדים, בסבב אומרים: אני יוצא לטיול ולוקח איתי... אם מישהו אמר 'מים' (מילה בת 3 אותיות) המדריכה אומרת – 'אתה מצטרף אלי'. אם הוא אמר 'חתול' , המדריכה אומרת לו – 'אתה לא מצטרף אלי'. בסוף הסבב הילדים צריכים לגלות לפי מה היא בחרה את המצטרפים.

בהמשך אפשר להזמין ילדים להחליף את המדריכה.

חוקיות אפשרית למשחקים הבאים: מילה שיש בה האות ר', חפץ כלשהו שאינו נמצא איתנו, ילדים שלובשים בגד בצבע כחול – בלי קשר למה שיאמרו ועוד.

קרדיט: המשחקים האלה ומשחקים רבים נוספים מצויים בחוברת ההדרכה **המשחק** של הנוער העובד והלומד.

כל הזכויות שמורות ©

<u>פעילויות יצירה בחוץ</u>

<u>א. מטביעים 'מטבעות של צורות'</u>

בפעילות זו אנו מטביעים צורות שונות של עלים או פירות-סרק על בצק או על גבס. (המילה מטבע באה מפעולת ההטבעה).

<u>אפשרות א' – הטבעה על בצק</u>

<u>חומרים ועזרים</u>: קמח, מלח, מים, מעט שמן, עלים, גבעולים ופירות סרק, כוס לחיתוך, צבעי גואש או אקריליק.

<u>שלבי העבודה:</u>

- מכינים בצק מלח (מתכון להלן)
- אוספים עלים, פרחים או גבעולים
- עורכים את הבצק לעלה עבה וחותכים אותו בעזרת כוס
- מטביעים (יוצרים מטבע) בכל עיגול בצק, עלה או גבעול כשצידו התחתון (בעל העורקים הבולטים) נוגע בבצק. מהדקים מעט ומוציאים את העלה. נוצר מטבע. יוצרים חור לתלייה.
- משאירים את המטבע לייבוש או אופים אותו מעט בתנור אפייה עד שהוא מתקשה
- לאחר הייבוש, צובעים את העלה המוטבע ותולים על העץ כמובייל.

<u>מתכון לבצק מלח</u>
4 כוסות קמח
2 כוסות מים
1 כוס מלח
4 כפות שמן

מערבבים את כל החומרים יחד ובודקים שהבצק נוח לעיבוד. במידה שיש צורך, מוסיפים עוד מעט קמח או עוד מעט מים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>אפשרות ב' – הטבעה בגבס</u>

יוצקים מים לכוס חד פעמית עד כדי שליש גובה הכוס. למים מוסיפים כף אבקת גבס. כשהגבס שוקע נוסיף כף גבס נוספת וכך עד שכמות הגבס תגיע לגובה המים. נערבב כדי שתיווצר עיסה חלקה ואחידה, ללא גושים. (העיסה מתחממת מעט ולאחר מכן היא תתקרר).

את העיסה שופכים למכסה של גבינה, שיש לו שוליים מוגבהים (5% או 9% או קוטג'). כשהעיסה במצב צמיג (לא קשה) נטביע את העלה כשעורקיו נוגעים קלות בעיסה. בנוסף, נכניס ענף קטן כך שלאחר הייבוש יווצר חור. נמתין עד שהגבס יתקרר ויתייבש ואז בזהירות נוציא את העלה ונשלוף את המטבע ממכסה הגבינה. נמתין עוד כמה דקות ואז נצבע בגואש או בצבעי אקריליק.

ניצור מובייל של 'מטבעות' שייתלה על ענף העץ או נערוך תערוכה של 'מטבעות'.

<u>ב' – מוזיאון הסביבה בצנצנת מים</u>

חומרים ועזרים – צנצנת זכוכית שקופה וללא התווית, מים, חומרי טבע.
נציע לילדים למלא צנצנת שקופה במים עד כדי שני שליש מגובהה, ולהכניס לתוכה חומרי טבע מעניינים שהם מוצאים. אפשר להכניס חול, נוצה, עלה, אבן, ענף, גוגו, שבר זכוכית, וכן "מציאות" שמוצאים כמו מכסה של טוש, מחק, מטבע, פקק מעניין.
בתום העבודה יש לוודא שהמים ממלאים את הצנצנת עד שפתה, ואז לסגור אותה היטב.
נעמיד את הצנצנות לתערוכה.

<u>סיכום</u>

נשוחח עם הילדים על מה שעשינו. נשתף במה שהרגשנו בפעילויות השונות.
נספר מה נמליץ גם לבני המשפחה לעשות איתנו בדומה או בנוסף למה שעשינו במפגש זה.

כל הזכויות שמורות ©

נושא ד'– בריאות ומניעת מחלות

מפגש 1 – שמירה על בריאות העיניים

<u>מוקד המפגש</u>:

במפגש זה נעסוק בשמירה על בריאות העיניים.
תחילה נברר מושגים הקשורים לשמירה על הבריאות בכלל, ובהמשך נכיר היבטים שונים של ראייה (כיצד אנו רואים, תעתועי ראייה ועוד) ונעשה זאת במגוון דרכים המזמנות לילדים ביטוי אישי וחוויה נעימה.
ניתן לפרוס את המפגש הנוכחי על פני מספר יחידות זמן.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:

מחשב ומקרן
לפעילות יצירה א - פס בריסטול בגודל 10X20, מספריים, מדבקות לקישוט, טושים לקישוט, צלופן צבעוני
לפעילות יצירה ב - צלחות חד"פ או מגש לכל ילד, חול מסונן מהחצר או מלח שולחן, סרט לקשירה סביב העיניים.

<u>בריאות ולא חולי</u>

<u>שיחה</u>

נכתוב על הלוח זו מול זו את שתי המלים:

בריאות	חולי / מחלה

נזמין ילדים להציג בפנטומימה אחת משתי המלים הללו. שאר הילדים יתבקשו לגלות מה הוצג.

כל הזכויות שמורות ©

נשאל את הילדים:

- מה ההבדל בין שני המצבים האלה?
- במי מטפלים הרופאים? רק בחולים? (לא תמיד. לפעמים הרופאים עוסקים ברפואה מונעת והם ממליצים לילדים ולמבוגרים מה כדאי לעשות כדי להימנע ממחלות).
- מה ימליצו לנו הרופאים לעשות כדי שלא נחלה? (נכוון את הילדים להתייחס למגוון תחומים – תזונה נכונה ומגוונת, פעילות גופנית, שמירה על ניקיון הגוף (צחצוח שיניים) חכם בשמש, טיול באוויר הפתוח וכד').

<u>העיניים שלנו</u>

העיניים שלנו הן חלק מחוש הראייה. לפעמים כל כך ברור לנו שאנחנו רואים, עד כי לפעמים איננו חושבים על כך, שצריך לשמור על בריאות העיניים.

נבדוק מה אנחנו רואים והאם כולנו רואים בדיוק את אותו הדבר.

<u>תעתועי ראייה</u>

<u>תרגיל 1 - העיפרון החמקמק</u>

נצפה בסרטון העיפרון החמקמק- מה קורה כשרואים בעין אחת בלבד (מתוך אתר מכון דוידסון).
ננסה בעצמנו את מה שרואים בסרטון.

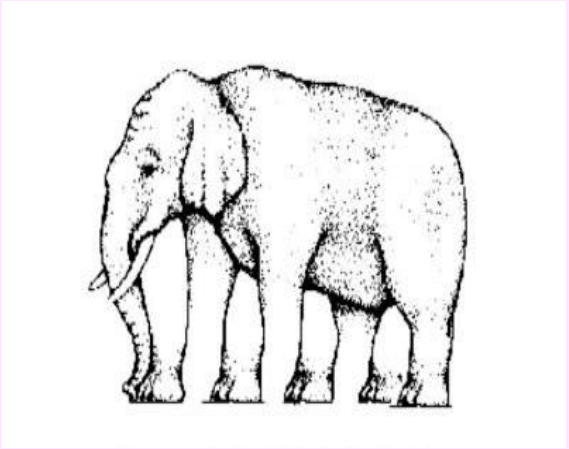
<u>תרגיל 2 – מה אנחנו רואים?</u>

- נקרין לילדים מספר תמונות ונשאל אותם שאלה לגבי כל תמונה בנפרד.

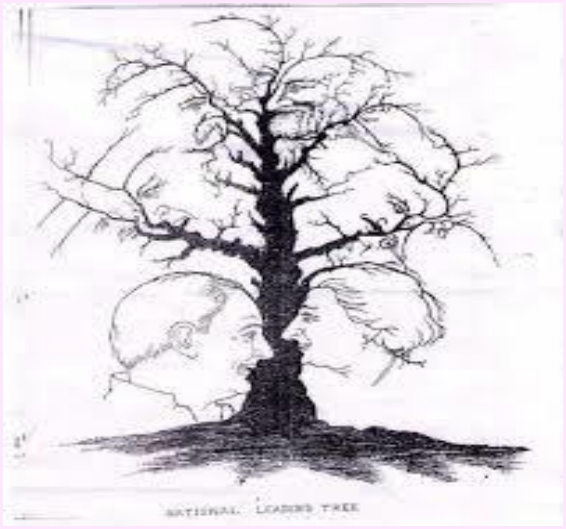

מה אתם רואים? אשה זקנה או אשה צעירה?

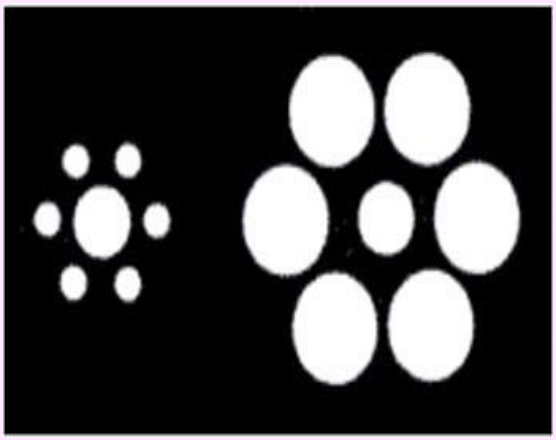
כל הזכויות שמורות ©

כמה רגליים יש לפיל?

כמה פרצופים אפשר לגלות בעץ?

איזה משני העיגולים שבמרכז "הפרחים" גדול יותר, הימני או השמאלי?

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

אפשר להדפיס חלק מהתמונות הללו ולהגיש לילדים כדפי צביעה כך שידגישו את מה שהם ראו.

<u>סיכום ביניים</u>

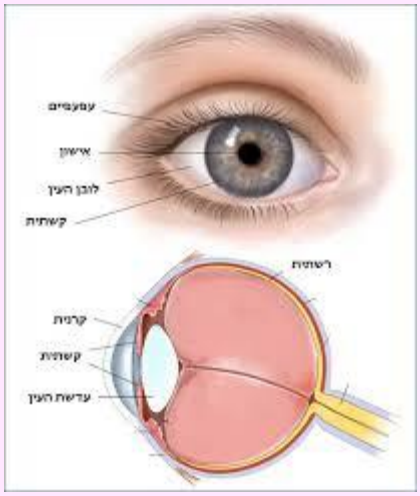
- נסכם את הפעילות ונשאל את הילדים:

מה אפשר ללמוד מהתרגילים האלה? מה המיוחד בראייה שלנו?

תעתועי ראייה

הראייה שלנו מתחילה בעיניים והיא 'ממשיכה' בתהליכי העיבוד של המוח. כשהמוח שלנו תופס בצורה אחרת את מה שהעין קולטת במציאות, נוצרים תעתועי ראייה.
איך זה קורה?
לפעמים אפשר לפרש את מה שהעין קולטת בכמה צורות בהתאם לזווית ההסתכלות – למשל בתמונה אשה זקנה או אשה צעירה.
לפעמים הסביבה 'קובעת' מה 'נראה' - למשל בתמונת ה"פרחים".
לפעמים אנחנו רואים דבר שאינו מציאותי - למשל תמונת רגלי הפיל.
בכל המצבים האלה, וברבים נוספים, יש הבדל בין המציאות שהעין קלטה, לבין מה שהמוח מפרש.
אלה הן אשליות, הַטְעיות. ולכן אנו קוראים להם 'תעתועי ראייה'.

<u>איך אנחנו רואים?</u> <u>איך העין שלנו בנויה?</u>

<u>שיחה ומידע להעשרה</u>

נקרין את התמונה של מבנה העין. נוודא שהילדים מבינים מה ההבדל בין המבנה החיצוני (הגלוי) למבנה הפנימי (מה שיש בתוך העין).

כל הזכויות שמורות ©

<u>העיניים שלנו</u>

העיניים שלנו הן איבר בעל מבנה מאוד מורכב ומאוד משוכלל. הן מאפשרות לנו לראות דברים קטנים מאוד וגדולים מאוד, קרובים אלינו (כמו למשל חפצים שנמצאים לידינו) או רחוקים מאוד מאוד (כמו למשל הירח והכוכבים).
איך זה קורה?
קרני השמש וקרני האור פוגעות בכל הדברים הנמצאים סביבנו. כשהן פוגעות בעצמים, הן חוזרות וחודרות לעין שלנו, נכנסות דרך האישון ומגיעות לרשתית הנמצאת בחלק האחורי של גלגל העין שלנו. ברשתית נמצא גם עצב הראייה. המידע שהתקבל מקרני האור עובר בעצב הראיה למרכז הראייה במוח שלנו. מרכז הראייה נמצא בחלק האחורי של המוח. אליו מגיע המידע מכל עין בנפרד והוא "יודע" לחבר ותרגם את המידע שהגיע כאותות חשמליים, לתמונה בצבע מלא. רק כשהמוח מתרגם את האותות המגיעים אליו דרך העצב, רק אז מתקיימת "ראייה".

<u>איך נשמור על בריאות העיניים?</u>

<u>התבוננות בתמונות ושיחה</u>

- נקרין 6 רמזים בתמונות.
בכל רמז מסתתר כלל חשוב אחד. כל כלל הוא חלק מהתשובה השלמה לשאלה איך נשמור על בריאות העיניים.
(הכללים – לאחר התמונות).
נקרין כל תמונה בנפרד וננסה לגלות את הרמז המסתתר.

א. איזה כלל לשמירה על בריאות העיניים מסתתר ברמז של שתי התמונות הללו?

כל הזכויות שמורות ©

ב. מה הילדים עושים? מהו הכלל המסתתר ברמז הזה?

ג. מהו הכלל המסתתר בתמונה הזו?

ד. מהו הכלל המסתתר כאן?

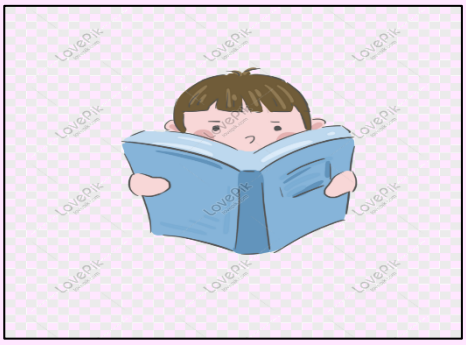

כל הזכויות שמורות ©

ה. מה הכלל המרומז בתמונה?

ו. האם הילד שומר על בריאות עיניו?

כל הזכויות שמורות ©

כך נשמור על בריאות העיניים

כללים

א. **נקפיד לאכול ירקות** ירוקים (תרד, חסה, ברוקולי) וכתומים (גזר בטטה ודלעת) כי יש בהם חומרים השומרים על בריאות העיניים.

ב. **נעסוק בפעילות גופנית** – קפיצות, ריקוד, כדורגל התעמלות אמנותית, היפ-הופ ועוד. פעילויות כאלה תורמות להגדלת כמויות החמצן בדם שלנו ומפחיתה את הלחץ בעיניים.

ג. **נרכיב משקפי שמש** - בקיץ, כאשר אור השמש חזק ובוהק, כדאי להרכיב משקפי שמש כי הן מסננות את קרני השמש המזיקות הנקראות קרני uv. הקרניים האלה מגיעות מהשמש הרחוקה מאוד מאיתנו, עוברות את כל שכבות האוויר וכשהן פוגעות בנו הן מזיקות לעיניים וגם לעור.

ד. **צמצום זמן מסכים** - נגביל את זמן בצפייה במסכים למקסימום שעה וחצי ביום. במלים אחרות צפייה במחשב, בטאבלט, בטלפון ובטלוויזיה ביחד – אמור להיות מקסימום שעה וחצי ביום !!! המסכים גורמים לעיניים להתאמץ הרבה יותר. צפייה ממושכת במסכים מזיקה לעיניים (ומזיקה מאוד גם למוח במיוחד אצל ילדים).

ה. נרכיב **משקפי צלילה** בכל פעם שאנו נכנסים למי הבריכה או למי הים. המים עלולים להכיל חומרים שאינם מומלצים לעיניים.

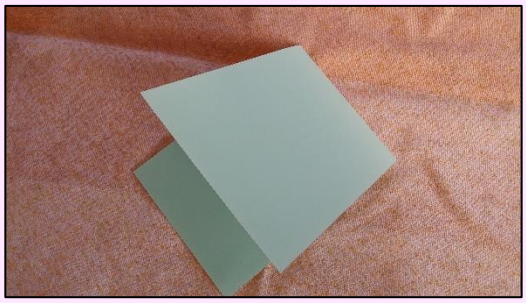
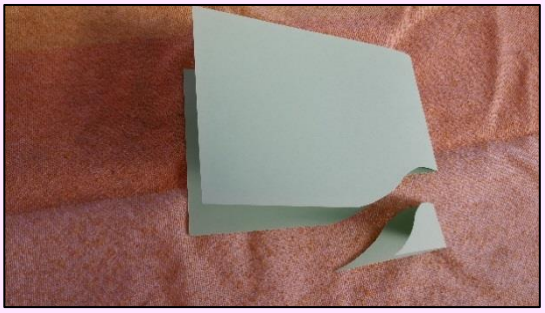
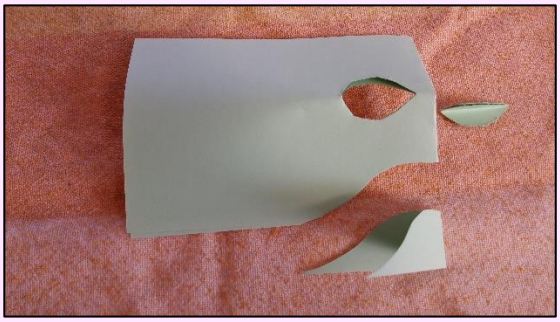
ו. **מרחק מהספר** - בזמן קריאה ובזמן הכתיבה, נשמור על מרחק הולם בין העיניים לספר או למחברת. לא נתקרב ולא נתרחק יותר מדי. מהו המרחק הנכון? נשב זקוף כשהספר מונח על השולחן.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

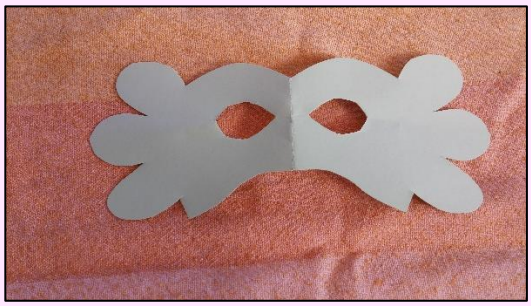
<u>פעילויות יצירה</u>

<u>א. משקפיים מקושטים</u>

נכין משקפיים מיוחדים שמתאימים לפורים ולכל זמן שרוצים להתחפש ולשמוח!

שלבי העבודה	**תמונה להמחשה**
1. נכין את החומרים הנחוצים: פס בריסטול בגודל 10X20 מספריים מדבקות לקישוט טושים לקישוט צלופן צבעוני	
2. נקפל את הבריסטול ונתכונן לגזור "גבעה" לאף מהחלק המקופל.	
3. נגזור את ה"גבעה" לאף.	
4. נקפל כדי לגזור בצורה סימטרית את החורים לעיניים. נגזור. נקפיד שחורי העיניים יהיו קרובים לגבעה. (סביר להניח שבגלל עובי הבריסטול הילדים יזדקקו לעזרה המיוחד בחלק זה).	

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

5. נגזור את החלק הפתוח בכל צורה שתיראה לנו. אין צורך לחשוב מראש "מה זה יהיה".	
6. נפתח ונראה אם יש צורך בתיקונים. נשאל את עצמנו מה יצא לנו? נקשט במדבקות או בציור.	
7. לאחר הקישוט נקשור חוטי צמר / שרוכים משני הצדדים או שנדביק מהצד הפנימי שיפוד כך שנוכל להחזיק את המשקפיים ביד. ניתן לגזור עיגולי צלופן צבעוני ולהדביק מהצד הפנימי – עדשות למשקפיים.	

ב. ציור בעיניים עצומות (כמו עיוורים)

פעילות זו מתאימה רק לילדים שמוכנים להיות בעיניים עצומות וקשורות.

לצורך הפעילות נזדקק ל: צלחות חד"פ או מגש לכל ילד, חול מסונן מהחצר או מלח שולחן, סרט לקשירה סביב העיניים.

נקשור סרט סביב עיניהם של הילדים. נגיש לכל ילד מגש או צלחת חד"פ גדולה ועליה חול או מלח. הילדים יציירו באמצעות אצבעותיהם את הציור הכי טוב שיוכלו. אפשר לנענע מעט את הצלחת כדי להתחיל את כל הציור מחדש.

כל הזכויות שמורות ©

כשסיימו, יסירו את הסרט ויתבוננו ביצירה. כך יעשו מספר פעמים, עד שיגיעו לתחושה של בטחון גם בעיניים עצומות.

<u>סיכום</u>

נשוחח עם הילדים על מה שעשינו. נחזור על מושגים כגון תעתועי ראייה, שמירה על בריאות העיניים, צמצום זמן מול מסכים ועוד. נשאל על מה הם יקפידו מעתה כדי לשמור על בריאות העיניים? מה ימליצו לאחרים לעשות? למי?
למה חשוב לשמור על בריאות העיניים?

כל הזכויות שמורות ©

משרד החינוך

בתי הספר והגנים
של החופש הגדול

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תוכנית חינוכית לבתי הספר במתימטיקה

לכיתות א'- ב'

העשרה במתמטיקה לכיתות א'- ב'

מפגש מס׳ 1 – פירות וירקות

מוקד המפגש:
מפגש זה עוסק בפירות וירקות כאמצעי המחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים כגון: חשיבה אלגברית ותובנה כפלית, סימטריה אומדן, מנייה וזיהוי.

אמצעים עזרים וחומרים נדרשים:
מחשב ומקרן להקרנת סרטונים ומצגות, כלי שקוף ובו פירות קיץ מסוג מסוים, צמידים ליד ימין וליד שמאל (מצורפים), דפי פירות וירקות (מצורפים), מראות קטנות, פירות חצויים מסוגים שונים.

אומדן פירות בכלי

- נמלא מספר ידוע של פירות (שלמים) מסוג מסוים בכלי שקוף.
- נניח לפני הילדים את הכלי עם הפירות שהכנו מבעוד מועד.
- נשאל את הילדים מה שם הפרי שנמצא בכלי.
- נאפשר לילדים לנחש את כמות הפירות המצויים בכלי.
- נשאל את הילדים כיצד אפשר להיות בטוחים בכמות ששיערו (קרוב לוודאי כי הילדים יאמרו, נמנה את כמות הפירות).
- נציע לילדים דרך נוספת לגלות את כמות הפירות באמצעות משפטים המהווים רמזים ומצמצמים את האפשרויות (דוגמאות לפעילות זו מופיעות בחידת הדובדבנים ובחידת הענבים בהמשך).
- נציג בפני הילדים את אחת משתי החידות:
  חידת הדובדבנים או חידת הענבים.
- נקרין את תמונת הפרי ואת המשפט המרמז על הכמות.
- נזמין את הילדים לנחש בעקבות כל רמז מהי כמות הפירות על מנת לצמצם אפשרויות לפתרון החידה.

שיחה – נשאל את הילדים מה ההבדל בין אומדן, ניחוש ומנייה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>מנייה וזיהוי פירות</u>

לפניכם שתי תמונות של פירות וירקות מתוך ירקניות שונות. הקרינו את התמונות ונהלו עם הילדים דיון מתמטי לגבי שתי התמונות.

שאלות לעידוד דיון מתמטי:

- מצאו את ההבדלים בין התמונות.
- האם כמות הפירות והירקות זהה בשתי התמונות? נמקו.
- באיזו תמונה לדעתכם קל יותר למנות את כמות הפירות והירקות? מדוע?
- מהו מספר סוגי הפירות והירקות המופיעים בכל תמונה?
- בכמה קטנה כמות סוגי הפירות והירקות המופיעה בתמונה השמאלית מזו המופיעה בתמונה הימנית?

<u>משחק מעגל דומינו אנושי של פירות וירקות</u>

נשחק עם הילדים במשחק מעגל דומינו אנושי.

נכין מראש את האביזרים הבאים: צמידים (לפי כמות המשתתפים) ובהם ציורים עם כמות של פירות וירקות. צמידים (לפי כמות המשתתפים) ובהם מספרים.

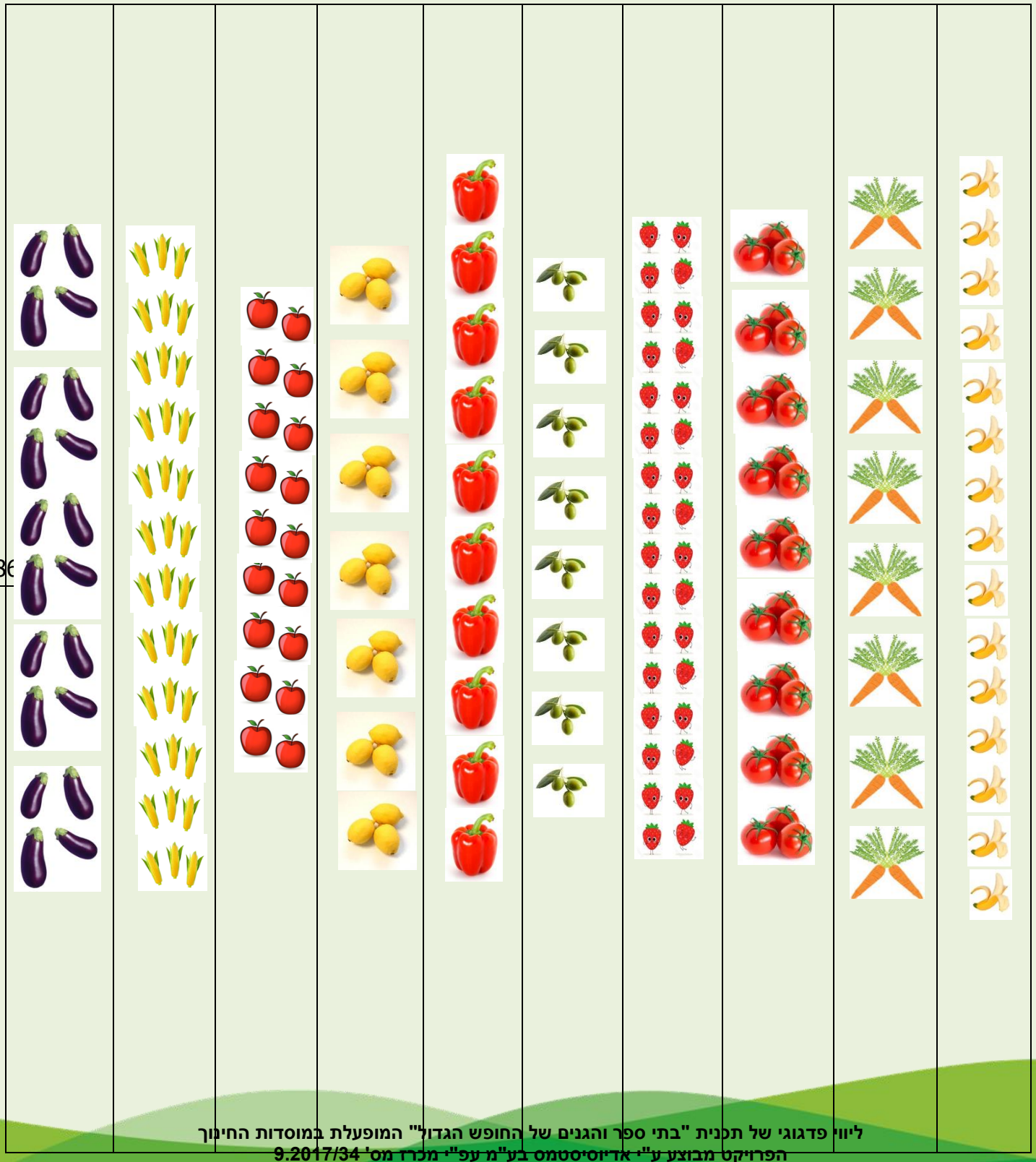
מהלך המשחק: כל משתתף מקבל שני צמידים, צמיד אחד ובו ציורים עם כמות של פירות וירקות, אשר עליו לכרוך את צמיד זה ליד ימין, צמיד נוסף ובו כתוב מספר, אשר עליו לכרוך צמיד זה ליד שמאל.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף
פעילים ובריאים בקיץ 2020

יש לציין כי הצמידים של כמות הפירות ביד ימין והמספרים של צמיד יד שמאל אינם צריכים להיות תואמים. בהינתן הוראה של המדריכים על התלמידים לאתר את המשתתף עם המספר התואם לכמות המופיעה ביד ימין ולתת לו יד. המטרה היא ליצור מעגל דומינו אנושי.

<u>צמידים ליד ימין ל-10 משתתפים</u> (ניתן להדפיס על בריסטול, לחורר בקצוות ולחבר עם סרט)

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף
פעילים ובריאים בקיץ 2020

<u>צמידים ליד שמאל ל-10 משתתפים</u> (ניתן להדפיס על בריסטול, לחורר בקצוות ולחבר עם סרט).

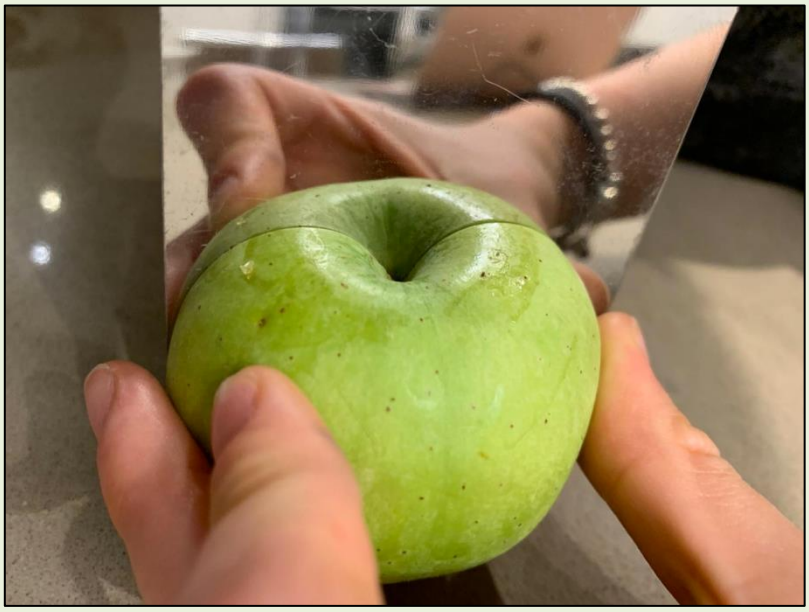
1	1	2	32	24	10	21	18	36	20
1	1	2	32	24	10	21	18	36	20
1	1	2	32	24	10	21	18	36	20
1	1	2	32	24	10	21	18	36	20
1	1	2	32	24	10	21	18	36	20

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>סימטריה של פירות וירקות ומשמעות החצי</u>

- לצורך פעילות זו על המדריכים להכין קערה עם פירות, ירקות ומראה.
- המדריכים יחצו כל פרי או ירק לשניים (שני חצאים שווים).
- המדריכים יחלקו לכל זוג ילדים מחצית פרי ומראה וידגימו לילדים כיצד באמצעות המראה אנו יכולים לראות את החצי השני של הפרי.
- המסקנה כי קו החיתוך של הסכין הינו ציר/קו הסימטריה השקופית.
- בהמשך ניתן לחלק לילדים דפים לצביעה עם איורים של פירות וירקות, הילדים יכולים לשרטט את קווי הסימטריה ולצבוע כל חלק מהפרי בגוון אחר. ניתן ליצור תערוכת פירות וירקות בכיתה.
- ניתן לחלק לילדים ציורים של חצאי פירות וירקות והם ישלימו את החצי הנוסף של הפרי.

דפי פירות וירקות לדוגמא: <u>דף ראשון</u>, <u>דף שני</u>

<u>סיכום -</u>

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות פעילויות מגוונות של יצירה ומשחק. נכוון את הילדים לספר לבני המשפחה מה עשינו ומה למדנו היום, נעודד אותם לצייר בבית ציורי פירות המבטאים את משמעות החצי שלמדנו ולחפש דרכים קלות לחישוב ומניית פריטים בבית כמו מספר המרצפות וכדומה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגש מס׳ 2 – פעילות גופנית

מוקד המפגש:

מפגש זה עוסק בפעילות גופנית כהמחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים כגון: ציר המספרים, זוגי ואי-זוגי, מדידות אורך ומצולעים.

אמצעים עזרים וחומרים נדרשים:

מחשב ומקרן להקרנת סרטונים, חבל באורך 3-4 מטרים, אטבי כביסה, כרטיסים לתלייה על החבל וכרטיסים לחלוקה לילדים (מצורפים), שני חישוקים ושני דפים ריקים, טבלה להדפסה (מצורפת), דפים עם ציורים של צורות (מצורפים), טושים.

בתחילת הפעילות נשוחח עם הילדים על חשיבותו של הכושר הגופני. נשאל מדוע חשוב להתאמן? אילו סוגי ספורט אתם מכירים? אילו חוגים שמתקיימים אחר הצהריים קשורים בפעילות גופנית? נאפשר לילדים לספר על החוגים הספורטיביים שלהם ונצפה יחד בסרטון מברריינפופ העוסק בכושר גופני.

מרוץ ישר המספרים

- נכין חבל ועליו מחוברים כרטיסים עם המספרים 0, 100, 200, 300, 400, 500, 600, 700, 800, 900, 1,000 (חשוב שהכרטיסים יהיו מחוברים בעזרת אטבים, במרחקים שווים זה מזה).
- נפרוס את החבל עם הכרטיסים המחוברים לאורכו על הקרקע בצד אחד של החדר/החצר.
- נדפיס כרטיסים עם מספרים (ראו דוגמא) ונחלק אותם לילדים.
- נחלק את הילדים לקבוצות וכל קבוצה תעמוד בטור בקצה השני של החדר / החצר, אל מול החבל במרחק ריצה (כ-10-20 מטרים), כך שכל ילד מחזיק בידו בכרטיס עם המספר שקיבל.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כרטיסים למרוץ ישר המספרים לחלוקה לילדים

- בהינתן האות מהמדריכים על כל תלמיד ראשון בטור להתחיל לרוץ לכיוון החבל (ציר המספרים) ולמקם את הכרטיס שקיבל במקום המתאים, וכשזה חוזר, השני בטור רץ וממקם את הכרטיס שקיבל. לדוגמא, אם ילד קיבל כרטיס ועליו רשום המספר 157, התלמיד ימקם כרטיס זה בחבל בין המספרים 100 ל-200.
- הטור המנצח יהיה הטור הראשון שבו הילדים סיימו למקם את כל המספרים על הציר באופן נכון ומהיר. כמובן שיש לקחת בחשבון סדר ומשמעת.

768	345	924	856
353	666	999	127
29	89	115	465
221	507	180	806
51	838	577	499

90

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

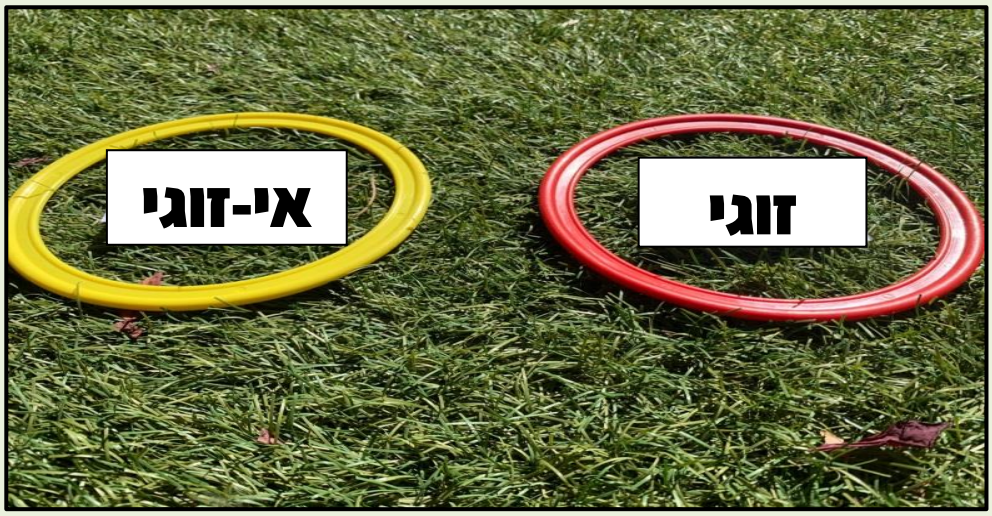
כרטיסים לתלייה על החבל (ישר המספרים)

0	100	200
300	400	500
600	700	800
900	1000	

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

משחק מרוץ אל החישוק הזוגי / אי זוג

- נשתמש בכרטיסים של המשחק "מרוץ ישר המספרים".
- נחלק לכל ילד כרטיס אחד או שניים ונסדר את הילדים לפי טורים.
- נניח בקצה האחר של החדר/חצר (במרחק של 10-20 מטרים) שני חישוקים.
- נניח במרכז חישוק אחד דף ובו כתובה המילה "זוגי" ובמרכז החישוק האחר דף ובו כתובה המילה "אי-זוגי".
- בהינתן האות מהמדריכים על כל ילד בתור להגיע בריצה עד לחישוק המתאים ולהניח את המספר שבידו (הילדים יניחו כרטיס שעליו רשום מספר זוגי בחישוק הזוגי וכרטיס שעליו רשום מספר אי-זוגי בחישוק האי-זוגי).
- הטור המנצח הוא הטור שבו הילדים סיימו ראשונים להניח באופן נכון את כל הכרטיסים שקיבלו.
- בהמשך הילדים יכולים ליצור כרטיסים משלהם למשחק ולשחק בו שוב.
- הכרטיסים שהילדים ייצרו יכולים להיות עם מספרים גבוהים יותר, יכולים לתת לחישוקים כותרות שונות, כגון מספרים שמתחלקים ב-10 ומספרים שאינם מתחלקים ב-10.

* ניתן למנות "בקרים", ילדים שתפקידם יהיה לעבור ולבדוק אם התשובות שהונחו בחישוקים אכן נכונות.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

צועדים ומודדים

נתחיל את המפגש בסיפור חשבוני:

דולב ואבא צעדו מקצה אחד של החדר עד לקצה השני. הם צעדו צעדים צפופים של עקב בצד אגודל באופן הבא הקרינו את הסרטון.

אבא ודולב התחילו מאותה נקודת התחלה וסיימו באותה נקודת סיום. מספר הצעדים של אחד מהם היה 18 ושל השני היה 25.

- נבקש מהילדים להתאים את הנתונים שבסיפור לאבא או לדולב ונשאל מדוע בחרו דווקא כך. (כנראה שחלק מהילדים יאמרו שמספר הצעדים הגדול שייך לאבא וחלק יאמרו ההיפך).
- נבחר שני ילדים בעלי מידות נעליים שונות (האחד גדול ממדים והשני קטן ממדים) ונבקש מהם למדוד עקב בצד אגודל את גודל החדר (באותו האופן כמו בסיפור).
- נכתוב את התוצאות על גבי הלוח ונסיק מסקנה כי כאשר מידת הנעליים גדולה יותר, מספר הצעדים יהיה קטן יותר ולהיפך, כאשר מידת הנעליים קטנה יותר, מספר הצעדים יהיה גדול יותר (נעל קטנה ״נכנסת״ יותר פעמים ונעל גדולה ״נכנסת״ פחות פעמים).
- כעת נחזור לסיפור ההתחלתי ונסיק את המסקנה המפתיעה כי 25 צעדים שייכים לדולב ואילו 18 צעדים שייכים לאבא.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ממשיכים למדוד

- נחלק את הילדים לזוגות, הדפיסו לכל ילד טבלה לפי הדוגמא שמופיעה בהמשך.
- נבקש מהילדים למדוד את הדרך מהכיתה למזכירות בית הספר / את הדרך מהכיתה לשירותים, פעם אחת בצעדים גדולים ובפעם השנייה בצעדים קטנים.
- נסביר לילדים כיצד למלא בטבלה את המדידות שימדדו ונסייע להם במידת הצורך.
- נרכז את הילדים בכיתה וכל זוג ילדים יספרו חוויות של מדידות אורך.

	אורך הדרך מהכיתה לשירותים בצעדים קטנים	אורך הדרך מהכיתה לשירותים בצעדים גדולים	אורך הדרך מהכיתה למזכירות בצעדים קטנים	אורך הדרך מהכיתה למזכירות בצעדים גדולים
שם הילד/ה				
שם הילד/ה				

שאלות לדיון:

94

- ❖ איזו דרך ארוכה יותר הדרך למזכירות או הדרך לשירותים? לפי מה קבעתם?
- ❖ כמה מספרי צעדים כתבתם לגבי הדרך ל...?
- ❖ האם גודל הצעד משנה את מספר הצעדים?
- ❖ נציע לילדים לחזור על הניסוי בבית עם אחד מבני משפחתם ולספר על כך בכיתה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

תופסת מצולעים

- נדפיס לילדים דפים עם ציורים של צורות (כדאי להדפיס כמה עותקים מכל סוג).
- נחלק את הילדים לקבוצות ואפשרו לילדים לצבוע את הצורות שקיבלו.
- נקרין לילדים את הסרטון הבא, שמגדיר את המושג מצולע (אין צורך לצפות בחלק של "מצולעים משוכללים").
- נבקש מהילדים למיין את הצורות שקיבלו לשתי ערמות: "מצולעים", "לא מצולעים".
- נאסוף את הערימה של ה"מצולעים" (בקבוצה זו יהיו הצורות הבאות: משולש, מלבן, ריבוע, מעוין, מחומש, משושה, משובע, מתומן, מתושע)
- נצא עם הילדים לחצר בית הספר, נפזר את המצולעים על הרצפה במרחקים גדולים האחד מן השני.
- נקבע מי יהיה התופס/ת במשחק "תופסת המצולעים".

כללי המשחק: התופס/ת מכריז/ה על שם מצולע מסוים באוזני המשתתפים במשחק. על המשתתפים למהר ולגעת במצולע שהוכרז ובכך הם מוגנים מתפיסה. התופס/ת מנסה לגעת באחד המשתתפים שלא הספיקו לגעת במצולע שהוכרז. המשתתפ/ת שנתפס/ה הופכ/ת להיות התופס/ת.

סיכום

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות פעילויות מגוונות של יצירה ומשחק. נכוון את הילדים לספר לבני המשפחה מה עשינו ומה למדנו היום, נעודד אותם להראות בבית את פעילות המדידות, להתנסות עם המשפחה בפעילות זו ולחשוב על משחקים מתמטיים נוספים לשיפור הכושר הגופני.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

فعاليات اثراء رياضي للصفوف الأول والثاني :

موضوع اللقاء :
يطرح اللقاء الأنشطة الرياضية كتجسيد وتعزيز مفاهيم رياضية مثل مستقيم الاعداد / اعداد فردية و وزوجية قياس الطول والمضلعات.

أدوات ومواد مساعدة :
حاسوب ومسلاط ، حبل بطول 3-4 أمتار ، ملاقط غسيل ، بطاقات للتعليق التوزيع على الطلاب (مرفقة) ، حلقتان ، ورقتان فارغتان ، جدول ارقام للطباعة (مرفق) ، أقلام ملونة.

في بداية اللقاء نتحدث مع الطلاب عن أهمية النشاط الجسماني ولماذا من المهم ان نتدرب ؟ أية أنواع الرياضة يعرفونها ؟ أي الدورات الموجودة بعد الظهر هي رياضية؟
نفسح المجال للطلاب التحدث عن الدورات الرياضية المشتركين بها . ونشاهد معا الفيلم عن الحركات الرياضية.

الفعالية الأولى: سباق محور الاعداد

نحضر حبلا ونعلق علية بطاقات الأرقام_ 0 , 100 , 200 , 300 , 400 , 500 , 600 , 700 , 800, 900, 1000)

96

تعلق البطاقات بواسطة الملاقط مع الحفاظ على بعد متساوي بين البطاقات، نضع الحبل مع البطاقات على الأرض في احد اطراف الغرفة (مكان يراه جميع الطلاب) نطبع بطاقات الأرقام (مرفق مثال) ونوزعها على الطلاب .
نوزع الطلاب لمجموعات وكل مجموعة تقف في الدور في طرف اخر من الغرفة بمحاذاة حبل البطاقات ببعد 10 امتار (كل طالب معه البطاقة التي وزعناها في البداية)

כל הזכויות שמורות ©

بطاقات السباق (توزع على التلاميذ)

768	345	924	856
353	666	999	127
29	89	115	465
221	507	180	806
51	838	577	499

عند إعطاء إشارة من المرشد يبدا الطالب بالركض نحو مستقيم الاعداد وعلى الطالب وضع البطاقة التي بيده في مكانها المناسب على مستقيم الاعداد ، وعند عودته يكون دولا الطالب الذي بعده.

مثال : طالب لديه بطاقة 157 عليه وضعها بي العددين 100 و 200 على مستقيم الاعداد.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

והמנצחת היא הקבוצה שתסיים ראשונה את המשימה.

<u>בטאקות הכפל להדבקה על הרצפה:</u>

0	100	200
300	400	500
600	700	800
900	1000	

❖ **<u>הפעילות השלישית הרכבת פאזל</u>**

❖ מחלקים את הילדים לקבוצות
❖ נותנים לכל קבוצה פאזל שונה
❖ המנצחת היא הקבוצה שתסיים ראשונה את המשימה.

❖ **<u>הפעילות הרביעית הרכבת פאזל</u>**

❖ מחלקים את הילדים לקבוצות
❖ נותנים לכל קבוצה פאזל שונה
❖ המנצחת היא הקבוצה שתסיים ראשונה את המשימה.

❖ **<u>הפעילות החמישית הרכבת פאזל</u>**

❖ מחלקים את הילדים לקבוצות
❖ נותנים לכל קבוצה פאזל שונה
❖ המנצחת היא הקבוצה שתסיים ראשונה את המשימה.

❖ **<u>הפעילות השישית הרכבת פאזל</u>**

❖ מחלקים את הילדים לקבוצות
❖ נותנים לכל קבוצה פאזל שונה
❖ המנצחת היא הקבוצה שתסיים ראשונה את המשימה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

**يمكن ان نعين احد الطلاب لكي يتاكد من وضع البطاقات في الحلقات الملائمة

الفعالية الثالثة نخطو ونقيس :

نبدأ اللقاء بقصة حسابية ..
أحمد ووالده مشوا بخطوات صغيرة من احد اطراف الغرفة للطرف الاخر.مشوا خطوات متواصله كما هو مبين في الصورة .
(يمكن عرض الفيلم)

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

- أحمد ووالده بدأوا من نفس النقطة وانهوا في نفس النقطة ولكن عدد خطوات احمد كانت 25 خطوة بينما كانت عدد خطوات والده 18.
  نسأل الطلاب بعد سرد القصه ، ما سبب هذا الاختلاف؟؟
  (من المتوقع ان يجيب الطلاب ان صاحب عدد الخطوات الأكبر هو الاب او العكس)

- يمكن اختيار طالبين لهما قياس حذاء مختلف ونطلب بهم قياس طول الغرفة او تحديد نقطتين يسيروا بينها ونعد خطواتهم(كما في القصه) يمكن ان نكتب النتائج على اللوح **نستنتج ان :**
  عندما يكون مقاس الحذاء (مقاس الرجل) اكبر يكون عدد الخطوات اقل والعكس هو صحيح كلما كان مقاس الرجل اصغر فاننا نخطو خطوات بعدد اكبر.

بعد ذكر الاستنتاج يمكن العودة للقصة التي افتتحنا بها اللقاء بان عدد الخطوات الامبر ال 25 هي تابعه لاحمد بينما عدد الخطوات 18هي لوالد أحمد.

الفعالية الرابعة نستمر بالقياس

نقسم الطلاب للعمل بأزواج
نعطي لكل زوج الجدول المرفق في اسفل الصفحة.
نطلب من الطلاب القيام بقياس المسافة من الصف وحتى غرفة السكرتيرة، او قياس طول الطريق حتى الحمامات، مرة بخطوات كبيرة ومرة ثانية بخطوات أصغر
نشرح للطلاب كيفية تعبئة الجدول المرفق ونساعدهم اذا لزم الامر.
بعد الفعالية نتحدث مع الطلاب عن التجربة التي مروا بها

100

כל הזכויות שמורות ©

أسئلة للنقاش:

- ❖ أي الطرق هي الأطول الطريق لغرفة السكرتيرة أم الى الحمام. كيف قررت ذلك ؟
- ❖ كم خطوة للحمام ،للسكرتارية؟
- ❖ هل عدد الخطوات اختلف حسب (كبر الرجل) باختلاف مقاس الحذاء
- ❖ يمكن ان يقوم الطلاب بهذه التجربة في البيت مع عائلاتهم ويشاركونا في هذه التجربة.

	طول الطريق لغرفة السكرتيرة (بخطوات صغيرة)	طول الطريق لغرفة السكرتيرة (خطوات كبيرة)	طول الطريق للحمامات (خطوات صغيرة)	طول الطريق للحمامات (خطوات كبيرة)
اسم الطالب:				
اسم الطالب:				

الفعالية الخامسة فعالية أمسك المضلع

101

نطبع المضلعات المرفقة (يمكن طباعة عدد من النسخ لكل واحد من المضلعات)

- ❖ نعرض للطلاب فيلما عن المضلعات
  نطلب من الطلاب تصنيف البطاقات التي معهم في كومتين (مضلعات وليست مضلعات)
  نُحضر الكومة التي تضم المضلعات (مربع مستطيل معين مثلث مثمن مخمس مسدس عشاري)
- ❖ نخرج مع الطلاب للساحة ونضع على الأرض جميع الاشكل بشكل تكون فيه متباعدة عن بعضها البعض ،نختار طالبا ليكون هو (ماسِك أو ممسِك المضلعات)

כל הזכויות שמורות ©

❖ **قواعد اللعبة:** ممسِك المضلعات يختار مضلعا معينا ويخبر به باقي المشتركين وعلى المشتركين باللعبة الإسراع والتقاط المضلع الذي ذُكر (الطالب الذي ينجح بالتقاط المضلع الصحيح) يكون محمي ولا يمسك به (ماسِك المضلعات) والطالب الذي لا ينجح يأتي دوره ليكون هو الماسِك في المرة القادمة.

الإجمال

في هذه الوحدة تناولنا عدة مواضيع رياضية بواسطة فعاليات التي تجمع بين المتعة والتعلم يمكن توجيه الطلاب للتحدث مع ذويهم عن التجربة التي مروا بها في الصف ويمكن ان نشجعهم للقيام بفعاليات مشابهة بالبيت. وان يقترحوا فعاليات شبيهة تحسن من اللياقة البدنية

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגש מס׳ 3 – צידה לטיול

<u>מוקד המפגש:</u>

מפגש זה עוסק בתכנון צידה לטיול כאמצעי המחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים כגון: תרגילי חיבור וחיסור עד 100, מיצוי אפשרויות ובעיות מילוליות.

<u>אמצעים עזרים וחומרים נדרשים:</u>

סרטון (מצורף בהמשך), לחם מקמח לבן, לחם מקמח מלא, גביע גבינה לבנה, קופסת חומוס, פרוסות עגבנייה, פרוסות פלפל, פרוסות מלפפון, טבלה ריקה למיצוי אפשרויות (מצורפת בהמשך), דפי התאמה בין כובעים לבקבוקים (מצורפים בהמשך), שקף חנות תיקים וארנקים (מצורף בהמשך), אריזות ריקות של מצרכים כמו תבניות ביצים, בקבוקי חלב ושוקו, קופסאות גבינה, דפים שטרות ומטבעות להדפסה (מצורפים בהמשך), דפים וכלי כתיבה.

<u>מתכוננים לטיול</u>

בתחילת הפעילות נקרין סרטון ובו רצף שירי טיולים של ערוץ הופ. נשאל את הילדים מדוע כדאי לנו לטייל? על איזה צורך עונה הטיול? (קרוב לוודאי שהילדים ישתפו כי הטיול משפר את מצב הרוח ומפיח בנו כוחות חדשים, מעלה שמחה, חיוך וצחוק). נבקש מהילדים לספר חוויות מאתרי טבע וממקומות בהם ביקרו וטיילו בארץ ישראל. נשאל את הילדים איך מצטיידים לקראת טיול? (קרוב לוודאי שהילדים יאמרו תיק/תרמיל, בקבוק שתייה/מימיה, ארוחות, כובע, קרם הגנה).

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>מכינים כריכים לטיול</u>

- נשוחח עם הילדים על סוגי כריכים בריאים שניתן להכין.
נספר על סוגי לחמים שונים וסוגי ממרחים בריאים שונים.
נשאל את הילדים מהו סוג הכריך המועדף עליהם ונבקש מהם לשתף בחוויות טעימות בקשר לכריך.
- נספר לילדים שיותם קם הבוקר בהתרגשות גדולה, היום הוא יוצא ביחד עם ילדי הכיתה לטיול הקיץ שהמתין לו בציפייה גדולה. אימא של יותם מאפשרת ליותם הבוקר לבחור את סוג הלחם של הכריך לקראת הטיול וגם את סוג הממרח והירק מבין מבחר המצרכים שיש בבית.
- נעזור ליותם לגלות כמה אפשרויות שונות קיימות עבורו להכין כריך מהמבחר שקיים בבית:

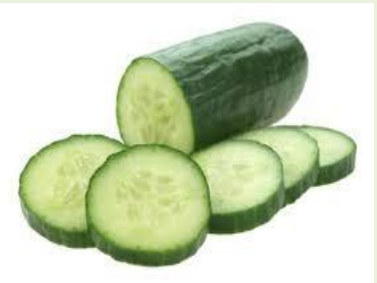
א. נציג בפני הילדים את המצרכים הקיימים בבית של יותם (טבלה מצורפת בהמשך).
ב. נבקש מהילדים לבחור כיצד יכינו כריך ליותם בכמה שיותר דרכים אפשריות (מצורפת בהמשך טבלה ריקה להצגת כל הדרכים האפשריות וטבלה עם פתרון בה מוצגות כל הדרכים האפשריות).
ג. נציע לילדים לצייר או לכתוב את האפשרויות השונות.
ד. בתום הפעילות נשוחח עם הילדים על האפשרות המועדפת עליהם ונזמין אותם להכין כריך כרצונם.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מבחר המצרכים בבית של יותם

סוגי לחמים	
	
לחם מקמח **מלא**	לחם מקמח **לבן**

סוגי ממרחים	
	
גבינה	חומוס

סוגי ירקות		
		
עגבנייה פרוסה	פלפל פרוס	מלפפון פרוס

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

טבלה ריקה להצגת כל הדרכים האפשריות של יותם להכנת כריך

אפשרות 1	
אפשרות 2	
אפשרות 3	
אפשרות 4	
אפשרות 5	
אפשרות 6	
אפשרות 7	
אפשרות 8	
אפשרות 9	
אפשרות 10	
אפשרות 11	
אפשרות 12	

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

טבלה עם פתרון- כל הדרכים האפשריות של יותם להכנת כריך

אפשרות 1	
אפשרות 2	
אפשרות 3	
אפשרות 4	
אפשרות 5	
אפשרות 6	
אפשרות 7	
אפשרות 8	
אפשרות 9	
אפשרות 10	
אפשרות 11	
אפשרות 12	

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>מצטיידים בכובע ובבקבוק מים</u>

<u>התאמה בין בקבוקים לכובעים</u>

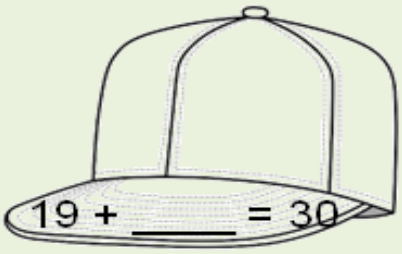
- נדפיס לילדים דפים ועליהם בקבוקים וכובעים.
- נציע לילדים לעבוד בזוגות.
- נבקש מהילדים לפתור את התרגילים שעל גבי הכובעים, ולהשלים את המספרים החסרים.
- נבקש מהילדים למתוח קו מהכובע עם המספר שהשלמנו אל הבקבוק המתאים.
- נציע לילדים לצבוע את הכובעים והבקבוקים שבדפים לפי הצבעים הכתובים על הבקבוקים בהתאמה.

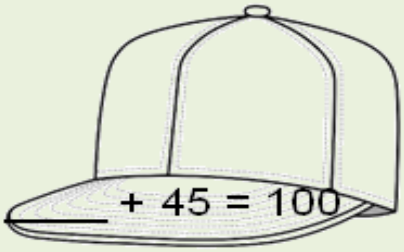

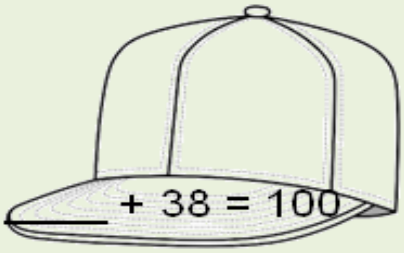
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

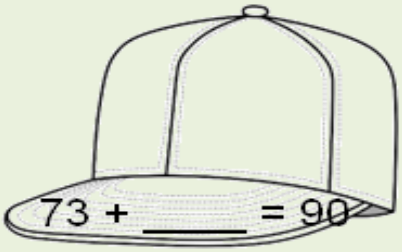
בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף
פעילים ובריאים בקיץ 2020

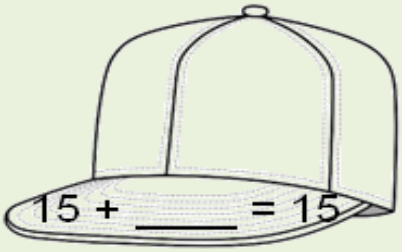
התאימו בין הכובע לבקבוק עם התוצאה הזהה וצבעו בהתאם

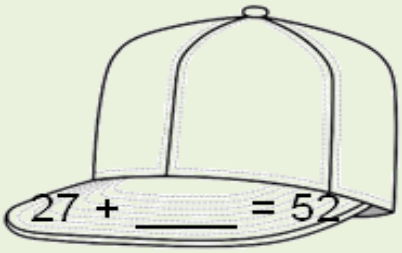

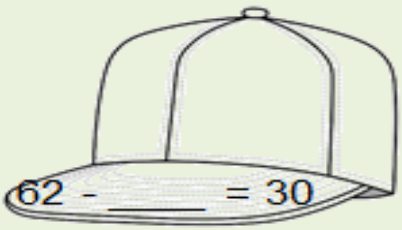

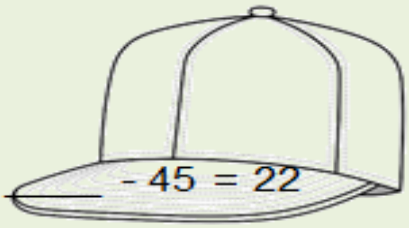

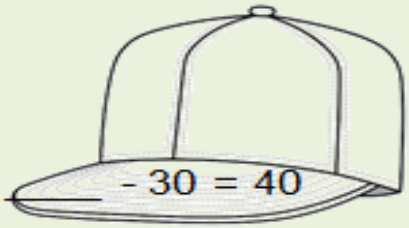

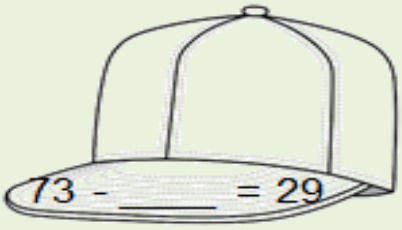
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

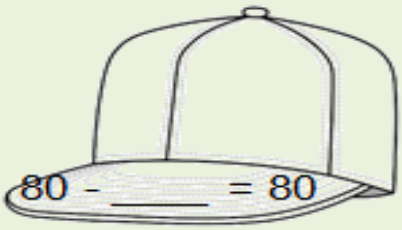
התאימו בין הכובע לבקבוק עם התוצאה הזהה וצבעו בהתאם

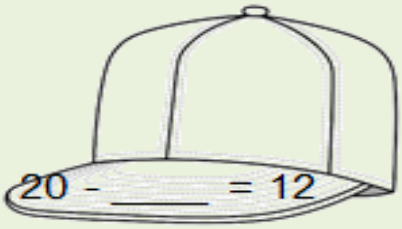

110

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

תיק לטיול

מחירי תיקים וארנקים

- נקרין לילדים את השקופית של התיקים והארנקים עם המחירים השונים שלהם.

 35 ש"ח	 45 ש"ח	 30 ש"ח	 40 ש"ח
 53 ש"ח	 47 ש"ח	 40 ש"ח	 10 ש"ח
 15 ש"ח	 15 ש"ח	 14 ש"ח	 12 ש"ח

- נשאל את הילדים שאלות חשבוניות.

דוגמא לשאלות שאנו יכולים לשאול:

❖ אימא של חגית ורני קנתה לקראת הטיול ילקוט בצבע כחול ואדום וילקוט בצבע ורוד וסגול. כמה שילמה אימא של חגית ורני?

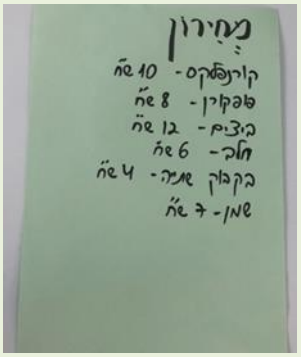
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

- ❖ שגית רוצה לקנות תיק וארנק ויש ברשותה שטר של 50 ש"ח. איזה תיק וארנק יכולה שגית לקנות?
- ❖ לשחר 60 שקלים. אילו פריטים יכול שחר לקנות בסכום זה?
- ❖ לשיר 65 ש"ח. האם שיר יכולה לקנות את התיק והארנק האדומים? אם כן, כמה עודף תקבל?
- ❖ לירון 50 ש"ח. כמה כסף הוא צריך להוסיף כדי שיוכל לקנות את הילקוט האפור והארנק הירוק?

- נבקש מהילדים לחבר בעיות מילוליות דומות לחנות התיקים והארנקים (נאפשר למי שיכול לכתוב או לצייר את הבעיה המילולית שחיבר).
- נציג בכיתה את הבעיות המילוליות שהילדים כתבו/ציירו, נוכל לתלות במרחב הכיתתי.

<u>פינת המכולת שלנו</u>

- נציע לילדים להכין פינת מכולת בעצמם:
- ❖ הילדים יביאו אריזות ריקות של מצרכים כמו קורנפלקס, גבינות, מעדנים, בקבוקי חלב, בקבוקי מרכך כביסה, תבניות ביצים וכדומה.
- ❖ נכין ביחד עם הילדים מחירון לסוגי המצרכים השונים.
- ❖ נכתוב ביחד עם הילדים, בעזרת טוש "לא מחיק", את המחירים על גבי הקופסאות הריקות.
- ❖ נכין ביחד עם הילדים שטרות של כסף ומטבעות (מצורפת דוגמא שניתן להדפיס).
- ❖ נחלק לילדים סכום כסף.
- ❖ הילדים ישחקו באופן עצמאי בפינת המכולת שהכינו.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף
פעילים ובריאים בקיץ 2020

113

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

סיכום

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות פעילויות מגוונות של חידות וחישובים. נשאל את הילדים מה הם למדו וממה נהנו במיוחד, נעודד אותם לספר לבני המשפחה חוויות על הכריכים שהרכבנו ונציג להם את פינת המכולת.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגש מס׳ 4 – זרים של פרחים

<u>מוקד המפגש:</u>

מפגש זה עוסק בזרים של פרחים כאמצעי המחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים כגון: אסטרטגיות מניה, גדול מ..., קטן מ..., חיבור וחיסור, משמעות הכפל כחיבור חוזר וקריאת שעון.

<u>אמצעים עזרים וחומרים נדרשים:</u>

מקרן, דף פרחים צבעוניים (מצורף בהמשך), כלי כתיבה, צבעים, דפי מיון פרחים לאגרטלים (מצורפים בהמשך), דף התאמה בין פרחים לאגרטלים- משמעות הכפל כחיבור חוזר (מצורף בהמשך), דף שעון הפרח (מצורף בהמשך).

<u>סיפורים חשבוניים בפרחים</u>

- בתחילת הפעילות נקרין ונדפיס את דף הפרחים (מצורף בהמשך) ונספר לילדים שמהפרחים הללו מרכיבים זר פרחים אחד גדול וצבעוני.
- נשאל את הילדים כמה פרחים יהיו בזר (17 פרחים).
- נשאל כיצד קבעו כי ישנם 17 פרחים (אפשר למנות בזוגות או בשלשות, אפשר קודם למנות את הפרחים הגדולים יותר ואחר כך את השאר ולחבר).
- נשאל כיצד ניתן למיין את הפרחים (גודל, צבע, צורה, מספר עלי כותרת וכדומה) ונאפשר לילדים למיין את הפרחים בדרכים שונות.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

המשך פעילות לילדים מתעניינים:

- נבקש מהילדים לגזור את הפרחים שבדף הפרחים ולהדביקם בצורת זר.
- נשאל שאלות מילוליות.

דוגמאות (כל דוגמא עומדת בפני עצמה):

- ❖ בזר הפרחים נבלו כל הפרחים הכחולים. כמה פרחים נותרו? (17-3=14).
- ❖ בזר הפרחים נבלו כל הפרחים האדומים והסגולים. כמה פרחים נותרו? (17-9=8).
- ❖ מוכרת הפרחים החליפה את הפרחים הצהובים בזר ב-7 פרחים ורודים. בכמה גדל מספר הפרחים בזר? (17-3+7=21).
- ❖ מוכרת הפרחים הוסיפה לזר הפרחים עוד 10 פרחים. כמה פרחים יש בזר לאחר התוספת? (17+10=27).
- ❖ מוכרת הפרחים מסרה במתנה את הפרחים הגדולים ביותר מהזר. כמה פרחים נותרו בזר? (17-2=15).
- ❖ נבקש מהילדים לחבר ולכתוב בעצמם שאלות מילוליות משלהם, לכתוב תרגיל מתאים ולפתור.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>מיון פרחים לאגרטלים- חיבור וחיסור</u>

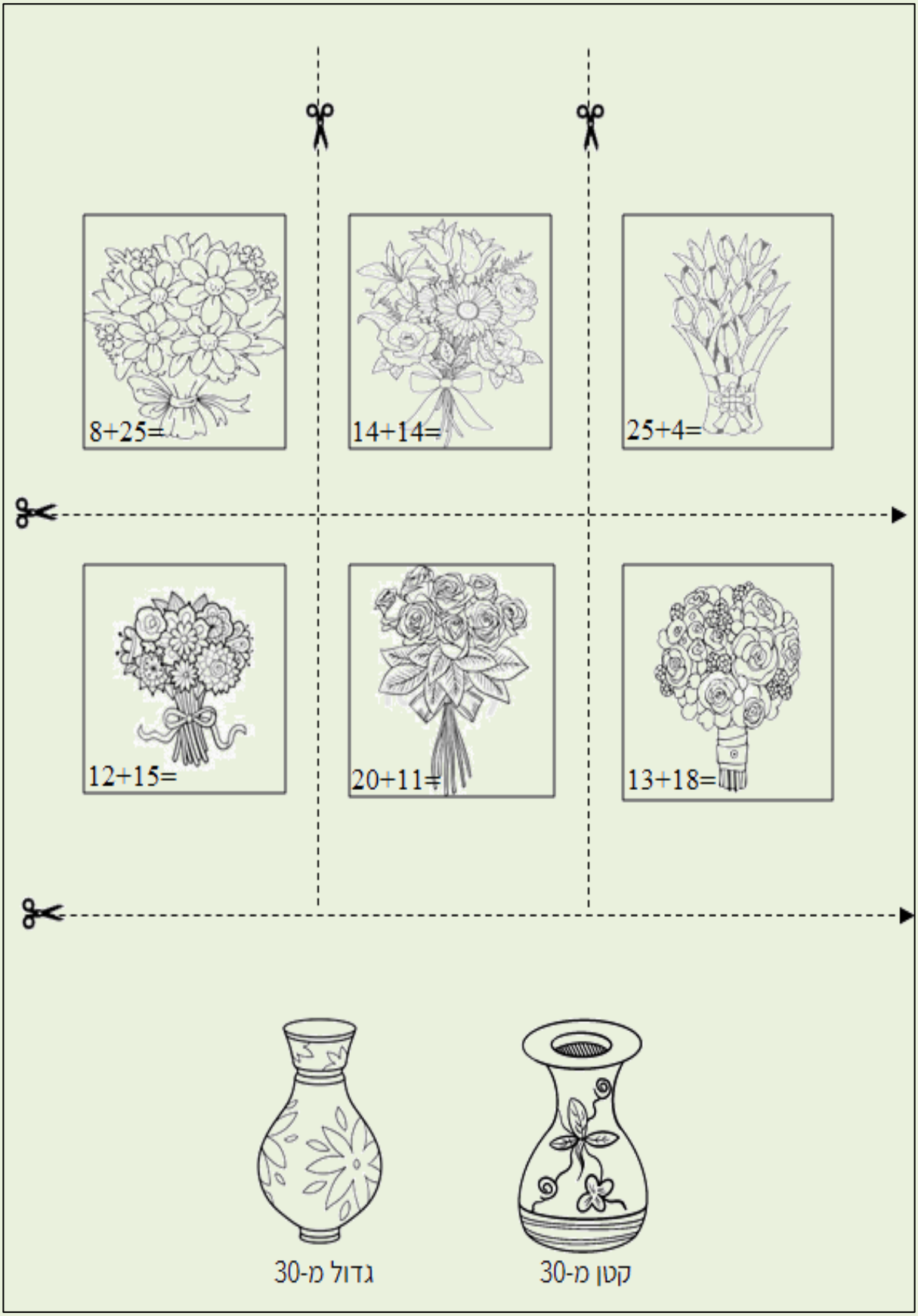
- נדפיס לילדים את דפי זרי הפרחים בחיבור ובחיסור.
- נבקש מהילדים לפתור את התרגילים שבתחתית הזרים.

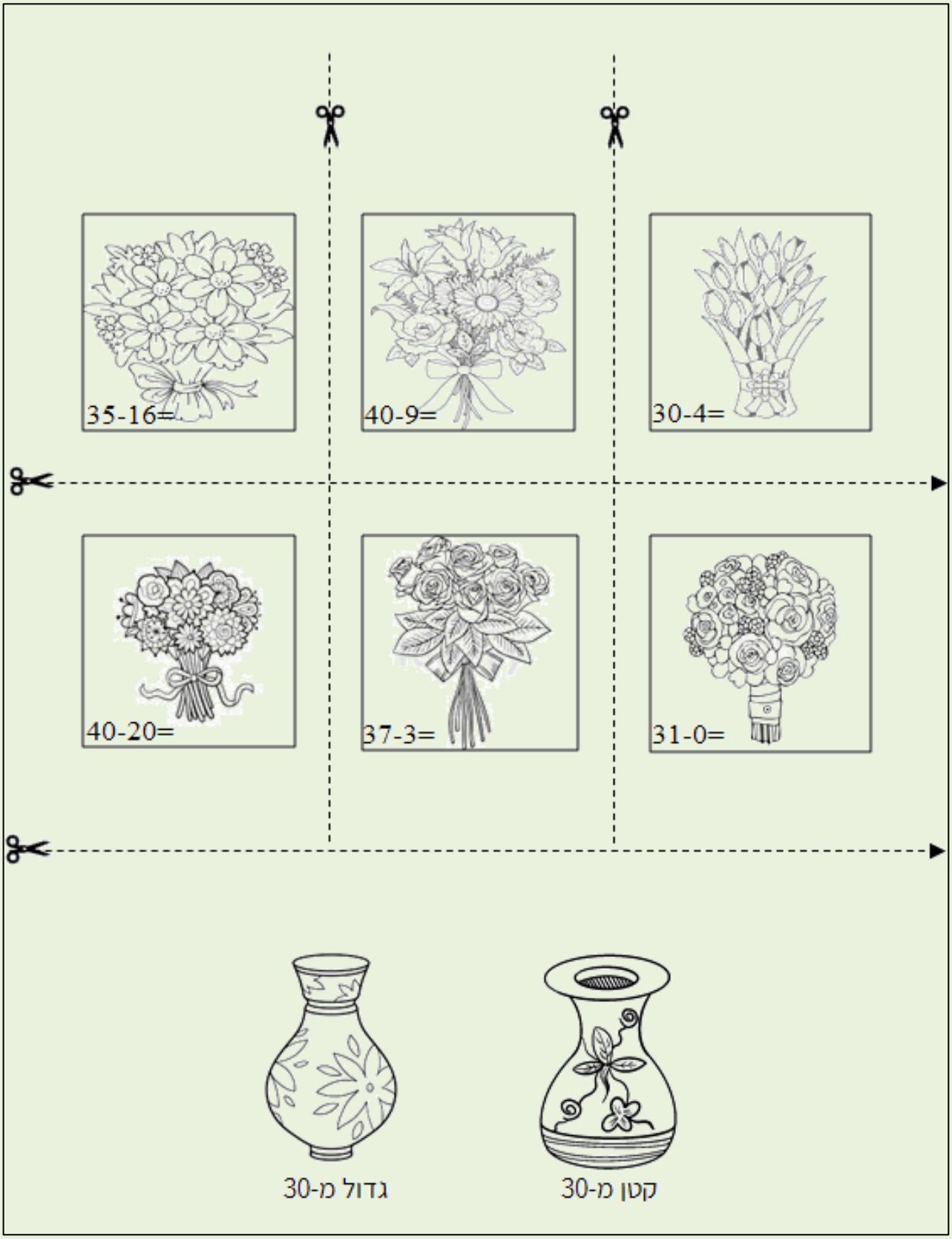
- נבקש מהילדים לצבוע את זרי הפרחים והאגרטלים כרצונם, ולגזור אותם לפי הסימון.

- נחלק לילדים שני דפים ריקים (אחד לתרגילי חיבור ואחד לתרגילי חיסור).
- נבקש מהם לקפל את הדפים לאורכם לשניים ולפתוח.
- בצד ימין למעלה ידביקו את האגרטל קטן מ-30 ובצד שמאל למעלה ידביקו את האגרטל גדול מ-30 (דוגמא מצורפת בהמשך).

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

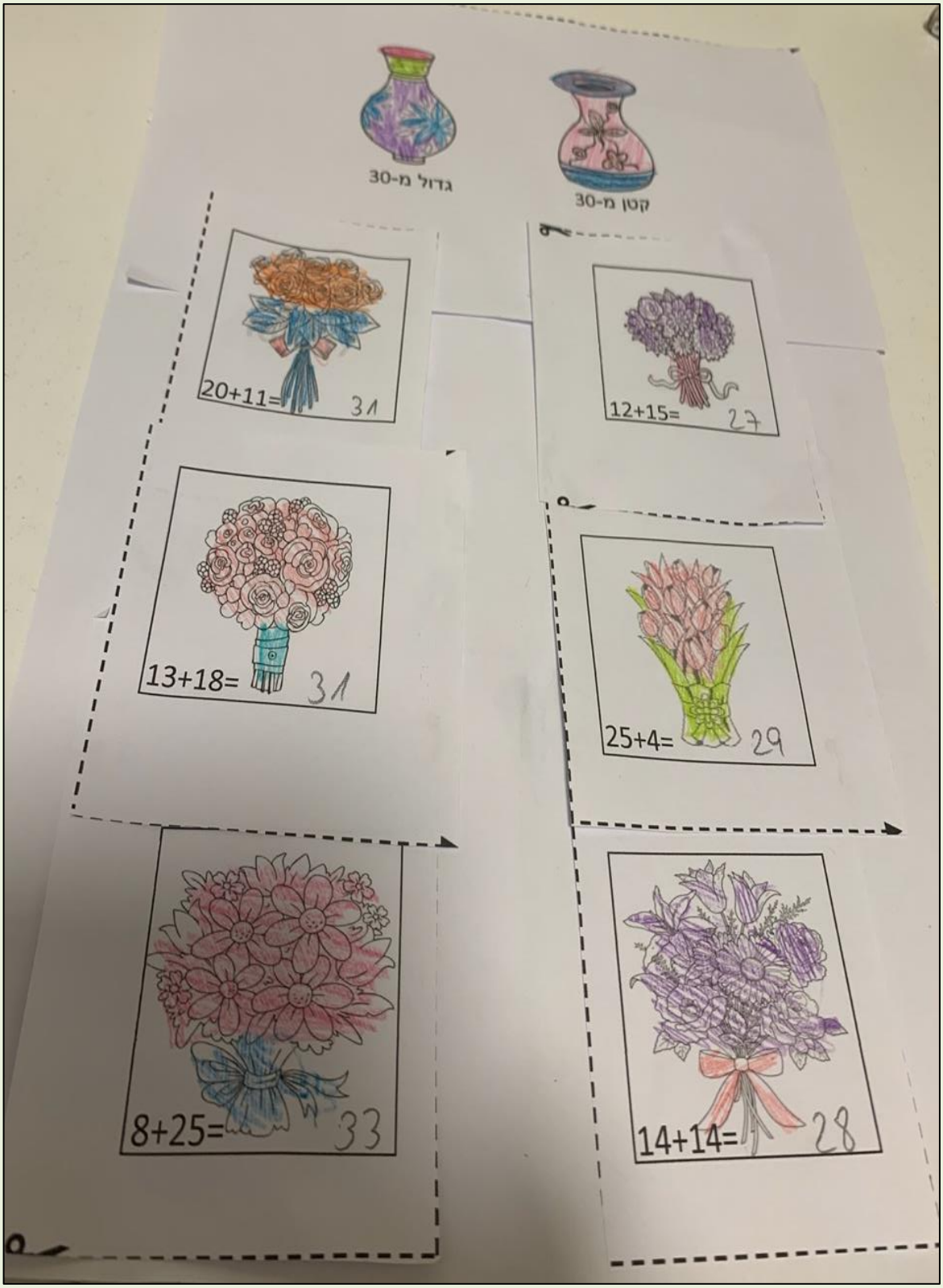

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

120

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

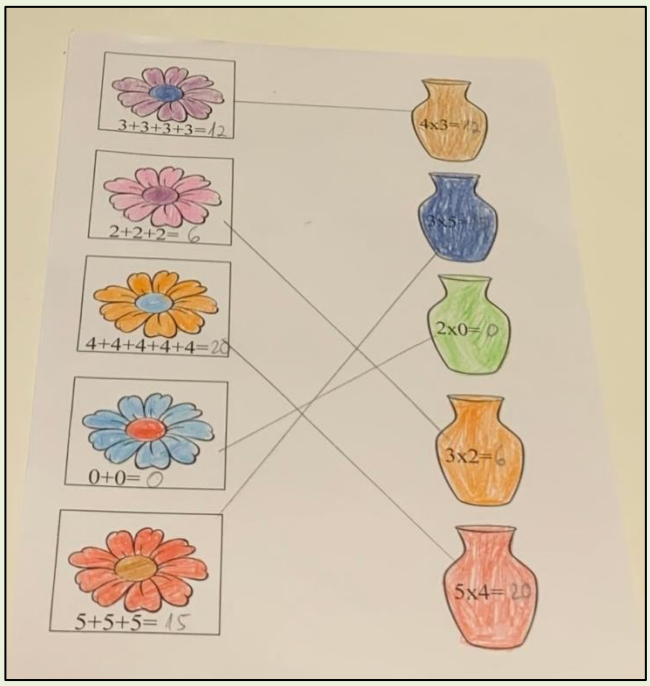
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

התאמה בין פרחים לאגרטלים – משמעות הכפל

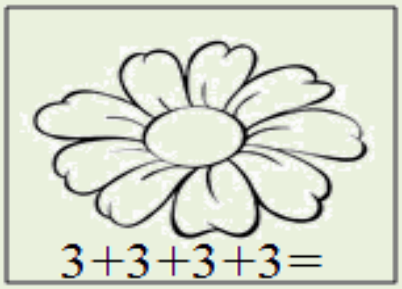

- נדפיס לילדים את דף ההתאמה בין הפרחים לאגרטלים (מצורף בהמשך).
- נבקש מהילדים לפתור את התרגילים ולצבוע את הפרחים כרצונם.
- נגזור את הפרחים והאגרטלים ונהפוך אותם למשחק זיכרון.

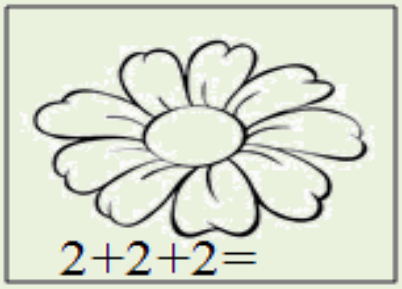
123

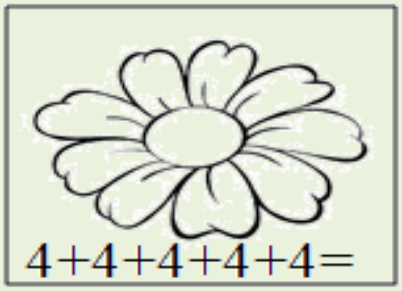
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

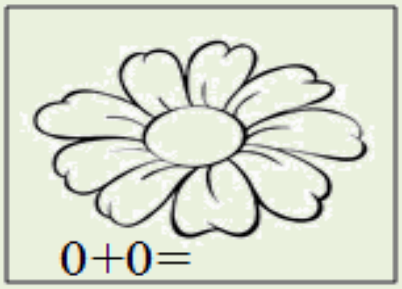
4x3=

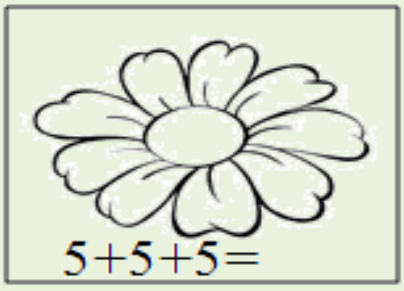
3x5=

2x0=

3x2=

5x4=

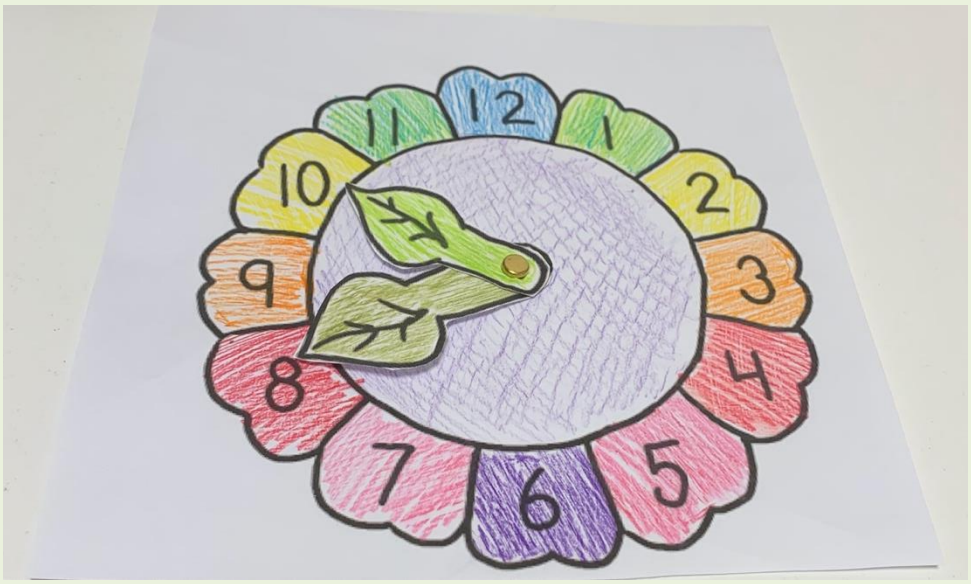
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

שעוני פרחים

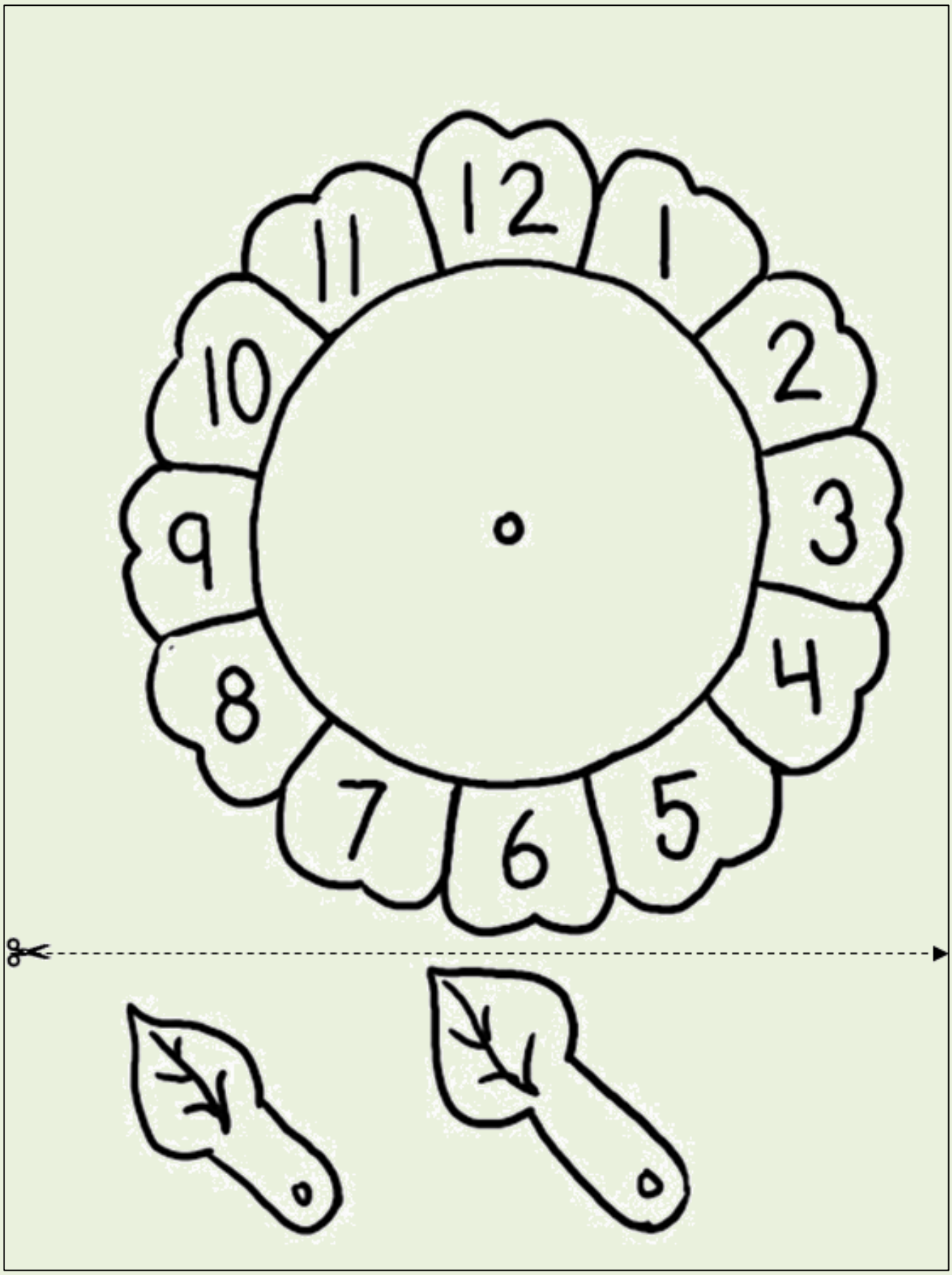

- נדפיס לילדים את דף יצירת שעון הפרח על גבי בריסטול (מצורף בהמשך).
- נבקש מהילדים לצבוע את שעון הפרח.
- נבקש מהילדים לגזור את חלקי השעון ולנעוץ סיכה מתפצלת בבסיס המחוגים (מומלץ תחילה לחורר את בסיס המחוגים).

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

- נקרין לילדים את הסרטון "איך לקרוא שעון מחוגים".
- במהלך הסרטון נעצור בכל פעם שמוזכרת שעה מסוימת ונבקש מהילדים להציג את השעה בשעון הפרח שלהם.
- בהמשך נבקש מהילדים להציג בכל פעם שעה אחרת, לשחק וללמוד בעזרתו קריאת שעון (ניתן להציג שעה, לבקש מהילדים להציג בשעון שהכינו ולקרוא את השעה המוצגת).

סיכום

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות פרחים. נבקש מהילדים לספר מה עשינו ומה למדנו היום. כיצד יצרנו שעון פרח משלנו ולמדנו איך להציג את השעה, כיצד קישרנו בין פרחים לאגרטלים ופתרנו תרגילים שונים בחיבור, חיסור וכפל.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגש מס׳ 5 – קיץ

<u>מוקד המפגש</u>:

מפגש זה עוסק באלמנטים של קיץ כאמצעי המחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים כגון: מנייה, תרגילי חיבור, תרגילי כפל והשלמת דגמים חוזרים.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:

מקרן, לוח, כלי כתיבה, דף דגמים (מצורף בהמשך), דף משחק ציור טירות חול ודף בקרה (מצורפים בהמשך), דף מה רואות עיני (מצורף בהמשך), דף גרעיני אבטיח (מצורף בהמשך).

- נשמיע לילדים את השיר "אחינו הקטן" מאת נעמי שמר.
- ניצור שמש אסוציאציות למילה קיץ (מילים שהילדים יכולים להגיד: ים, בריכה, חופש גדול, גלידה, אבטיח, מלון, שמשיה, דלי וכף, חול, שמש, משקפי שמש, חופשה בבית מלון, חברים, ארמון חול).

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>דגמים חוזרים של קיץ</u>

- נקרין ונדפיס לילדים את דף הדגמים החוזרים של הקיץ (מצורף בהמשך).
- נבקש מהילדים להשלים את הדגמים החוזרים כראות עיניהם (תוספת של שניים או שלושה ציורים).

- <u>חוקיות הדגמים</u>:

❖ דגם ראשון- בדגם זה כפכפי הים מסתובבים בכל פעם בזווית של 90 מעלות עם כיוון השעון. לכן, הציור הבא יהיה של הנעלים פונות לכיוון שמאל.

❖ דגם שני- הדגם משקפי שמש ואחריו כפכף ים, חוזר על עצמו, אלא שפעם מופיע כפכף שמאל ואז כפכף ימין. לכן, הציור הבא יהיה משקפי שמש ואחריהם כפכף שמאל.

❖ דגם שלישי- בדגם זה מופיע דלי פעם עם הידית כלפי מטה ופעם מעלה ואז כדור כאשר קדקוד הראש שלו מסתובב בכל פעם אחרי הדלי עם כיוון השעון. לכן, הציור הבא יהיה כדור עם קדקוד הראש כלפי מטה ואז דלי עם ידית כלפי מעלה.

❖ דגם רביעי- בדגם זה מופיע דלי ואחריו כדור, אלא שקדקוד הראש של הכדור מסתובב נגד כיוון השעון. ולכן, הציור הבא יהיה דלי ואחרי כדור עם קדקוד הראש כלפי שמאל.

❖ דגם חמישי- בדגם זה הכדור מסתובב כאשר קדקוד הראש פעם כלפי מעלה ופעם כלפי מטה. לכן, הציור הבא יהיה כדור כשקדקוד הראש שלו יהיה כלפי מעלה.

❖ דגם שישי- בדגם זה מופיע כדור גדול ואחריו כדור קטן, אחר כך מופיע שוב הכדור הגדול ואחריו שני כדורים קטנים, כלומר מספר הכדורים הקטנים גדל ב-1 בכל פעם אחרי שמופיע כדור גדול. לכן, הציור הבא יהיה כדור גדול ואז שלושה כדורים קטנים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>משחק ציור טירות חול</u>

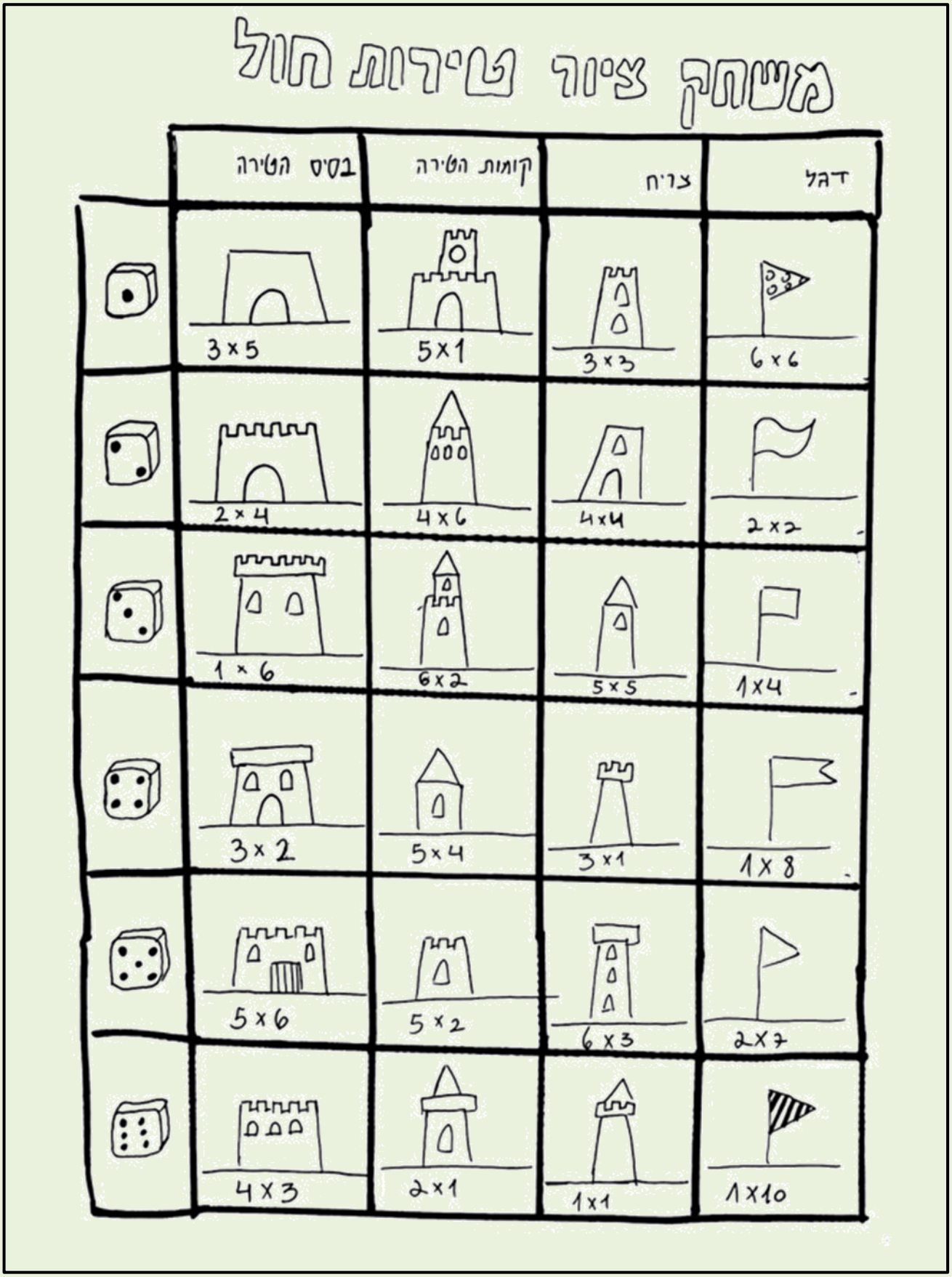

- נכין מראש דפים לבנים, קובייה וכלי כתיבה.
- נקרין ונדפיס לילדים את דף "משחק ציור טירות חול" (מצורף בהמשך).
- המשחק מיועד לשני משתתפים (ניתן להיעזר בלוח הכפל).

<u>מהלך המשחק</u>:

- כל משתתף בתורו מטיל את הקובייה פותר תרגיל כפל שכתוב בדף לפי מה שמראה הקובייה.
- אם פתר נכון – הוא מצייר על דף לבן את החלק המתאים בטירה.
- אם טעה – התור עובר למשתתף הבא והמשתתף נותר בשלב הקודם של הציור.
- המנצח הוא מי שסיים לצייר ראשון את הטירה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מה רואות עיני?

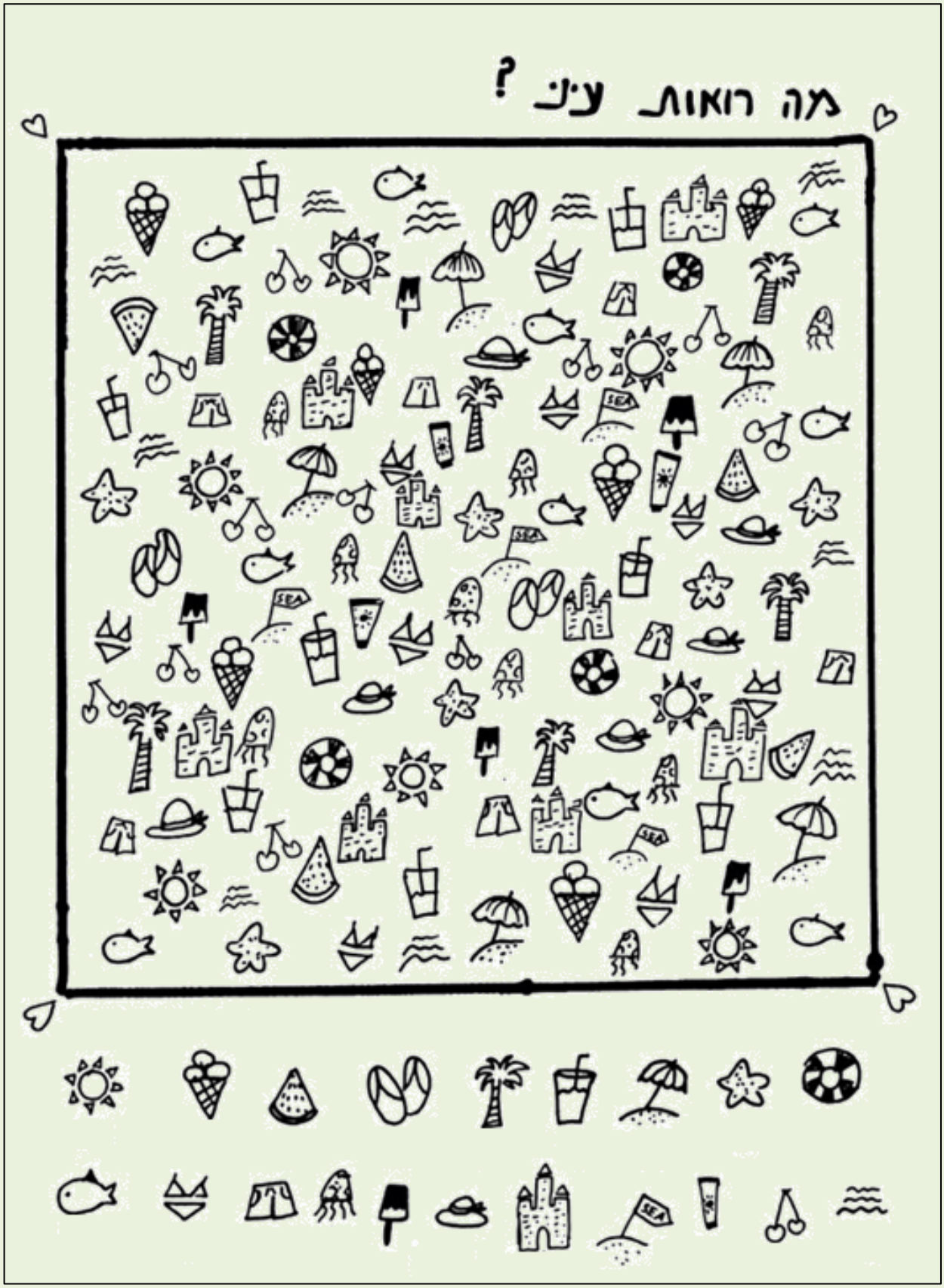

- נדפיס לילדים את הדף מה רואות עיני.
- נבקש מהילדים למנות ולהקיף בצבע את הפריטים הרשומים מטה, כל פריט בצבע אחר כרצונם.
- נבקש מהילדים לכתוב ליד כל ציור מהי כמות הפריטים (פתרון מצורף בהמשך).

דף תשובות

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

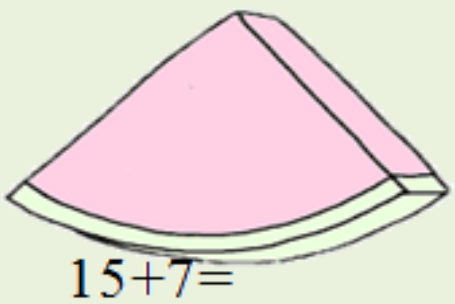
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

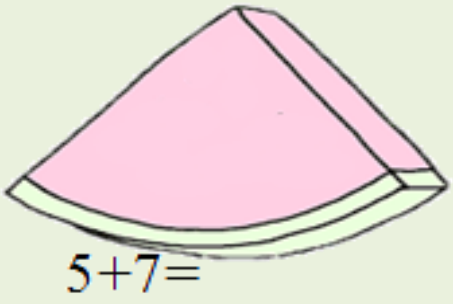
<u>גרעיני אבטיח</u>

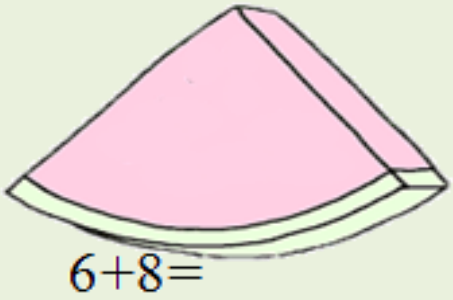

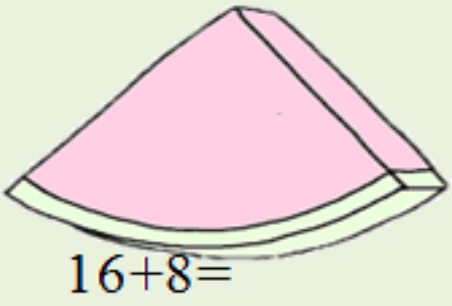
- נקרין ונדפיס לילדים את דף גרעיני האבטיח המצורף בהמשך.
- נבקש מהילדים לפתור את התרגילים המופיעים מתחת לציורי האבטיחים ולצייר את כמות הגרעינים בכל פלח לפי הפתרון (דף הפתרון מצורף בהמשך).

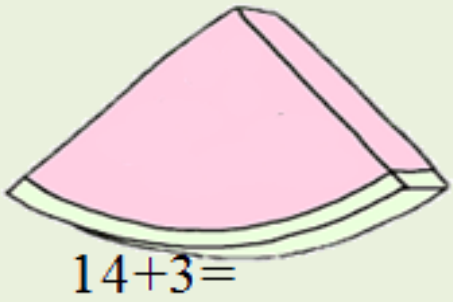
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

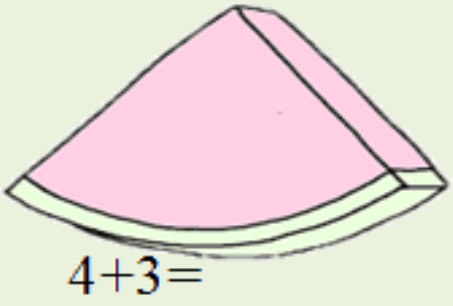

15+7=

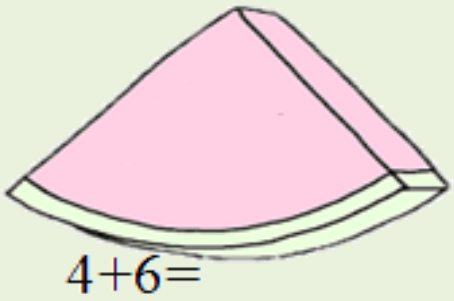

5+7=

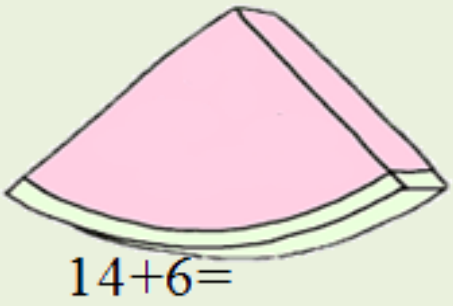

6+8=

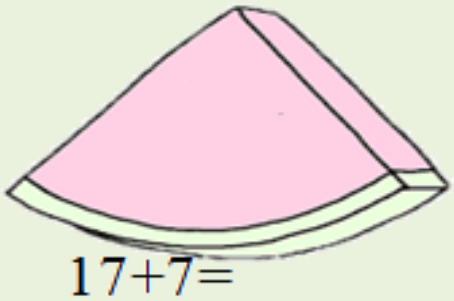

16+8=

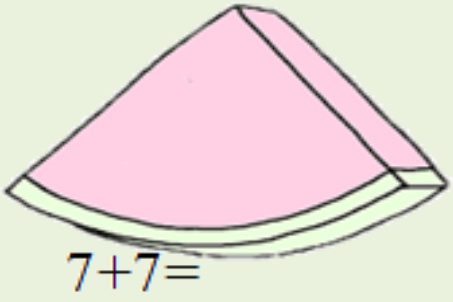

14+3=

4+3=

4+6=

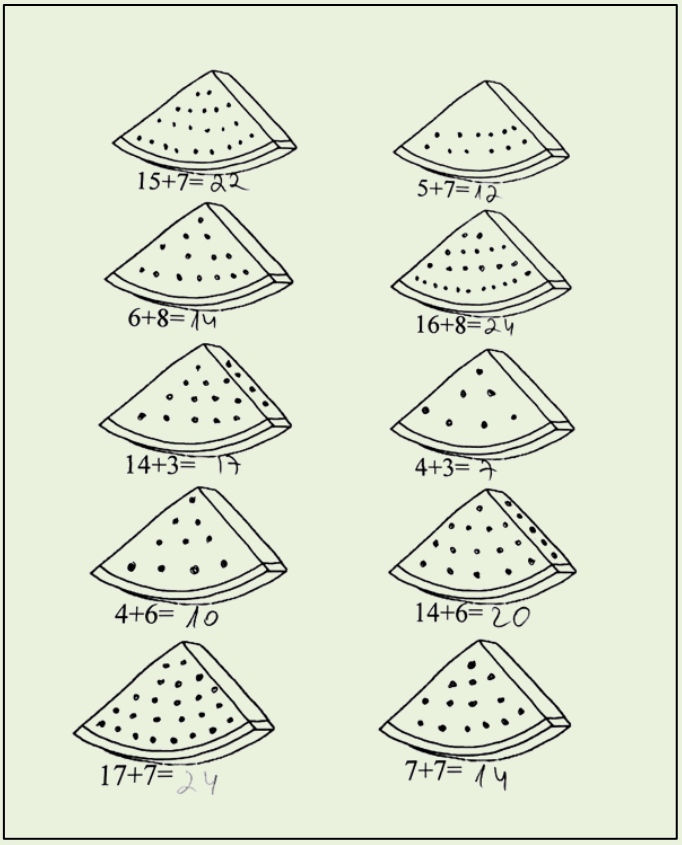

14+6=

17+7=

7+7=

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

דף תשובות

סיכום

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות אלמנטים של קיץ כמו כפכפים, כדורי ים, דליים, טירות בחול וגרעיני אבטיחים. נבקש מהילדים לספר מה עשינו ומה למדנו היום. כיצד השלמנו דגמים, מנינו חפצים, שיחקנו במשחק טירות החול וציירנו גרעינים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגש מס׳ 6 – אני נקי

<u>מוקד המפגש:</u>

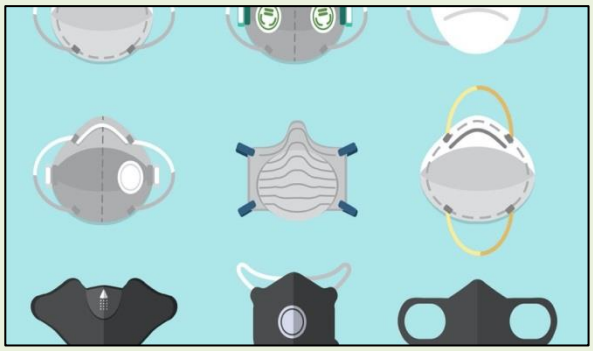
מפגש זה עוסק באלמנטים שקשורים לניקיון כאמצעי המחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים כגון: משוואות ותובנות אלגבריות, גופים, אומדן ומדידות אורך, כפולות 5, תרגילי חיבור וחיסור.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:</u>

מקרן, לוח, כלי כתיבה, סרגל, דפים לבנים, דפי משוואות (מצורפים בהמשך), שקופית כלים (גופים), כרטיס זהות לגוף נבחר, מצגת כפפות, דפי משחק זיכרון (מצורפים בהמשך).

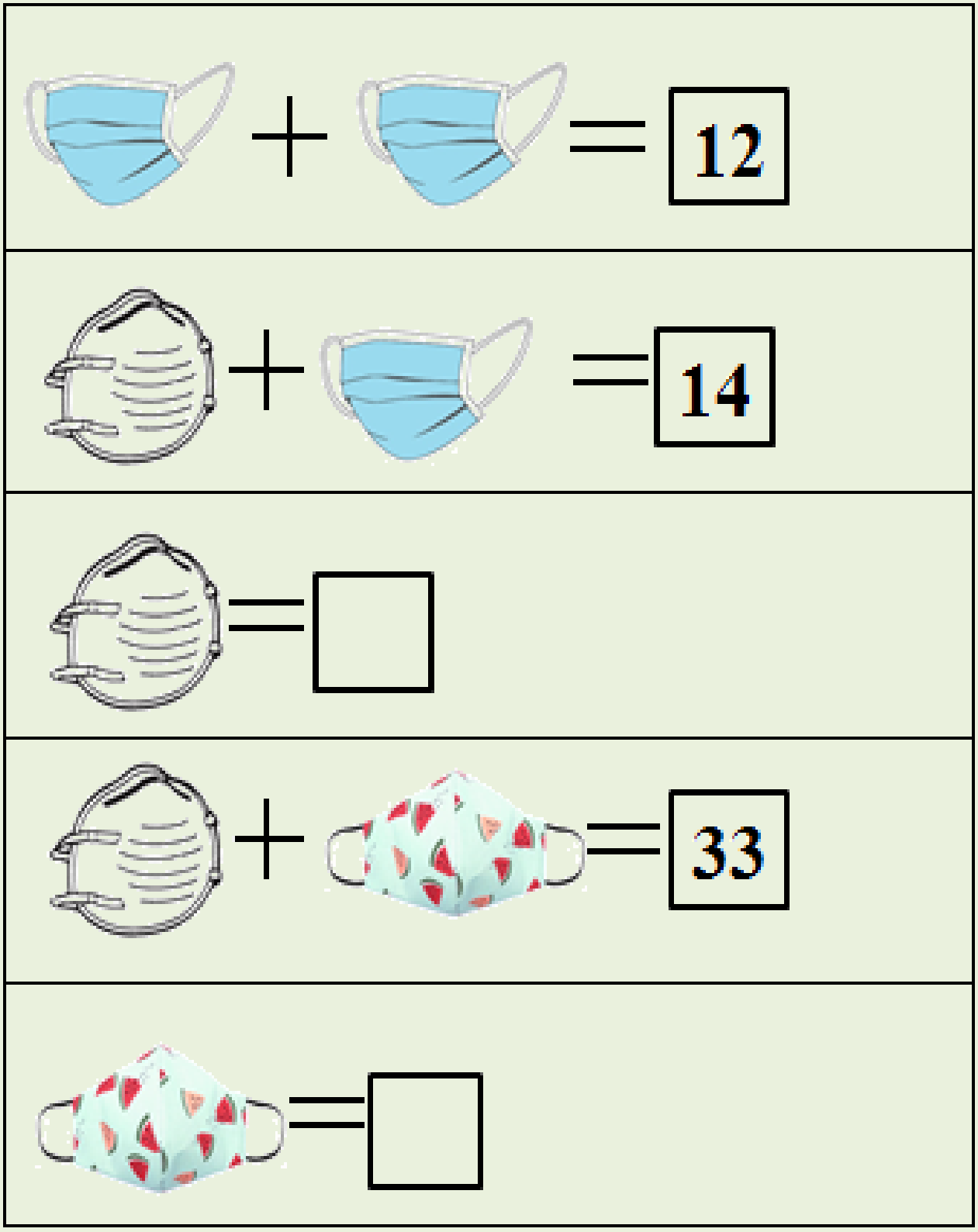
- נקרין לילדים את השיר "אני נקי" מאת דתיה בן דור (של ערוץ הופ).
- נשוחח עם הילדים ונשאל אילו פעולות נדרשות כדי להיות נקי (קרוב לוודאי שילדים יאמרו לרחוץ ידיים בסבון, להתרחץ, לצחצח שיניים וכדומה). נשאל האם בתקופה האחרונה אנחנו מרגישים שמספר הפעולות לשמירה על הניקיון גדל? מה אנחנו עושים בתקופה הזו יותר? (שוטפים ידיים, עוטים מסיכה, מחטאים את ידינו ואת סביבתנו באלכוהול ג׳ל).

<u>משוואות של מסיכות</u>

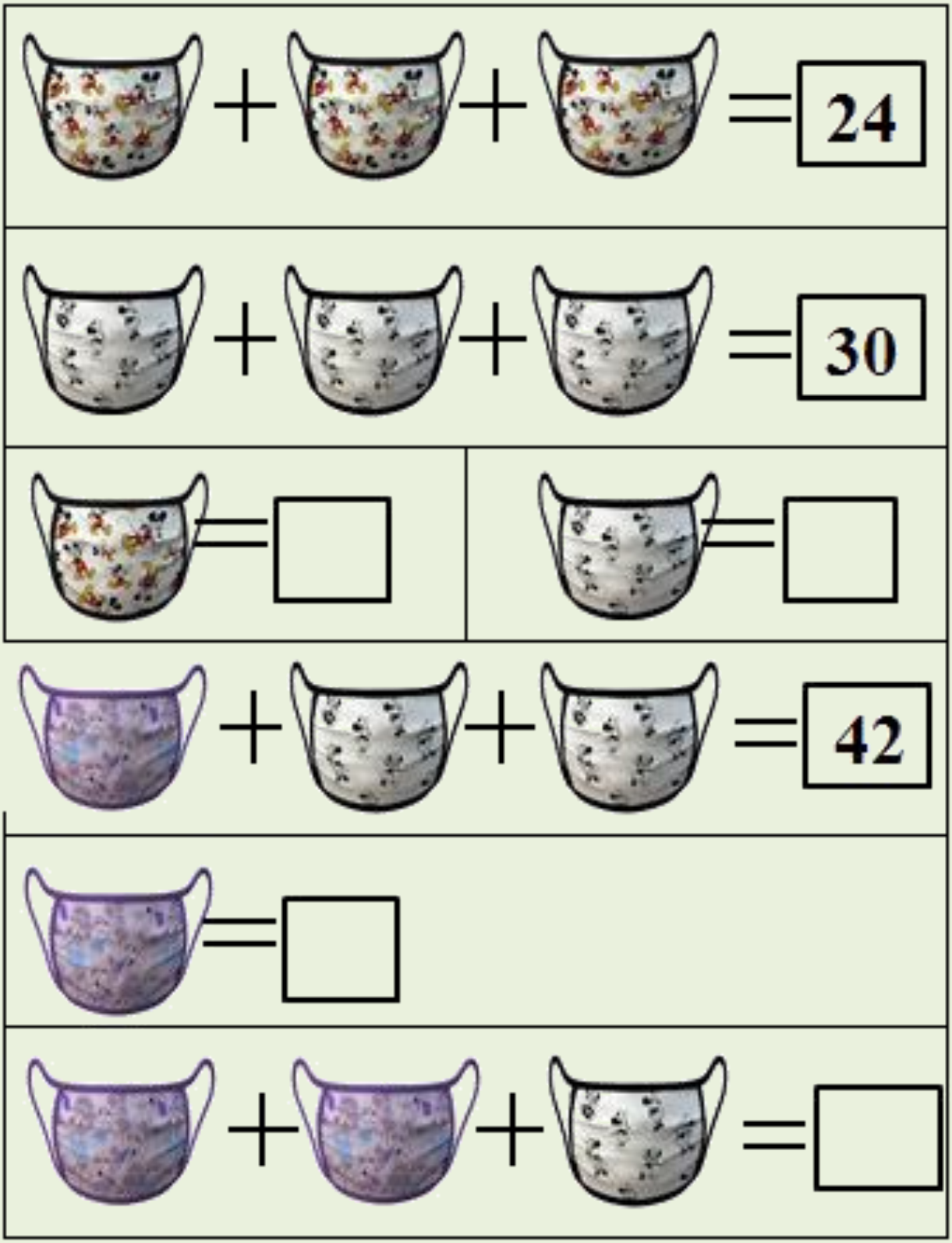

- נקרין ונדפיס לילדים את דפי המשוואות של המסכות (מצורף בהמשך).
- נבקש מהילדים לחשב ולהשלים את המחירים של המסיכות במשבצות הריקות (פתרונות מצורפים בהמשך).
- נזמין את אחד מהילדים להסביר מה עשה וכיצד הגיע למחיר במשבצות הריקות.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

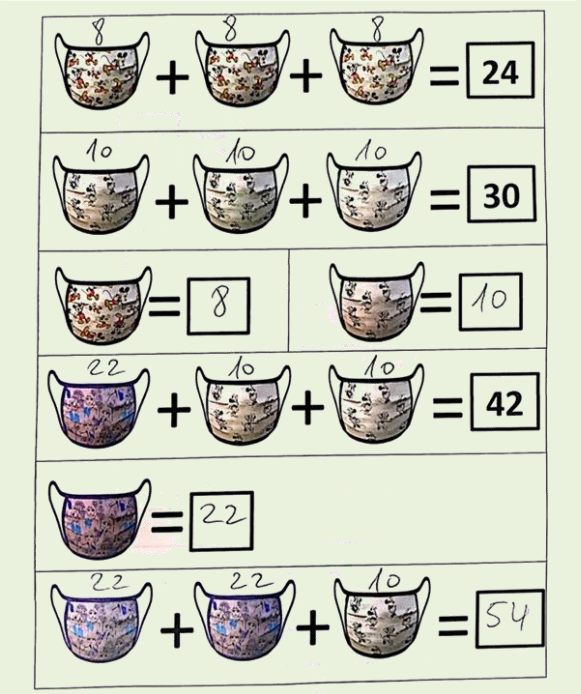

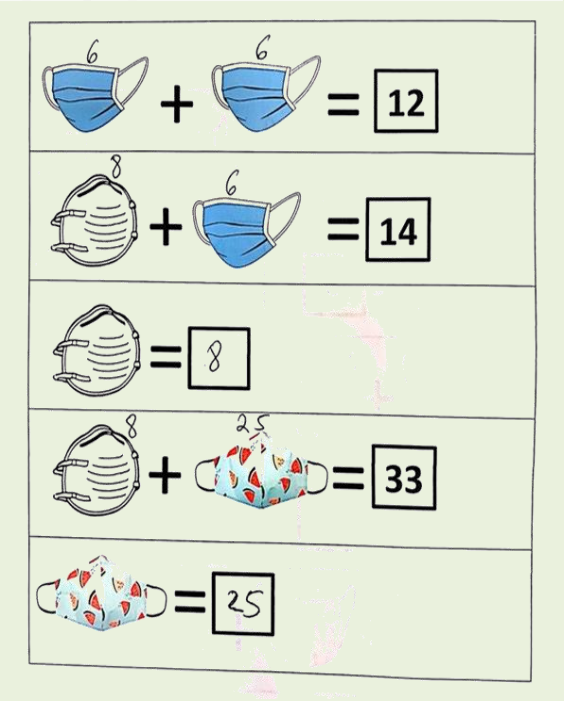
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

דף פתרונות

141

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כלים של אלכוהול ג׳ל

- נספר לילדים כי רוצים להחליף את בקבוקי האלכוהול ג׳ל בכלים חדשים.
- נקרין את תמונת הגופים (הכלים החדשים).
- נקרין את כרטיס הזהות לכלי הנבחר (מצורף בהמשך).
- נבקש מכל ילד לבחור את הכלי המועדף עליו, להעתיק ולהשלים את כרטיס הזהות לכלי זה.

142

כל הזכויות שמורות ©

כרטיס זהות לכלי הנבחר

- צבע הגוף הנבחר
- שם הגוף
- מספר הפאות
- מספר הקדקודים
- מספר הצלעות

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>מודדים בקבוקים ואומדים חפצים</u>

- נקרין לילדים את תמונת הבקבוקים ונשאל אותם מה אורכו ורוחבו של כל בקבוק (אפשר גם בערך).

144

- נבקש מהילדים להביא לכיתה בקבוקים של תכשירי רחצה בגדלים שונים ולמדוד את אורכם ורוחבם של הבקבוקים.

- לאחר מדידה של מספר בקבוקים נשחק יחד במשחק אומדן:
נציג בפני הילדים בכל פעם חפץ זמין (מחק, עיפרון, בקבוק מים, מספריים).
הילדים יאמדו (מבלי למדוד) את אורך החפץ.
הילדים ימדדו ויבדקו אם צדקו ועד כמה היו קרובים.

כל הזכויות שמורות ©

כופלים בכפפות (כפולות 5)

- נקרין לילדים את מצגת הכפפות של כפולות 5
(בכל פעם תופיע שקופית חדשה עם תמונה של כפפות, ראו דוגמא).

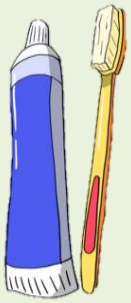

- נבקש מהילדים לכתוב על גבי דף לבן (בגדול) תרגיל כפל שמתאים לתמונת הכפפות המופיעה (בדוגמא זו התרגיל המתאים 1x5=5).

- נאפשר לילדים זמן לחשיבה, נספור עד שלוש וכל הילדים יקראו בקול ויחשפו את התרגיל שכתבו לעיני כל.

- הילדים ישתפו את חבריהם במה נעזרו כדי לכתוב את התרגיל.

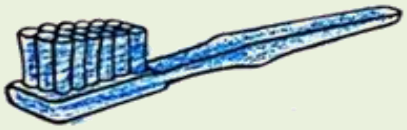
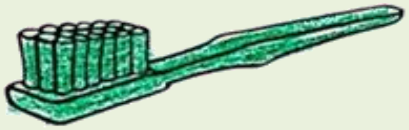
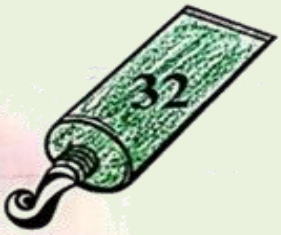
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

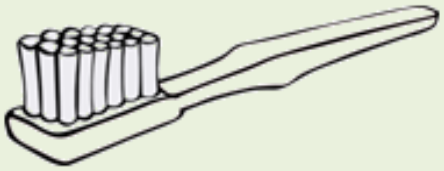
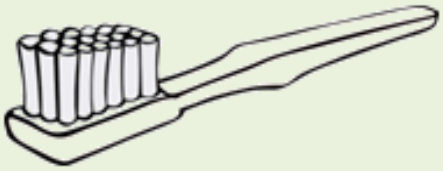
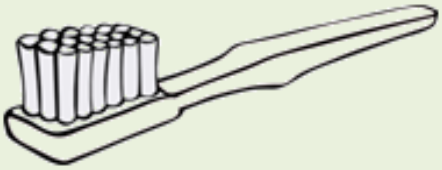
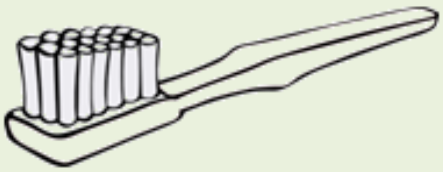
משחק זיכרון מברשות שיניים ומשחות

- נדפיס לילדים את דף ההתאמה בין מברשות השיניים למשחות (מצורף בהמשך).
- נבקש מהילדים לפתור את התרגילים ולצבוע את המברשות והמשחות כרצונם.
- נגזור את המברשות והמשחות ונהפוך אותם למשחק זיכרון.

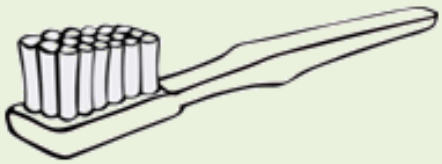
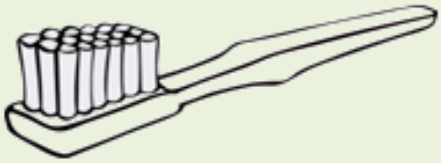
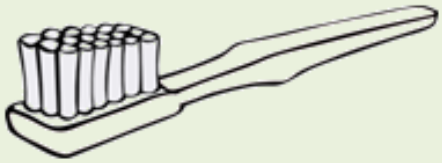
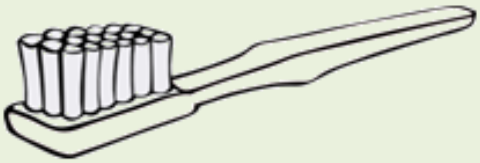
דף תשובות

 15+20=	
 19+12=	
 8+17=	
 14+18=	

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

 15+20=	
 19+12=	
 8+17=	
 14+18=	

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

 34-5=	
 40-7=	
 33-12=	
 35-13=	

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

סיכום

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות אלמנטים של ניקיון כמו מסיכות, אלכוהול ג׳ל, כפפות, משחת שיניים ומברשת. נבקש מהילדים לספר מה עשינו ומה למדנו היום. כיצד פתרנו משוואות, מדדנו בקבוקים, כתבנו תרגילי כפל לתמונות של כפפות ויצרנו משחק זיכרון מברשות שיניים ומשחות.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

משרד החינוך

בתי הספר והגנים של החופש הגדול

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תוכנית חינוכית לבתי הספר

לכיתות ג'-ד'

לכיתות ג'- ד'

נושא א' – תזונה

מפגש 1- קמח, בצק, לחם

<u>מוקד המפגש</u>:
מפגש זה עוסק במזון הבסיסי ביותר של האדם לחם, ובחומר הגלם ממנו עשוי – חיטה: תהליך טחינת החיטה לקמח, התנסות באפיית לחם ובקריאה של טקסט מידעי, מתכון ומעשייה.
כדאי לפרוס את המפגש הנוכחי על פני מספר יחידות זמן.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:
מחשב ומקרן, צילום קטע מידע – תהליך טחינת גרעיני החיטה לקמח, חיטה (ניתן לקנות בשקיות ארוזות במרכול) מגדלות, מכתש ועלי, חלוקי נחל, קרש חיתוך ומערוך, צילום דף מעשייה עממית השועל והלחם ודף מתכון להכנת לחם, חומרים לתיאטרון צלליות או תיאטרון בובות – בובות, בריסטולים שחורים, שיפודים קופסת קרטון ל"במה".

<u>מהחיטה לקמח</u>

150

<u>התבוננות, שיחה ופעילות</u>

- נקרין לילדים את התמונות של דברי מאפה - להלן.
  נקרא בשמם של דברי המאפה (לחם, עוגה, לחמנייה, בורקס, אינג'רה, באגט)
- נשאל את הילדים מה משותף לכולם? (כולם דברי מאפה, שאחד ממרכיביהם העיקריים הוא קמח שעשוי מסוג של דגן – חיטה / שעורה / טף / כוסמין וכד') .

כל הזכויות שמורות ©

- נביא מראש וניתן לילדים מספר גרגרי חיטה (אפשר להשיג בכל סופרמרקט). הילדים יתבוננו, יריחו, ינסו לבדוק את דרגת הקשיות, יתבוננו במגדלת וישתפו בקצרה במה שגילו.

- נציע לילדים לצייר את הגרגר החיטה.

- נשאל את הילדים איך גרגרי החיטה האלה יוכלו להפוך ללחם? מה צריך לקרות?

כל הזכויות שמורות ©

נספר לילדים על תהליך טחינת גרגרי החיטה לקמח.
נוכל לצלם את הדפים שלהלן, כולל התצלומים והאיורים ולהגישם:

תהליך טחינת גרעיני החיטה לקמח

כתיבה ועיבוד ממקורות שונים: ד"ר רִנה ברנר

תהליך טחינת החיטה לקמח היה ידוע לקדמונים כבר לפני שנים רבות מאוד.
הקדמונים ידעו שכדי להכין פיתה או מצה או לחם הם זקוקים לקמח. כאשר גילו את סוד הכנת הלחם הם הבינו שצריך לדאוג למלאי של קמח טחון כדי שיוכל לשמש אותם במשך כל השנה.
טחינת החיטה לקמח השתכללה מאוד לאורך השנים.
בתקופה קדומה מאוד טחנו את גרגרי החיטה באמצעות שתי אבנים הנה כך:

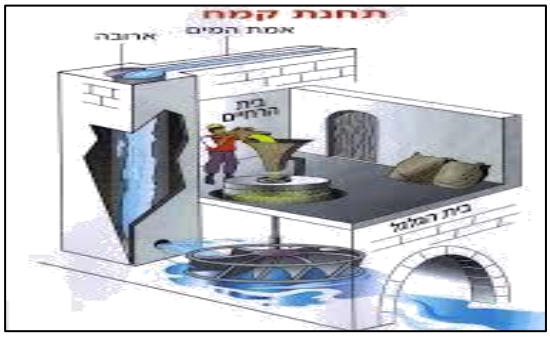

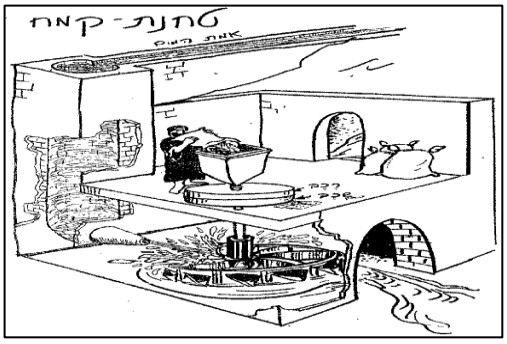
האבן התחתונה היתה גדולה וכבדה יותר. עליה היו מניחים את גרגרי החיטה ואז היו מחזיקים ביד אבן קטנה יותר ומניעים אותה על גרגרי החיטה, קדימה ואחורה. זו היתה שיטה מייגעת שארכה זמן רב.

עם הזמן השתכללו השיטות. האנשים הבינו, שכדי להפיק כמות גדולה יותר של קמח, צריך לעבוד ביעילות. כך "המציאו" את אבני הריחיים: הניחו שתי אבנים זו על גבי זו. את האבן העליונה (הרֶכֶב) היו מסובבים על גבי האבן התחתונה (השֶכֶב) במרכז היו שמים את גרגרי החיטה והקמח היה יוצא מהצדדים. עדיין היתה זו עבודה רבה ומייגעת שגזלה זמן רב.

כל הזכויות שמורות ©

בתקופות מאוחרות יותר חיפשו האנשים דרכים לטחון קמח רב עוד יותר בזמן קצר יותר ובלי להשקיע מאמץ פיזי רב מדי. הם הבינו שאפשר להשתמש בכוח המים או בכוח הרוח כדי ליצור סיבוב וטחינה של החיטה.
להלן תרשים של טחנת קמח המנצלת את כוח הנפילה של המים לסיבוב וטחינה.

ישנן טחנות קמח הפועלות באמצעות הרוח. הרוח מסובבת את כנפי הטחנה וזו מסובבת גלגלי שיניים הגורמים לטחינה של גרגרי החיטה בין אבני הריחיים.

זוהי טחנת הקמח שפעלה במשך כעשרים שנה במשכנות שאננים בירושלים החל משנת 1858

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כיום כל תהליך טחינת החיטה לקמח הוא ממוכן ונעשה בדרכים משוכללות השומרות על ניקיון הקמח ועל איכותו.

לאורך כל הדורות, בכל השיטות הללו התקבל קמח שהפך למזון – לחם, פיתה.
בימינו קמח משמש אותנו להכנת מגוון גדול של בצקים ומהם מיוצרים מגוון מוצרים - פסטה, עוגיות ועוגות וופלים, סופגניות, מעמולים ועוד ועוד.

<u>שיחה כתיבה וצפייה</u>

- נשוחח עם הילדים על הקטע. נשחזר את תהליך טחינת הדגן לקמח, נבחן את השתכללות האמצעים והטכנולוגיה של טחינת החיטה.
- נעמוד על מה שהיה בעבר לבין האופן בו הוא מתבצע היום. נבחר איור או תצלום אחד ונבדוק – מה ניתן ללמוד מהאיור/תצלום.
- נציע לילדים לכתוב שאלות שיש עליהן תשובה בקטע.
- נקרין לילדים את הסרטון 'מהחיטה לקמח', המתאר <u>שיטות טחינה שונות</u> – מתוך אתר 'פרשת המים' ברגבה.

כל הזכויות שמורות ©

פעילות

- נמצא מקום מתאים ונציע לילדים להתנסות בטחינת חיטה באחת הדרכים שהוצגו בסרטון – בין שני חלוקי נחל או באמצעות מכתש ועלי או באמצעות מערוך על גבי קרש חיתוך ועוד.

דגשים בחינוך הדתי והחרדי

- נחזור על הברכות הקשורות לאכילת לחם.
- נבדוק אילו מבין ל"ט אבות מלאכה האסורות בשבת וביום טוב, הן מלאכות הקשורות בגידול החיטה ובטחנתה לקמח.
- נברר את הדומה והשונה בין לחם ובין חלה.
- נלמד את מצוות הפרשת חלה כחלק מתרי"ג מצוות שעם ישראל הצטוו בהן.

כל הזכויות שמורות ©

<u>אפיית לחם / פיתות</u>

א. נקרין לילדים את הסרטון - <u>הכנת לחם מאפית דגנית עין בר</u>

ב. נשחזר את התהליך המוצג בסרטון. נזמין את הילדים לבחור תמונה אחת מהסרטון אותה הם היו
בוחרים לצורך פרסום. נבקש מהילדים לנמק את בחירתם.

ג. נגיש לילדים את המתכון, נקרא ונבין את מה שיש לעשות כדי לאכול לחם שעשינו במו ידינו.

בהתאם להנחיות משרד הבריאות - אם אפשר להכין את הלחם בכיתה, נאפה אותו בבית של אחד הילדים.

אפשר להציע לילדים לשמור את המתכון, להכין לחם בבית, לצלם ולשלוח תמונות לקבוצה.

<u>מתכון בסיסי להכנת לחם</u>

<u>החומרים</u>

4 כוסות קמח

1 כפית מלח

1 כפית סוכר

2 כפיות שמרים יבשים

1.5 כוסות מים פושרים

4 כפות שמן

<u>אופן ההכנה</u>

א. לערבב יחד את כל החומרים וללוש היטב עד שנוצר גוש בצק יציב.

ב. לכסות במגבת או ניילון נצמד, להניח להתפחה בקערה למשך כשעה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ג. להוציא את הבצק מהקערה, ללוש שוב היטב ולהכין את הלחם / הלחמניות בצורה הרצויה – קשר, צמות וכד'.

ד. להניח בתבנית אפיה ולהמתין כחצי שעה להתפחה נוספת.

ה. לאפות בטמפרטורה של 180-200 מעלות במשך כחצי שעה.

ו. לצנן ולאכול בתיאבון!

<u>השועל והלחם (לפי מעשייה עממית)</u>

איכר אחד קצר בחרמש כל הבוקר, עד שהיה עייף וישב לנוח. יצא שועל מן החורשה הסמוכה, ניגש אל האיכר ושאל אותו:

- מה אתה אוכל?
- לחם, אמר האיכר.
- תן לי פרוסה, אף פעם לא טעמתי לחם.
נתן לו פרוסה.
- גם אני אעשה לי לחם כזה.
- מצוין, אמר השועל. איך עושים אותו ?
– קודם, קח מחרשה וחרוש את האדמה.
- ואז יהיה לחם?
- עוד לא.
- אחר כך משדדים ומפוררים את גושי האדמה...
- ויש לחם.
- חכה רגע, עוד לא זרעת!
- ואז יהיה לחם?
- לא. אז ירד הגשם והזרעים ינבטו ויגדלו כל החורף, ובערך בחג השבועות תבשיל החיטה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

- ואז אפשר כבר לאכול לחם?
- לא. אז אתה קוצר ומביא את התבואה לגורן...
- ואוכל לחם!
- עוד לא. אתה צריך עוד לדוש, לאסוף את הגרעינים, לטחון אותם לקמח...
- וסוף סוף אוכלים לחם?
- עוד מעט. מן הקמח תעשה בצק, תלוש אותו, תעשה לך ככר לחם ותאפה בתנור.
- ואז יש לי לחם?
- כן, אז תחתוך לך פרוסה ותאכל.

חשב השועל ואמר: - קשה מדי, ארוך מדי, אפשר להשתגע. יותר טוב שארוץ לחפש לי איזו תרנגולת, והלך לו.

<u>השועל והלחם</u>

<u>הצעות אפשריות לפעילות בעקבות טקסט סיפורי</u>

א. <u>קריאה</u> - נקרא את הטקסט (אפשר לצלם ולתת לכל ילד).

ב. <u>שחזור</u> - נשחזר עם הילדים את הסיפור.

ג. <u>המחזה</u> - נציע לילדים להמחיז את הסיפור. אפשר להמחיז באמצעות קריאה בתפקידים והצגה "על במה", אפשר להכין תיאטרון צלליות, אפשר להשתמש בבובות וכד'.

ד. <u>ציור</u> - נציע לילדים לחלק את הסיפור לתמונות ולצייר את התמונות ברצף.

תיאטרון צלליות

<u>סיכום</u>

נשחזר עם הילדים את מהלך המפגש, נשאל אותם אילו דברים חדשים הם למדו, במה היו רוצים להעמיק את ידיעותיהם למשל ההיסטוריה של טחינת הלחם, סוגים שונים של לחם, מתכון להכנת לחם וכד'.

כל הזכויות שמורות ©

נושא א' – תזונה

מפגש מס' 2– הפלאפל כמאכל לאומי

<u>מוקד המפגש</u>:
מפגש זה יעסוק בפלאפל כמאכל הלאומי של ישראל. תכני המפגש מזמנים היכרות עם הפלאפל והחומוס באמצעות משחק, שירים, סרטונים, מתכון וכד'.
המפגש מציע מגוון עשיר מאוד של פעילויות. כדאי לבחור מה שמתאים.
מומלץ לפרוס את המפגש הנוכחי על פני מספר יחידות זמן.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:
מחשב ומקרן, משחק מלך הפלאפל, כרטיסי משחק מאכלים לאומיים ומרכיביהם העיקריים, כרטיסי משחק גידול חומוס מהזרע ועד הקציר, מילות השיר – שיר הפלאפל, שקית גרגרי חומוס יבש.

<u>שיחה</u>

159

נביא לקבוצה את המשחק ***מלך הפלאפל***. נשאל את הילדים מי מכיר את המשחק, מה מצויר בקלפי המשחק (כדורי פלאפל, צ'יפס, טחינה, ירקות, פיתה, חמוצים) . למה דווקא דברים אלה מצוירים? במידת האפשר נזמין את הילדים לשחק במשחק.

(מלך הפלאפל הוא משחק קלפים קבוצתי מבית קודקוד)

כל הזכויות שמורות ©

- נקרין לילדים את סרטון השיר - אוכל קדימה אוכל.

שיחה

האם מחברי השיר מעודדים אכילה וזלילה ("לאכול פה את הכל, לאכול פה ולזלזל") או שבאמצעות השיר רוצים קצת להביע צער על מי שחוטפים וזוללים בצורה גסה?

מהם סמלים לאומיים?

מידע אודות "סמלים לאומיים"

נספר :

לכל מדינה יש המנון, דגל וסמל של המדינה. אלה הסמלים הלאומיים, המייחדים את המדינה בהשוואה למדינות אחרות והם מעוררים הזדהות בלב תושביה.

הדגל מונף במוסדות הממשל למשל בבית המשפט ובכנסת, ההמנון מושר בטקסטים לאומיים וגם בטקסי ספורט בינלאומיים.

יש מדינות שקבעו גם ציפור לאומית. הנה דוגמאות:

הציפור הלאומית של ישראל היא הדוכיפת

הציפור הלאומית של ארצות הברית היא עיטם

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

הטווס הוא הציפור הלאומית גם של אירן וגם של הודו

מאכל לאומי

לארצות רבות יש מאכל לאומי, המאפיין אותן.

מאכל לאומי - משחק

נדפיס את המשחק שלהלן ב-5 עותקים. ניתן צילום אחד לכל קבוצה ונבקש מהילדים לגזור ואחר כך לסדר את הכרטיסים לשלשות: שם המדינה, המאכל, המרכיב העיקרי במאכל זה.

בהמשך נזמין את הילדים לשחק במשחק זיכרון בו עליהם להפוך כל פעם 3 כרטיסים במקום שני כרטיסים במשחק המקורי.

המדינה	המאכל הלאומי	המרכיבים העיקריים
יוון	סלט יווני 	ירקות, זיתים וגבינת פטה

כל הזכויות שמורות ©

המדינה	המאכל הלאומי	המרכיבים העיקריים
סין	אורז 	אורז
אתיופיה	אינג'רה 	קמח טֵף
מרוקו	קוסקוס 	סולת וירקות

כל הזכויות שמורות ©

המדינה	המאכל הלאומי	המרכיבים העיקריים
יפן	סושי 	אצות, אורז
אנגליה	פיש אנד צ'יפס 	דג ותפוח אדמה
ארצות הברית	המבורגר 	לחמנייה קציצת בשר, ירקות

כל הזכויות שמורות ©

המדינה	המאכל הלאומי	המרכיבים העיקריים
רומניה	ממליגה 	קמח תירס
רוסיה	פירושקי (בצק ממולא) 	בצק, בשר
הונגריה	גולאש 	בשר

כל הזכויות שמורות ©

המדינה	המאכל הלאומי	המרכיבים העיקריים
איטליה	פיצה 	בצק רוטב עגבניות גבינה צהובה תוספות
ישראל	פלאפל 	חומוס

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

שיר הפלאפל / מילים :דן אלמגור לחן :משה וילנסקי

לכל מדינה כאן בעולם,
מאכל לאומי המוכר לכולם,
וכל ילד בגן יודע כי
האוכל מקרוני הוא איטלקי.
לאוסטרים בוינה שניצל טעים,
והצרפתים אוכלים צפרדעים.
הסינים אוכלים אורז דק ורזה,
והקניבלים אוכלים זה את זה.

ולנו יש פלאפל ,
פלאפל, פלאפל,
לאבא מתנה
גם אמא כאן קונה,
לסבתא הזקנה
נקנה חצי מנה.
וגם החותנת היום תקבל
פלאפל, פלאפל
עם הרבה הרבה פלפל.

פעם כשבא יהודי לישראל
נשק לאדמה וברך ה"גומל."
היום, הוא רק יורד מן המטוס
וכבר קונה פלפל ושותה גזוז.
אצלנו אין מלך, יש רק נשיא,
אבל במלוכה כבר השגנו שיא.
אצלנו כל יום קם מלך חדש-
אחד "מאושר" השני "מיואש."

כי לנו יש פלאפל,
פלאפל, פלאפל.
כי כאן מוכרים לרוב,

כל הזכויות שמורות ©

מריח כל הרחוב
ריחות של שומשומין
ושמן פרפין.
וגם צרבת אפשר פה לקבל
מפלאפל, פלאפל
עם הרבה הרבה פילפל.
פלאפל לעשות זה לא פשוט,
פלאפל לעשות זאת אומנות,
ויוכל להבחין כל בן תימן
בין פלאפל של חובב או של אמן.
המצחיק ביותר הוא, אללה אל עזים,
פלאפל עשוי בידי אשכנזים!
בפלאפל כזה תמיד תרגיש
מין טעם מוזר של געפילטע פיש.
רק לנו יש פלאפל,
פלאפל, פלאפל.
לאבא מתנה
גם אמא כאן קונה,
לסבתא הזקנה
נקנה חצי מנה.
כי זה המאכל הלאומי של ישראל-
פלאפל, פלאפל
עם הרבה, הרבה, הרבה פילפל.

- נשיר את שיר הפלאפל עם דפנה דקל וילדים (נוסח מקוצר – בית ראשון בלבד. 1:01).
- נוכל לשיר את שיר הפלאפל בביצוע של ניסים גרמה (נוסח שלם – השיר כולו. 3:24).

כל הזכויות שמורות ©

החומוס - חומר הגלם להכנת פלאפל

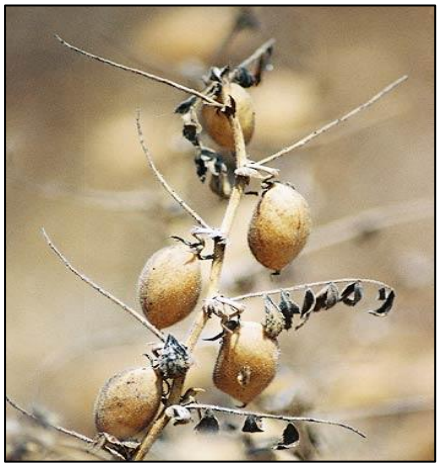
נביא שקית חומוס יבש (ניתן למצוא בכל מרכול) נגיש לילדים ונזמין אותם לבדוק, לממש, להריח, לחוש דרגת קשיות ולתאר במלים מה גילו.

ניתן להשרות במים עד ליום המחרת ולראות מה קורה (גרעיני החומוס תופחים).

מה אנו יודעים על החומוס? נאסוף את המידע ונסכם:

חומוס

- החומוס שאנו אוכלים הוא הזרע של צמח החומוס.
- החומוס הוא בריא מאוד. הוא עשיר בחלבונים ובסידן המחזקים את העצמות, השרירים והשיניים.
- החומוס נקרא בעברית חימצה והוא שייך למשפחת הקטניות.
- דיאטנים ממליצים לכלול בתפריט חומוס (בעיקר כזה המיוצר בבית, כי אין בו חומר משמר).
- החומוס נפוץ מאוד בכל המזרח התיכון ובמדינות שסביב הים התיכון.
- יש עדויות היסטוריות כי החומוס היה מוכר לאנשי מצרים העתיקה כבר לפני 5000 שנה.
- החומוס גדל על צמח החימצה ופירותיו נקטפים בקיץ.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

גידול חומוס – מהזרע עד הקציר ב- 11 תמונות

<u>פעילות -</u> התבוננות, לימוד והפיכת המידע למשחק זיכרון.

<u>משחק</u>
נדפיס לכל קבוצת ילדים עותק אחד של התמונות שלהלן ושל הסברן.

הילדים יכינו משחק זיכרון וישחקו בו.

הסבר	**תמונה**
זרעי החומוס מגיעים לחקלאי	
בסתיו זרעי החומוס נזרעים בשדות, בשטחים גדולים.	

כל הזכויות שמורות ©

כדי שהחומוס ינבוט ויגדל, צריך להשקות את האדמה הזרועה עד שיגיע הגשם.	
זרעי החומוס נבטו ואם עדיין לא ירד גשם, יש להמשיך ולהשקות.	
צמחי החומוס גדלים בשורות ישרות ויפות, בשטחים גדולים מאוד.	

כל הזכויות שמורות ©

הצמחים גדלים ואפשר לראות שהנה כבר אביב והם כבר פורחים.	
אחרי כמה שבועות, כשמסתכלים בצמח מקרוב רואים שבכל מקום שהיה בו פרח, עכשיו יש פרי – תרמיל ובו זרעי חומוס.	
הצמחים כבר גידלו את הזרעים בתוך הפרי – התרמיל.	

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

עם בוא הקיץ, צמחי החומוס והתרמילים שבהם הזרעים, מתחילים להתיבש.	
כאשר צמחי החומוס כבר יבשים לגמרי, החקלאים מתכוננים לקראת הקציר.	
קציר חומוס - קומביין ענק קוצר את צמחי החומוס היבשים ומפריד בין הגבעולים והזרעים. הזרעים הם גרגרי החומוס, שאותם אנו אוכלים.	

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

צפייה ופעילות

- כדי להמחיש את עבודת הקציר בחקלאות, אפשר להקרין לילדים את סרטון קציר החומוס בקיבוץ המעפיל בעמק חפר.

- ניתן לראות קציר חומוס בקיבוץ שפיים בקומביין מסוג שונה.

- שיחה - נשוחח עם הילדים ונשווה בין שתי צורות הקציר ונזהה נקודות דמיון ונקודות שוני.

- כתיבת מכתב - נציע לילדים לפנות במכתב לחקלאי קיבוץ המעפיל או חקלאי קיבוץ שפיים ובמכתב להפנות אליהם שאלות על דברים שהיו מעוניינים לדעת.

לחילופין, אפשר לחפש את מספר הטלפון הרלוונטי ולנסות להתקשר למְרַכֵּז המשק. נוודא שאנו יודעים מה רצינו לשאול ומה רצינו לספר.

מתכון להכנת פלאפל ביתי

אם הדבר מתאפשר בהתאם להנחיות משרד הבריאות, נכין כדורי פלאפל בכיתה ונטגן אותם בחדר המורים. לחילופין, נציע לילדים להכין בבית, להעלות תמונות ולשתף.

כלים	**חומרים**
קערה	400 גר' גרגרי חומוס יבשים
מעבד מזון	מים להשרייה
כף לערבוב	2/1 צרור כוסברה
כפית למדידת כמויות של תבלינים	3/1 צרור פטרוזיליה
ניילון נצמד	5 שיני שום קלופות
סיר לטיגון	1 בצל נקי וחתוך
	1 כפית מלח
	1 כפית כמון
	1 כפית פפריקה מתוקה
	4/1 כפית פלפל שחור
	2 כפיות אבקת סודה לשתייה
	30 גר' פירורי לחם
	שמן לטיגון

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

אופן ההכנה

1. מכניסים את גרגרי החומוס לקערה ומוסיפים מים כך שכל הגרגרים יהיו שקועים במים.
2. משרים את החומוס למשך הלילה כדי שגרגרי החומוס יספחו את המים.
3. מסננים את המים.
4. במעבד מזון מניחים את כל החומרים למעט החומוס והתבלינים.
   וטוחנים במשך דקה.
5. מוסיפים את גרגרי החומוס והתבלינים וטוחנים עד לקבלת מרקם רך וחלק.
6. מוציאים את הבלילה ממעבד המזון ומעבירים לקערה.
7. מוסיפים את פירורי הלחם ומערבבים עד שנוצרת עיסה אחידה.
8. מכסים את הקערה ומניחים במקרר למשך שעה.
9. מחממים שמן עמוק בסיר.
10. יוצרים כדורים מבלילת הפלאפל ומטגנים בשמן עמוק.
    נהוג לאכול בפיתה בליווי סלט ירקות וטחינה.

בתיאבון!

נקרין לילדים את הסרטון המדגים את הכנת הפלאפל הביתי.

נציג את הכתבה "מנות בלי קרב" (פורסם בידיעות אחרונות ביום 12.6.20) , מוכרי הפלאפל, המתחרים ביניהם יום יום, בחרו בדרך של נתינה

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

סיכום

נשוחח עם הילדים על מה שלמדנו. נזכיר את השירים ונבקש מהילדים להיזכר לפחות בשני פרטי מידע אודות החומוס והפלאפל. נוכל להזמין ילדים לחוד חידות שפתרונן במידע שלמדנו.
נבקש מהילדים לספק לפחות שני טעמים למה כדאי לאכול חומוס.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

נושא א' – תזונה

מפגש מס 3– המים שאנו שותים

<u>מוקד המפגש</u>:

מפגש זה יעסוק במים שאנו שותים.
המפגש מזמן היכרות עם המים שאנו שותים, חשיבותם לגוף, ופרק בתולדות המדינה - המים כחלק מפיתוח הנגב וכד'.
מפגש זה מציע מגוון עשיר מאוד של פעילויות – טקסטים, הפעלות, יצירה, צפייה בסרטונים, משחקים ועוד.
המפגש בנוי מ- 3 יחידות משנה. ניתן לבחור יחידת משנה אחת או חלקים ממנה.

מומלץ לפרוס את המפגש הנוכחי על פני מספר יחידות זמן!

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:

<u>ליחידת משנה א'</u> - מחשב ומקרן, פתקי מידע מחזור המים בטבע, הספר מעשה בטיפת מים / נעמי שלו בהוצאת אופיר ביכורים, לבניית משאבת מים אוטומטית - קשיות מתקפלות, כוס מים, כלי שאליו יועברו המים. לבניית משאבה צנטריפוגלית - מים, קשית ישרה, סרגל, מספרים, סלוטייפ, נעץ, שיפוד עץ, קערית ריקה, עט או טוש. לפעילות החקרנית - בקבוקי מים, קערות וקעריות פלסטיק בגדלים שונים, קשיות, מזרקים (של בית מרקחת (ללא מחט!), כוסות חד פעמיות, גומיות, צינורות שקופים ואטומים (של אינסטלטורים).
<u>ליחידת משנה ב'</u> – מחשב, מקרן, הציור 'גולקונדה' של מגריט, דפי ציור וצבעים.
<u>ליחידת משנה ג'</u> –מחשב ומקרן, רטיסי סיפורים, צילום דף אישי – כמה מים אני שותה, תמונות ופתקי מידע – מים לנגב, מילות השיר סובי ממטרה.

כל הזכויות שמורות ©

יחידת משנה א ' - מים "מסתובבים" בעולם

שיחה צפייה ופעילות

- נעמיד בפני הילדים בקבוק מים ונשאל - מאין הגיעו המים?
- נקרין את הסרטון על מחזור המים בטבע
- נבקש מהילדים לשחזר את מה שראינו בסרטון ונחזור לשאלה המקורית – מאין הגיעו המים לבקבוק?

- נקרין לילדים את תמונת מחזור המים השלם:

כל הזכויות שמורות ©

טבע

פתקי מידע – להדפסה וגזירה

נחלק לכל זוג תלמידים פתק ובו מידע אודות חלק ממחזור המים בטבע. נבקש מכל זוג לקרא "בלב", ואחר כך בקול, את מה שכתוב בפתק שלהם. אחרי שקראו והבינו, הילדים מתבקשים לצייר, משמאל לטקסט, ציור המתאים למידע שבפתק.

השמש מחממת את מי הים ומי האוקיינוס.	
השמש מחממת גם את האדמה, הנחלים, האגמים והצמחייה שעל האדמה.	
מי הים והאוקינוסים שהתחממו הופכים לאדים. האדים הם טיפות מים זעירות, והם עולים מעלה.	

כל הזכויות שמורות ©

האדים (טיפות מים זעירות מאוד) עולים מעלה גם מהעצים והצמחים, ומכל מה שעל פני האדמה.	
בשמים, בגובה רב, האדים מתעבים, מתלכדים, מתקבצים והופכים לטיפות מים קטנות. כך נוצרים העננים.	
טיפות המים הצפופות שבעננים גורמות לעננים להיראות אפורים וכבדים.	
כאשר טיפות המים שבעננים הופכות להיות כבדות, הן יורדות מהעננים. זהו הגשם.	
מי הגשם יורדים על האדמה. חלק מהם זורמים בנחלים לים וחלק נספגים באדמה, ומחלחלים עמוק לתוכה.	

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מי הגשם שחִלחלו ונספגו עמוק באדמה, מגיעים לשכבת סלע קשה. הם אינם יכולים להמשיך לחלחל. כך הם יוצרים את שכבת מי התהום.	
חלק ממי הגשמים יורדים על כבישים ועל מדרכות. הם זורמים אל המקומות הנמוכים – אל פתחי הניקוז שבצידי הכבישים ומשם הם זורמים לים.	

נאסוף מהילדים את הפתקים עם הציורים שציירו ונתלה על הקיר בצורה מעגלית המסבירה את מחזוריות המים בטבע.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>מעשה בטיפת מים / נעמי שלו</u>

<u>קריאה בקול באזני הילדים</u>

נציג בפני הילדים את הספר 'מעשה בטיפת מים' מאת נעמי שלו, בהוצאת אופיר ביכורים. נקרא באוזניהם את הסיפור.
זהו סיפור חלומו של הילד רגב על טיפת מים בעלת תכונות של מנהיגה, המכנסת סביבה את טיפות המים כדי לתאר לפני הילדים את מחזור המים בטבע. הסיפור נכתב בחרוזים מנקודת מבטה של טיפת המים, דרך סיפור חייה ותחושותיה מרגע ההתאדות, במזג אוויר סוער ובמזג אוויר רגוע. עוד ילמדו ממנה הקוראים על עננים שונים, על חשיבות המים ועל תרומתם לחיי החי והצומח. "הסכיתו ושמעו, החלטה נפלה: כל טיפה תספר את הקורות אותה! ידעו כל ילד וכל ילדה היכן היתה ומה תרמה. בכל מקום שבו תהיו, לספר ולתאר הרבו" (עמ' 12).

- נשוחח עם הילדים על הסיפור ששמעו. נשאל אותם על הקשר שבין הסרטון ובין הסיפור.

המים מגיעים אלינו הביתה

המים מגיעים אלינו באמצעות הזרמתם בצינורות. לשם כך יש לשאוב אותם במשאבות ממי התהום או ממכוני ההתפלה. המשאבות להובלת המים הן גדולות ובעלות עוצמה רבה.

כדי להבין את העקרון שלפיו פועלת המשאבה, נכין לעצמנו שני סוגי משאבות.

כל הזכויות שמורות ©

בניית משאבת מים אוטומטית (סיפון)

נצפה בסרטון המדגים בניית משאבה – משאבת מים אוטומטית מקשיות (סרטון של מכון דוידסון).
לאחר הצפייה נכין בעצמנו משאבות דומות.
לצורך כך נזדקק ל: קשיות מתקפלות, כוס מים, כלי שאליו יועברו המים.

בניית משאבה צנטריפוגלית

נצפה בסרטון - משאבה צנטריפוגלית. – מכון דוידסון

נכין משאבת מים צנטריפוגלית. לצורך כך נזדקק ל: מים, קשית ישרה, סרגל, מספרים, סלוטייפ, נעץ, שיפוד עץ, קערית ריקה, עט או טוש

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>פעילות חקרנית</u>

נציע לילדים לשחק ולהתנסות בבניית משאבות. נניח מחוץ לחדר הכיתה מספר שולחנות וניתן לילדים להתנסות.

לשם כך נכין מראש את החומרים והכלים האלה:

בקבוקי מים, קערות וקעריות פלסטיק בגדלים שונים, קשיות, מזרקים (של בית מרקחת (ללא מחט!), כוסות חד פעמיות, גומיות, צינורות שקופים ואטומים (של אינסטלטורים).

כל הזכויות שמורות ©

יחידת משנה ב' – גשם של אנשים / מגריט

שיחה, צפייה ופעילות

נתבונן בציור של רֶנֶה מַגְריט הנקרא **גולקונדה.** נאפשר לילדים להתייחס התייחסות חופשית ופתוחה.

כל הזכויות שמורות ©

שיחה

מה מציאותי בתמונה (הבתים הגגות, החלונות, האנשים) ומה לא מציאותי בתמונה? (הקומפוזיציה, המיקום שלהם בתמונה). האם התמונה מיוחדת, האם נרצה להתבונן בה מקרוב?

הרחבת הידע

מידע אודות הציור גולקונדה / מגריט

הצייר מגריט צייר בשנת 1953 את הציור המפורסם שלו 'גולקונדה'. זהו ציור שנראה מוזר כי בו נראים גברים יורדים מהשמים (או אולי עולים למעלה?) כל פרט בציור נראה מציאותי אלא שההעמדה שלהם יחד, הקומפוזיציה, ניראית בלתי אפשרית במציאות.

הציור מבוסס על אגדה שמגריט שמע פעם. האגדה מספרת על עיר אינדיאנית מסתורית ומופלאה בשם גולקונדה, העיר שכנה על פסגתו של הר גבוה שהיה אפוף עננים וערפל במשך ימים רבים בשנה, ולכן כשהגיעו האנשים למרגלות ההר הם נראו כאילו ירדו מהשמים.

נצייר כמו מגריט

נצפה בסרטון גשם של אנשים בציור של מגריט

נצייר את בתי העיר. בחלק העליון של הציור נצייר גשם של... (אנשים, ילדים, מאכלים, פרחים, מחשבים, מכוניות, טלפונים, כדורים...) כל ילד יחליט מה שמתאים לו. כדאי להקפיד שהפריט המצויר יחזור על עצמו בגדלים שונים כמו בציור של מגריט, שבו מצוירת אותה דמות בגדלים שונים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

יחידת משנה ג' – מים לשתייה ולשימושים נוספים

פנטומימה ושיחה

נזמין כחמישה ילדים לעמוד בפני הכיתה. נלחש באוזנו של כל אחד מהם לחוד סיפור קצר, המתאר שימוש המים, ונבקש מהם להציג זאת בפנטומימה. שאר הילדים יוזמנו לגלות מה הוצג בפניהם.

הסיפורים:

- אדם הולך במדבר והוא עייף וצמא. המים שברשותו אזלו והוא לא יודע מה לעשות
- המדיח לא פועל. כל המשפחה מנסה לתקן אך ללא הצלחה. לבסוף אבא שוטף כלים בכיור.
- אמא החליטה לחסוך במים. היא ממלאה דלי מים ורוחצת את מכוניתה.
- התינוק בוכה. הוא עייף ורוצה לישון. הבכי שלו מעיד כי רק אמבטיה תרגיע אותו.

במקום סיפור מילולי, אפשר להכין מראש כרטיסי סיפורים ויזואליים, להגיש לילד כרטיס ולהזמין אותו להציג.

כרטיסי סיפורים ויזואליים לדוגמה:

כל הזכויות שמורות ©

נזמין ילדים שירצו בכך, להציג סיטואציות נוספות הקשורות במים.

ננסה לתת שם משותף לכל הפעולות האלה יחד (המים בשימוש האדם, הרבה פעולות קשורות במים, המים ואנחנו). נערוך רשימה של הפעולות שהוצגו.

<u>חשיבות המים לגופנו</u>

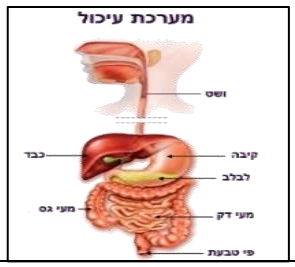
<u>שיחה</u>

- נשאל את הילדים: למה חשוב לשתות מים?
- נקרין לילדים את התמונות האלה כרמז לתשובות.

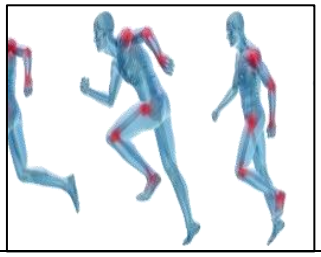
א.

ב.

ג.

א. המים גורמים להזעה ובכך עוזרים לנו לשמור על טמפרטורה מתאימה של הגוף.
הם מווסתים את חום הגוף.

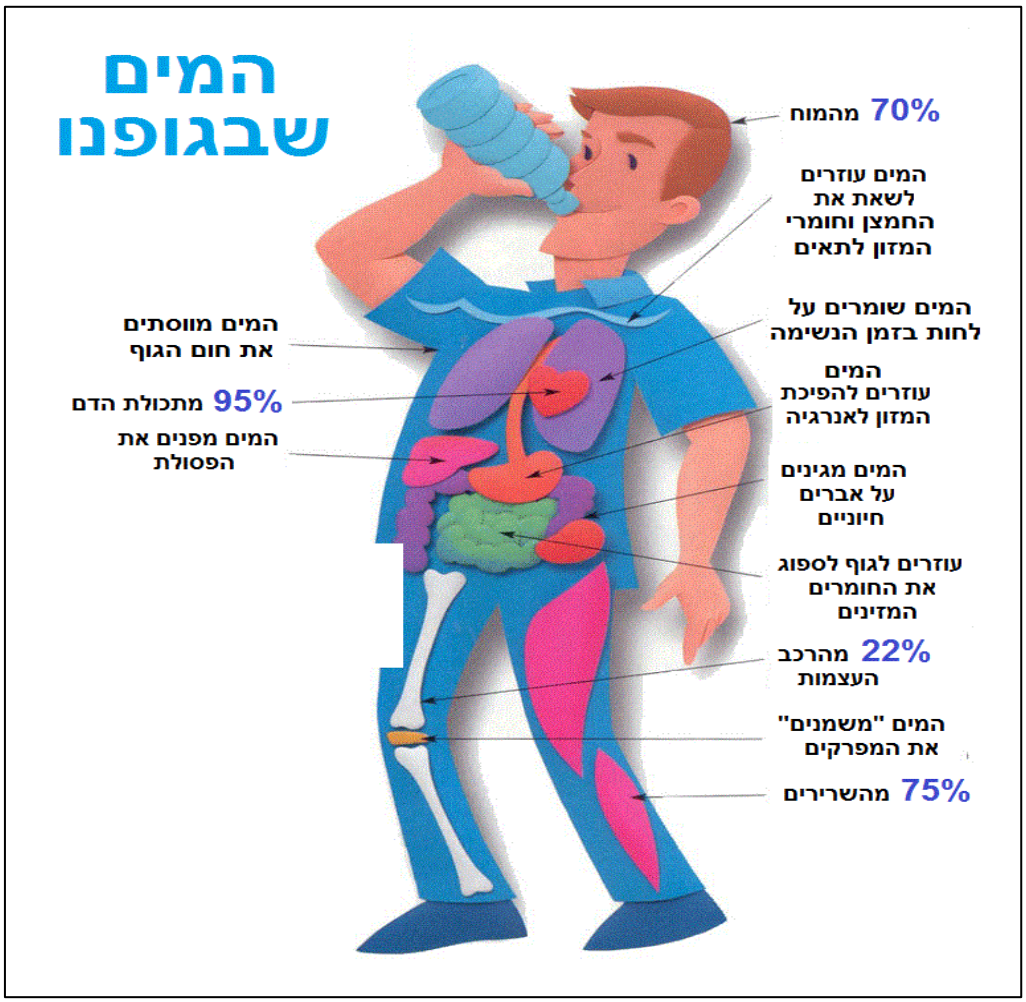
ב. המים עוזרים לנו לספוג את חומרי המזון דרך מערכת העיכול.

ג. המים עוזרים ב"שימון" המפרקים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>התבוננות בתרשים ואירגון הידע</u>

נקרין לילדים את התמונה 'המים שבגופנו'. נסביר את החשיבות של שתיית מים.

188

<u>כמה מים אני שותה?</u>

<u>מעקב אישי</u>

- נזכיר לילדים כי הם אמורים לשתות 8-10 כוסות מים ביום, ותמיד עדיף מים ולא משקה ממותק.
- נציע לילדים לערוך לעצמם טבלה שבועית ולסמן בה (בציור, בכתיבה, באמצעות מדבקות צבעוניות וכד') כמה כוסות מים הם שותים כל יום.

כל הזכויות שמורות ©

לדוגמה:

כמה מים אני שותה?

כמה מים אני שותה?

יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת
						

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

דגשים בחינוך הדתי והחרדי

א. **הברכה על המים שאנו שותים** – שהכל נהיה בדברו. נעמיק ונבין את פשר הברכה.

ב. **הברכה על הגשם** - למעשה, לא נוהגים לומר את הברכה המלאה על ירידת גשמים. אבל כמובן, אין ספק שיש צורך להודות לקדוש ברוך הוא "על כל טיפה וטיפה", ולהביע את התודה הזו בפה מלא. כך שבעת ירידת גשם בכמות נדיבה, ובוודאי לאחר מחסור – רצוי לומר את נוסח הברכה ללא הזכרת שם השם.

ג. **תפילת הגשם** – היא תפילה ובקשה מהשם שיוריד גשמי ברכה בימות החורף. התפילה נאמרת בחזרת הש"ץ בתפילת מוסף של שמיני עצרת, המועד בו מתחילים להזכיר את הגשמים בתפילה ולומר "משיב הרוח ומוריד הגשם".

ד. **תפילת טל** - תפילת טל (או תיקון טל על פי הספרדים) היא תפילה או פיוט הנאמר ביום הראשון של חג הפסח בתפילת מוסף, קודם שמתחילים להזכיר טל בתפילת העמידה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>מים לנגב – פרק בתולדות המדינה</u>

לפני 70 שנה בערך, כאשר מדינת ישראל היתה צעירה, מעטים היו היישובים בנגב. תנאי החיים בנגב הם קשים: בקיץ חם, בחורף גשם כמעט ולא יורד. הנוף שומם וצחיח. מעט אנשים חיו בנגב, במספר ישובים לא גדולים. חקלאות כמעט שלא התאפשרה בגלל מחסור במים. הריחוק ממרכז הארץ גם הוא היווה קושי.

ארבע שנים אחרי קום המדינה, ובזכות חזונו של דוד בן גוריון ליישוב הנגב, החלו להקים את 'מוביל המים הארצי'. זוהי מערכת גדולה מאוד שמובילה מים מצפון הארץ לנגב.

בשלב הראשון הוקם 'קו ירקון נגב' – צינור מים שהוביל את המים ממעיינות הירקון, שסמוך לפתח תקווה עד לנגב - מרחק של 95 ק"מ. המים שהגיעו לנגב סייעו להפריח את השממה, להקים יישובים, לשתול ולנטוע ולהפוך את הנגב למקום פורח.

כשמדינת ישראל היתה בת ארבע (היום היא בת 72 !) החלו העבודות:

מנהרות ותעלות נחפרו, ובהן הונחו צינורות מים ענקיים שבהם יזרמו המים לנגב. הצינורות היו כה גדולים עד כי אדם יכול היה לעמוד בהם זקוף.

שמחה גדולה היתה אז בארץ. אנשים התפעלו מהפלא הגדול. הם התרגשו לנוכח המחשבה כי יוכלו לגור בנגב, לנטוע עצים, לזרוע חיטה, לשתול שדות חקלאיים גדולים, להקים גינה ולהשקות אותה במים שיאפשרו לה לפרוח.

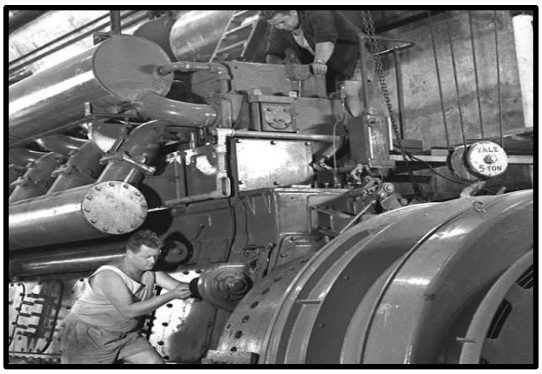
בהתרגשות הזו נסחפו גם המשורר יחיאל מוהר והמלחין משה וילנסקי. באותם ימים הם כתבו את השיר השמח **'הורה ממטרה'**. את השיר נשיר בהמשך.

כל הזכויות שמורות ©

<u>מים לנגב – פעילות</u>

נדפיס את פתקי המידע ואת התמונות ונחלק למספר ילדים.

נזמין את הילדים להתאים בין הטקסט לתמונה.

הצינורות כל כך גדולים עד כי אחד הפועלים עומד בתוכו ומתפעל מגובהו.	
דוד בן גוריון בא לברך את הפועלים ולראות כיצד חזונו הולך ומתגשם.	
הפועלים מורחים זפת בצד החיצוני של הצינורות כדי למנוע נזילה ובזבוז של מים מהצינור.	
המים שבצינור מטוהרים במכון טיהור ושם גם נבדקת איכות המים.	

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פעילות סביב שיר – הורה ממטרה

- נאזין לשיר הורה ממטרה ונעקוב אחר המלים.
- נזהה בשיר מלים, ביטויים וסימנים נוספים, המשקפים את ההתרגשות עם בואם של מים לנגב.
- ננסה לכתוב את השיר, שורה מול שורה, במלים יומיומיות.

הורה ממטרה מלים: יחיאל מוהר לחן: משה וילנסקי רֹן קִלּוּחַ בַּצִּנּוֹר צִנּוֹרוֹת – עוֹרְקֵי הַנֶּגֶב זֶה דַּרְכּוֹ שֶׁל הַמְּזוֹר מִן הַבֶּרֶז אֶל הֶרֶגֶב יַעֲלוּ מֵימֵי תְּהוֹם. מַשְׁאֵבָה אוֹמֶרֶת: לֶחֶם! נֶגֶב, נֶגֶב, מַה מִּיּוֹם? נֶגֶב, מַמְטֵרוֹת עָלַיִךְ! סֹבִּי, סֹבִּי, מַמְטֵרָה, הֵי! פזמון - סֹבִּי, סֹבִּי, מַמְטֵרָה לְפַזֵּר פְּנִינֵי אוֹרָה סֹבִּי וְהַתִּיזִי מַיִם! עֵץ יָרִיעַ בַּשְּׁדֵרָה אֲדָמָה תִּתֵּן פִּרְיָהּ בְּאֵין גֶּשֶׁם מִשָּׁמַיִם.	**הורה ממטרה** אנו כותבים את השיר במלים פשוטות יותר שמחת הזרימה של המים בצינור _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ הסתובבי, הסתובבי, ממטרה, הי! פזמון – הסתובבי, הסתובבי, ממטרה _____ _____! _____ _____ כאשר לא יורד גשם משמים.

כל הזכויות שמורות ©

הַמֶּרְחָב כֻּלּוֹ נָצוֹד צְנוֹרוֹת פָּרְשׂוּ הָרֶשֶׁת וְהִנֵּה סִימָן וָאוֹת בְּטִפִּין נִרְאֵית הַקֶּשֶׁת. בְּרִית הַפֶּרַח וְהַנִּיר בְּרִית הַשֶּׁקֶט וְהַזֶּמֶר מַמְטֵרָה, שִׁירֵךְ הוּא שִׁיר רַנְּנִיהוּ עַד אֵין־גֶּמֶר. ...סֹבִּי, סֹבִּי	_____ _____ _____ _____. _____ _____ _____ שירי אותו עד אין סוף. הסתובבי, הסתובבי _____...

סיכום

נשוחח עם הילדים על מה שעשינו.

נבקש מהם לספר על מה שלמדו, מה היה להם חדש ומעניין במיוחד.

כל הזכויות שמורות ©

נושא א' – תזונה

מפגש מס' 4 – פירות וירקות

הערות הבהרה למדריכה:

1. במפגש זה איננו עורכים אבחנה בוטנית של המונחים 'פרי' ו'ירק' אלא רק אבחנה קולינרית.

2. הכנת המאכלים המוצעים – בהתאמה להנחיות משרד הבריאות.

<u>מוקד המפגש</u> :
מפגש זה עוסק בהיכרות עם פירות וירקות – שמם, מאפייניהם, חשיבות אכילתם ושילובם בתפריט היומי וקשיים של החקלאים מגדלי הירקות. המפגש מציע מגוון עשיר של אפשרויות – טקסטים מילוליים וחזותיים, משחקים, פעילויות, הכנת אוכל ויצירה.
מומלץ לפרוס את המפגש המוצע על פני מספר יחידות זמן!

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:</u>
מחשב ומקרן, מגוון גדול של פירות וירקות, הספר סיפורי ירקות / אליסף מיארה, תצלום של דוכן ירקות, כרטיסים ריקים להכנת משחקים, צילום דף "חמש מי יודע". פלסטלינה צבעונית, צילום או הקרנה של קטע הקריאה על חקלאי מושב תלמים.
להכנת סלט פירות - סכינים חד פעמיים, קרשי חיתוך, קערות, כפיות וכוסות להגשה ובנוסף פירות העונה.
להכנת כריכים מקושטים – לחם פרוס, ירקות חתוכים, ממרחים כמו גבינה לבנה, חומוס, סלט ביצים.

כל הזכויות שמורות ©

פעילות וחידות

- נביא מראש ונניח על השולחן בפני הילדים מספר רב ככל הניתן של פירות וירקות טריים.
- נשחק במשחק זיהוי הפרי / הירק בעיניים מכוסות. (בדרך זו נוודא שהילדים מכירים את השמות של הפירות והירקות).
- נשחק במשחק חידות "מי אני?" (דוגמאות בהמשך). המדריכה מתחילה בחידה אחת/ שתיים לדוגמה, ובהמשך הילדים מחברים ושואלים את החידות. נעודד אותם ליצור חידות מורכבות, שיש בהן רמזים "חכמים" הדורשים חשיבה מסדר גבוה.

חידות פשוטות לדוגמה:

- ❖ אני עגול וגדול. בחוץ אני ירוק ובפנים – אדום. מי אני? (אבטיח)
- ❖ אני פרי טעים ומתוק, הזרע שלי, הנמצא בתוכי נקרא בפי הילדים בשם גוגו. מי אני? (מישמש)
- ❖ אני ירוק ומאורך אוהבים להוסיף אותי לסלט. מי אני? (מלפפון)
- ❖ אני אדומה ועגולה. כמוני יש גם ירוקות וצהובות, קטנות וגדולות. מוסיפים אותי למאכלים רבים ועושים ממני רטבים טעימים. מי אני? (עגבניה)

חידות מורכבות לדוגמה:

- ❖ אנו מגיעים באשכולות. שירים רבים נכתבו על הנוזל המשכר שניתן לעשות מאיתנו בִּיקב שבמעבה האדמה. יש כמונו אדומים ויש ירוקים. מי אנחנו? (ענבים)
- ❖ באדמה הייתי שורש מאורך, שדרכו עברו מים וחומרי מזון מהאדמה. אוהבים אותי גם בעלי חיים ממשפחת המכרסמים. יש סיפורים רבים בהם אני מוזכר. מי אני? (גזר)
- ❖ אנחנו אוהבים קור ולכן גדלנו בעיקר בגליל ובגולן. באירופה אנחנו מוכרים מאוד במשך חודשים ארוכים בשנה. בקיץ אנחנו נותנים פירות טעימים ועסיסיים. מי אנחנו? (נקטרינה או שזיף או אפרסק).

כל הזכויות שמורות ©

היזכרות, האזנה לסיפור ופעילות

נזמין את הילדים להיזכר בסיפורים שהם מכירים על פרי או ירק ולספר אותו לחבריהם. למשל: אליעזר והגזר, השועל והענבים, שלגייה ושבעת הגמדים (תפוח).

צפייה – נראה לילדים את הספר סיפורי ירקות / אליסף מיארה, בהוצאת ספרי צמרת. (ניתן למצוא אותו גם כספר דיגיטלי).ניתן להציג בפני הילדים את הספר סלק ירקות מאת טלי אבני אלבז, או את הספר סלט טוב טרי מאת מיריק שניר.

נקרין לילדים את הסרטון *סיפורי ירקות* מאת אליסף מיארה.

197

שיחה

נשוחח על מה שראינו בסרטון: אילו ירקות בסיפור? מה מייחד כל אחד מהם?

הסיפור מתחיל בריב בין הירקות. על מה רבו? כיצד הסתיים הריב?

חריזה - נדגיש בפני הילדים ונסביר את המושג סיפור בחרוזים. נקרין שוב את הסרטון וננסה לזכור כמה שיותר חרוזים. נוכל לכתוב אותם ולהכין מהם משחק זיכרון.

כתיבה בחרוזים

נציע לילדים להוסיף ירק נוסף לסיפור. נזמין את הילדים לכתוב גם את החלק הנוסף בחרוזים, ולאייר בצורה מתאימה. איזה ירק מתאים? לפי מה נחליט? (בצל, כרוב, חסה).

כל הזכויות שמורות ©

נשאל את הילדים אם הסיפור הזה יכול להיות משל למצבים שקורים גם לבני אדם. נבקש להרחיב – משל למה?

<u>יצירת תערוכה</u>

נציע לילדים לעצב את הירקות שבסיפור (וירקות נוספים) מפלסטלינה. נערוך תערוכה של ירקות מפלסטלינה ונתכנן איך לעצב (לאצור – אוֹצרוּת) את התערוכה.

ניתן כותרת מתאימה לתערוכה. למשל:

- פירות וגם ירקות בחמישה צבעים
- שוק הירקות שלנו
- ירקות אנושיים

198

<u>פעילות סביב תמונה</u>

יש הקונים פירות וירקות בסופרמרקט ויש הקונים אותם בשוק או בחנות הירקות.

- נקרין את הדף שלהלן ננסה לזהות את כל הפירות והירקות הנראים בתמונה ונקרא בשמם.

רצוי להדפיס לילדים את התמונה ולהשתמש בה כבסיס לפעילות:

- אחד הילדים יקרא בשם של פרי או ירק המופיע בתמונה והילדים יצביעו עליו בתמונה שבידם. נעשה זאת בקצב מהיר.

כל הזכויות שמורות ©

פלפל חריף (5)

- כל ילד ישרטט חץ מכל פרי או ירק ויכתוב בצד את שם הפרי/ירק. ליד כל שם של פרי / ירק ייכתב מספר המציין באיזו מידה הילד אוהב לאכול את הפרי / הירק הזה (ראו דוגמה) המיספור יהיה לפי המפתח שלהלן:

199

1 - **5** - **10**

ממש אל תציעו לי	מאוד אוהב/ת

- נכין דיאגרמה כיתתית - הפרי האהוב עלינו (ראו פעילות במתימטיקה).

כל הזכויות שמורות ©

<u>שיחה ופעילות- הפירות והירקות שאנו אוכלים</u>

מספר נושאים אפשריים לשיחה:

א. <u>צורות הכנה</u> –

באילו צורות אנחנו אוכלים פירות וירקות? (מרק, פשטידה, סלט, סלט פירות, ירקות מאודים, ירקות מבושלים (גבץ') ירקות כבושים (מלפפונים חמוצים), ירקות על פיצה ועוד. נוכל לעמוד על ההבדלים בין צורות בישול שונות – בישול, טיגון, צלייה, אפייה, קלייה, אידוי, בישול בסיר לחץ, בישול במיקרוגל.

נוכל ללמד את הילדים או להציע להם למצוא באינטרנט מתכון להכנת ירקות כבושים.

ב. <u>חשיבות אכילת הפירות והירקות</u> –

למה חשוב לאכול ירקות ופירות?

- הם טעימים
- יש בהם ויטמינים ומינרלים הבונים את הגוף, שומרים על הבריאות ומונעים מחלות קשות
- הם מחזקים את המערכת החיסונית
- בזכות הסיבים התזונתיים הם משפרים את מערכת העיכול ואת עיכול שאר המאכלים שאנו אוכלים
- הם עוזרים למנוע דלקות בגוף
- הם מסייעים לתחושת שמחה ואושר

200

ג. <u>צבעים הם כוח</u>

נמנה את הצבעים של הפירות והירקות. נבין למה כדאי לאכול ירקות מחמישה צבעים בכל יום? (כל צבע הוא 'כוח' והוא מעיד על כך שיש בירק חומרים הטובים לגוף. חמשת הצבעים מספקים את מה שהגוף זקוק לו בעיקר בתקופת הילדות והגדילה. נמנה שמות של ירקות בכל צבע.

נגיש לילדים דפים וצבעים ונציע להם להכין כרזה מתאימה לאכילת ירקות בחמישה צבעים.

כל הזכויות שמורות ©

<u>פירות וירקות – גידולים חקלאיים</u>

<u>שיחה</u>

נשאל את הילדים האם הם מכירים חקלאים, האם היו בשדות בהם גדלים ירקות או במטעים בהם גדלים הפירות. נשמע את דבריהם.

נשאל:

201

אילו ערים של ימינו היו בעבר מושבות חקלאיות?

למה אנשים בוחרים לעבוד בחקלאות?

כל הזכויות שמורות ©

נקרין את הקטע שלהלן ונקרא אותו (אפשר להדפיס מספר עותקים).

<u>חקלאים במושב תלמים</u>

חקלאֵי מושב תלמים הם חקלאים חרוצים. יום יום הם יוצאים, יחד עם הפועלים, לעבודתם בשדות.

יום אחד התכנסו החקלאים לישיבה דחופה במזכירות המושב. על הפרק עלתה שאלת הקשיים, שבהם נתקלים החקלאים וניסיון למצוא פתרונות אפשריים.

פתח יוחנן ואמר: "בזכות עבודתנו ובזכות התוצרת שאנו משווקים, לא קיים מחסור בפירות וירקות. בנוסף לכך, אנחנו עובדים בעבודה שבחרנו – באוויר הפתוח, קרוב לאדמה ולטבע. טוב לנו ואנו צריכים להיות מאושרים".

"נכון מאוד, הוסיפה מיקה. אנחנו מעבדים את אדמות המדינה ואנחנו מספקים את המזון לתושבי המדינה. אם יהיו חקלאים רבים יותר, נוכל לספק את כל התצרוכת והמדינה לא תצטרך לייבא פירות וירקות מחו"ל".

בפינת החדר ישבו איציק ואשתו אפרת. הם הקשיבו לשיחה ואז קמו ואמרו: "כולנו יודעים מה חשיבותה של החקלאות. את זה אמרתם כרגע אבל לא לשם כך התכנסנו, כי הקשיים הם רבים. הקיץ הוא ארוך ואנו צריכים להשקות במים רבים. מחירי המים גבוהים ובקיץ צריך להשקות כל יום. למשל לפני שבוע היה שרב. כל החסה שגידלנו התייבשה. הלכנו בשטח ולא האמנו למראה עיננו. יבש. פשוט יבש. לפני שבועיים ראינו שבשטח של השכן שלנו לא הספיקו לרסס בזמן ומחלה תקפה את שתילי המלפפון. אי אפשר למכור תוצרת פגומה. אם אנו מוכרים את התוצרת במחיר נמוך אנחנו מפסידים כסף.

הבנים שלנו לא מעוניינים לעבוד בחקלאות ולכן אנו זקוקים לפועלים שיש לשלם להם משכורות. קשה לנו, ואנו יודעים שקשה גם לכם. צריך להחליט מה עושים כי הירקות שאנו מגדלים הם האוכל של האנשים".

<u>שיחה וכתיבה</u>

נשוחח וננסה להבין את הקשיים של חקלאי מושב תלמים. נבקש מהילדים לנסח את הקשיים בכתב.

נציע לילדים לכתוב מכתב לחקלאי מושב תלמים. נשאל: מה אפשר לכתוב במכתב אל החקלאים? (דברים המביעים אמפתיה, השתתפות, הבנה של המצב, הצעות לפתרונות, שאלות וכד'). ננסח את המכתב בקבוצות, ביחידים או יחד, במליאה.

כל הזכויות שמורות ©

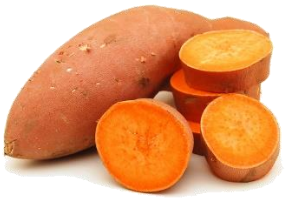
<u>משחקים</u>

להלן מספר אפשרויות ליצירת משחקים על ידי הילדים. כדאי לבחור את מה שמתאים.

<u>משחק 1</u> - **"לו הפירות והירקות יכלו לדבר"**

- נשחק במשחק **"לו הפירות והירקות יכלו לדבר"** – כל ילד יבחר פרי/ירק אחד ויכתוב 'בשמו' משפט אחד. בקבוצות או במליאה כל ילד יקרא בקול את המשפט, וחבריו ינסו לגלות מי (איזה פרי או ירק) יכול היה לומר זאת.
  משפטים לדוגמה :
- "אני גדל בתוך האדמה אבל אין 'אדמה' בשמי" (בטטה / גזר/ בצל)
- "ככל שאני יותר אדום, כך אני יותר חריף" (פלפל חריף)
- "אם תשימו עלי לימון, אהפוך מסגול לאדום" (כרוב סגול)

נהפוך את המשחק הזה למשחק זיכרון שהילדים יכינו וישחקו - דוגמה לכרטיסים:

"אני גדל בתוך האדמה אבל אין 'אדמה' בשמי".	
"ככל שאני יותר אדום, כך אני יותר חריף".	
"אם תשימו עלי לימון, אהפוך מסגול לאדום".	

כל הזכויות שמורות ©

משחק 2 – **"מה כתוב בצד השני"**

הכנת המשחק

- נזמין את הילדים להכין משחק **"מה כתוב בצד השני".**

איך מכינים את המשחק?

כל זוג ילדים מקבל 10 כרטיסים.

מצידו האחד של כל כרטיס נכתבת שאלה או חידה ומצידו השני, בצבע/ בטוש אדום נכתבת התשובה. שני הילדים כותבים יחד את השאלה וגם את התשובה.

הנה דוגמה לכרטיס משני צדדיו:

אני דוֹמֶה לתפוח אדמה אבל יותר מתוקה ויותר כתומה.	**בטטה**

אפשר לכתוב שאלות המעידות על רמת ידע גבוהה יותר. למשל:

אנו לא גדלים בפרדס וגם לא במַטַע. אנו גדלים בכֶּרֶם. מי אנחנו?	**ענבים**

(כדי לסייע לילדים למצוא תכנים המתאימים למשחק זה, כדאי להציע להם להיזכר במשחק הקודם - **"לו הפירות והירקות יכלו לדבר").**

איך משחקים?

מניחים את כל הכרטיסים בערימה כאשר החידה כלפי מעלה.

המשתתף הראשון לוקח כרטיס, קורא את השאלה ואומר בקול את התשובה. חברו רואה מהצד השני את התשובה וכך בודק שחברו לא טעה.

ענה נכון – זכה בנקודה. טעה – לא זכה בנקודה.

המשתתף השני פועל באותה צורה. כך עד שמסתיימת ערימת הכרטיסים.

בשלב הבא כל זוג ילדים מתחלף בכרטיסים עם זוג אחר וכך, בסבב, משחקים במספר משחקים שהכינו ילדים אחרים.

כל הזכויות שמורות ©

משחק 3 – **חמש מי יודע**

נקרין על הלוח את הדף שלהלן – פירות וירקות - חמש מי יודע.

נזמין ילד אחד לעמוד בפני הקבוצה ולבחור, **מבלי לומר בקול,** פרי או ירק אחד מאלה המופיעים בתמונות.

ילדי הכיתה מתבקשים לשאול אותו עד 5 שאלות שלאחריהן יגלו על איזה פרי או ירק הוא חשב. הילד יענה רק כן או לא.

נכוון את הילדים לשאול "שאלות חכמות" (אלה שאלות מכלילות, המבטלות (מוציאות) חלק מהאפשרויות. למשל: אם התשובה לשאלה "האם בחרת את אחד הירקות?" היא שלילית, ברור שהילד בחר באחד הפירות.

נארגן את הקבוצה בזוגות. נדפיס את הדף או נבקש מהילדים ליצור דף כזה.

נציע לילדים לשחק במשחק חמש מי יודע בזוגות / קבוצות קטנות.

כל הזכויות שמורות ©

פירות וירקות - חמש מי יודע

כל הזכויות שמורות ©

<u>מאכלים מפירות וירקות</u>

להלן כמה רעיונות להכנה משותפת של מאכלים פשוטים מירקות ופירות. החלטה על ההכנה – רק בהתאם להנחיות משרד הבריאות. אם הדבר אינו מתאפשר נציע לילדים להכין בבית, לצלם ולהעלות את התמונות לאתר הכיתתי או לקבוצה. נבקש לתת כותרת לתמונה או להוסיף את סיפור ההכנה.

ההכנה גורמת להנאה וללימוד מתוך העשייה. נקפיד לשטוף ידיים במים וסבון ולרחוץ היטב את הפירות והירקות לפני ההכנה והאכילה.

<u>א. הכנת סלט פירות</u>

- נארגן מראש כלים (סכינים חד פעמיים, קרשי חיתוך, קערות, כפיות וכוסות להגשה)
- נבקש מראש הילדים להביא פירות העונה
- נתארגן לקבוצות, נסביר לילדים את מהלך העבודה
- נכין ונאכל בתיאבון

<u>ב. הכנת דמויות מירקות</u>

- נכין מראש ירקות בצבעים שונים (עגבניה, פלפל, מלפפון, גזר, כרובית, זיתים מגולענים) חתוכים בכל מיני צורות (פלחים, רצועות, עיגולים, חצאי עיגולים).
- ניתן לכל ילד צלחת ריקה.
- נזמין את הילדים לחשוב על הצלחת כעל מסגרת של פנים ולהכין מהירקות החתוכים את הפרצוף. (למשל עיניים מזיתים, שפתיים מעגבנייה, שיער מרצועות מלפפון וכו').
- בתום ההכנה נתבונן בפרצופים. נזמין ילדים לתאר במלים את מה שעשו. ניזכר ברצף הפעולות שעשינו ונבקש מהילדים לספר על כך. למשל בהתחלה.... אחר כך... ולבסוף... אפשרות אחרת לתיאור הרצף: בשלב הראשון... בשלב בשני... וכו'.
- נאכל את הירקות שכל ילד סידר על צלחתו. בתיאבון.

הערה – במקום פרצוף אפשר להציע לילדים ליצור מהירקות דמות של בעל חיים או "ציור" חופשי.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ג. הכנת כריכים מקושטים

- נכין מראש ירקות חתוכים בכל מיני צורות. כל ירק בכלי נפרד.
- נכין בצורה מסודרת את הממרחים: גבינה לבנה, חומוס, טחינה, סלט ביצים וכד'.
- נציע לילדים למרוח על הפרוסה ממרח לפי טעמם ואז לקשט אותה בירקות בצורה נחמדה. אפשר ליצור קישוטים פשוטים ואפשר "לצייר" עם הירקות החתוכים: פרצוף, רכבת, מכונית, מטוס, בית וכד'.
- נאכל בתיאבון.
- נזמין את הילדים לכתוב מכתב להורים או לאחים בוגרים או לסבא וסבתא ובו הם מספרים על החוויה של יצירת כריכים מקושטים.

סיכום

נשוחח עם הילדים על נושאים שבהם עסקנו בהתאם לפעילויות שנבחרו. נשאל אותם אילו דברים חדשים הם למדו, מה יעשו בעתיד מבחינת התזונה, שלא עשו קודם? מה ימליצו לבני המשפחה?

כל הזכויות שמורות ©

בס"ד

נושא ב' – פעילות גופנית

מפגש מס' 1 - נפש בריאה – בגוף בריא מיועד לחינוך הדתי והחרדי

חשיבות הספורט בראי היהדות

<u>מוקד המפגש</u>:
מפגש זה עוסק בחשיבות הספורט בראי היהדות.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:</u>
מזוודה, מגוון חפצים או כרטיסי תמונות של חפצים או כרטיסים עם שמות החפצים. חפצים אפשריים - תפילין, חליפה, סידור, גמרא, בגדי שינה, נעליים, אוכל, מברשת שיניים, חולצה, תנ"ך, מגבעת, מגבת, אלכוג'ל, מסיכה, כפפות, טלפון, כלי כתיבה, ספר, דיסק שמע עם שירים, מצלמה, נעלי ספורט / בגדי ספורט (כאלה שלא נראים מתאימים לרב...).

כרטיסי מאמר של הרב אבינר.

<u>שיחה</u>

209

נספר לתלמידים, שישנו רב מסוים, שהתבקש להגיע למקום מרוחק לשאת שם דרשה.
הרב עסוק מאוד בהכנות לנסיעה, אין לו זמן לארוז את חפציו והוא מבקש עזרה בכך.
נציג את המזוודה ועירמת חפצים שונים. נבקש מהילדים להחליט מה ייכנס למזוודה ומה לא.

כל הזכויות שמורות ©

החפצים: תפילין, חליפה, סידור, גמרא, בגדי שינה, נעליים, אוכל, מברשת שיניים, חולצה, תנ"ך, מגבעת, מגבת, אלכוג'יל, מסיכה, כפפות, טלפון, כלי כתיבה, ספר, דיסק שמע עם שירים, מצלמה, נעלי ספורט / בגדי ספורט (כאלה שלא נראים מתאימים לרב...).

משאל

נערוך משאל בכיתה: כמה זמן ביום אנחנו משקיעים בספורט ובהתעמלות?
נשאל את התלמידים: האם אדם דתי צריך לעסוק בספורט? אולי יש בכך ביטול תורה? אולי עדיף לקיים מצווה במקום זאת?

פעילות

נחלק את הכיתה לקבוצות (על פי מתווה הקורונה).
כל קבוצה תקבל כרטיס ובו קטע ממאמר של הרב שלמה אבינר, תלמד אותו ותציג אותו בפני הכיתה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>קבוצה 1</u>

מתוך מאמרו של הרב שלמה אבינר, "לך להתעמל"
"כל זמן שאדם מתעמל וייגע ומעייו רכים, אין חולי בא עליו וכוחו מתחזק ואפילו אכל מאכלות הרעים. וכל מי שהוא יושבת לבטח ואינו מתעמל... אפילו אכל מאכלות טובים ושמר עצמו על-פי הרפואה, כל ימיו יהיו מכואבים וכוחו תשש" (הרמב"ם)
דברי הרמב"ם על חיוניותה של פעילות גופנית מאושרים על-ידי מאות מחקרים עדכניים ואיכותיים ביותר.
לכן אנו אומרים לך: עסוק בפעילות גופנית!
אם אתה עובד כפיים, עליך נאמר: "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך".
אך אם אינך מתאמץ גופנית במסגרת עבודתך, עלייך לעסוק בפעילות גופנית יום-יומית, ברצינות רבה. הרי אמרנו לך שהרבנים ציוו לשמוע לרופאים.
אמר רופא גוי ברוסיה:
"כל החולים הבאים אלי אינם ממלאים את הוראותי, מלבד אחד ושמו ליפקין שמתייחס להוראות הרופא ברצינות כמו להוראות דתו".
ובמי מדובר אם לא ברבי ישראל ליפקין מסלנט!

- ❖ מה יקרה לפי הרמב"ם למי שלא מתעמל?
- ❖ מי ציווה עלינו לשמוע לרופאים?
- ❖ למה דווקא ר' ישראל מסלנט הקשיב לרופא ברצינות?

המשימה עם שאלה מכוונת: **מדוע אדם ירא שמיים צריך לעסוק בספורט והתעמלות?**

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

קבוצה 2

מתוך מאמרו של הרב שלמה אבינר, "לך להתעמל"

עליך להקדיש זמן יום-יום לפעילות גופנית: הליכה, ריצה, אופניים, מכון כושר... הכל על פי הנחיית רופא לפי מצבך האישי. זה מדרכי עבודת ה'.

יש לשאול- למה כתב הרמב"ם שבריאות הגוף היא מדרכי עבודת ה' ולא משום "ונשמרתם"?

תשובה- כי "נשמרתם" נוגע לסכנת מוות מיידית, וכאן מדובר בהתנהגות כללית מידותית עם תוצאות מצטברות.

ועוד יש לשאול- למה הגמרא והרמב"ם למדו את השמירה מסכנות מהפסוק "ונשמרתם מאד לנפשותיכם"- הרי פסוק זה מדבר על סכנה רוחנית?

התשובה היא- אם הגוף קורס, גם הנשמה קורסת.

שמא תאמרו אין לי זמן?

תשובה- אין לך זמן לדרכי ה'? אז למה יש לך זמן בעולם הזה?

אילו דרכים יש לשמירת הגוף?

- ❖ מה יכול לקרות לאדם שגופו לא מתפקד כראוי?
- ❖ למה דווקא ר' ישראל מסלנט הקשיב לרופא ברצינות?

קבוצה 3

מתוך מאמרו של הרב שלמה אבינר, "לך להתעמל"

באופן כללי, לך ברגל הליכה מהירה. למרחקים קצרים אל תיסע ברכב.

הליכה מהירה כפי יכולתך וכפי הנחיית הרפואה.

אפילו בשבת מותר ללכת מהר לבית הכנסת.

שמא תשאל: ביטול תורה?

התשובה לכך – הרי אמרנו לך, זה עצם קיום תורה!

מעשה באחד מגדולי הדור שכל כך העמיס על עצמו בהיותו תלמיד ישיבה צעיר, עד שבריאותו קרסה, ובמשך שנה היה חייב להמעיט בלימוד.

חלץ עצמותיך, חזק גופך יום-יום, ותעבוד את ה' טוב יותר!

- ❖ האם אדם שמתעמל בזמן שיכול היה לשבת וללמוד, מבטל תורה? מדוע?
- ❖ למה תלמיד הישיבה הצעיר היה חייב להמעיט שנה בלימוד?
- ❖ מה הקשר בין בריאות הגוף לעבודת ה'?

כל הזכויות שמורות ©

נחזור למזוודה ונברר - האם בגדי הספורט ונעלי הספורט הוכנסו למזוודתו של הרב.
נדון במה שהחליטו הילדים ונתמקד בשאלה מדוע החליטו כך או כך.
האם הספורט וההתעמלות קשור לתורה או מנוגד אליה?
מהי מטרת ההתעמלות והספורט שהתורה מכוונת אותנו אליהם?

סיכום

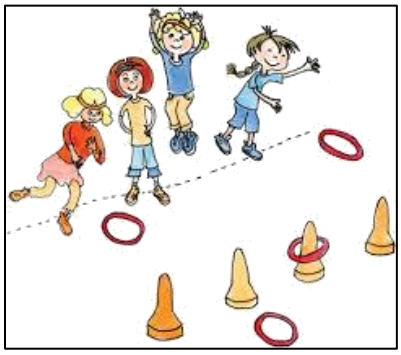
דרכה של התורה עוברת במרכזיותה בבית המדרש, אך על מנת שנוכל להגיע לקיום חיי תורה בקדושה, עלינו לשמור על גופנו בעזרת פעילות גופנית קבועה, כמו קביעת העיתים לתורה - לקבוע עיתים להתעמלות.
ההתעמלות היא אמצעי לשמירה על הגוף ולחזקנו לעבודת ה' ולא מטרה בפני עצמה של פיתוח גופנו והישגיות.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

נושא ב' - פעילות גופנית

מפגש 2 - משחקי תנועה

מוקד המפגש:
מפגש זה עוסק במשחקי תנועה. משחקי תנועה (בשונה מתחרות) אמורים להשרות אווירה נינוחה ושמחה ולכן יש להדגיש את שמחת המשחק ולא את הניצחון/ההפסד. המשחקים המוצעים להלן יכולים להתבצע במספר יחידות זמן ולהתפרס על פני מספר ימים.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:
כרטיסי תנועה מודפסים – כרטיס לכל קבוצה, 4 טבעות גומי/פלסטיק, כסא הפוך, נר, בקבוק מים ריק, חוט צמר, 6 כדורי טניס, 10 בקבוקי שתייה קלה ובהם מעט מים או חול, 6 חישוקי הולה-הופ, כדור.

<u>שיחה</u>

נשוחח עם הילדים על המושג "משחקי תנועה". אפשר לחלק את המושג לשתי המלים מהן הוא מורכב: 'משחק' ו'תנועה'. (המונח תנועה כולל פעולות רבות כגון הליכה, ריצה, סיבוב, קפיצה ועוד). נשתדל להעלות בשיחה את הנקודות הבאות ולאחר השיחה נוכל לכתוב ולתלות אותן על הקיר:

- תנועה מעצם טיבה, היא פעולה יומיומית טבעית. משחק נעשה מרצון ומתוך שמחה.
- משחקי תנועה גורמים ההנאה כי הפעילות נעשית ביחד, עם חברים, בשמחה ובצורה נחמדה.
- כדי שתהיה הנאה שלמה, נעזור זה לזה, נתמוך, נסייע זה לזה ונרגיש שיש לנו על מי לסמוך.
- ננסה להימנע ממצבים לא נעימים כמו חוסר הצלחה, פספוס, חוסר הבנה, עלבון וכדומה. המטרה המשותפת היא שיהיה לכולנו נחמד יחד.
- נזכור - אנו משחקים זה עם זה. איננו מתחרים זה כנגד זה.

כל הזכויות שמורות ©

<u>פעילות</u>

להלן מוצעים מספר משחקי תנועה, הכתובים ב"כרטיסי תנועה".

ניתן לשחק במשחקים בדרכים שונות:

- ✓ **ילדים מלמדים ילדים** – נחלק את הילדים לקבוצות. נגיש לכל קבוצה "כרטיס תנועה" אחד ונבקש מהם לקרא, להבין וללמֵד את שאר הילדים. כך כל הכיתה תפעל יחד באותו משחק תנועה.
- ✓ **נעים בכל מקום** - נבחר בכל יום כרטיס תנועה אחד ונבצע אותו בכל פעם במקום שונה: בחדר הכיתה, במסדרון, במדרגות, בחצר וכד'. נזמין את הילדים לשחק במשחק זה גם בבית, עם בני המשפחה ולספר לחברים איך היה.
- ✓ **התעמלות בוקר** – בכל בוקר, בפתיחת היום או בסופו – נשחק במשחקי תנועה.
- ✓ **תחנות** – נארגן עם הילדים את החצר בשישה מוקדי פעילות על פי ששת כרטיסי התנועה. בכל מוקד פעילות יהיו העזרים הנדרשים. הילדים יחולקו לשש קבוצות שתעבורנה בסבב בין מוקדי הפעילות השונים. הזמן המומלץ לכל מוקד פעילות הוא כ – 15 דקות.

<u>הערה</u> – בהתאם לאופן בו תתבצע הפעילות נקבל החלטה לגבי כמות צילום כרטיסי התנועה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כרטיס תנועה מס' 1 – מריצה

זוהי מריצה. אנשים העובדים בחקלאות, בגינון ובבניין משתמשים בה להעברת חומרים ממקום למקום.
נשחק במריצה:

הכנות – מסמנים את נקודת ההתחלה ואת נקודת סיום המסלול. מסתדרים בזוגות.

מהלך המשחק – ילד א' מחזיק ברגליו של ילד ב' וילד ב' הולך על ידיו מנקודת ההתחלה עד לנקודת הסיום. בדרך חזרה מתחלפים בתפקידים.

מטרה – להצליח ללכת את כל המסלול מבלי ליפול.

קרדיט: תחרות "מריצה", 1942, צלם: זולטן קלוגר

כרטיס תנועה מס' 2 – בול קליעה

עזרים – 4 טבעות גומי או פלסטיק, כיסא הפוך.
הכנות – הופכים את הכיסא כשרגליו כלפי מעלה ומניחים אותו על הרצפה.
עומדים בטור, בזה אחר זה, במרחק של 2-4 מ' מהכיסא.

מהלך המשחק – הראשון עומד במרחק שנקבע ומחזיק בידיו את כל 4 הטבעות. ממקום עומדו, הוא מנסה להשחיל את הטבעות לרגליים של הכיסא. אם לא הצליח, הוא מנסה שוב עד שלפחות טבעת אחת תהיה מושחלת באחת מרגלי הכיסא.

המטרה - לנסות להשחיל לרגלי הכיסא לפחות טבעת אחת.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כרטיס תנועה מס' 3 - נר לבקבוק

עזרים – נר מחובר לחוט צמר, בקבוק מים שקצהו העליון חתוך. מספר הנרות זהה למספר הבקבוקים. יש להכין נר ובקבוק לכל משתתף.

הכנות – חותכים את קצהו העליון של בקבוק חד פעמי,

מחברים חוט צמר לנר.

מטרה – להשחיל את הנר לבקבוק.

מהלך המשחק – נותנים לכל משתתף בקבוק (חתוך) ונר מחובר לחוט. מחברים את קצהו של החוט לחלק האחורי של המכנסיים.
כל משתתף מתבקש להשחיל את הנר לבקבוק תוך כדי התכופפות

כרטיס תנועה מס' 4 – באולינג בקבוקים

עזרים – 6 כדורי טניס, 10 בקבוקי שתייה קלה ובהם מעט מים או חול סגורים היטב.

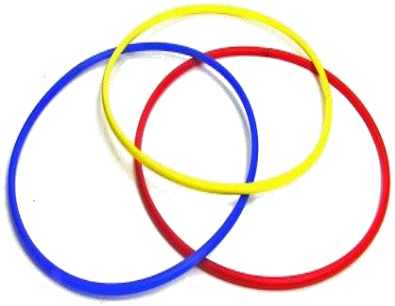
הכנות – מסדרים ליד קיר את הבקבוקים, בדומה לסידור באולינג (ארבעה בקבוקים בשורה אחורית, שלושה בקבוקים לפניהם, שני בקבוקים לפניהם ולבסוף בקבוק אחד). הילדים נערכים בטור, בזה אחר זה במרחק של 4-6 מ' מהבקבוקים.

מטרה – להפיל את הבקבוקים באמצעות זריקת כדורי הטניס.

מהלך המשחק – המשתתף הראשון מניח לצידו את כל ששת הכדורים. הוא מגלגל אותם על הרצפה בזה אחר זה במטרה לנסות ולהפיל את כולם. כאשר סיים לזרוק את כל הכדורים הוא אוסף אותם והתור עובר למשתתף הבא. בסבב הבא כל משתתף מנסה להפיל יותר כדורים ממה שהצליח בפעם הראשונה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כרטיס תנועה מס' 5 – ים יבשה

עזרים – חישוקי הולה-הופ כמספר הילדים המשתתפים.

הכנות – מארגנים את המקום למשחק ומפנים לצד כל חפץ או רהיט שעלול להפריע. מניחים את החישוקים (היבשות) על הרצפה במרחק די גדול זה מזה. מה שבתוך החישוק ייקרא יבשה (כמו אי) ומה שמחוץ לו, ייקרא ים. קובעים מי יהיה המנחה

מטרה – לא להתבלבל ולבצע מה שהמנחה אומר.

מהלך המשחק - כל אחד מהמשתתפים, למעט המנחה, עומדים בתוך חישוק (ביבשה). המנחה פוקד: "ים" – כולם צריכים לקפוץ מחוץ לחישוק. כאשר המנחה פוקד "יבשה", המשתתפים צריכים לקפוץ לתוך החישוק. המנחה יכול לפקוד בצורה מבלבלת למשל: "ים", "ים", "יבשה", "ים". מי שמתבלבל, לוקח את החישוק ועומד בצד.
אפשר לגוון ולשחק את המשחק כאשר:

- עומדים על רגל אחת.
- מניחים ידיים על המותניים.
- מניחים ידיים על הראש.
- מרימים ידיים למעלה.
- משלבים ידיים מאחורי הגב.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כרטיס תנועה מס' 6 – כדורגל סיני

כדורגל סיני הוא משחק קבוצתי בו הילדים עומדים במעגל והרגליים שלהם משמשות שערים.

עזרים – כדור

הכנות – הילדים עומדים במעגל ברגלים פשוקות וכפות רגליהם נוגעות זו בזו. הכדור נמצא בידי אחד המשתתפים.

מטרה – לא לאפשר לכדור להיכנס בין הרגליים.

מהלך המשחק – המשתתף הראשון חובט או מגלגל את הכדור על הרצפה במטרה שהכדור יעבור בין הרגלים של מישהו מהמשתתפים האחרים. המשתתפים האחרים מתכופפים ומנסים לעצור בידיהם את הכדור ולחבוט בו כך שייכנס בין הרגליים של מישהו מהמשתתפים האחרים. כך הכדור נחבט ועובר מצד לצד.

משתתף שהכדור עבר בין רגליו – נפסל אך לא קרה דבר. אם נפסל פעם שנייה – הוא משחק כשגבו למרכז המעגל. נפסל פעם שלישית, יוצא מהמשחק והמעגל מצטמצם.

סיכום

מפגש זה עסק במשחקי תנועה. אלה משחקים שכדאי לשחק בהם בזמנים שונים.
נשוחח עם הילדים על הרווחים שיש לנו ממשחקי תנועה – רווחים גופניים וחברתיים.

כל הזכויות שמורות ©

נושא ג'- מצב הרוח

מפגש 1 – מטיילים בחצר בית הספר

<u>מוקד המפגש</u>:
מפגש זה יעסוק באפשרויות של משחק ו'סיור' בחצר בית הספר. הפעילות היא קבוצתית ולא תחרותית. המטרה היא להנות, להכיר פינות חדשות בבית הספר.
ניתן לפרוס את המפגש הנוכחי על פני מספר יחידות זמן.
מוצעים בזאת שלושה סיורים לבחירה.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:
משימה כתובה לכל קבוצה, דפי כתיבה, עפרונות, אבנים (כדי להניח על הדפים), כרטיסי סיור ובהם שמות של מקומות בבית הספר, עפרונות.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

סיור א' – מאין נביא?

נחלק את הקבוצה ל 4-5 קבוצות קטנות. כל קבוצה תקבל משימה זהה כתובה על כרטיס.
שם המשימה – מאין נביא?
נבקש מהילדים לסייר יחד, כקבוצה, בחצר בית הספר, למלא את המשימה ולחזור לכיתה עם הישמע הצלצול (או על פי סימן אחר).

סיור א'

כרטיס משימת "מאין נביא?" לקבוצה

צאו לסייר ביחד בחצר בית הספר. חובה לנהוג על פי ההנחיות ואין לצאת מהשער!!
חפשו מקומות ופינות שאינכם מכירים, והביאו איתכם בחזרה לכיתה פריטים ייחודיים מהמקום בו הייתם.

2 עלים קטנים יבשים
2 עלים ירוקים
אבן קטנה בצבע לבן
ענף של עץ שמצאתם על הארץ (לא לקטוף)
חופן אדמה בצבע חום
חופן אדמה בצבע לבנבן
פריט אחד נוסף שמצאתם במקום

זיכרו היטב מאין לקחתם כל דבר מהדברים שאתם מביאים.

כשכל הקבוצות חוזרות לכיתה עורכים מעין חידון:
כל קבוצה מציגה את מה שהביאה ושאר הילדים מתבקשים לגלות מאיזה מקום בחצר הובאו הדברים הללו.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>סיור ב' - סימני דרך</u>

מחלקים את הכיתה לשתי קבוצות. קב א' מתכנסת יחד עם המדריכה ומחליטה מה תהיה נקודת הסיום שבה הם יסתתרו ויחכו בשקט לקבוצה ב'.
קבוצה א' מצטיידת בדפים, עיפרון, אבנים.
ילדי קבוצה א' מתבקשים לכתוב 4-6 פתקים, סימנים, שיכוונו את ילדי קבוצה ב'. הם יכתבו את הפתקים ויניחו במקום די בולט, מתחת לאבן אחת שהביאו איתם.
בפתקים ייכתבו הנחיות מסוג זה:

- רדו 10 מדרגות ואז תגיעו לפתק הבא.
- לכו לכיוון חדר המורים ועל יד הדלת מחכה לכם הפתק הבא.
- לכו לאורך אולם הספורט עד לשיח ההיביסקוס ושם מחכה לכם הפתק הבא.
- לכו לחצר המשחקים, על יד הנדנדה הצהובה, מחכה לכם הפתק הבא.
- לכו ישר לכיוון שער בית הספר, שם אנחנו מסתתרים.

בתום המסלול, ילדי קבוצה א' יסתתרו בנקודת הסיום ויחכו בשקט עד שיגיעו ילדי קבוצה ב'.
ילדי קבוצה ב' יחכו בערך חמש דקות מרגע שילדי קבוצה א יצאו, ואז הן ייצאו עם המדריכה בעקבות חבריהם במטרה למצוא אותם. ילדי קבוצה ב' חייבים לעבור בכל התחנות ולקחת איתם את כל הפתקים שחבריהם כתבו.
בסוף הדרך, לאחר שילדי קבוצה ב' מצאו את ילדי קבוצה א' שהסתתרו, חוזרים כולם לכיתה,

והתפקידים מתחלפים – ילדי קבוצה ב' יוצאים ראשונים ומשאירים סימנים לילדי קבוצה א'.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>סיור ג' – מקומות בבית הספר הופכים לחידות</u>

נחלק את הכיתה ל 4-5 קבוצות משנה.
כל קבוצה תקבל 'כרטיס סיור' ובו שם של מקום בחצר בית הספר. ילדי הקבוצה מתבקשים להגיע למקום הכתוב בכרטיס, להתבונן בו ולאפיין אותו (איפה הוא נמצא, למה הוא משמש, כיצד הוא נראה, איזה סוג של פעילות מתקיימת בו וכד').
הילדים יכתבו על כרטיסי הסיור שקבלו את המאפיינים כך שתיווצר מעין חידת "מהו המקום?".
בהינתן סימן מוסכם (בחלוף 10 דקות או כשהמדריכה תצלצל בפעמון ידני או משרוקית או תוף מרים) הילדים יחזרו לכיתה ויקראו בפני חבריהם את מה שכתבו.
שאר ילדי הכיתה יצטרכו לגלות מהו המקום בו ביקרו חבריהם. אפשר לשכלל את החידון באמצעות הוספת פנטומימה.
ניתן לשחק בסיור זה מספר פעמים כאשר בכל פעם נשלחות הקבוצות למקומות שבהם עדיין לא בקרו ועליהם לכתוב דברים אחרים, חדשים, שטרם נכתבו.

ניתן לשחק בסיור זה מספר פעמים כאשר בכל פעם נשלחות הקבוצות למקומות שבהם עדיין

דוגמה

המקום - שער הכניסה לבית הספר

הוא צבוע בצבע ירוק כהה ודרכו אנחנו נכנסים כל יום.
יושב שם דני השומר, שהוא חבר של כולנו!

לא בקרו ועליהם לכתוב דברים אחרים, חדשים, שטרם נכתבו.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כרטיס סיור לקבוצה א'

המקום - ספריית בית הספר

_____

_____

_____

כרטיס סיור לקבוצה ב'

המקום - המדרגות לקומה השנייה

_____

_____

_____

כרטיס סיור לקבוצה ג'

המקום - המדרכה שבכניסה לבית הספר

_____

_____

_____

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כרטיס סיור לקבוצה ד'

המקום - לוח המודעות שבכניסה לבית הספר

_____

_____

_____

כרטיס סיור לקבוצה ה'

המקום - אולם הספורט

_____

_____

_____

כרטיס סיור לקבוצה ו'

המקום - דלת הכניסה למזכירות בית הספר

_____

_____

_____

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

סיכום

נשוחח עם הילדים על הפעילויות שחווינו. נשאל אילו מקומות בסבירה המוכרת היו חדשים להם, מה גילו על בית הספר שלא ידעו קודם? איך פעלו יחד כקבוצה? האם שיתפו את כולם? נעודד את הילדים ששיחקו בצורה משתפת ומכבדת.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

הנושא ג'– מצב הרוח

מפגש 2– פעילות יוצרת בחוץ ובטבע

<u>מוקד המפגש</u>:

במפגש זה מוצעות <u>שבע פעילויות</u> אשר ההיבט החברתי הוא מרכזי בהן. הפעילויות יתבצעו מחוץ לחדר הכיתה - בחורשה או במקום מוצל אחר בבית הספר. חשוב שהפעילות תתבצע במקום שיש בו דמיון מירבי לחיק הטבע.

כאשר מסמנים מקום מתאים אפשר לערוך "יום טבע" כך שחלקים רבים מסדר היום יתבצעו בחוץ (לפחות השעות המוקדמות יותר, כשעדיין לא חם מדי). למשל התעמלות הבוקר, סבב "איך אני מרגיש היום?", ארוחת הבוקר, משחקי חוץ ופעילות יוצרת בטבע.

במפגש ניתנות מספר הצעות שמבוססות על פעילות חופשית, הנותנת ביטוי ליצירתיות ולעיסוק מתוך מוטיבציה אישית ותרומה חברתית. העיקר אינו התוצר אלא תהליך העבודה, ההתנסות, ההתמודדות עם קשיים, שעולים במהלך העבודה, התמיכה החברתית והיכולת לעבוד יחד.

ניתן לפרוס את המפגש הנוכחי על פני מספר יחידות זמן.

בתום הפעילות <u>ניתן לערוך תערוכה</u>, להתקבץ <u>לצילום קבוצתי</u> לשחזר את המהלך, להציע למי אפשר להמליץ על פעילות דומה.

כדי להקל על העבודה חשוב להיערך מראש עם החומרים הנדרשים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:</u>

<u>לפעילות א'</u> - חומרי טבע מהסביבה הקרובה – עלים, ענפים, פרחים שמותר לקטוף, נוצות, צדפים, זרעים ועוד, ניירות, דבק פלסטי לבן, מספריים וקרטונים שישמשו כמצע לעבודה (ארגזי קרטון של פירות וירקות).

<u>לפעילות ב'</u> - אבנים חלקות (חלוקי נחל) או חתיכות מרצפות / קרמיקות שנותרו בסביבה לאחר בנייה או שיפוץ, טושים דקים וטושים עבים עמידים במים.

<u>לפעילות ג'</u> – חלוקי נחל או בלונים, תחבושות גבס קנויות, מספריים, כלי עם מים פושרים.

<u>לפעילות ד'</u> - ענף יבש, חוטי כותנה, אבני כורכר מחוררות מחוף הים, צדפים עם חור (אותם יש להביא מראש) , נוצות, אצטרובלים של אורנים וחומרי טבע נוספים שניתן למצוא בסביבה. ניתן כמובן להוסיף חרוזים, פאייטים, מנקי מקטרות הצורות מיוחדות וכד'.

<u>לפעילות ה'</u> - צנצנת זכוכית שקופה וללא התווית, מים, חומרי טבע ו"מציאות".

<u>לפעילות ו'</u> - אבנים ממוינות לצבעים וגדלים שונים, עלים שנשרו, פירות סרק, גרעינים וזרעים של צמחים, קליפות עץ, פרחים שמותר לקטוף, אצטרובלים, נוצות, ענפים יבשים וכאלה שנגזמו והונחו בצידי הרחוב.

<u>לפעילות ז'</u> – מחשב ומקרן לסרטון, סודה לשתייה, חומץ, מעט סבון כלים, בקבוק קטן של מים עם פקק.

בטבע ובנוף הפתוח

<u>שיחה</u>

- נשוחח עם הילדים על השמחה שגורמת לנו היציאה לטבע ולנוף הפתוח.
- ננסה לברר למה אנחנו אוהבים להיות בחוץ, בטבע? (אנחנו חופשיים, יש לנו אפשרות להשתובב, לנשום אויר נקי, לשחק במשחקים, אנחנו פעילים ומפעילים את הגוף, יש לנו הרבה אפשרויות לבחור את האופן בו נבלה את הזמן. הבילוי בחוץ הוא בבחינת שינוי כי רוב הזמן אנחנו כילדים נמצאים במבנים, בחדרים סגורים, בכיתה והמבוגרים במבנה סגור בעבודה).
- נספר לילדים, שלפני שנים רבות מאוד, למשל בתקופת התנ"ך, (ובמקומות רבים בעולם הדבר נכון גם בימינו) אנשים חיו באוהלים ועבדו בשדה, גידלו את מזונם, היו רועי צאן וחייהם היו קרובים לטבע והם לא חיו בבניינים כמו בימינו.
- נדגיש בשיחה את החשיבות שיש ליציאה לטבע ובילוי זמן באוויר הפתוח כחלק מאורח חיים בריא. נציג להלן מספר פעילויות שרצוי וחשוב לבצען בחוץ, ולהשתמש בחומרים הנמצאים באופן טבעי בחוץ.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>פעילות א' – הדבקת חומרי טבע</u>

<u>חומרים ועזרים</u> – חומרים הבאים מהטבע – עלים, ענפים, פרחים שמותר לקטוף, נוצות, צדפים, זרעים ועוד, ניירות, דבק פלסטי לבן, מספריים וקרטונים שישמשו כמצע לעבודה (ארגזי קרטון של פירות וירקות).

הילדים יאספו חומרים מהטבע / מהחצר / מהסביבה בה הם נמצאים. ידביקו אותם בצורה מעניינת ויתנו שם לעבודה שלהם. אפשר להדביק עלים, ענפים, חול בצבעים שונים. אפשר ליצור תמונה של דמות או של נוף ואפשר להדביק באופן חופשי.

אפשר להציע לילדים לעבוד יחד ולסייע זה לזה.

בתום העבודה נניח לייבוש מלא.

(התמונה הנ"ל לקוחה מהבלוג של איריס פוגל בן חמו).

<u>פעילות ב' – אבנים מספרות סיפור</u>

<u>חומרים ועזרים</u> – אבנים חלקות (חלוקי נחל) או חתיכות מרצפות / קרמיקות שנותרו בסביבה

לאחר בנייה או שיפוץ, טושים דקים וטושים עבים עמידים במים. הילדים ינקו את האבנים בסמרטוט לח ואז יציירו עליהן.

מה אפשר לצייר?

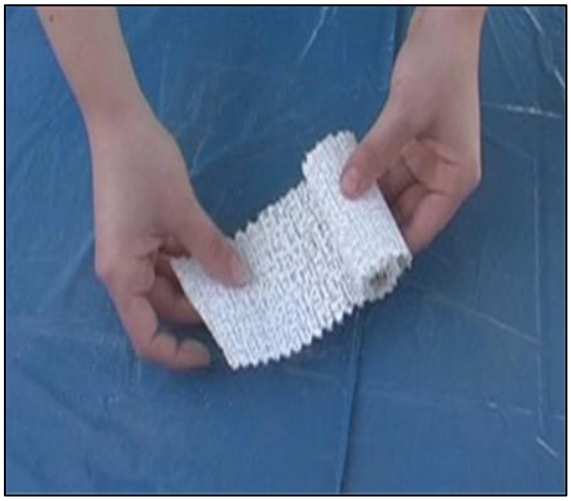
כדאי להציע לילדים לצייר אלמנטים מתוך סיפור. ילד שעובד לבד יוכל לצייר את הדמות או את המקום בו התרחש הסיפור. ילדים העובדים בקבוצה יכולים לצייר על מספר אבנים מספר דמויות, המקום ואף את האביזרים או אלמנטים מהותיים מתוך הסיפור.

אפשר לצייר בעל חיים או תווי פנים או עיטור חופשי.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

לחלופין ניתן לכתוב את השם וליצור "פסיפס" של שמות ילדי הקבוצה. ניתן להוסיף לשם גם מדבקות או פייטים או כל דבר אחר שעשוי לעטר ולייפות את העבודה.

<u>פעילות ג' - "אבנים" מגבס מספרות סיפור</u>

חומרים ועזרים – חלוקי נחל ובמידה שאין להשיג חלוקי נחל, ניתן להכין יום קודם "אבנים" מתחבושות גבס (הנחיות בהמשך).

<u>חומרים ועזרים לתחבושות גבס</u> – בלונים, תחבושות גבס קנויות, מספריים, כלי עם מים פושרים.
הילדים ינפחו כל אחד בלון משלו. הניפוח יהיה מינימלי.
כדאי להגיע למצב שהבלון יהיה בגודל אגרוף של אדם מבוגר ולא יותר. את הפייה יש לקשור למניעת בריחת האוויר.
גוזרים את תחבושות הגבס בגודל של כ1- 10 ס"מ. טובלים כל תחבושת במים פושרים, סוחטים מעט ומצמידים לבלון שנופח. מחליקים מעט בעזרת האצבעות. מניחים שכבה על גבי שכבה עד לקבלת העובי הרצוי. מספיקות 3 שכבות. מניחים לייבוש. אם פיית הבלון נותרה מחוץ ל"אבן", אפשר, לאחר הייבוש, לגזור ולשלוף את הבלון.

כש"אבן" הגבס התייבשה, מציירים או כותבים עליה, כמוסבר לעיל, כאילו היתה אבן טבעית.

כל הזכויות שמורות ©

פעילות ד' – יצירה על ענף

חומרים ועזרים – ענף יבש, חוטי כותנה, אבני כורכר מחוררות מחוף הים, צדפים עם חור (אותם יש להביא מראש) , נוצות, אצטרובלים של אורנים וחומרי טבע נוספים שניתן למצוא בסביבה.
ניתן כמובן להוסיף חרוזים, פאייטים, מנקי מקטרות הצורות מיוחדות וכד'.
פעילות זו מתאימה במיוחד לזוג כיוון שהם יכולים להסתייע זה בזה, לעבוד בשיתוף ולממש את החברות ביניהם.

- שלב א' – איסוף חומרים – מסתובבים בחצר מחפשים חומרי טבע מעניינים ואוספים אותם למקום מרכזי.
- שלב ב' – בחירת ענף - בוחרים ענף יבש באורך 20-30 ס"מ.
- שלב ג' - קשירת חוטים - קושרים אל הענף חוטי כותנה שכל אחד מהם באורך שונה. הארוך ביותר יהיה באורך של כ – 50 ס"מ.
- שלב ד' – קשירת חומרי טבע – בקצה של כל חוט, קושרים את החומרים שאספנו כך שתיווצר יצירה מיוחדת – מעשה ידינו להתפאר ולשמוח!

פעילות ה' – מוזיאון הסביבה בצנצנת מים

חומרים ועזרים – צנצנת זכוכית שקופה וללא התווית, מים, חומרי טבע.
נציע לילדים למלא צנצנת שקופה במים, להכניס לתוכה חומרי טבע מעניינים שהם מוצאים. אפשר להכניס חול, נוצה, עלה, אבן, ענף, גוגו, שבר זכוכית, וכן "מציאות" שמוצאים כמו מכסה של טוש, מחק, מטבע, פקק מעניין.

בתום העבודה יש לוודא שהמים ממלאים את הצנצנת ואז לסגור אותה היטב.
נעמיד את הצנצנות לתערוכה.

כל הזכויות שמורות ©

<u>פעילות ו' – יצירת מנדלה מחומרי טבע</u>

הרעיון המקורי מתוך הבלוג של <u>נעמה - סימני דרך</u>
המנדלה היא פעילות פשוטה וקסומה ומושכת ילדים ומבוגרים. פירוש המילה מנדלה הוא "מעגל מקודש" והיא מסמלת את מחזוריות החיים, את השלמות. יצירת מנדלה היא פעילות שנעים לעשות אותה בקבוצות קטנות וליצור הזדמנות להתבוננות ממוקדת בסביבה, לשיתוף פעולה, לרגיעה, ליצירתיות ולעיסוק מהנה בחומרים טבעיים.
<u>עזרים וחומרים</u> –אבנים ממוינות לצבעים וגדלים שונים, עלים שנשרו, פירות סרק, גרעינים וזרעים של צמחים, קליפות עץ, פרחים שמותר לקטוף, אצטרובלים, נוצות, ענפים יבשים וכאלה שנגזמו והונחו בצידי הרחוב.
כל החומרים ייאספו מהטבע, מהסביבה הקרובה. רצוי להתחיל את העבודה מהאיסוף והמיון של החומרים ואיתם תיבנה ההשראה ליצירת המנדלה.

<u>שלבי העבודה</u>

- איסוף ומיון של החומרים
- מציאת המיקום המתאים - מתחילים את היצירה על ידי כך שנמצא מקום מתאים, ננקה אותו ונתחיל ביצירה.
- מתחילים את היצירה מהמרכז (כמו שילדים מציירים שמש) וממשיכים במעגלים הולכים ומתרחבים בצורה סימטרית ובתבניות צורניות שחוזרות על עצמן, כפי שניתן לראות בצילום..

232

בתמונה - ילדות מכינות מנדלה – מהבלוג של נעמה – סימני דרך.
אפשר לחזור למנדלה למחרת ולהמשיך אותה, לתקן, להוסיף.
אם רוצים, אפשר להתחלף במנדלות ולהמשיך מה שמישהו אחר התחיל.
בתום העבודה כדאי לצלם את התוצרים ולהזמין את הילדים ליצור מנדלות כאלה כפעילות משפחתית.

כל הזכויות שמורות ©

<u>פעילות ז' – ארץ יפה והר געש מתפרץ בטבע</u>

פעילות זו משתפת את המדריכה.
נמצא בחצר פיסת אדמה חשופה, שאיננה מרוצפת. נחלק את הילדים למספר קבוצות הפועלות בסמוך זו לזו.
נזמין את הילדים לפסל בחול "ארץ יפה" שיהיו בה צורות נוף שונות - הרים, גאיות, נחלים הזורמים מההר לים, ישובים וכבישים שיחברו ביניהם. בארץ הזו ניטע עצים
כל אלה יעוצבו על ידי הילדים מהחומרים המצויים בסביבה – אדמה , אבנים, ענפים, מים (כדי ליצור אגם או ים יש להניח על האדמה שקית ניילון למניעת חלחול המים).
לאחר שהארץ שלנו מעוצבת, נמצא במקום מרוחק קמעה, לבנות בו את הר הגעש שמתפרץ.
ניזהר שלא יתפרץ על היישובים שבנינו...

<u>איך יוצרים הר געש מתפרץ?</u>
כדי להבין את הניסוי איך מתפרץ הר געש, נצפה בסרטון של מכון דוידסון – <u>הר געש של קצף</u>
אנחנו נערוך תהליך מקוצר. לצורך כך נזדקק לסודה לשתייה, חומץ, מעט סבון כלים, בקבוק קטן של מים עם פקק.

א. מכניסים 2 כפיות אבקת סודה לשתייה לבקבוק קטן של מים או שתייה קלה.
ב. סוגרים את הפקק ומכניסים את הבקבוק לבור באדמה. הבור צריך להיות בעומק של גובה הבקבוק.
ג. מכסים את השטח שמסביב הבקבוק באדמה כך שיווצר "הר" ורק הפייה של הבקבוק תהיה גלויה.
ד. פותחים את הפקק שופכים לבקבוק כפית סבון כלים נוזלי.
ה. שופכים לבקבוק חומץ. תוך שניות הסודה (הלבה) תוססת ומתפרצת ונשפכת לראש ההר את מורדותיו.

<u>סיכום</u>
נשוחח עם הילדים על מה שעשינו. נבקש מהם להתייחס לשלושה היבטים:
א. הטבע – חומרים, אפשרויות, יצירתיות
ב. העבודה המשותפת – עם מי עבדנו, איך עזרנו אחד לשני, מה עשינו כשהיו חילוקי דעות.
ג. ההרגשה – איך הרגשנו בזמן הפעילות בחוץ לעומת הפעילות בחדר סגור.

כל הזכויות שמורות ©

أسلوب حياة نشط وصحي

الموضوع المزاج – لصف

خلق النشاط في الهواء الطلق والطبيعة

محور الاجتماع: يوجد في هذا اللقاء سبعة أنشطة يكون فيها الجانب الاجتماعي محورياً. ستقام الأنشطة خارج الفصل الدراسي - في بستان أو مكان مظلل آخر في المدرسة. من المهم أن يتم النشاط عندما يكون هناك تشابه مع خصم في الهواء الطلق. عند وضع علامة على مكان مناسب، يمكنك إنشاء "يوم طبيعي" بحيث يتم تنفيذ العديد من أجزاء جدول الأعمال (على الأقل في الساعات السابقة، عندما لا تزال ساخنة للغاية). على سبيل المثال، الجمباز الصباحي، جولة "كيف أشعر اليوم"، الإفطار، الألعاب الخارجية والأنشطة الإبداعية في الطبيعة. في الاجتماع، يعتمد عدد من الاقتراحات على النشاط الحر الذي يعبر عن الإبداع والمشاركة على أساس الدافع الشخصي والمساهمة الاجتماعية. الشيء الرئيسي ليس المنتج، ولكن عملية العمل والخبرة والتعامل مع الصعوبات التي تنشأ أثناء العمل والدعم الاجتماعي والقدرة على العمل معًا.

يمكن توزيع الاجتماع الحالي على عدة وحدات زمنية.

في نهاية النشاط، يمكنك إقامة معرض، والتجمع للحصول على صورة جماعية لإعادة الحركة، لاقتراح من يمكنه التوصية بنشاط مشابه.

لتسهيل المهمة، من المهم التحضير مسبقًا للمواد المطلوبة.

الوسائل والملحقات والمواد المطلوبة:

النشاط أ -المواد الطبيعية من المنطقة المحيطة - الأوراق والفروع والأزهار التي يمكن التقاطها والريش والأصداف والبذور وغيرها ، والأوراق ، والصمغ البلاستيكي الأبيض ، والمقص ، والكرتون الذي سيتم استخدامه كسطح للعمل (علب كرتون من الفواكه والخضروات).

للنشاط ب -الأحجار الملساء (الحصى) أو قطع الرصف / السيراميك المتبقية في المنطقة بعد البناء أو التجديد، علامات ألوان رقيقة ومقاومة للماء. للنشاط ج -الحصى أو البالونات، ضمادات جص التسوق، مقص، ماء ساخن

כל הזכויות שמורות ©

للنشاط ج -الحصى أو البالونات، وضمادات الجص الجافة ، والمقص ، والأوعية ذات الماء الفاتر.
للنشاط د – غصن جاف، خيوط قطنية، أحجار كركر مثقبة من الشاطئ، أصداف بفتحة (يجب إحضارها مسبقًا) ، ريش ، مخاريط صنوبر ومواد طبيعية أخرى يمكن العثور عليها في المنطقة. بالطبع، يمكنك إضافة الخرز والترتر ومنظفات الأنابيب ذات الشكل الخاص، إلخ.
للنشاط الإلكتروني - برطمان زجاجي شفاف ، مياه ، مواد طبيعية و "واقع".
للنشاط ه -يتم فرز الأحجار للألوان والأحجام المختلفة، والأوراق المتساقطة، والفاكهة المثالية، وبذور وبذور النباتات، ولحاء الشجر، والزهور التي يمكن قطفها ، والصنوبر ، والريش ، والفروع الجافة وما شابه ذلك يتم تقليمها ووضعها على جانب الشارع.
للنشاط و -جهاز عرض فيديو وفيديو وصودا الخبز والخل وقليل من صابون الأطباق وزجاجة مياه صغيرة مع سدادة.

محادثة

تحدث مع الأطفال عن الفرح الذي يجعلنا نبدأ في الطبيعة والمناظر الطبيعية المفتوحة.

- دعنا نحاول معرفة لماذا نحب أن نكون في الهواء الطلق ، في الطبيعة؟ (نحن أحرار ، لدينا القدرة على التجول ، تنفس الهواء النقي ، ممارسة الألعاب ، نحن نشيط وممارسة الجسم ، لدينا العديد من الخيارات لاختيار كيف سنقضي الوقت. الفصل والكبار في مبنى مغلق في العمل).

سنخبر الأطفال أنه منذ سنوات عديدة، على سبيل المثال في الكتاب المقدس ، (وفي العديد من الأماكن في العالم هذا صحيح اليوم) عاش الناس في الخيام وعملوا في الحقول ، ورفعوا طعامهم ، وكانوا رعاة وحياتهم قريبة من الطبيعة ولم يعيشوا في المباني مثل اليوم.

سنؤكد على أهمية الخروج إلى الطبيعة وقضاء الوقت في الهواء الطلق كجزء من نمط حياة صحي.

إليك بعض الأنشطة المهمة والمهمة للقيام بها في الهواء الطلق ، واستخدام المواد التي تكون في الهواء الطلق بشكل طبيعي.

כל הזכויות שמורות ©

النشاط أ - لصق المواد الطبيعية

لمواد والمساعدات -المواد التي تأتي من الطبيعة -الأوراق والفروع والزهور التي يمكن التقاطها والريش والأصداف والبذور وأكثر من ذلك، والأوراق والغراء البلاستيكي الأبيض والمقص والكرتون الذي سيتم استخدامه كسطح للعمل (علب كرتون من الفواكه والخضروات).

سيجمع الأطفال مواد من الطبيعة / الفناء / البيئة التي يتواجدون فيها. ألصقها بطريقة مثيرة للاهتمام وتسمية عملها. يمكنك لصق الأوراق والفروع والرمل بألوان مختلفة. يمكنك إنشاء صورة لشخصية أو منظر طبيعي ويمكنك اللصق بحرية.

يمكن أن يُعرض على الأطفال العمل معًا ومساعدة بعضهم البعض.

في نهاية العمل سنفترض أن يجف تمامًا

.

النشاط ب -الأحجار تروي قصة

المواد والملحقات -الأحجار الملساء (الحصى) أو قطع الرصف / السيراميك التي تبقى في المنطقة بعد البناء أو التجديد، ألوان مقاومة للماء رقيقة وسميكة. ينظف الأطفال الحجارة بقطعة قماش مبللة ثم يرسمونها.

ماذا ترسم؟

من الجدير اقتراح الأطفال لرسم عناصر من القصة. يمكن للطفل الذي يعمل بمفرده أن يرسم الشخصية أو مكان حدوث القصة. يمكن للأطفال العاملين في المجموعة أن يرسموا على عدة أحجار عددًا من الشخصيات والمكان وحتى الملحقات أو العناصر الأساسية للقصة.

يمكنك رسم حيوان أو ملامح وجه أو زخرفة مجانية.

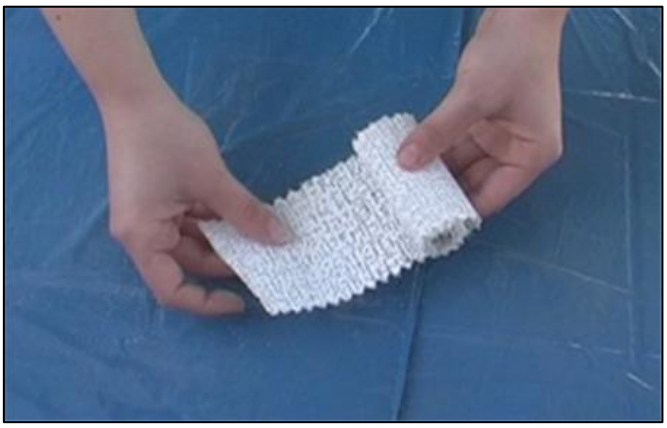
بدلاً من ذلك ، يمكنك كتابة الاسم وإنشاء "فسيفساء" لأسماء أطفال المجموعة. يمكنك أيضًا إضافة ملصقات أو ترتر أو أي شيء آخر قد يزين العمل ويزينه.

כל הזכויות שמורות ©

<u>הנשאט ג- "الأحجار" من الجبص تروى قصة</u>

המוד والملحقات -الحصى وبقدر ما لا يمكن الح الجبس في اليوم السابق (التعليمات أدناه)صول على الحصى، يمكن صنع "الحجارة" من ضمادات

<u>مواد ومساعدات لضمادات الجبس -بالونات</u> ، ضمادات جبس للتسوق ، مقص ، أوعية بماء فاتر.

سيضخّم كل طفل بالونه الخاص. سيكون الترجيح ضئيلاً. من الجدير بالوصول إلى الموقف أن البالون سيكون بحجم لكمة الشخص الأكبر سنًا وليس أكثر. يجب ربط فتحة الفم لمنع تسرب الهواء.

اقطع ضمادات الجص لحوالي 10 سم، اغمس كل ضمادة في ماء فاتر، واضغط قليلاً وضعي البالون المنتفخ. يمكن ترك البالون بعيدًا عن "الحجر"، بعد التجفيف، وسحبه.

عندما يجف "حجر" المصبوب أو يطلى عليه أو يكتب عليه ، كما هو موضح أعلاه ، كما لو كان حجرًا طبيعيًا.

כל הזכויות שמורות ©

<u>لنشاط د - الإنشاء على فرع</u>

المواد والملحقات - فرع جاف ، خيوط قطنية ، أحجار كركر مثقبة من الشاطئ ، قذائف ذات فتحة (يتم إحضارها مسبقًا) ، ريش ، مخاريط صنوبر ومواد طبيعية أخرى يمكن العثور عليها في المنطقة. بالطبع ، يمكنك إضافة الخرز ، الترتر ، منظفات الأنابيب ذات الشكل الخاص ، إلخ.

هذا النشاط مناسب بشكل خاص للزوجين حيث يمكنهما مساعدة بعضهما البعض والعمل معًا وتحقيق صداقتهما.

المرحلة ا1 - جمع المواد - تجول في الفناء بحثًا عن مواد طبيعية مثيرة للاهتمام وجمعها في موقع مركزي.

الخطوة 2 - اختيار الفرع - اختيار فرع جاف 20-30 سم.

المرحلة 3 - ربط الخيوط - تربط فرع خيوط القطن بأطوال مختلفة. سيكون أطولها حوالي 50 سم.

الخطوة4 - ربط المواد الطبيعية - في نهاية كل خيط ، اربط المواد التي جمعناها لإنش اليدوي للتفاخر والفرح!اء قطعة خاصة - عملنا

!

<u>لنشاط (هـ) - المتحف البيئي في وعاء مائي.</u>

المواد والملحقات - جرة زجاجية شفافة ، غير مصنفة ، ماء ، مواد طبيعية.

نقترح أن يملأ الأطفال برطمانا شفاف بالماء ، ويجلبون المواد الطبيعية المثيرة للاهتمام التي يجدونها. يمكنك إدراج الرمل والريش والأوراق والحجر والفرع والغوجو والقطعة الزجاجية، بالإضافة إلى "المساومات" الموجودة مثل أغطية الوان

כל הזכויות שמורות ©

والممحاة والعملة والفلين المثير للاهتمام

في نهاية العمل، تأكد من أن الماء يملأ البرطمان ثم أغلقه بإحكام.

سنعرض البرطمانات.

النشاط و - إنشاء ماندالا من المواد الطبيعية

النشاط و - إنشاء ماندالا من المواد الطبيعية

الفكرة الأصلية من مدونة نعمة - معالم

ماندالا هو نشاط سحري بسيط يجذب الأطفال والبالغين. كلمة ماندالا تعني "الدائرة المقدسة" وتعني دورة الحياة والكمال. إنشاء ماندالا هو نشاط ممتع للقيام به في مجموعات صغيرة وخلق فرصة لتركيز الانتباه على البيئة والتعاون والاسترخاء والإبداع والتمتع بالمواد الطبيعية.

الملحقات والمواد - يتم فرز الأحجار للألوان والأحجام المختلفة ، والأوراق المتساقطة ، والفاكهة المثالية ، وبذور وبذور النباتات ، ولحاء الأشجار ، والزهور التي يمكن قطفها ، والصنوبر ، والريش ، والفروع الجافة وما شابه ذلك يتم تقليمها ووضعها على جانب الشارع.

سيتم جمع جميع المواد من الطبيعة من المنطقة المحيطة. من المستحسن البدء في العمل من جمع وفرز المواد وسيكون معهم مصدر إلهام لإنشاء الماندالا.

جمع وفرز المواد

العثور على الموقع الصحيح -ابدأ العمل من خلال إيجاد مكان مناسب وتنظيفه وبدء العمل.

ابدأ العمل من المركز (أثناء رسم الأطفال للشمس) واستمر في الدوائر المتوسعة بشكل متماثل والأشكال المتكررة، كما يمكن رؤيته في التصوير الفوتوغرافي.

כל הזכויות שמורות ©

في الصورة - الفتيات يصنعن ماندالا - من مدونة نعمة - لافتات الطرق.

يمكنك العودة إلى مانديلا في اليوم التالي ومتابعته وإصلاحه والإضافة.

إذا كنت تريد ، يمكنك التبديل إلى الماندالا ومتابعة ما بدأه شخص آخر.

في نهاية العمل ، يجب عليك التقاط صور للمنتج ودعوة الأطفال لإنشاء ماندالا مثل نشاط عائلي.

النشاط ى - بلد جميل وبركان يندلع في البرية

240

يشارك هذا النشاط من قبل المعلم.

توجد في الفناء قطعة أرض عارية غير معبدة. سنقسم الأطفال إلى عدة مجموعات متجاورة.

سوف ندعو الأطفال إلى النحت على رمال "البلد الجميل" التي سيكون لها أشكال المناظر الطبيعية المختلفة - الجبال والوديان والجداول التي تتدفق من الجبل إلى البحر والمستوطنات والطرق التي تربطهم. في هذا البلد زرعت الأشجار

سيتم تصميم كل ذلك من قبل الأطفال من المواد الموجودة في البيئة - التربة والحجارة والفروع والمياه (لإنشاء بحيرة أو بحر يجب وضع كيس بلاستيكي على التربة لمنع تسرب المياه).

بمجرد تشكيل أرضنا ، نكون في مكان بعيد ، لبناء البركان المنفجر. احذر من اقتحام الأماكن التي بنيناها ...

كيف تصنع ثوران بركان؟

لفهم تجربة كيفية ثوران البركان ، شاهد مقطع فيديو من معهد ديفيدسون – הר געש של קצף

כל הזכויות שמורות ©

سنجري عملية مختصرة. لهذا سنحتاج صودا الخبز والخل وقليل من صابون الأطباق وزجاجة صغيرة من ماء الفلين.

و. ضع ملعقتين صغيرتين من مسحوق صودا الخبز في زجاجة صغيرة من الماء أو مشروب خفيف.

ب. أغلق السدادة وضع الزجاجة في الفتحة الموجودة في الأرض. يجب أن تكون الحفرة في عمق ارتفاع الزجاجة.

الثالث. قم بتغطية المنطقة المحيطة بالزجاجة بالتربة بحيث يتم إنشاء "جبل" ويكون فم الزجاجة فقط مرئيًا.

رابع. افتح الفلين يصب في زجاجة من ملعقة صحن الصابون السائل.

ال. اسكب في زجاجة الخل. في ثوان ، تنفجر الصودا (الحمم) وتنفجر وتسكب منحدراتها إلى أعلى الجبل.

ملخص

تحدث مع الأطفال حول ما قمنا به. سنطلب منهم معالجة ثلاثة جوانب :

و. الطبيعة - المواد والخيارات والإبداع

ب. العمل التعاوني - مع من عملنا وكيف ساعدنا بعضنا البعض وماذا فعلنا عندما كان هناك خلاف.

الثالث. الشعور - كيف شعرنا عندما كنا في نشاط الشاطئ مقابل النشاط في غرفة مغلقة.

כל הזכויות שמורות ©

נושא ד' – בריאות ומניעת מחלות

מפגש 1 – גילוי הפניצילין

<u>מוקד המפגש</u>:
מפגש זה עוסק בסיפורו המיוחד של אלכסנדר פלמינג, הרופא והחוקר, שגילה (במקרה) את הפניצילין, לפני למעלה מ-90 שנה. המפגש מאפשר לילדים הצצה אל עולם הגילוי המדעי ההיסטורי, גילוי שיש לו השלכות רבות עד ימינו אלה.
מומלץ לפרוס את המפגש המוצע על פני מספר יחידות זמן!

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:
מחשב ומקרן, פתקים ובהם כתובות שמות של מחלות ושמות של תרופות.

<u>שיחה</u>

א. נזמין את הילדים לשבת במעגל. נפזר במרכז המעגל פתקים שעל כל אחד מהם כתוב שם של מחלה או שם של תרופה. נבקש מהילדים לזהות זאת ולמיין את הפתקים לשתי קבוצות.
קבוצה של שמות מחלות וקבוצה של שמות תרופות).

להלן המלים שניתן לכתוב על הפתקים:

אבעבועות רוח	**טראומיל**	**סירופ לורסטין**
חצבת	**שפעת**	**שחפת**
אקמול צינון	**אופטלגין**	**קורונה / קוביד 19**
שעלת	**צהבת**	**פוליו / שיתוק ילדים**
אנטיביוטיקה	**קדחת**	**סירופ לורסטין**
דלקת גרון	**טראומיל**	**סוכרת**

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

נשוחח עם הילדים על הקשר בין מחלות לתרופות. נוכל לכוון את השיחה לשני כיוונים:

1. מחלות - האם מחלות אלה מוכרות לכם? האם יש מישהו מכם שחלה באחת המחלות האלה? מה היתה ההרגשה? מה עזר להירפא?

2. תרופות - האם יש מישהו שמכיר את אחת התרופות האלה? מהן הצורות של התרופות? (כדורים, משחות, סירופ, נוזל למשאף, אבקות) היכן מוכרים תרופות? איך מייצרים תרופות?

(בשלב זה כדאי לשים לב שהנושא אינו מעורר חששות או פחדים. במקרה כזה, כדאי לומר לילדים שהמפגש הזה יעזור לנו להבין כמה חשובה עבודתם של המדענים המחפשים ומפתחים תרופות שבאמצעותן הצוותים הרפואיים עוזרים ומצילים חולים).

"משקל המחלות" – ידע לשוני

כשמתבוננים ברשימת השמות של המחלות ניתן לראות כי שמות רבים דומים במשקל שלהם (בניקוד ובצליל) – אדמת, חזרת, חצבת, שעלת, כלבת, צהבת ועוד.

אולם יש מילה נוספת, שאיננה מחלה, אך היא שייכת לאותו משקל, "משקל המחלות".
המילה הזו היא - **רַכֶּבֶת**.

המילה רכבת היא מחידושיו של אליעזר בן יהודה, אשר הציע שם זה כשאמר שזו שיירת רכב. השם העברי רכבת ניתן לה כאשר נחנך קו הרכבת הראשון בארץ, בין ירושלים ליפו בשנת 1892. את הרכבת של אותם ימים הוביל קטר קיטור ומדי פעם בדרך, נדרשו מים כדי לצנן אותו...

הרכבת (= שיירת הרכב) יוצאת מיפו לירושלים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ב. נשוחח עם הילדים על השאלה: מה אנחנו עושים כאשר אנחנו חולים ומה כדאי לנו לעשות.

בשיחה נעלה את הנקודות האלה:

- כדאי לנוח, לתת לגוף לנוח ולהתחזק.
- לקחת את התרופות שהרופא רשם. ליטול את התרופות בזמנים ובכמויות שהרופא רשם (אם התרופה לא טעימה, כדאי למצוא פתרונות להקלת הטעם המר)
- לאוורר את החדר והבית.
- לשמור על ניקיון הגוף – להתקלח, לרחוץ ידיים כמה פעמים ביום.
- לשמור על סביבה נקייה בבית.
- למצוא עיסוקים נעימים לשעות שיש להימצא בבית עד שמבריאים.

<u>שיחה להעמקת הידע</u>

להלן מספר נושאים אשר עשויים לעניין את הילדים. נספק מידע ונזמין אותם להמשיך לקרא ולהתעניין.

א. <u>הדבש כחומר מרפא</u>

כבר בתקופות קדומות חיפשו בני האדם תרופות לפצעים ולמחלות שונות. ישנן עדויות לכך שכבר במצרים העתיקה השתמשו בדבש לא רק כמזון. הם גילו כי לדבש יש סגולות מרפא. הוא מאפשר חיטוי והגלדה של פצעים מסוגים שונים, שריטות, חתכים ואפילו כוויות. לדבש יש יכולת מסייע לגוף גם בזמן הצטננות ושיעול.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ב. <u>צמחי מרפא</u>

צמחים שונים ידועים ביכולות הריפוי שלהם משחר ההיסטוריה. כבר ביוון הקדומה השתמשו בצמחים כדרך מקובלת לריפוי מחלות.

גם היום רבים משתמשים בצמחים כדי לרפא מחלות ולעזור לגוף להישאר בריא.

למשל פרחי צמח הקלנדולה מסייעים בריפוי פצעים ומסייעים בריפוי זיהומים שונים בעור.

בימינו מייצרים משחות שונות על בסיס קלנדולה וביניהן משחה למריחה על עור התינוק כנגד תפרחת חיתולים.

ג. <u>ייצור תרופות בימינו</u>

גם בימינו משתמשים בצמחים שונים לייצור תרופות. אנשי מדע מבקשים לדעת מהו הגורם למחלה כדי לפתח תרופות. תהליך הבנה של מנגנוני המחלה הוא תהליך מורכב וארוך ולוקח שנים. התרופות מיוצרות במפעלים ייעודיים לייצור תרופות. חלק מהן מיוצרות מחומרים המופקים מצמחים. הנה שתי דוגמאות:

1. צמח הערבה משמש לייצור אספירין, תרופה שמיועדת לטיפול בשיכוך כאבים ובהורדת חום.

2. מצמח הלילך מייצרים תרופה בשם גלוקופאג' המיועדת לטיפול בסוכרת.

כל הזכויות שמורות ©

ד. חיידקים וזיהומים

בימינו, הידע אודות מחלות ודרך היווצרותן הוא גדול מאוד. אנו יודעים כי חלק מהמחלות נגרמות מזיהום בעקבות מגע עם חיידקים.
מהם המקומות המזוהמים ביותר הסביבה שלנו?

נצפה בסרטון – המקומות הכי מזוהמים שאתם נוגעים בהם כל יום

סיפורו המופלא של אלכסנדר פלמינג

שגילה (במקרה) את האנטיביוטיקה

כתיבה: ד"ר רִנה ברנר

נקרא באוזני הילדים את הסיפור המופלא של אלכסנדר פלמינג - להלן. (אפשר להקרין את הסיפור כך שהילדים יוכלו לעקוב ולהתבונן בתמונות). נַראה את התמונות המלוות את הטקסט. נקרא לאט לאט כך שהילדים יוכלו להשתתף – לשאול, לשתף במחשבותיהם באופן ספונטני ולהיות חלק מהסיפור.
נזמין את הילדים לפעילות המוצעת בסופם של פרקי הסיפור.

246

הקדמה

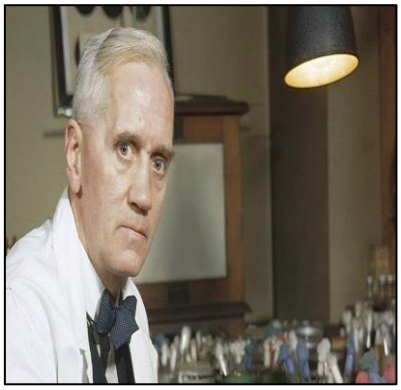
לפני שנים רבות, כאשר סבתא של סבתא נולדה, היו הרבה מחלות שלא היתה להן תרופה. אנשים לא ידעו איך להתמודד עם המחלות האלה. כיום נחשבות חלק מהמחלות האלה, למחלות קלות, אך פעם, ללא תרופות מתאימות, הן היו מחלות קשות מאוד.

שחפת, דלקת ריאות, דלקת גרון הן מחלות שנגרמות על ידי חיידקים. פעם למחלות אלה לא היתה תרופה. אפילו "תרופות הסבתא", שהיו אז בשימוש, לא תמיד היו יעילות.
כדי לרפא מחלות שנגרמות על ידי חיידקים צריך תרופות מיוחדות - אנטיביוטיקה.
הבסיס לאנטיביוטיקה הראשונה התגלתה על ידי אדם בשם אלכסנדר פלמינג.
איך זה קרה?

כל הזכויות שמורות ©

<u>פרק א' – פלמינג במעבדה</u>

מעשה שהיה כך היה:
לפני שנים רבות עבד פלמינג במעבדה שלו, ששכנה בבית חולים באנגליה. פלמינג היה רופא וחוקר.

פלמינג זכר היטב ששנים ספורות קודם לכן, בזמן מלחמת העולם הראשונה, הוא היה חייל ושירת בצבא אנגליה. הוא ראה חיילים שנפצעו במלחמה והפצעים שלהם לא החלימו. הפצעים שלהם הזדהמו מחיידקים וכאבו להם מאוד. הרופאים והאחיות מרחו משחות על הפצעים, אבל לא הצליחו לרפא אותם.
החיילים סבלו, הרופאים והאחיות היו חסרי אונים.

"כאשר תיגמר המלחמה, אמר פלמינג לחבריו, אני אחזור למעבדה שלי, ואמשיך לחקור במטרה למצוא תרופה מתאימה ויעילה**.** אני בטוח, המשיך פלמינג בדבריו, **שזה התפקיד של המדע – לחקור כדי למצוא דרכים לעזור לבני אדם".**

פעילות – נציע לילדים להעתיק את המשפט של פלמינג אודות תפקידו של המדע ולהוסיף דוגמאות בכתב ובציור.

כל הזכויות שמורות ©

<u>פרק ב' – אחרי המלחמה</u>

ארבע שנים חלפו, מלחמת העולם הראשונה סוף סוף הסתיימה ופלמינג חזר למעבדה שלו. הוא זכר את מראה החיילים הפצועים וקינן בו הרצון לעזור להם ולאנשים אחרים שסבלו ממחלות שנגרמות על ידי חיידקים.

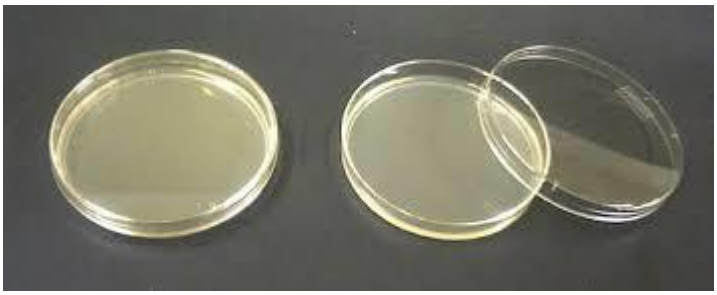
פלמינג ידע שחיידקים נמצאים בכל מקום. הוא הסתכל בהם דרך עדשת המיקרוסקופ וידע להבחין בין שני סוגי חיידקים: חיידקים "טובים" שעוזרים לבני אדם למשל החיידקים שהופכים חלב לגבינה וליוגורט וחיידקים "רעים" שגורמים למחלות ולסבל.

פעילות – נציע לילדים לחפש (בגוגל) צילומים של חיידקים כפי שהם נראים תחת עדשת המיקרוסקופ. האם כל החיידקים דומים זה לזה?

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>פרק ג' – פלמינג במעבדה</u>

במעבדה שלו פלמינג גידל חיידקים שונים בתוך צלחות שקופות הנקראות צלחות פֶּטְרִי. לכל צלחת הוא שפך אָגָר, חומר צהבהב, המשמש מזון לחיידקים, ומיד כיסה את הצלחת במכסה שלה. צלחות אלה שימשו את פלמינג בניסויים ובמחקרים שלו.

צלחות פטרי

כשהיה מגיע למעבדה, פלמינג תמיד רחץ את ידיו כי לא רצה שהחיידקים שיש על כפות ידיו, ואותם אי אפשר לראות, יעברו לצלחות הפטרי. הוא ידע שחיידקים מכפות ידיו יכולים לעבור לצלחות הפטרי שם הם יגדלו ויתרבו וייצרו מושבות שלמות של חיידקים בלתי מזוהים.

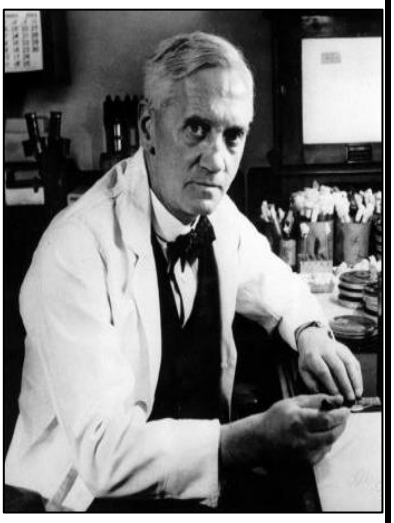
חיידקים שגדלו בצלחת פטרי

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

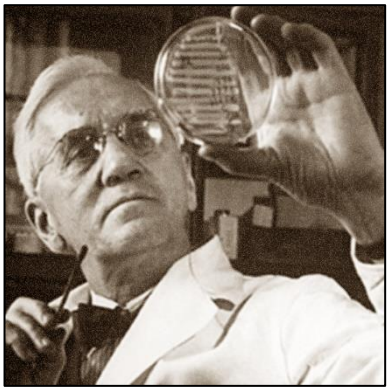
יום יום הגיע פלמינג למעבדה שלו. הוא היה 'זורע' חיידקים על האגר שבצלחות הפטרי והיה מסתכל בחיידקים המסוימים ש "זרע" במטרה לגלות מה קורה להם: האם הם משתנים? האם הם מתרבים? כמה זמן הם חיים? והכי חשוב איך אפשר להכניע את החיידקים המזיקים כך שלא יגרמו למחלות וזיהומים?

פלמינג השתמש במיקרוסקופ המשוכלל ביותר שהיה לו באותה תקופה. הוא הסתכל במושבת החיידקים דרך המיקרוסקופ וכך יכול היה לעקוב אחר השינויים שחלים בהם. הוא נעזר במכשירים הכי טובים שיכול היה להשיג באותה תקופה. זה היה לפני כמעט מאה שנה והמכשירים היו הרבה פחות משוכללים ממה שיש בימינו.

את כל מה שגילה כתב פלמינג ותיעד במחברותיו. הוא תיעד את קצב הגדילה של מושבות החיידקים, חישב את קצב ההתרבות שלהם בזמן נתון ובתנאי אור וחום מסוימים. הוא עקב אחרי השינויים הנגרמים במושבות האלה בעקבות חשיפה לחמצן שבאוויר. את החישובים הוא חישב בראשו ובמחברתו כי בימיו עדיין לא היו מחשבים...

פלמינג היה יושב ימים רבים, חוקר ובודק, מחשב, מסתכל ולומד מה קורה לחיידקים. פלמינג ראה בצלחות הפטרי מושבות של חיידקים - עיגולים עיגולים, קטנים ומבריקים יושבים וחיים על האגר, אוכלים ממנו ומרגישים די טוב...

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

"איך זה קורה? שאל פלמינג את עצמו. איך החיידקים מתרבים והופכים למושבות שלמות בתוך צלחות הפטרי? והכי חשוב, מה יכול לעצור את גדילתם והתרבותם? שהרי אם אלה חיידקים הגורמים למחלות וזיהומים הרי שאני צריך לגלות איך ניתן לעצור את התרבותם. אם אמצא את התשובה, אוכל להתחיל להשתמש במידע הזה כדי לעזור לרפא את הפצועים ואת החולים שסובלים בגלל החיידקים המזיקים המתרבים בגופם".

פעילות – נציע לילדים לכתוב מה פלמינג עשה במעבדה, איך הוא עבד, מה חיפש ובאילו דרכים עשה זאת. נשאל – מה הניע את פלמינג לחקור? לְמה הוא הקדיש את חייו?

כל הזכויות שמורות ©

<u>פרק ד' – השינוי וההפתעה</u>

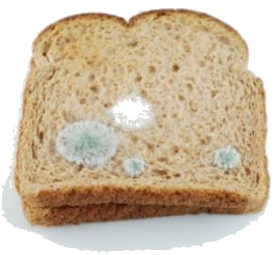
יום אחד החליט פלמינג לצאת לחופשה. הוא הבין שעליו לנוח, לחשוב על העבודה שלו, על מה שהצליח וגם על מה שלא.
הוא נעל את המעבדה שלו ויצא. אך הוא לא שם לב לכך, שאחת מצלחות הפטרי שבה הוא זרע חיידקים, נשארה פתוחה, ללא המכסה שלה.

ימים אחדים חלפו ופלמינג חזר מחופשתו הַיִשר למעבדה. הסקרנות שלו והרצון להמשיך בחקר החיידקים היו כה גדולים, שהוא לא יכול היה אלא לחזור ולבדוק מה קרה לחיידקים.

פתאום, מבלי משים, הוא ראה את צלחת הפטרי הפתוחה. "מה זה? חשב לעצמו, האם השארתי צלחת אחת ללא מכסה"?
הוא כבר עמד לזרוק את הצלחת הזו לפח. אולם רגע לפני שהיא נזרקה, נתן בה פלמינג מבט נוסף והפתעה גדולה נכונה לו.

בצלחת הפטרי, שהיתה פתוחה, חלק ממושבות החיידקים היו קטנות יותר. הוא התקרב, התבונן שוב חזר למחברותיו ולרישומיו, נתן מבטים ארוכים בצלחת, הכניס אותה מתחת לעדשת המיקרוסקופ וגילה שלא רק חיידקים יש בצלחת הזו אלא גם עובש.
זה היה עובש ירקרק, שכנראה חדר למעבדה עם הרוח, דרך החלון הפתוח. "כן, אמר פלמינג לעצמו, זהו עובש שאפשר למצוא במקומות רבים כל כך – על פרוסת לחם שעמדה באוויר הפתוח כמה ימים, על תפוז שהחל להירקב ובמקומות נוספים שבהם ישנה לחות. העובש הגיע לצלחת הפטרי זרועת החיידקים".

כל הזכויות שמורות ©

הוא הסתכל שוב בצלחת הפטרי וראה שבכל מקום שבו פטריית העובש נגעה במושבת החיידקים, המושבה היתה מומסת, קטנה ומצומצמת. החיידקים פשוט מתו. במקומות שהיו רחוקים מהעובש, מושבת החיידקים היתה "רגילה", כמו שהכיר קודם.

"וואו!! קרא פלמינג בקול גדול ובהתרגשות עצומה.
גיליתי משהו מיוחד!
זוהי פטריית הפניציליום! זו היא שתוקפת ומשמידה את החיידקים הרעים. הפטריה הזו נלחמת בחיידקים הרעים שגורמים מחלות!".

פעילות -

"וואו, קרא פלמינג, גיליתי משהו מיוחד"!
נשוחח - מה מיוחד במה שפלמינג גילה?
נגיש לילדים דף ונבקש מהם לקפל אותו לשניים. בצד אחד הם יכתבו ויציירו את עולם המחלות והתרופות לפני הגילוי של פלמינג ובצד שני את העולם לאחר הגילוי, בימינו.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פרק ה' – צעד גדול למדע

פלמינג הבין שגילה את החומר שיכול להילחם בחיידקים ולהציל את האנשים שחלו.
הוא מיהר לכתוב ביומנו:
"היום צעד המדע צעד חשוב בריפוי מחלות, הנגרמות על ידי חיידקים"
הוא הבין שיד המקרה עזרה לו בתגליתו והמשיך לכתוב ביומנו:
"אדם ששכלו אינו מוכן לכך, עלול שלא להבחין בידה המושטת של ההזדמנות".

בשנים שלאחר מכן המשיכו מדענים לחקור מה בדיוק התהליך שבו תוקפת הפטרייה את החיידקים הרעים והורגת אותם, איך זה קורה, איך אפשר לגדל את הפטרייה הלוחמת בצורה טובה?

עשר שנים חלפו עד שהגילוי של פלמינג הפך להיות תרופה. שם ניתן לתרופה – אנטיביוטיקה: אנטי – נגד, ביוטיקה, ביו – חי, חיידק. בהתחלה הצליחו לייצר מפטריית הפניצילין תרופה בכמויות קטנות שלא הספיקו לכל מי שהיה זקוק להם בעולם.

חלפו כמעט 15 שנים נוספות, מלחמת העולם השנייה החלה ושוב חיילים רבים נפצעו ואנשים רבים חלו והיה צורך לעזור להם. המדענים עבדו יומם ולילה עד שהצליחו לייצר כמויות גדולות ומסחריות של אנטיביוטיקה, התרופה החשובה כל כך.

בימינו, למעלה מתשעים שנה אחרי הגילוי של פלמינג, ממשיכים לייצר מגוון גדול של תרופות המבוססות על האנטיביוטיקה הראשונה, שהצילה וממשיכה, גם היום, להציל אנשים רבים רבים בכל העולם!

כל הזכויות שמורות ©

<u>בעקבות קריאת הסיפור</u>

לאחר קריאת הסיפור על הגילוי של פלמינג, נציע מספר פעילויות לבחירה:

א. <u>תגובות ספונטניות ושיחה מכוונת</u>

נזמין את הילדים לתגובות ספונטניות. נקשיב ונעודד שיח חופשי. בהמשך ניתן לכוון את השיחה למספר כיוונים אפשריים:

- מה היה מיוחד בעבודה של פלמינג?
- מה ההבדל בין השימוש בתרופות בימינו לעומת מה שהיה לפני שנים רבות?
- למה ולמי חשוב לאכול מאכלים בריאים ששומרים על הבריאות ומונעים מחלות?

<u>ב. חשיבה עתידית - כשאהיה גדול/ ה</u>

נציג בפני הילדים את השאלה במה הם היו רוצים לעסוק כשיהיו גדולים.
נקרין את המשפטים שלהלן ונציע לילדים לבחור משפט אחד ולהתייחס אליו:
(בחרתי במשפט מס'... כי... גם אני חושב/ת ש... לדעתי כדאי ל...

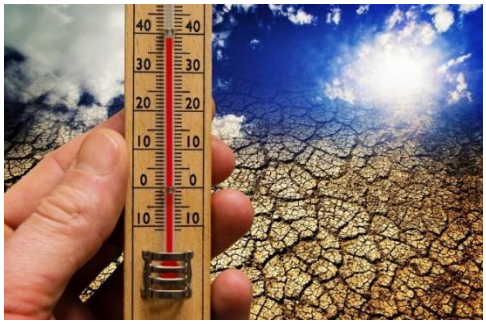
כשנהיה גדולים

1. אני אבחר מקצוע שקשור למה שאני אוהב
2. אני אבחר מקצוע שקשור למשהו שעדיין לא קיים היום
3. אני אבחר מקצוע שבו ארגיש שאני עוזר לאנשים אחרים.
4. אני אבחר מקצוע שבו ארגיש באני כל הזמן לומד וצומח.
5. אני אבחר מקצוע שדומה למקצוע של ההורים שלי
6. אני אבחר מקצוע שבו עובדים מהבית.
7. אני אבחר מקצוע שאותו לומדים באוניברסיטה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ד. <u>מדענים בתחומי מדע שונים</u>

- נקרין מספר תמונות. נבחן כל תמונה וננסה לגלות מה עושה המדען שבתמונה וכיצד עבודתו עוזרת לאנשים?
- נזמין את הילדים לבחור בתמונה אחת. נארגן את הילדים לקבוצות על פי התמונות שבחרו. כל הילדים שבחרו באותה תמונה מוזמנים לחשוב ולכתוב – מה חשיבותה של הפעילות המדעית הנראית בתמונה, כיצד היא תורמת לבני אדם?

חוקרי אקלים

חוקרים במעבדה

חוקרי צמחים

חוקרים גורמי מחלות

גיאולוגים וחוקרי שכבות הקרקע

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ה. יצירה בעקבות הסיפור על פלמינג

נזמין את הילדים ליצור בעקבות הסיפור. להלן מספר אפשרויות לבחירה:

א. בשנת 1945 פלמינג קבל פרס נובל לרפואה – נתבונן בתמונה נחשוב - מה אמר פלמינג בטקס קבלת הפרס? – נכתוב ונציג.

בתמונה – אלכסנדר פלמינג מקבל פרס נובל מידי מלך שוודיה, 1945
קרדיט - ויקיפדיה

ב. אנחנו, הילדים של היום, מודים לפלמינג על עבודתו הגדולה ועל תרומתו.
כל ילד יוכל לבחור באחת מהאפשרויות הבאות:

1. נכתוב לו **מכתב תודה**
2. **נעצב מדליה** שהיינו שמחים לתת לו, לו היינו יכולים. נחשוב מה יהיה כתוב על המדליה ומה יהיה מצויר.
3. ננים שהיינו חיים בתקופה של פלמינג והיינו פוגשים אותו. מה היינו שואלים אותו?
4. נזמין לכיתה רופא או אחות מקרובי המשפחה של הילדים. ניפגש איתו/ה פנים אל פנים או בזום. לקראת הפגישה נכין מראש את השאלות שיש לנו.

סיכום

נסכם עם הילדים את המפגש, נשחזר מה עשינו. נשאל את הילדים על עבודתו ותרומתו של המדען. ונבקש לשתף בדבר החשוב ביותר שהם למדו.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

משרד החינוך

בתי הספר והגנים של החופש הגדול

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תוכנית חינוכית לבתי הספר במתימטיקה

לכיתות ג'-ד'

העשרה במתמטיקה לכיתות ג'- ד'

מפגש מס׳ 1 – פירות וירקות

<u>מוקד המפגש</u>:

מפגש זה עוסק בפירות וירקות כאמצעי המחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים כגון: חקר נתונים, שברים חשיבה אלגברית ותובנה כפלית.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:

מחשב ומקרן להקרנת תבנית הדיאגרמה, כרטיסים עם תמונות של פירות קיץ אהובים (מצורפים), פירות וירקות, דפים לבנים, כלי כתיבה, דפי משוואות (מצורפים), 24 גוגואים, כרטיסים עם תמונות תפוחים וכרטיסי שברים (מצורפים).

דיאגרמת פרי הקיץ האהוב עלינו בקייטנה

בתחילת הפעילות נשוחח עם הילדים שיחת רקע על פרי הקיץ האהוב. נשאל את הילדים מהו פרי הקיץ האהוב עליהם. נבקש מהם לספר על הפרי, לצייר את הפרי, לכתוב על הפרי.

כל הזכויות שמורות ©

לאחר שיחת הרקע ניתן לגשת לפעילות הדיאגרמה:

- נקבע מראש חמישה פירות קיץ עליהן תתבסס הדיאגרמה (לדוגמא מלון, ענבים, אבטיח, שזיף, מישמש).
- נכין כרטיסים עם ציורים של הפירות הנבחרים (ראו דוגמא, כדאי לשכפל יותר כרטיסים מכמות הילדים).
- נקרין על הלוח את הסרטוט של הדיאגרמה הריקה.
- נזמין בכל פעם ילד אחר שיבחר את הכרטיס ובו הציור של פרי הקיץ האהוב עליו וידביק את הכרטיס שבחר בעמודה המתאימה לפרי האהוב עליו בדיאגרמה הריקה שמוקרנת על הלוח (ניתן להשתמש בנייר דבק או בפלסטלינה להדבקת הכרטיסים על הלוח).
- ניתן להיערך מראש עם פירות הקיץ פרוסים ומונחים בקערה על מנת שהילדים יטעמו מהפירות האהובים עליהם בכל פעם כשהם בוחרים כרטיס עם תמונה מתאימה.
- ניתן לצלם את הדיאגרמה ולתלות אותה בכיתה.
- ניתן לבקש מהילדים להכין דיאגרמה משפחתית בקשר לתכנית טלוויזיה אהובה מתוך מגוון תכניות הקיץ, פעילות הקיץ האהובה במשפחתנו, להביא לכיתה להדביק ליד תצלום הדיאגרמה שהכנו.

שיחה

נשוחח עם הילדים אודות הדיאגרמה ונשאל מספר שאלות.

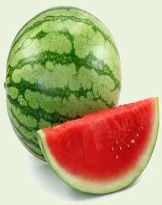
לדוגמא:

- כיצד יודעים מהו פרי הקיץ האהוב בקייטנה שלנו?
- כיצד יודעים מהו פרי הקיץ שפחות אוהבים בקייטנה שלנו?
- עבור כמה ילדים בקייטנה שלנו פרי הקיץ האהוב הוא מלון?
- עבור כמה ילדים בקייטנה שלנו פרי הקיץ האהוב הוא אבטיח?
- בכמה גדול מספר הילדים שאוהבים מישמש ממספר הילדים שאוהבים שזיף?
- בכמה קטן מספר הילדים שאוהבים מלון ממספר הילדים שאוהבים אבטיח?

ניתן לחלק לילדים דף שורות קטן וכל ילד יכתוב סיפור חשבוני שקשור לפירות קיץ או לדיאגרמה.

כל הזכויות שמורות ©

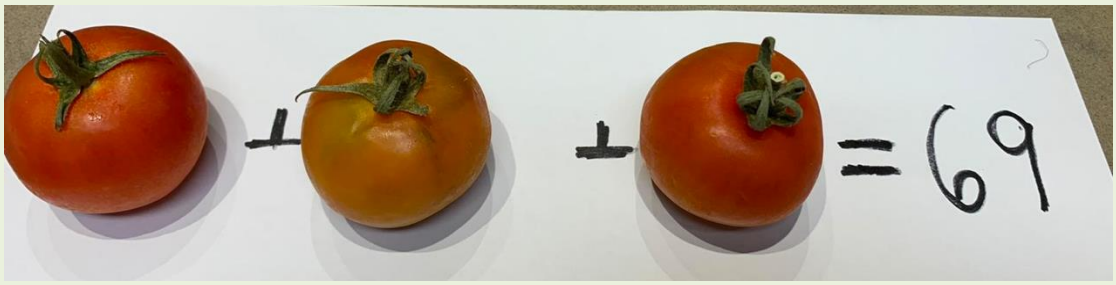
דוגמה לכרטיסים עם תמונות של חמשת הפירות

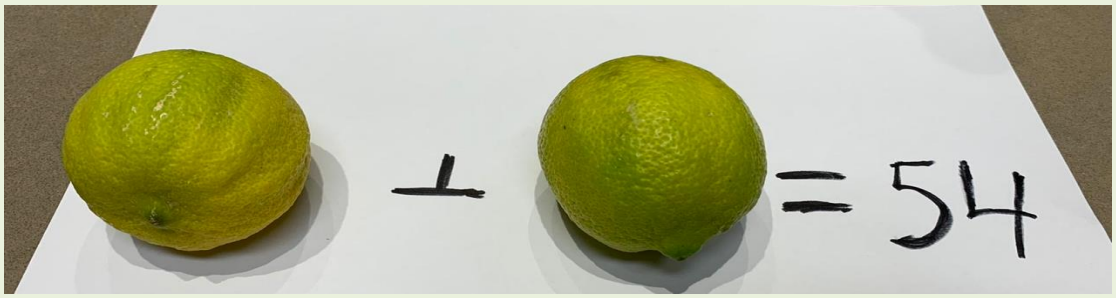
				

<u>משוואות של פירות וירקות</u>

בחלק זה של המפגש ניצור משוואות באמצעות פירות וירקות ונפתור את התרגילים.

- נכין מקבץ גדול של פירות וירקות ודפים לבנים.
- נכתוב תרגיל חיבור בו יש שניים, שלושה או ארבעה מחוברים מאותו סוג פרי או ירק.
- נקבע ונכתוב סכום מתאים לתרגיל (ראו תמונות לדוגמא).
- זכרו: כאשר ישנם שלושה מחוברים זהים הסכום חייב להתחלק ב-3, וכך גם לגבי ארבעה מחוברים זהים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

- נשאל את התלמידים מהו ערך הפרי או הירק (בתמונת הלימונים לדוגמא ערך הפרי הוא 27, בתמונת העגבניות לדוגמא ערך הירק הוא 23).
- נאפשר לילדים ליצור תרגילים משלהם ולשאול את חבריהם לכיתה (התרגילים יכולים להיות כתובים גם בצורת ציור).
- כהמשך לפעילות זו ניתן להיעזר בדף משוואות הפירות המצורף.

<u>משחק מסדרים בשורות וכופלים</u>

נבקש מהילדים להביא לכיתה גוגואים (גלעיני המישמש) ניתן גם לקיים פעילות זו עם פירות או חרצני פירות.

נחלק את הילדים לקבוצות וניתן לכל קבוצה מקבץ של 24 גוגואים.

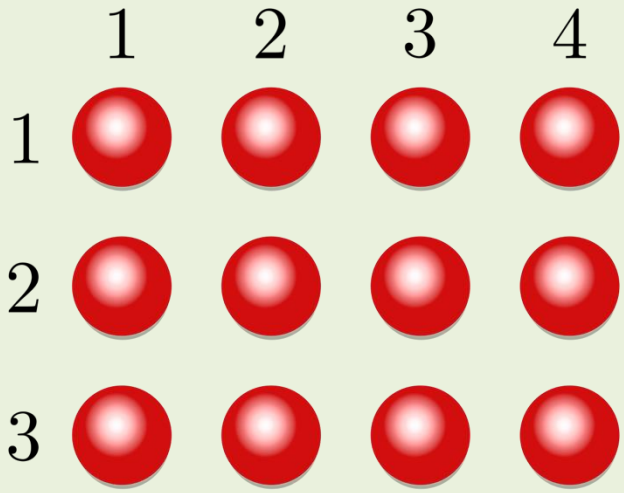
נבקש מהילדים לסדר את הגוגואים בטורים שווים, בכמה שיותר דרכים ולכתוב לכל סידור, תרגיל כפל מתאים (ישנן 8 אפשרויות).

הקבוצה שמוצאת הכי הרבה אפשרויות לסידור הגוגואים בטורים – היא המנצחת.

האפשרויות לסידור 24 גוגואים הן:

- 8 טורים של 3 גוגואים בכל טור (8X3)
- 3 טורים של 8 גוגואים בכל טור (3 X 8)
- 6 טורים של 4 גוגואים בכל טור (6X4)
- 4 טורים של 6 גוגואים בכל טור (4 X 6)
- 12 טורים של שני גוגואים בכל טור (12X2)
- 2 טורים של 12 גוגואים בכל טור (2X12)
- טור אחד של 24 גוגואים (1X24)
- 24 טורים של גוגו אחד בכל טור (24X1)

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ניתן לחזור ולשחק את המשחק עם כמויות שונות של גוגואים (כדאי להשתמש בכפולות 12, מכיוון שלכפולות אלו ניתן למצוא מספר רב של אפשרויות לסידור).

275

כל הזכויות שמורות ©

<u>משחק זכרון של שבר כחלק מכמות בתפוחים</u>

נשחק עם הילדים במשחק זיכרון של שבר כחלק מכמות בתפוחים.

משתתפים: 2-4 שחקנים.

נכין מראש את האביזרים הבאים: כרטיסים ובהם תמונות של תפוחים המייצגים חלק מכמות וכרטיסים עם כיתוב שברים (ניתן להדפיס את הכרטיסים מראש לפי מספר הקבוצות המשחקות).

<u>מהלך המשחק</u>: מפזרים את כל הכרטיסים הפוכים על השולחן בשתי קבוצות נפרדות, מערבבים כל קבוצה היטב ומסדרים את הכרטיסים של קבוצה בשורות. כל שחקן חושף בתורו שני כרטיסים כרטיס אחד מקבוצת תמונות הפירות וכרטיס שני מקבוצת השברים. אם שני הכרטיסים תואמים- השחקן זוכה בהם ומשאיר אותם אצלו, אם הכרטיסים לא תואמים- השחקן הופך אותם בחזרה למקום. וכך התור עובר לשחקן הבא.

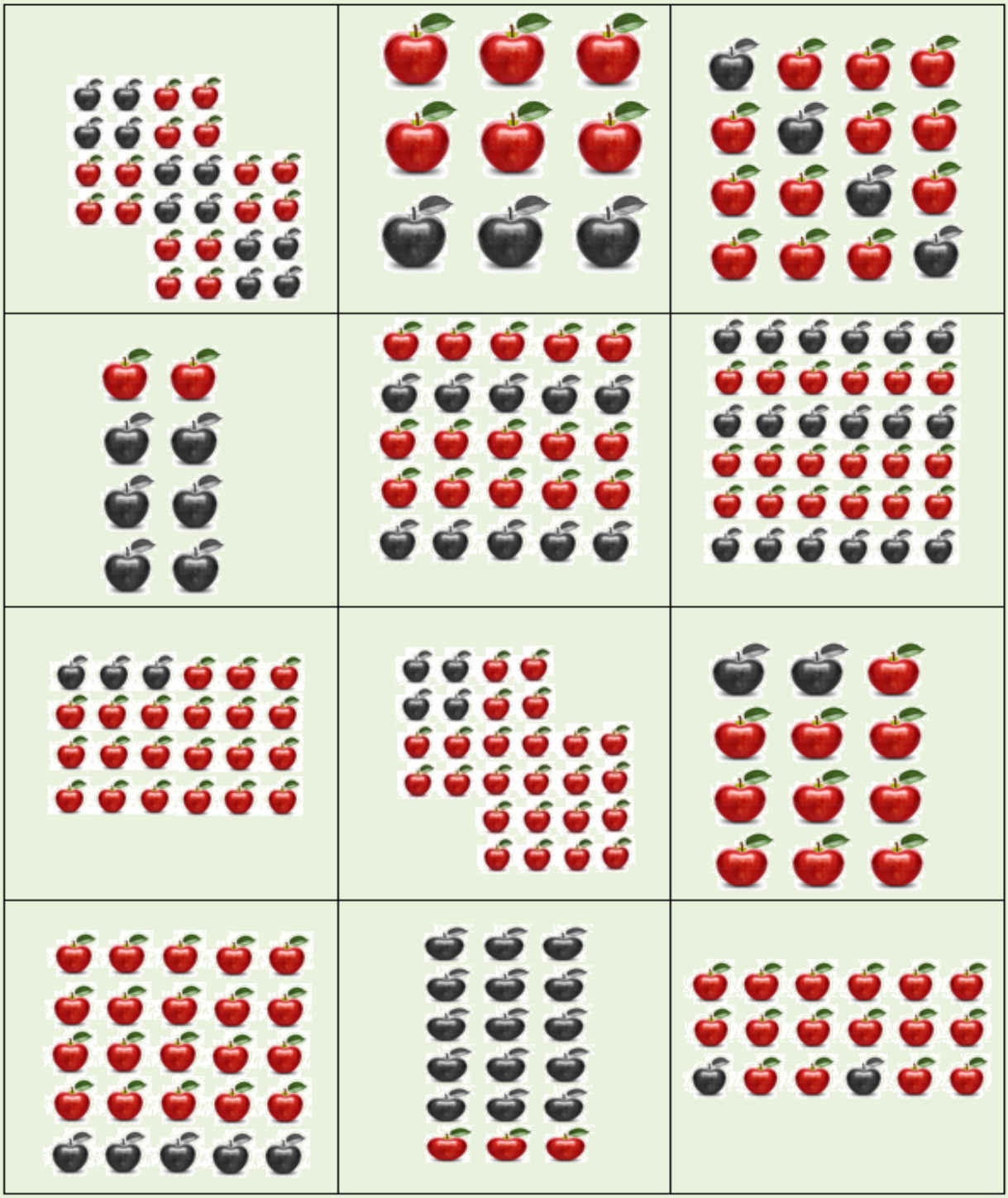
הכרטיסים תואמים כשהמונה בשבר מייצג את כמות התפוחים הצבועים באפור והמכנה בשבר מייצג את כמות התפוחים הצבועים באדום.

המנצח- השחקן שצבר את זוגות הכרטיסים התואמים הגדול ביותר.

- בעקבות המשחק ניתן לחלק לילדים 12 קלפים ריקים, הילדים יכולים ליצור בעצמם משחק זיכרון דומה של שישה זוגות קלפים. נדריך את הילדים כי על כל זוג קלפים להיות תואמים, על אחד מהקלפים הם יציירו ועל הקלף התואם יהיה כתוב תרגיל או מספר תואם לציור.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כרטיסים עם תמונות של תפוחים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כרטיסים עם כיתוב שברים

$\frac{3}{7}=\frac{12}{28}$	$\frac{1}{3}=\frac{3}{9}$	$\frac{1}{4}=\frac{4}{16}$
$\frac{3}{4}=\frac{6}{8}$	$\frac{2}{5}=\frac{10}{25}$	$\frac{1}{2}=\frac{18}{36}$
$\frac{1}{8}=\frac{3}{24}$	$\frac{1}{7}=\frac{4}{28}$	$\frac{1}{6}=\frac{2}{12}$
$\frac{1}{5}=\frac{5}{25}$	$\frac{5}{6}=\frac{15}{18}$	$\frac{1}{9}=\frac{2}{18}$

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

סיכום

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות פעילויות מגוונות של יצירה ומשחק. נבקש מהילדים לשחזר מה עשינו ומה למדנו היום. נעודד אותם לחשוב בבית על יצירת משחק זיכרון מתמטי, לחוד בפני המשפחה חידות פירות כפי שלמדנו במפגש, ליצור חידות ובהן משוואות פירות ולהביא לכיתה למפגש הבא.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגש מס׳ 2 – פעילות גופנית

<u>מוקד המפגש</u>:

מפגש זה עוסק בפעילות גופנית כאמצעי המחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים כגון: חיבור במספרים תלת ספרתיים, סימני התחלקות ב-3,6,9, קסמים מתמטיים וסוגי משולשים.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:

מחשב ומקרן להקרנת סרטונים, כדור, בקבוקים ריקים בנפח 500 מ״ל, צבעי גואש או צבעים אקריליים, מדבקות לקישוט, כרטיסים עם מספרים תלת ספרתיים (מצורפים), כרטיס חישובים אישי (מצורף), כלי כתיבה, חפיסת קלפים, גומי קפיצה לכל שלושה ילדים, כרטיסים עם מספרים ארבע ספרתיים (מצורפים).

בתחילת הפעילות נשוחח עם הילדים על חשיבותה של הפעילות הגופנית. נשאל מדוע חשוב לעסוק בספורט? אילו סוגי ספורט אתם מכירים? אילו חוגים שמתקיימים אחר הצהריים קשורים בפעילות גופנית? נאפשר לילדים לספר על החוגים הספורטיביים שלהם ונצפה יחד בסרטון מבריינפופ העוסק בכושר גופני.

באולינג תרגילי חיבור – יצירה ומשחק

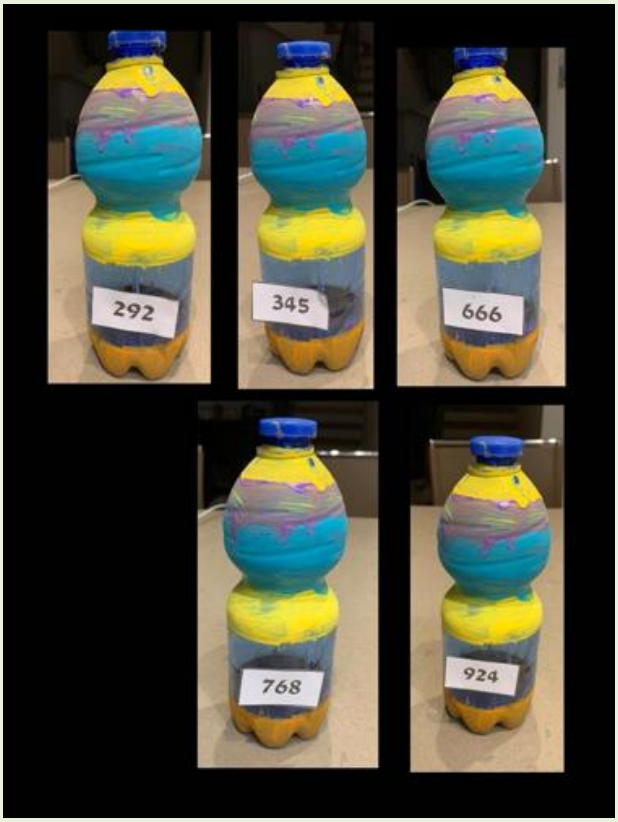
<u>שיחה</u>

נשוחח עם הילדים על משחק הבאולינג. נשאל את הילדים אם הם מכירים את משחק הבאולינג. האם הם שיחקו פעם במשחק הבאולינג? מהם החוקים של משחק זה? ניתן להקרין את הסרטון שמספר על מקורות המשחק.

כל הזכויות שמורות ©

<u>יצירת המשחק</u>

- נבקש מהילדים להביא למפגש בקבוקי מים ריקים בנפח של 500 מ״ל.
- ניתן להביא יותר בקבוקים ממספר הילדים על מנת שיהיו לנו חיילי באולינג רבים למשחק.
- כל ילד יצבע את הבקבוק שלו בצבעי גואש או בצבעים אקריליים שמתייבשים במהירות, כך שהחלק האמצעי של הבקבוק (במקום שבו נמצאת התווית) יישאר ריק.
- לאחר שהבקבוקים יבשים, במקום שבו אמורה להיות תווית הבקבוק, נדביק כרטיס שעליו כתוב מספר תלת ספרתי (דוגמא לכרטיסים עם מספרים תלת ספרתיים מצורפת בהמשך).
- בשלב זה הילדים יכולים להמשיך לקשט את הבקבוקים במדבקות.
- נאפשר למי שסיים להכין את הבקבוק שלו, להכין בקבוק נוסף ממלאי הבקבוקים.
- נחלק את הילדים לקבוצות (כחמישה ילדים בקבוצה), כל קבוצה משחקת בנפרד.
- לכל קבוצה יהיו בין 5 ל-7 חיילי באולינג מקושטים ומוכנים למשחק וכדור.
- נחלק לכל ילד כרטיס ריק ובו מקום לתרגילי חישוב (כרטיס חישובים אישי מצורף בהמשך) וכלי כתיבה.

דוגמא לחיילי באולינג מוכנים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

דוגמא לכרטיסים עם מספרים תלת ספרתיים (להדבקה על הבקבוקים)

768	345	924	856
353	666	999	127
292	891	115	465
221	507	180	806
515	838	577	499

282

<u>מהלך המשחק</u>

- קובעים את סדר ההשתתפות במשחק (מומלץ על ידי הטלת קובייה).
- קובעים קו זינוק ממנו הילדים יגלגלו את הכדור במשחק.
- משחק זה כולל 5 סבבים.
- כל משתתף בתורו מגלגל את הכדור במטרה להפיל כמה שיותר חיילים.
- כל משתתף מעתיק ל"כרטיס חישובים אישי" את המספרים שעל גבי החיילים שהצליח להפיל ומחבר אותם, את תוצאת התרגיל (הסכום) כותבים במקום המתאים גם בכרטיס החישובים האישי. (אם לא הצליח להפיל אפילו חייל אחד, הניקוד יהיה "0" ואם הצליח להפיל רק חייל אחד, המספר שמופיע על גבי חייל הבאולינג יהיה הניקוד).

כל הזכויות שמורות ©

- כשמסתיים סבב של משחק קובעים מי המנצח לאותו הסבב. המנצח יהיה המשתתף שהגיע לתוצאת תרגיל החיבור הגדולה ביותר. כותבים את שם המנצח של כל סבב במקום המתאים בכרטיס החישובים האישי.
- בסיום חמשת הסבבים קובעים מי המשתתף שניצח במשחק (המשתתף שניצח ברוב הסבבים).

כרטיס חישובים אישי

שם המשתתפ/ת:		
תוצאת תרגיל סבב 1	חישובים:	המשתתף המנצח בסבב:
תוצאת תרגיל סבב 2	חישובים:	המשתתף המנצח בסבב:
תוצאת תרגיל סבב 3	חישובים:	המשתתף המנצח בסבב:
תוצאת תרגיל סבב 4	חישובים:	המשתתף המנצח בסבב:
תוצאת תרגיל סבב 5	חישובים:	המשתתף המנצח בסבב:

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>קסמים מתמטיים</u>

לעיתים כשאנחנו צופים באמן חושים או קוסם, הסוד שמסתתר מאחורי התעלול הוא מתמטיקה פשוטה. בחלק זה נלמד שני קסמים מתמטיים שקשורים בסימן ההתחלקות ב-9. ניתן להציג חלק מהקסמים, לתת לילדים להתנסות בקסמים כקהל ואז ללמד אותם להציג את הקסם כאמני חושים.

נתחיל את המפגש בקסם מתמטי פשוט. נאמר לילדים לכתוב על דף את השלבים ולא לגלות לאף אחד מה התוצאה שמתקבלת בכל שלב במהלך הקסם.

שלב א: נבקש מכל אחד מהילדים לבחור מספר בין 1 ל-9. (לדוגמא, המספר 6)

שלב ב׳: נבקש מהילדים לכפול מספר זה ב-9. (לדוגמא, 6x9=54)

שלב ג׳: נבקש מהילדים למצוא את סכום הספרות של המכפלה. (לדוגמא במספר 54, 5+4=9)

שלב ד׳: נבקש מהילדים להוסיף את השנה הנוכחית לסכום הספרות שקיבלו. (לדוגמא, 9+2020=2029).

שלב ה׳: נאמר בקול רם, המספר שיצא לכולם הוא- 2029.

- בשלב זה הילדים יתפעלו וישאלו כיצד הגעתם לתשובה, ההסבר לכך טמון בשלב ג׳ שבו כולם מקבלים את אותה התוצאה, מכיוון שסכום הספרות במכפלות של 9 כשבוחרים מספר בין 1 ל-9, יהיה תמיד המספר 9.

בסרטון הבא מופיע קסם מתמטי נוסף שמתבסס על כפולות 3 וכפולות 9 וסכום המספרים 9.

לפני התחלת הקסם, יש לסדר חפיסה של קלפים רק עם קלפי הספרות (כלומר, להוציא את קלפי העשר, הנסיך, המלכה והמלך).

כל הזכויות שמורות ©

שלב א: נעמוד ליד השולחן הראשי בחלל החדר (שולחן המדריכ/ה) ונבקש מאחד הילדים לגשת, לבחור 3 קלפים אקראיים ולהניחם על השולחן בשורה. (לדוגמא, הקלפים 1, 5, 3)

שלב ב׳: נבקש מהילד/ה לכפול את כל אחד מהקלפים ב-3, את התשובות נציג על גבי השולחן בשורת קלפים נוספת מתחת השורה הקיימת. (לדוגמא, 3, 15, 9)

שלב ג׳: נסיר מהשולחן את שורת הקלפים הראשונה. באותו אופן נכפול ב-3 כל אחד מהקלפים בשורה הנוכחית ונציג אותם בשורת קלפים חדשה מתחת לזו שקיימת. (לדוגמא, 9, 15, 3, 27)

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

שלב ד׳: נאסוף לערימת הקלפים את השורה האחרונה שיצרנו ועם הקלפים שנותרו נבצע את הקסם. נבקש מהילד/ה לאסוף את שורת הקלפים שעל גבי השולחן, לבחור קלף אחד מהקלפים שנותרו ולהסתירו. (לדוגמא, בקלפים של השלב הקודם, הילד בחר את הקלף 5)

שלב ה׳: לוקחים את שארית הקלפים שהילד/ה לא בחר/ה, מבצעים פעולת חישוב של השלמה ל-9 ואומרים בקול רם את המספר שעל גבי הקלף החסר. (לדוגמא, מסדרים לסכום של 9 את הקלפים מבין ערימת קלפי הקסם. הקלף 9, הקלפים 2,7, נותרו הקלפים 3,1 שסכומם יחד הוא 4 וכדי להשלים ל-9 חסר הקלף 5)

להשלמת הפעילות, ניתן לצפות בסרטון של הטלוויזיה חינוכית ״אבודים בריבוע״, העוסק בנושא סימן התחלקות ב-9, בתחילת סרטון זה מופיע קסם נוסף העוסק בקלפים.

כל הזכויות שמורות ©

משחק מרוץ סימני ההתחלקות ב-9

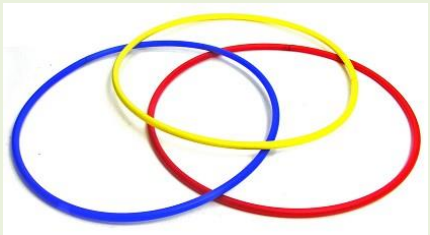
לפני התחלת המשחק נזכיר לילדים מהם סימני ההתחלקות ב-3,6,9. ניתן להקרין לילדים את הסרטון בנושא ולהדגים בעזרת התזכורת הכתובה בהמשך.

תזכורת

- מספר מתחלק ב-3, אם סכום ספרותיו מתחלק ב-3 (לדוגמא, סכום הספרות של המספר 3,726 הוא 18, 18 מתחלק ב-3 ולכן 3,726 מתחלק גם כן ב-3).
- מספר מתחלק ב-9, אם סכום ספרותיו מתחלק ב-9 (לדוגמא, סכום הספרות של המספר 3,726 הוא 18, 18 מתחלק ב-9 ולכן 3,726 מתחלק גם כן ב-9).
- מספר מתחלק ב-6, אם הוא זוגי (ספרת היחידות שלו היא 0,2,4,6,8) **וגם** סכום ספרותיו מתחלק ב-3 (לדוגמא, סכום הספרות של המספר 3,726 הוא 18, 18 מתחלק ב-3 וגם ספרת האחדות הינה זוגית, הספרה 6, ולכן 3,726 מתחלק ב-6).

מהלך המשחק

- נדפיס כרטיסים של מספרים ארבע ספרתיים שונים, כאלו שמתחלקים ב-9 וכאלו שלא (מומלץ להדפיס את הכרטיסים על גבי בריסטולים בשלושה עותקים בצבעים שונים, לכל קבוצה עותק בצבע אחר).
- נחלק את הילדים ל-3 קבוצות ונניח במרכז כל קבוצה את ערימת הקלפים עם המספרים שהדפסנו.
- נניח בקצה האחר של החדר/חצר (במרחק של 10-20 מטרים) שני חישוקים.
- נניח במרכז חישוק אחד דף ובו כתוב "מתחלק ב-9" ובמרכז החישוק האחר דף ובו כתוב "לא מתחלק ב-9".

כל הזכויות שמורות ©

- בהינתן האות מהמדריכים, הילדים יתחילו למיין את הכרטיסים לכאלו שמתחלקים ב-9 וכאלו שאינם, בכל פעם ילד אחר צריך לרוץ עד לחישוק המתאים ולהניח בו כרטיס אחד.
- הקבוצה המנצחת היא זו שסיימה למיין את כל הכרטיסים והצליחה להעביר את כולם ראשונה אל החישוקים המתאימים.
- כשאחת הקבוצות מכריזה על סיום יש לבדוק לפי צבע הכרטיסים שהמיון נכון.
- בהמשך הילדים יכולים ליצור כרטיסים משלהם למשחק ולשחק בו שוב.
- הכרטיסים שהילדים ייצרו יכולים להיות בעלי מספרים גבוהים יותר.
- אפשר לתת לחישוקים כותרות שונות, כגון מספרים שמתחלקים ב-3 ומספרים שאינם מתחלקים ב-3.

7,683	3,450	9,242	8,567
3,531	6,661	9,990	1,272
2,920	8,915	1,158	4,653
4,221	7,507	2,180	8,061
1,515	8,381	8,577	4,499
1,403	7,821	4,355	3,504
2,222	1,577	7,303	2,799

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

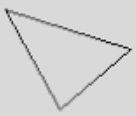
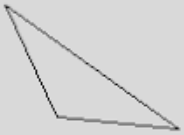
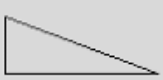
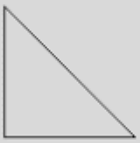

<u>מלכי המשולשים</u>

- נקרין לילדים את הסרטון בנושא סוגי המשולשים לפי צלעות ולפי זוויות.

נזכיר:

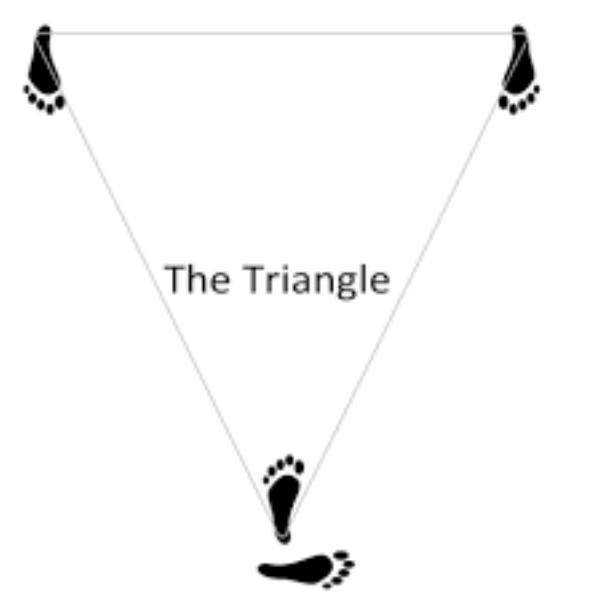
- ❖ משולש שווה צלעות הינו משולש שמורכב משלוש צלעות שוות באורכן.
- ❖ משולש שווה שוקיים הינו משולש שמורכב מ-2 צלעות שוות לפחות.
- ❖ משולש שונה צלעות הינו משולש שכל אחת מצלעותיו באורך שונה מהאחרת.
- ❖ משולש חד זוויות הינו משולש שכל זוויותיו חדות.
- ❖ משולש ישר זווית הינו משולש בעל זווית אחת ישרה ושתיים חדות.
- ❖ משולש קהה זווית הינו משולש בעל זווית אחת קהה ושתיים חדות.

	משולשים שוני צלעות	משולשים שווי-שוקיים	
		שאינם שווי-צלעות	שווי-צלעות
משולשים חדי-זווית			
משולשים קהי-זווית			אין
משולשים ישרי-זווית			אין

כל הזכויות שמורות ©

- נצא עם הילדים למרחב בית הספר.
- נחלק את הילדים לשלשות, לכל שלשה ניתן גומי קפיצה.
- נבחר שלישיית ילדים שיהיו מלכי המשולשים.
- הם הילדים שיכריזו בכל פעם בקול רם על סוג משולש.
- השלשות האחרות צריכות להקשיב היטב וליצור באמצעות גומי הקפיצה את סוג המשולש שנאמר.
- ילדי הקבוצה שצדקו ובנו ראשונים את המשולש האמור באופן נכון, יהיו מלכי המשולשים הבאים שיאמרו סוג משולש שונה מבין שש האפשרויות.

דוגמא אפשרית ליצירת משולש שווה שוקיים.

כל הזכויות שמורות ©

סיכום

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות פעילויות מגוונות של יצירה ומשחק.
נשאל את הילדים מה עשינו ומה למדנו היום. נעודד אותם להראות בבית את הקסמים שלמדנו ולחשוב על משחקים מתמטיים נוספים לשיפור הכושר הגופני.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגש מס׳ 3 – טיול בטבע

<u>מוקד המפגש:</u>
מפגש זה עוסק בתכנון טיול בטבע כאמצעי המחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים כגון: לוח הכפל, מידות אורך, סימטריה, חידות הגיון ובעיות מחיי היום-יום. ניתן לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

<u>אמצעים עזרים וחומרים נדרשים:</u>
מחשב ומקרן להקרנת סרטון ומצגת, דפים וכלי כתיבה, כרטיסים כאמצעי המחשה לכל קבוצה (מצורפים בהמשך), דף תיעוד לכל קבוצה (מצורף בהמשך), טבלת חישובים לכל קבוצה (מצורפת בהמשך).

בתחילת הפעילות נקרין את סרטון לשיר "<u>לטייל בארץ ישראל</u>" שכתבה דתיה בן דור, נשאל את הילדים מדוע כדאי לנו לטייל? על איזה צורך עונה הטיול? (קרוב לוודאי שהילדים ישתפו כי הטיול משפר את מצב הרוח ומפיח בנו כוחות חדשים, מעלה שמחה, חיוך וצחוק). נבקש מהילדים לספר חוויות מאתרי טבע וממקומות בהם ביקרו וטיילו בארץ ישראל.

<u>מסלולי טיול- אורך הדרך</u>

*ניתן להציג פעילות זו במליאה באמצעות מחשב או בקבוצות באמצעות טאבלט/אייפד.

*ניכנס עם הילדים ל<u>אתר</u> שמחשב מרחקים בין ישובים.
בכניסה לאתר זה מוצגת טבלה ובה שמות
ערים מרכזיות בארץ ובעולם, ומספרים שונים (תמונה מוצגת בהמשך).

כל הזכויות שמורות ©

- ננהל דיון מתמטי בנוגע למספרים המוצגים בטבלה.

מרחק (ק"מ)	אילת	אשדוד	אשקלון	באר שבע	ברלין	חיפה	ירושלים	לונדון	מוסקבה	ניו יורק	נצרת	נתניה	פריז	רמלה	תל אביב
אילת		252	238	189	3107	364	247	3784	2925	9334	351	308	3496	264	280
אשדוד	252		18	63	2875	118	53	3577	2677	9141	117	61	3297	25	31
אשקלון	238	18		51	2883	135	63	3582	2693	9145	135	78	3301	42	49
באר שבע	189	63	51		2934	176	70	3631	2737	9192	168	119	3349	76	91
ברלין	3107	2875	2883	2934		2792	2905	933	1611	6394	2821	2835	879	2873	2856
חיפה	364	118	135	176	2792		120	3513	2561	9084	34	58	3239	101	87
ירושלים	247	53	63	70	2905	120		3615	2678	9182	104	70	3337	37	53
לונדון	3784	3577	3582	3631	933	3513	3615		2504	5578	2544	2618	343	3580	3563
מוסקבה	2925	2677	2693	2737	1611	2561	2678	2504		7521	2574	2618	2490	2662	2647
ניו יורק	9334	9141	9145	9192	6394	9084	9182	5578	7521		9116	9115	5845	9146	9129
נצרת	351	117	135	168	2821	34	104	3544	2574	9116		60	3272	95	86
נתניה	308	61	78	119	2835	58	70	3546	2618	9115	60		3270	43	29
פריז	3496	3297	3301	3349	879	3239	3337	343	2490	5845	3272	3270		3301	3285
רמלה	264	25	42	76	2873	101	37	3580	2662	9146	95	43	3301		17
תל אביב	280	31	49	91	2856	87	53	3563	2647	9129	86	29	3285	17	

- שאלות לדיון:

- ❖ מהם המספרים המוצגים בטבלה? (המספרים הם מרחקים בין הערים)
- ❖ באילו יחידות מידה המרחקים הללו מוצגים? (קילומטרים, קילומטר = 1,000 מטרים).
- ❖ מהו המרחק הארוך ביותר המוצג בטבלה זו? (המרחק בין ניו יורק לאילת, 9334 ק״מ).
- ❖ מהו המרחק הקצר ביותר המוצג בטבלה זו? (המרחק בין תל אביב לרמלה ולהיפך, 17 ק״מ).
- ❖ בכמה גדול המרחק מתל אביב לנצרת מהמרחק בין רמלה לבאר שבע? (86-76=10, 10 ק״מ).
- ❖ פי כמה גדול המרחק מחיפה לירושלים מהמרחק מנצרת לנתניה? (120:60=2, פי 2).

כל הזכויות שמורות ©

השוואה בין טבלת המרחקים ללוח הכפל.

- נציג בפני הילדים את לוח הכפל ונבקש מהילדים להשוות בין טבלת המרחקים ללוח הכפל. מה דומה ומה שונה ביניהם?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

משפטי השוואה שקרוב לוודאי שהילדים יאמרו:

- ❖ שתי התמונות מוצגות בצורת טבלה.
- ❖ בשתי התמונות ישנם מספרים.
- ❖ בשתי התמונות יש אלכסון שמפריד בין שני חלקים שווים.
- ❖ האלכסון הוא כמו ציר סימטריה בשתי התמונות, כל המספרים שמופיעים מצדו האחד של האלכסון, מופיעים כמו במראה גם מצדו האחר של האלכסון.
- ❖ בשתי התמונות מתקיים חוק החילוף- המרחק בין תל אביב לחיפה שווה למרחק בין חיפה לתל אביב בדיוק כמו שהמכפלה של 3 ו-2 שווה למכפלה של 2 ו-3.
- ❖ בלוח הכפל יש חוקיות בין המספרים ובטבלת המרחקים לא.
- ❖ המרחק בין המספרים בלוח הכפל קבוע בכל טור ובכל שורה ובטבלת המרחקים, לא.

- נבקש מהילדים להדגים את משפטי ההשוואה שיאמרו.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מסלולי טיול אפשריים

נציג בפני הילדים ארבעה מסלולי טיול אפשריים מתוך האתר של רשות הטבע והגנים ואפשרו להם לעיין במסלולים אלו (ניתן לבחור גם מסלולים אחרים שמוכרים לכם).

א. שמורת טבע מג׳רסה שנמצאת סמוך למעלה גמלא

ב. שמורת טבע עין אפק שנמצאת סמוך לקריית ביאליק

ג. גן לאומי אפולוניה שנמצא בהרצליה

ד. גן לאומי עבדת שנמצא קרוב לשדה בוקר

- נקליק באתר המרחקים בין יישובים, במשבצת הריקה שליד המילה ״מן״, את שם היישוב בו בית הספר נמצא, ובמשבצת הריקה שליד המילה ״אל״ נקליק בכל פעם מחדש את שם היישוב שממוקם ליד כל אחד מארבעת המסלולים בהם עיינתם.
- נבקש מהילדים לכתוב ליד כל מסלול מהו אורך הדרך בקילומטרים מהיישוב בו נמצא בית הספר עד ליישוב הסמוך למסלול הטיול.
- נשאל את הילדים איזה מסלול טיול עדיף בעיניהם.
- נוכל להמשיך בשיחה לגבי השיקולים הנלקחים בחשבון כשמתכננים טיול.
- נזמין את הילדים לתכנן טיול יחד עם בני משפחתם, להציג את השיקולים בתכנון הטיול ולשתף בכיתה.
- ניתן לצלם חוויות של טיולים משפחתיים, לספר ולתלות על גבי קיר הכיתה.

חידת הבקבוק הכתום

- נחלק את הילדים לקבוצות בנות 4 משתתפים.
- נקרין לכל הקבוצות את מצגת החידה עם פרטי המידע המובילים לפתרונה.
- נחלק לכל קבוצה דף תיעוד (מצורף בהמשך) ובו טבלה להצגת פתרון החידה.
- נחלק לכל קבוצה את הכרטיסים (מצורפים בהמשך) ובהם שמות הילדים, תמונות של 4 כובעים בצבעים שונים, 4 בקבוקי שתייה בצבעים שונים. כרטיסים אלו יהיו אמצעי ההמחשה שיסייעו בפתרון החידה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כרטיסים להמחשה

			
			
אלה	**אורי**	**דנית**	**גד**

296

כל הזכויות שמורות ©

דף תיעוד

שם הילד לפי סדר הישיבה				
צבע הכובע				
צבע הבקבוק				

פתרון החידה

שם הילד לפי סדר הישיבה	דנית	אלה	אורי	גד
צבע הכובע	כחול	ירוק	אדום	צהוב
צבע הבקבוק	לבן	כתום	אדום	כחול

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>תשלום כניסה</u>

- נחלק את הילדים לקבוצות בנות 4 ילדים.
- נקרין על גבי הלוח את הטבלה המצורפת בהמשך.

שם המסלול	**גן לאומי אפולוניה**	**שמורת טבע עין אפק**	**שמורת טבע מג׳רסה**	**גן לאומי עבדת**
מחיר תשלום הכניסה				
חישובים				
מחיר סופי לכיתה				

- נשוחח עם הילדים על המחירים של תשלומי הכניסה במסלולי הטיול האפשריים המפורטים בטבלה (שימו לב שלכל שני מסלולים מחיר כניסה זהה).
- נציע לילדים לחשב את מחירי תשלום הכניסה במסלולים השונים, בהנחה שלטיול יוצאים 17 ילדים ושני מדריכים, כאשר אחד מהם סטודנט.
- נדפיס לכל קבוצה טבלה בה הם יחשבו ויציגו את הפתרונות.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

לסיכום:

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות פעילויות מגוונות של חידות וחישובים.
נשאל את הילדים מה הם למדו, מה הם היו ממליצים? נכוון את הילדים לספר לבני המשפחה מה עשינו ומה למדנו היום, נעודד אותם להציג בבית את חידת הבקבוק הכתום ולספר בכיתה לגבי הצלחות או כישלונות של בני המשפחה בפתרון החידה.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגש מס׳ 4 – מתכוננים לטיול

<u>מוקד המפגש</u>:
מפגש זה עוסק בתכנון טיול בטבע כאמצעי המחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים כגון: מידות אורך (מדידה ושרטוט), חיבור תרגילי שרשרת, וחידות הגיון.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:
לוח משחק (מצורף בהמשך), סרטונים ומצגת (מצורפים בהמשך), סרגל, קובייה, כלי כתיבה, כרטיסים וטבלת תיעוד (מצורפים בהמשך).

בתחילת הפעילות נקרין את ה<u>סרטון</u> ״שביל ישראל״ מאתר ברריינפופ. לאחר צפייה בסרטון נשאל את הילדים האם טיילו באחד מהקטעים של שביל ישראל, האם הם יודעים מה מספר הקטע של השביל בו טיילו. נרמוז לילדים שמספר הקטעים הוא מספר זוגי, קטן מ-100 וגם כפולה של 11 (התשובה היא 44). אפשר לעיין עם הילדים באתר <u>שבילסט</u> שמראה את 44 הקטעים של השביל ומוסר פרטי מידע שימושיים.

300

<u>איזה קטע אני?</u>

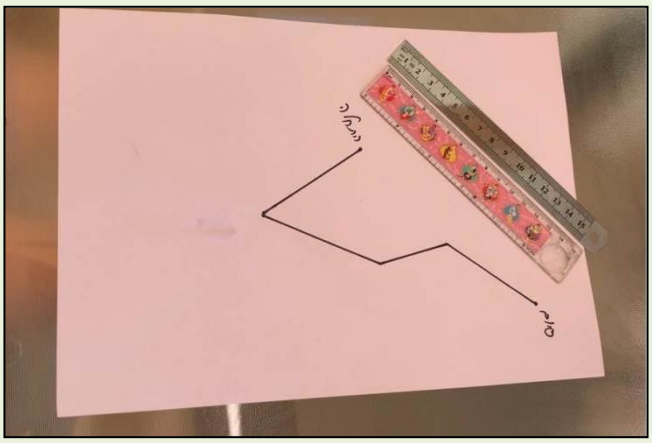
- ניכנס לאתר <u>שבילסט</u> ונחוד חידות בקשר למספר קטע בשביל ישראל (תזכורת: ישנם 44 קטעים).

דוגמאות לחידות אפשריות:

- ❖ אני מספר זוגי וכפולה של 13 איזה קטע אני? (התשובה היא קטע 26, ממצפה משואה לבית גוברין).
- ❖ אני מספר שנמצא בעשרת השנייה והמסלול שלי מתחיל בעיר שהאות הראשונה שלה היא ח׳. איזה קטע אני? (התשובה היא קטע 17, מחדרה דרך נתניה לחוף הירוק).
- ❖ אני מספר אי-זוגי שנמצא בעשרת הרביעית והמסלול שלי מסתיים במכתש. איזה קטע אני? (התשובה היא קטע 33, ממצד תמר למכתש הגדול).

- נבקש מהילדים לחוד חידות דומות בעצמם.

כל הזכויות שמורות ©

מסלולי טיול – אורך המסלול

- נספר לילדים כי המשפחה שלהם מעוניינת לצאת לטיול, אבל בשל עומס החום בתאריכים אלו של השנה, עליהם לבחור את המסלול הקצר ביותר.
- נזכיר לילדים כיצד מודדים בעזרת הסרטון הבא:

- נדפיס ונחלק לילדים שלושה מסלולים אפשריים (מצורפים לטבלה בהמשך) ונסביר לילדים שהמסלולים האלו מוצגים על גבי דף באופן מוקטן כדי שנוכל למדוד אותם בעזרת סרגל, אבל כל יחידת מידה של סנטימטר היא הרבה יותר גדולה במציאות.
- נבקש מהילדים למדוד בעזרת סרגל את אורך כל אחד מהמסלולים, לכתוב מה אורך המסלול ולהחליט איזה מסלול הוא הקצר ביותר ומתאים לטיול שאנו מתכננים.

מסלול א- מסלול ההר	מסלול ב- מסלול המדבר	מסלול ג- מסלול הים
		
אורך המסלול:	אורך המסלול:	אורך המסלול:

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

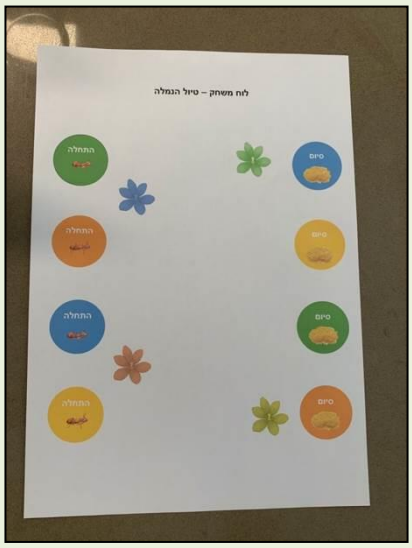
משחק 'טיול הנמלה'

בתחילת הפעילות נספר לילדים שנמלים הן חרוצות ויוצאות ל"טיול" במטרה להשיג מזון.

נכין מראש את האביזרים הבאים:

לוח משחק (מצורף בהמשך), קובייה, סרגל וכלי כתיבה.

- נקרין את הסרטון של דודו פישר המספר את המשל על הצרצר והנמלה ונשוחח עם הילדים על הנמלה, תכונותיה ומעשיה.
- נחלק את הילדים לקבוצות בנות 4 משתתפים.
- נדפיס לילדים לוח משחק ובו נקודות התחלה ונקודות סיום.

מהלך המשחק:

- ❖ כל משתתף בוחר נקודת התחלה בצבע מסוים, נקודת הסיום תהיה באותו גוון.
- ❖ קובעים את סדר המשתתפים במשחק (מומלץ על ידי הטלת קובייה).
- ❖ כל משתתף בתורו, מטיל קובייה ומשרטט את הדרך בסנטימטרים (בעזרת סרגל) לפי המספר המופיע על הקובייה. לדוגמא, אם על גבי הקובייה שהטלתי מופיע המספר 5, עליי לשרטט באמצעות הסרגל מנקודת ההתחלה, קו שאורכו 5 סנטימטרים לכיוון נקודת הסיום שלי, ולכתוב זאת ליד הקו.

בתורות הבאים של כל משתתף, עליו להמשיך מסוף הקו ששרטט בתור הקודם שלו.

- ❖ על כל משתתף למצוא את הדרך הקצרה ביותר: להתחיל מנקודת ההתחלה, לעבור דרך הפרח בצבע המתאים ולהגיע אל נקודת הסיום בצבע המתאים (המזון של הנמלה).
- ❖ המנצח במשחק הוא המשתתף שהגיע ראשון אל נקודת הסיום.

כל הזכויות שמורות ©

- בסיום המשחק נבקש מכל משתתף לחבר באמצעות תרגיל שרשרת את הקווים שהוא שרטט, כלומר את אורך המסלול שעשתה הנמלה שלו.
- ניתן לבקש מכל תלמיד להמיר את הסכום שחישבו בסנטימטרים למילימטרים (היחידות הקטנות שבסרגל).
- נזכור כי כל 10 מילימטרים הם סנטימטר אחד.
- ניתן לקיים את הפעילות באופן דומה גם בחצר עם יחידות מידה של מטרים, סרט מדידה וגיר לשרטוט על האספלט.

כריכים לטיול

נשאל את הילדים איזה כריך הם אוהבים לאכול.
בהזדמנות זו ניתן לשוחח עם הילדים על מזון בריא.
נציג בפני הילדים שתי אפשרויות ונעמוד על החשיבות שבתזונה בריאה.

- נחלק את הילדים לקבוצות בנות 4 משתתפים.
- נקרין לכל הקבוצות את מצגת החידה עם רמזים המובילים לפתרונה.
- חלקו לכל קבוצה את הכרטיסים לגזירה (מצורפים בהמשך) ובהם שמות הילדים, תמונות של כריכים ושמות הפריטים בכריכים. כרטיסים אלו יהיו אמצעי ההמחשה שיסייעו בפתרון החידה.
- לכל קבוצה דף תיעוד להדבקה (מצורף בהמשך) ובו טבלה להצגת פתרון החידה (ניתן לאפשר לילדים להדביק את כרטיסי ההמחשה על גבי דף התיעוד).

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כרטיסים להמחשה

דניאל	שרון	יפתח	רותם
			
חביתה	טונה	גבינה לבנה	אבוקדו

דף תיעוד

דניאל	שרון	יפתח	רותם

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פתרון

שם הילד/ה	דניאל	שרון	יפתח	רותם
סוג הכריך	כריך מלחמניית דגנים עם טונה ופרוסות עגבנייה.	כריך מלחם לבן עם אבוקדו וביצה קשה.	כריך מלחם לבן עם גבינה לבנה וזיתים.	כריך מחיטה מלאה עם חביתה ופרוסות עגבנייה.

סיכום

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות פעילויות מגוונות של חידות וחישובים. נבקש מהילדים לספר מה עשינו ומה למדנו היום. נבקש שיזכירו לכל מי שאינו זוכר, כיצד מודדים בעזרת סרגל. נעודד אותם להציג בבית את חידת הכריכים לטיול.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגש מס׳ 5 – דברו אלי בפרחים

<u>מוקד המפגש</u>:
כידוע, הפרחים משמחים אותנו וגורמים לנו הנאה והעלאת מצב הרוח. אנחנו עורכים סיורי פריחה, מעניקים פרחים באירועים מיוחדים כדי לשמח משפחה וחברים. מפגש זה עוסק בפרחים כאמצעי המחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים. כגון: סדרה חשבונית, כפל וחילוק, צורות גיאומטריות ושברים.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים</u>:
סרטונים (מצורפים בהמשך), דף עבודה משושה פיבונאצ׳י (מצורף בהמשך), כלי כתיבה, דפי אוריגמי, מספריים ודבק, דף גזירה של פרחים (מצורף בהמשך), דפי השלמת הפרח (מצורף בהמשך).

<u>פריחה בישראל</u>

בתחילת הפעילות נקרין את הסרטון ״פריחה בישראל״ מתוך אתר ברריינפופ. לאחר צפייה בסרטון נשאל את הילדים אילו פרחים הם מכירים. נספר להם כי אלו פרחים שגדלים באופן טבעי בארצנו ולכן הם מוגנים ואסור לנו לקטוף אותם, אך ישנם גם פרחים שמיועדים למכירה ומגדלים אותם בשדות מיוחדים או בחממות. נשאל את הילדים לאילו מטרות משתמשים בפרחים (קרוב לוודאי שהילדים יזכירו זר יום הולדת, פרחים לכבוד שבת, זר פרחים לחג השבועות וכדומה). נסכם ונאמר כי ברוב המקרים הפרחים נועדו לשמח ולרגש אותנו.

כל הזכויות שמורות ©

<u>פרחים במספרים</u>

- נקרין לילדים את התמונות המצורפות בהמשך ונבקש מהם למנות את מספר עלי הכותרת בכל פרח ולכתוב על גבי דף. המספרים של עלי הכותרת שהילדים יכתבו הם 5,8,13,1,1,21,3,2,34.
- נבקש מהילדים לסדר את המספרים מהקטן אל הגדול משמאל לימין באופן הבא:

1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34

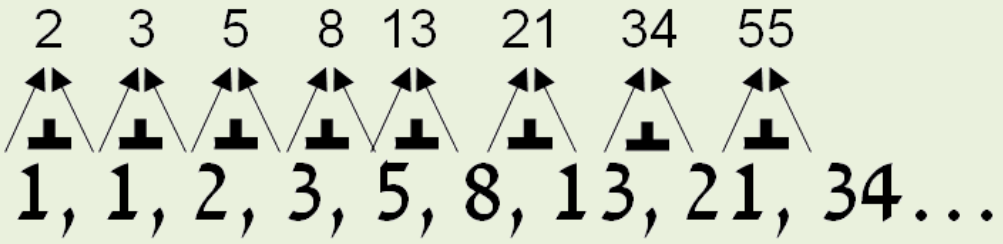
- נכתוב את סדרת המספרים שנוצרה על גבי הלוח ונשאל מה מיוחד בסדרת המספרים הזו. בהמשך המפגש כתובים כללים מיוחדים בסדרה זו. נציג כל כלל בנפרד, נדגים ונבקש מהילדים לתת דוגמאות נוספות לאותו כלל.

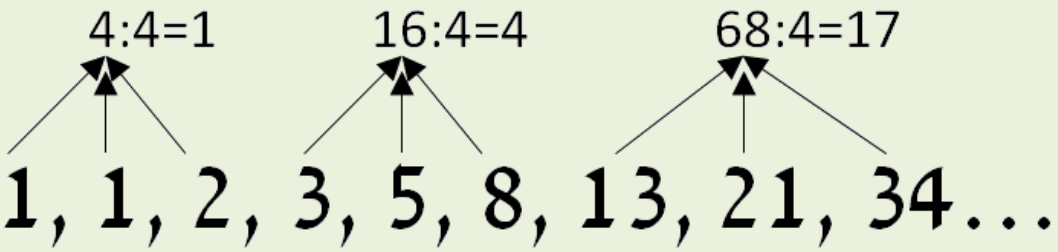
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כללים מיוחדים בסדרת המספרים המוצגת:

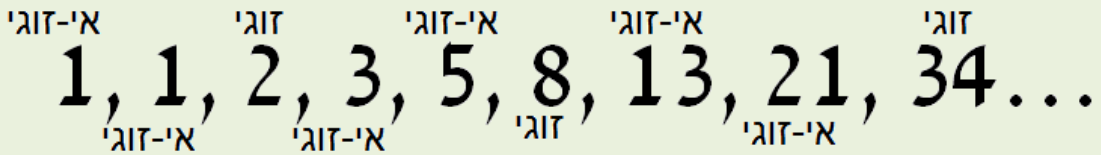
- סכום כל שני מספרים ברצף בסדרה יוצר את המספר הבא בסדרה. לדוגמא, המספרים 2 ו-3 יוצרים את המספר הבא בסדרה – 5 (דוגמאות נוספות שהילדים יכולים להגיד: 5 ו-8 יוצרים את המספר הבא בסדרה- 13, 8 ו-13 יוצרים את המספר הבא בסדרה- 21, 13 ו-21 יוצרים את המספר הבא בסדרה- 34).

- סכום כל שלושה מספרים עוקבים בסדרה, מתחלק ב-4. לדוגמא, 1+1+2=4, 4:4=1. (דוגמאות נוספות שהילדים יכולים להגיד: הסכום של 3, 5 ו-8 הוא 16 – מתחלק ב-4, הסכום של 13, 21 ו- 34 הוא 68 – מתחלק ב-4).

- הסדרה מוצגת ברצף של שני מספרים אי-זוגיים ומספר אחד זוגי. לדוגמא, 1 אי-זוגי, 1 אי-זוגי, 2 זוגי. (דוגמאות נוספות שהילדים יכולים להגיד: 3 אי-זוגי, 5 אי-זוגי, 8 זוגי).

כל הזכויות שמורות ©

נספר לילדים שלסדרת המספרים הזו קוראים סדרת פיבונאצ׳י ולמספרים בסדרה קוראים מספרי פיבונאצ׳י.

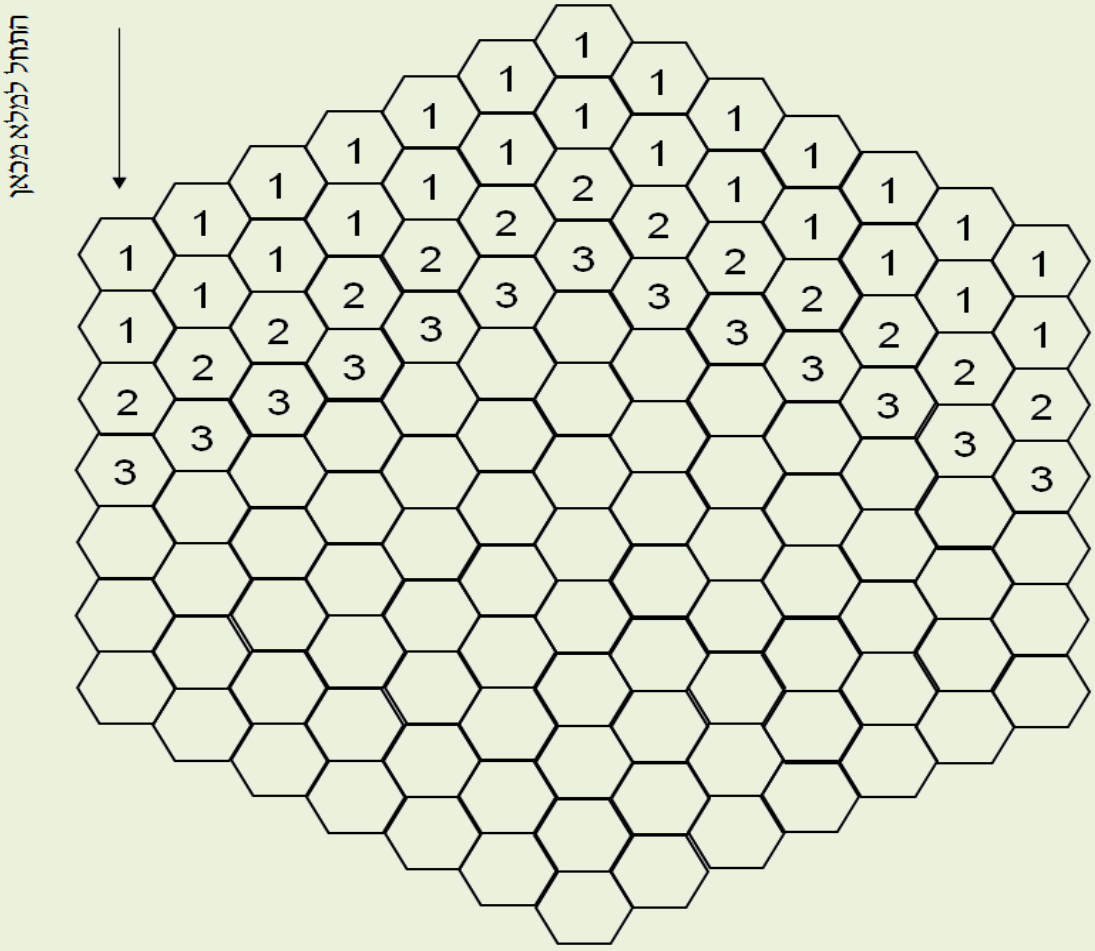
- נקרין לילדים סרטון ״סדרת פיבונאצ׳י״ מברריינפופ.

- נדפיס דף עבודה ״משושה פיבונאצ׳י״ ונבקש מהילדים להמשיך בו את סדרת פיבונאצ׳י לפי טורים (מלמעלה למטה).

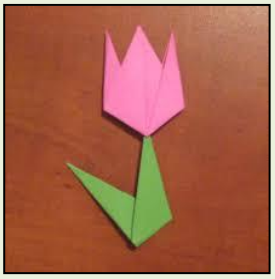
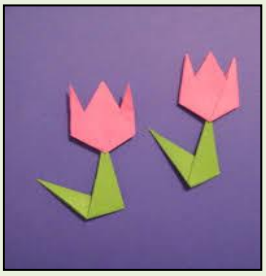
משושה פיבונאצ׳י

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

- נבקש מהילדים להסתכל ולמנות כמה פעמים נראית סדרת פיבונאצ׳י במשושה שמילאו.
  נמקד את הילדים להסתכל גם על האלכסונים של המשושה.
- נציע לילדים לצייר פרחים, כאשר מספר עלי הכותרת שלהם יהיה מספר מסדרת פיבונאצ׳י.

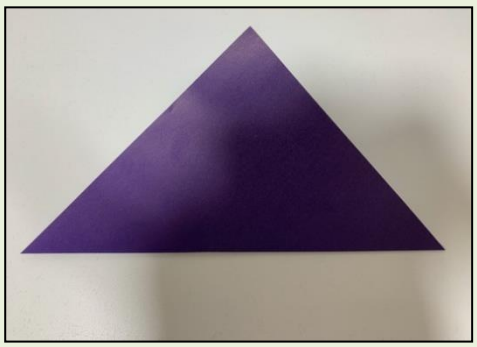
<u>אוריגמי של פרחים</u>

- נכין מראש דפי אוריגמי או דפים בצורת ריבוע.
- נחלק לכל ילד 2 דפי אוריגמי.
- נקרין לילדים סרטון ובו הנחיות כיצד ליצור פרח מאוריגמי (ניתן גם להיעזר בהנחיות ובתמונות המצורפות):

<u>דף אוריגמי א׳ – יצירת הפרח</u>

❖ שלב 1- נצמיד קדקוד אחד הריבוע אל הקדקוד הנגדי (שאינו סמוך לו), נהדק היטב וניצור משולש.

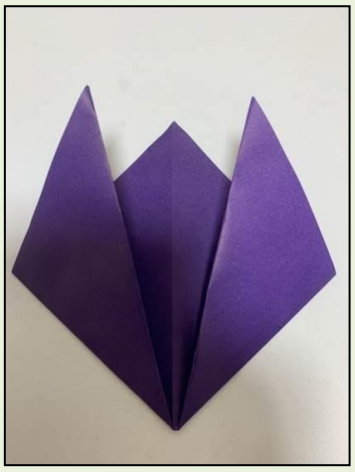

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

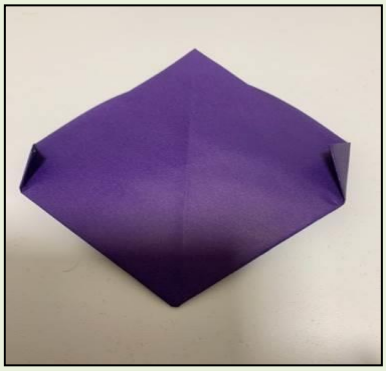
❖ שלב 2- נפתח בחזרה את הנייר נחזור על אותה הפעולה, אך הפעם עם הקדקודים הנוספים, כעת נוצר שוב משולש.

❖ שלב 3- נניח את המשולש על גבי השולחן כשהצלע הארוכה קרוב אלינו וקדקוד הראש רחוק מאתנו ונקפל את קדקודי הבסיס בסמוך לקדקוד הראש.

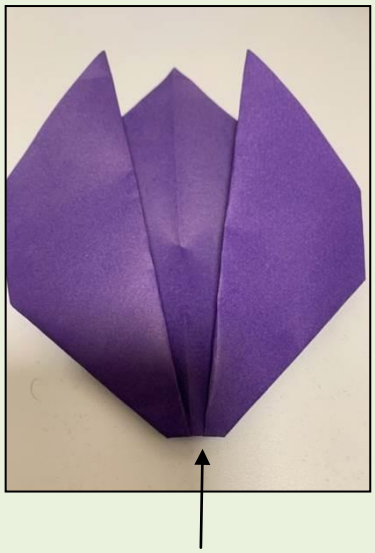

❖ שלב 4- כעת נוצר סוג של מעוין בשני הצדדים של המעוין ניצור משולשים קטנים כלפי הצד האחורי – נוצר הפרח.

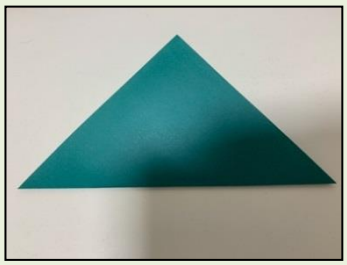
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

❖ שלב 5- נגזור את הקצה הסגור של הפרח.

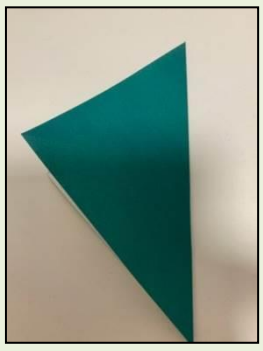

<u>דף אוריגמי ב׳ – יצירת הגבעול</u>

❖ שלב 1- נצמיד קדקוד אחד של הריבוע אל הקדקוד הנגדי (שאינו סמוך לו), נהדק היטב וניצור משולש.

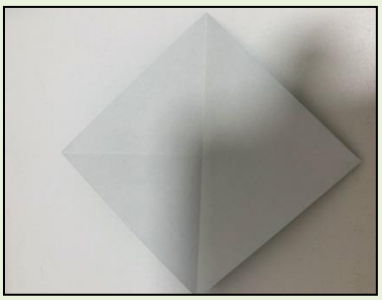

❖ שלב 2- נפתח בחזרה את הנייר נחזור על אותה הפעולה, אך הפעם עם הקדקודים הנוספים, כעת נוצר שוב משולש, נפתח את הנייר בחזרה לריבוע.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

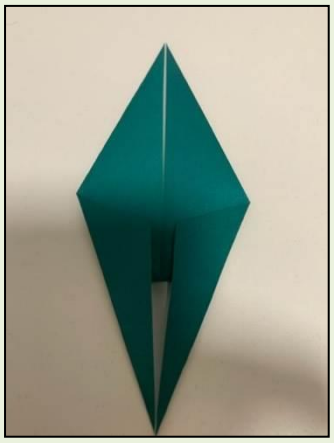
❖ שלב 3- נוצרו אלכסוני הריבוע. נניח את הריבוע כשאלכסון אחד שלו מאוזן ואלכסון שני מאונך.

❖ שלב 4- נצמיד את שני הקדקודים מימין ומשמאל, אל האלכסון המאונך.

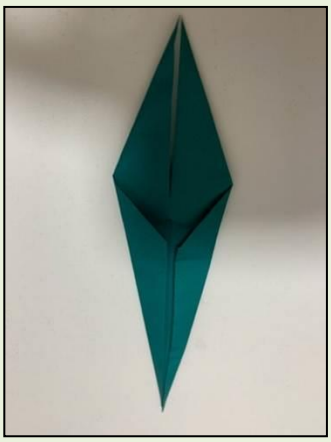

❖ שלב 5- נוצר דלתון, נסובב אותו 180 מעלות (חצי סיבוב) ונחזור על אותה פעולה גם בכיוון ההפוך.

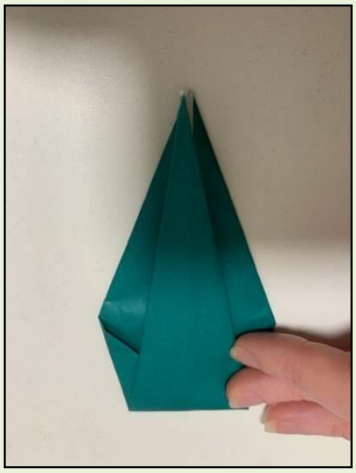

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

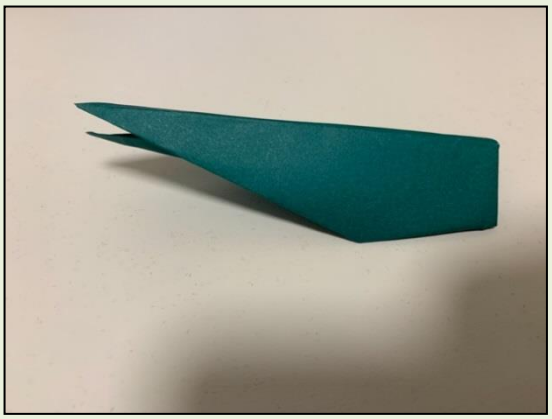
❖ שלב 6- נוצר שוב דלתון, נסובב אותו 180 מעלות (חצי סיבוב) ונחזור שוב על אותה פעולה גם בכיוון ההפוך.

❖ שלב 7- נצמיד את קדקודי הראש של הדלתון ונהדק.

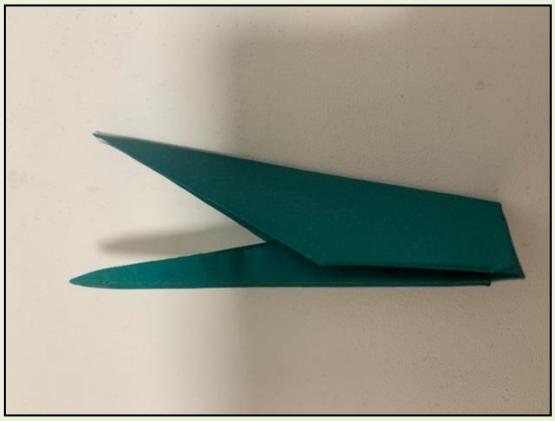

❖ שלב 8- נקפל את הצורה לשני חלקים שווים בעזרת ציר הסימטריה שנוצר.

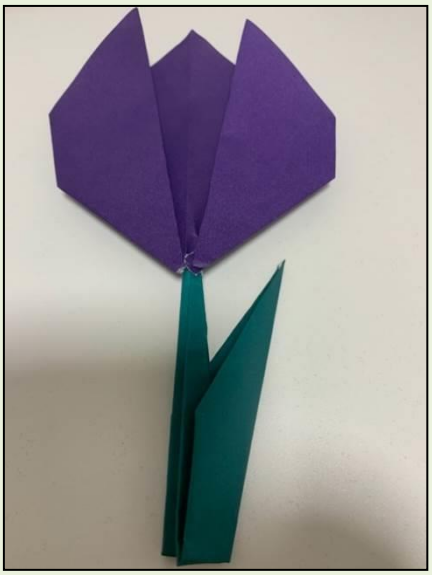

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

❖ שלב 9- נפתח מעט כלפי חוץ את העלה הפנימי של הגבעול כלפי חוץ.

❖ שלב 10- נשחיל את הפרח בקצה הגבעול הצר.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

<u>סידורי פרחים</u>

- נחלק לילדים דף ובו ציור של 12 פרחים (מצורף בהמשך).
- נבקש מהילדים לגזור את הפרחים, לחלק אותם ולהדביק בשורות, כך שבכל שורה ישנו מספר שווה של פרחים.

ניתן לסדר את הפרחים בכמה דרכים:

- ❖ בשורה אחת ובה 12 פרחים.
- ❖ בשתי שורות ובכל אחת מהן 6 פרחים.
- ❖ בשלוש שורות ובכל אחת מהן 4 פרחים.
- ❖ בארבע שורות ובכל אחת מהן 3 פרחים.
- ❖ בשש שורות ובכל אחת מהן 2 פרחים.
- ❖ בשתיים עשרה שורות ובכל אחת מהן פרח אחד.

- נבקש מהילדים לכתוב תרגיל חילוק מתאים לסידור שיצרו.

התרגילים שניתן לכתוב:

12:3=	12:4=	12:1=
12:12=	12:2=	12:6=

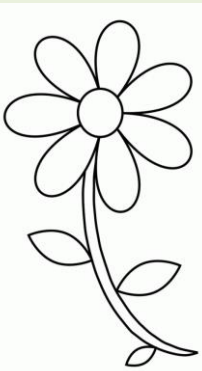
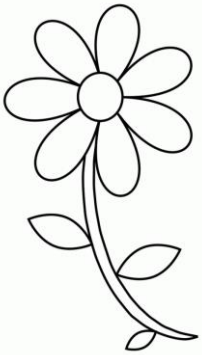
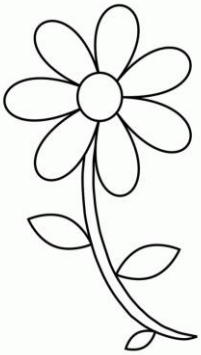
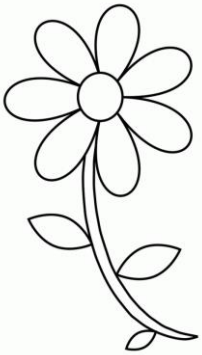
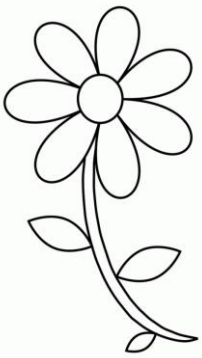
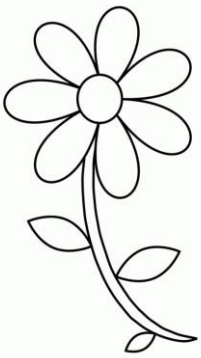
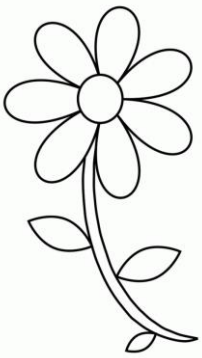
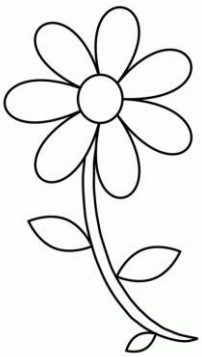
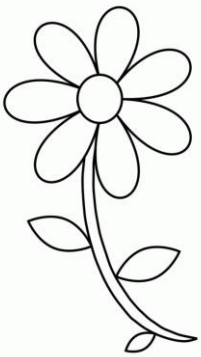
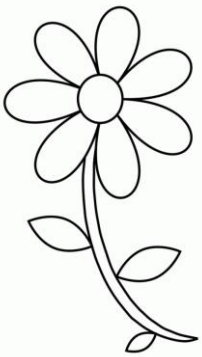
- נבקש מהילדים לכתוב סיפור חשבוני מתאים לתרגיל שכתבו.

דוגמא לסיפור חשבוני לתרגיל 12:4=3 - לירון 12 פרחים, הוא שתל אותם ב-4 שורות. כמה פרחים שתל ירון בכל שורה?

דוגמא נוספת לאותו תרגיל – שני סידרה 12 פרחים, 4 פרחים בכל אגרטל. בכמה אגרטלים השתמשה שני?

כל הזכויות שמורות ©

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

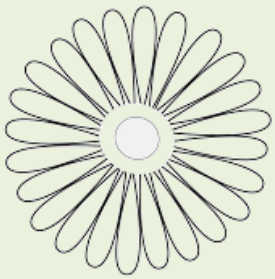
<u>איזה חלק חסר?</u>

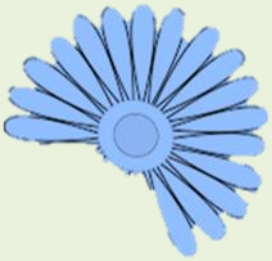
- נקרין על גבי הלוח או נדפיס לילדים את הטבלה המצורפת בהמשך.
- בראש הטבלה ישנו ציור של פרח שלם.
- בעמודה הימנית ישנו ציור של חלק מהפרח.
- נבקש מהילדים לחשב כמה עלי כותרת עליהם לצייר על מנת להשלים לפרח שלם.
- נבקש מהילדים לצייר את החלק החסר ולכתוב אותו כשבר במקום המתאים בטבלה.

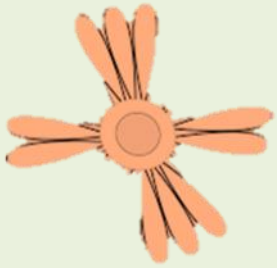
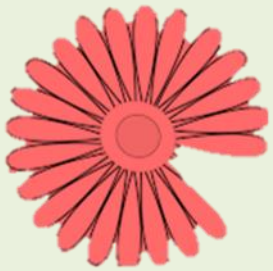
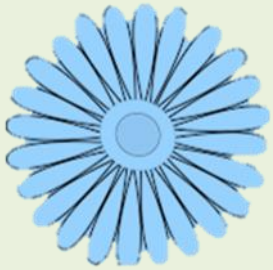
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

הפרח השלם

השלימו את החסר	מהו השבר המתאים לחלק החסר?
	$\frac{\square}{\square}$
	$\frac{\square}{\square}$
	$\frac{\square}{\square}$
	$\frac{\square}{\square}$

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

	$\frac{\square}{\square}$
	$\frac{\square}{\square}$
	$\frac{\square}{\square}$
	$\frac{\square}{\square}$
	$\frac{\square}{\square}$
	$\frac{\square}{\square}$

320

כל הזכויות שמורות ©

סיכום

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות פרחים. נבקש מהילדים לספר מה עשינו ומה למדנו היום. כיצד מנינו עלי כותרת של פרחים ולמדנו על סדרת פיבונאצ׳י, כיצד יצרנו פרחים מאוריגמי וכיצד קישרנו את נושא השברים באמצעות פרחים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מפגש מס׳ 6 – חם בשמש

<u>מוקד המפגש:</u>
מפגש זה עוסק באלמנטים של קיץ כאמצעי המחשה לחיזוק ופיתוח היבטים מתמטיים כגון: ציר המספרים, מספרים חיוביים ושליליים, משוואות אלגבריות, כפל וחילוק בעשרות שלמות וסדרות.

<u>אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:</u>
מקרן, לוח, כלי כתיבה, מספריים ודבק, טבלת טמפרטורות ומד טמפרטורה (מצורפים בהמשך), דף משוואות (מצורף בהמשך), דפי כפל וחילוק בעשרות שלמות (מצורפים בהמשך), דפי סדרות (מצורף בהמשך), חרצנים וגלעינים של פירות.

<u>חום וטמפרטורה</u>

נשוחח עם הילדים על תחזית מזג האוויר ונעלה את הנקודות הבאות:

- מה הטמפרטורה היום? (קרוב לוודאי שהילדים יאמרו חם).
- מדוע חשוב לנו לדעת מה הטמפרטורה בכל יום? (כדי לדעת כיצד להתלבש, כיצד להיערך, אם מתאים היום לשחות בים או לצאת לטיול, במיוחד בעונות המעבר, כאשר מזג האוויר אינו יציב).
- כיצד יודעים מהי הטמפרטורה בכל יום? (בעזרת מד טמפרטורה או תחזית מזג האוויר באמצעים הטכנולוגיים השונים, התחנות המטאורולוגיות, בהן נעשים מדידות לכל אורך השנה).
- על איזה מספר מד הטמפרטורה יכול להצביע כאשר מאוד חם בארץ, למשל בעיר אילת בקיץ? (הטמפרטורה יכולה להיות גבוהה מ-40 מעלות).

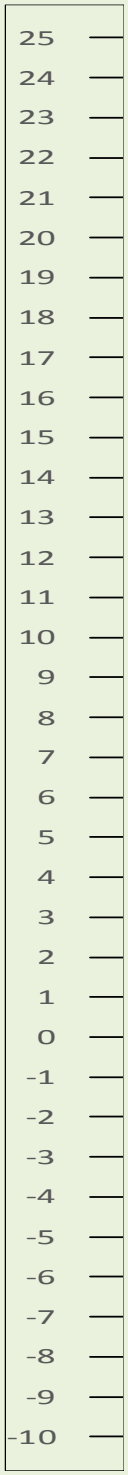
- על איזה מספר מד הטמפרטורה יכול להצביע כאשר מאוד קר בארץ, למשל בחרמון? הטמפרטורה יכולה להיות נמוכה מ-0 מעלות.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

- נקרין ונדפיס לילדים את טבלת הטמפרטורות בערים השונות בעולם בחודש הקר בשנה (חודש ינואר) ואת ציר המספרים (מצורפים בהמשך).
- נבקש מהילדים למקם ולכתוב את שמות הערים במקום המתאים על הציר (לפי השנתות).

טבלת הטמפרטורות בערים השונות בחודש ינואר 2020		
איסטנבול		24°
בואנוס איירס		18°
בייג'ינג		10°
הונג קונג		25°
ברלין		2°
טוקיו		-5°
לונדון		3°
לוס אנג'לס		19°
מדריד		22°
מוסקבה		-10°
ניו יורק		5°
פריז		0°

מד הטמפרטורות בערים השונות בחודש ינואר 2020

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

- נשאל את הילדים שאלות כמו:
  - ❖ מדריד וברלין הן שתי ערי בירה באירופה, מה הפרש הטמפרטורות ביניהן?
  - ❖ ניו יורק ולוס אנג׳לס הן שתי ערי בירה באמריקה, מה הפרש הטמפרטורות ביניהן?
  - ❖ בין אילו שתי ערים ההפרש בטמפרטורה הוא הגדול ביותר?
  - ❖ בין אילו שתי ערים ההפרש בטמפרטורה הוא הקטן ביותר?
  - ❖ מה ההפרש בטמפרטורה בין ברלין לטוקיו?

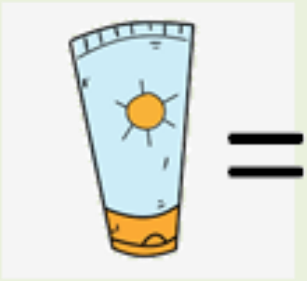
<u>קרם הגנה</u>

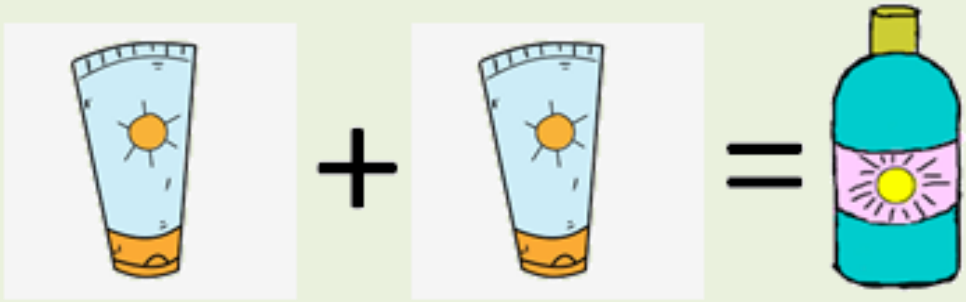
- נקרין ונדפיס לילדים את דף המשוואות של קרם ההגנה (מצורף בהמשך).
- נבקש מהילדים לקבוע מחיר (במספרים שלמים) למכל הראשון בדף (לידו מופיע סימן השאלה).
- לפי המחירים שהילדים קבעו, נבקש מהם לחשב מה המחיר של המכל הגדול ביותר ולכתוב את מחירו במסגרת.
- נזמין את אחד מהילדים להסביר מה עשה וכיצד הגיע למחיר של המכל הגדול.

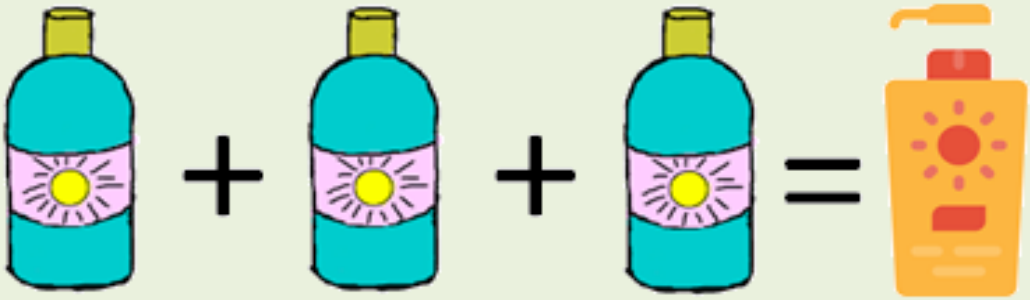
* המשך מאתגר לתלמידים שמעוניינים

- נשאל את הילדים האם יתכן שאחד מהילדים השלים במסגרת הריקה את המחיר 29? (אין זה יתכן, מכיוון ששורה מתחת אנו רואים שמחיר הבקבוק הגדול חייב להיות שווה ל-4 מכלים זהים ולכן המספר חייב להתחלק ב-4).
- נשאל את הילדים האם יתכן שאחד מהילדים השלים במסגרת הריקה את המחיר 28? (אמנם באמצעות חלוקה ב-4 מחיר הבקבוק הקודם בגודלו יהיה שווה ל-7, אבל הוא שווה ל-3 בקבוקים ירוקים ו-7 לא מתחלק ב-3).
- נשאל את הילדים האם יתכן שאחד מהילדים השלים במסגרת הריקה את המחיר 24? (הדבר יתכן, כי כל המחירים שחישבו לקרם ההגנה הגדול חייבים להיות מספרים שמתחלקים ב-2 וגם ב-3 וגם ב-4, כלומר כפולה של 24).
- נבדוק אם המחירים שהילדים כתבו במסגרת הריקה בתחילת הפעילות באמת כפולה של 24 (נחלק את המחיר שכתבו במסגרת ב-24).

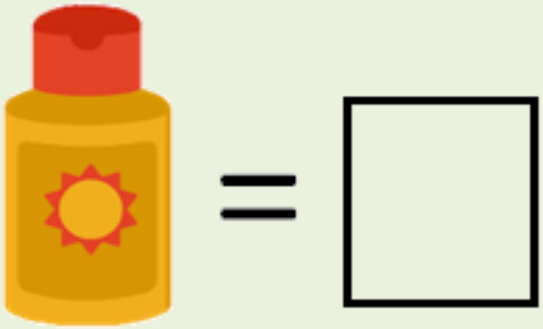
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

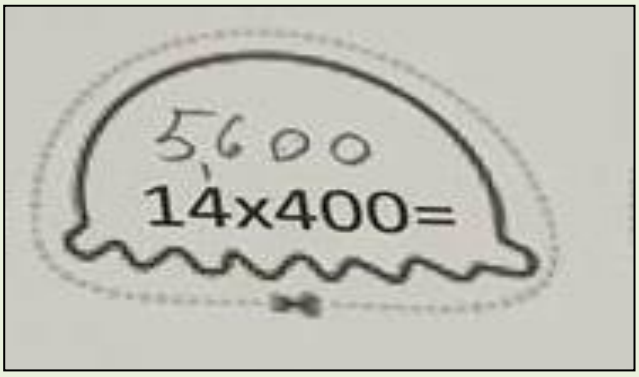
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

כדורי גלידה תואמים

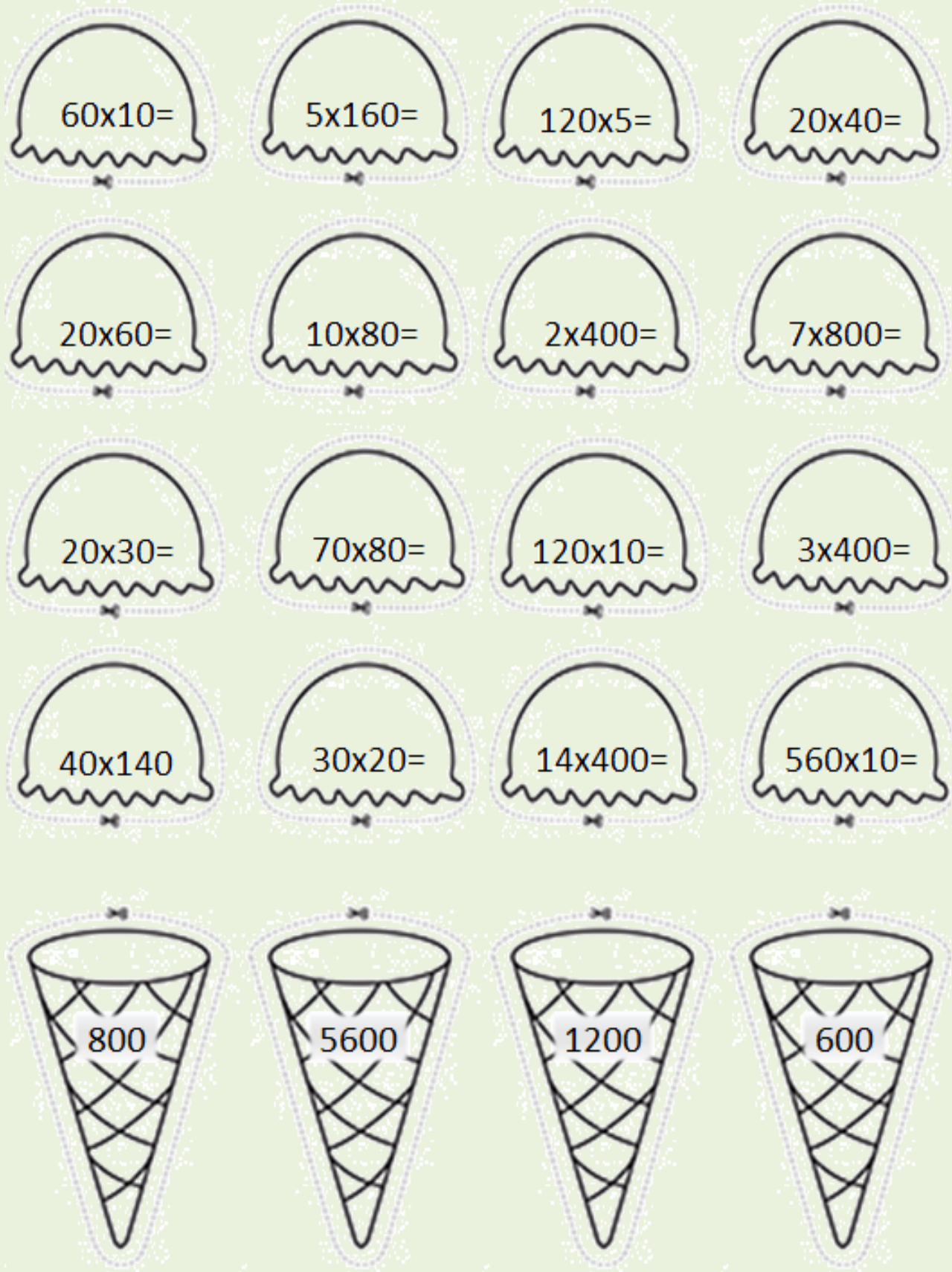
- נדפיס לילדים את דפי כדורי הגלידה התואמים.

- נבקש מהילדים לפתור את התרגילים שעל גבי כדורי הגלידה ולכתוב את התוצאה בראש כל כדור גלידה לפי הדוגמא הבאה:

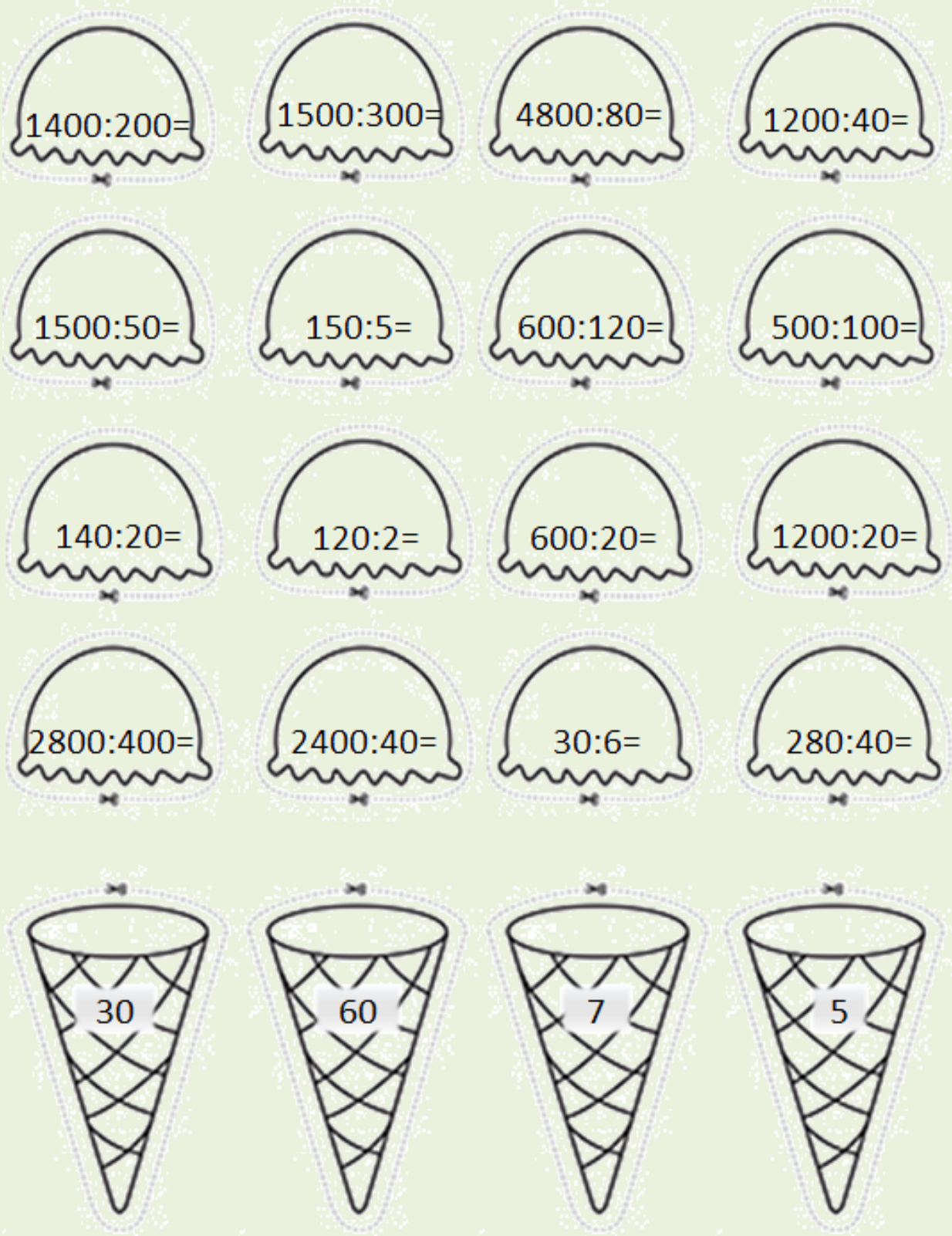

- נבקש מהילדים לצבוע את כדורי הגלידה והגביעים כרצונם, ולגזור אותם לפי הסימון.
- נחלק לילדים דף ריק ונבקש מהם להדביק בתחתית הדף את גביעי הגלידה, ולכל גביע להדביק מגדל של כדורי הגלידה המתאימים (פתרונות מצורפים בהמשך).

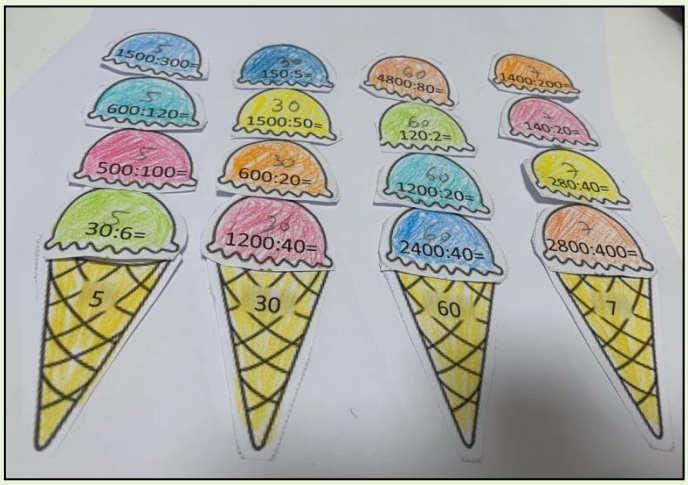
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

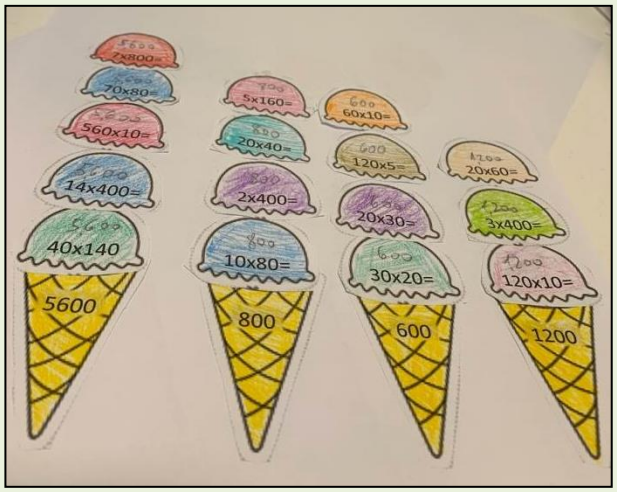

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

סדרות של קיץ

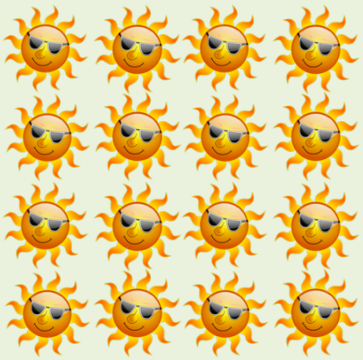
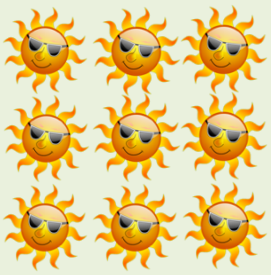
- נקרין ונדפיס לילדים את סדרות הקיץ המצורפות בהמשך, בכל פעם סדרה אחת (סדרת השמשות, סדרת כוכבי הים וסדרת כדורי הים).
- נתבונן בכל סדרה בתשומת לב מרבית ונגלה את החוקיות שלה.
- בתחילה נבקש מהילדים לכתוב מתחת לכל איבר מה הכמות המוצגת בו.
לדוגמא, בסדרת השמשות מתחת איבר מס׳ 1 נכתוב כמות של 1, מתחת איבר מס׳ 2 נכתוב 4 כמות של 4, מתחת איבר 3 נכתוב את הכמות 9, וכך הלאה.
- בהמשך נבקש מהילדים לצייר את האיברים החמישי, השישי והשמיני בכל סדרה.
- נזמין את הילדים לספר מהי החוקיות אותה גילו בכל סדרה.

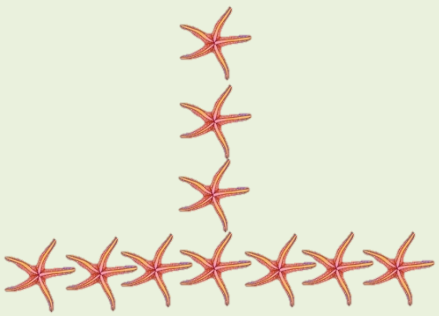
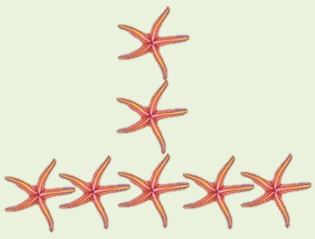
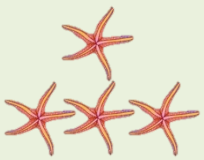
כל הזכויות שמורות ©

חוקיות בסדרות:

- סדרת השמשות- זוהי סדרה של המספרי הריבועיים, כי כל איבר בסדרה מציג שטח ריבוע, האיבר הראשון מציג שטח ריבוע של x11, האיבר השני בסדרה מציג שטח ריבוע של x22, האיבר השלישי בסדרה מציג שטח ריבוע של x33, וכך הלאה. ניתן גם לומר שהאיברים מציגים מכפלה של מספר האיבר בעצמו.

סדרת השמשות			
 מס׳ 4	 מס׳ 3	 מס׳ 2	 מס׳ 1

- סדרת כוכבי הים- זהי סדרה שבה כל איבר גדול מהאיבר שלפניו ב-3. כדי למצוא איבר כלשהו אכפיל את מספר האיבר ב-3 ואוסיף 1. למשל, כמות כוכבי הים באיבר השמיני יהיה תוצאת התרגיל: 8x3+1=25.

סדרת כוכבי הים			
 מס׳ 4	 מס׳ 3	 מס׳ 2	 מס׳ 1

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

❖ סדרת כדורי הים- כל איבר בסדרה הוא סכום האיברים שלפניו עם האיבר עצמו, כך למשל כמות כדורי הים באיבר הרביעי בסדרה תהיה הסכום של התרגיל: 1+2+3+4=10. בסדרה זו ההפרש בין האיברים יהיה סדרת המספרים הטבעיים (האיבר עצמו).

סדרת כדורי הים			
מס׳ 4 	מס׳ 3 	מס׳ 2 	מס׳ 1

- בסיום הצגת החוקיות של הסדרות בקשו מהילדים למצוא איברים נוספים רחוקים יותר בשלושת הסדרות שהוצגו, לדוגמא למצוא את כמות השמשות שתהיה באיבר העשירי בסדרה או את כמות כוכבי הים שתהיה באיבר ה-12 בסדרה.
- נציע לילדים להשתמש בחרצני פירות (או לצייר), למשל הגלעינים של המישמש, וליצור סדרה משלהם.
- נאפשר לילדים להציג את הסדרות שיצרו בכיתה ולתת לאחרים לגלות את החוקיות שמסתתרת.

<u>סיכום</u>

במפגש זה עסקנו בנושאים מתמטיים שונים באמצעות אלמנטים של קיץ כמו שמשות, קרם הגנה, כדורי ים וכדומה. נבקש מהילדים לספר מה עשינו ומה למדנו היום. כיצד יצרנו סדרות מחרצני פירות והרכבנו גלידות מתרגילים שקולים, מה גילינו בפתרון המשוואות של קרם ההגנה וידע שרכשנו בנושא הטמפרטורה של ערים בעולם.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

דוגמאות לפריסה שבועית

לפניכם מבחר דוגמאות מומלצות לפריסה שבועית:

בכל פריסה שבועית מוצעים פעילויות בשפה ובהעשרה מתמטית, המאפשרים פעילות לבחירה עבור כל נושא.

בכל שבוע, מוצעים שני שירים אשר נבחרו בהתאמה לערכים לתוכן .

"נפגשים ביחד"

בכל בוקר יתכנסו כל ילדי ביה"ס של החופש הגדול למפגש משותף של בוקר ובו:

דברי פתיחה- על היום שהיה והיום שיהיה,(צוות ילדים) ופעילות מוסיקאלית, תנועה, שיר מיוחד/הימנון, ריקוד יוגה, היפ-הופ וכד'.(בהתאם לכישורי הצוות).

"שיר של יום"

השירים לקוחים מהתוכנית "שיר של יום" – ומותאמים לנושאים.

בקישור למורה – http://mag.calltext.co.il/magazine/47?article=3

מצורפים: מילים, תווים, פעילויות ולינק להשמעת השיר.

נשמיע את השיר, נקרין או נחלק דף עם מילות השיר.

נשוחח על הערכים העולים בו ונפעיל את הילדים בהתאמה.

ניתן לעטר ולאגוד את כל השירים לשירון.

פעילויות חווייתיות ערכיות -

נבחרו מתוך היצע של מאגר הפעילויות המצורף בהמשך ובהתאמה לנושא.

חלק מהפעילויות ניתן להפעיל באמצעות המדריכים, בהתאם לכישורי הצוות.

***ניתן לשנות את לוח הזמנים במהלך היום בהתאמה לפעילויות הנבחרות.**

יש להתאים את הפעילויות להנחיית משרד הבריאות.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פריסת תוכנית שבועית
הצעה 1 א'-ב'
מותאם לילדים הלומדים בחינוך החרדי

שעות פעילות	יום א	יום ב	יום ג	יום ד	יום ה
8.30-8.00 9.30-8.30	**"נפגשים ביחד"** **"שיר של בוקר"** " אני ואתה"	**"נפגשים ביחד"** **"שיר של בוקר"** " אני ואתה"	**"נפגשים ביחד"** **"שיר של בוקר"** " אנשים טובים"	**"נפגשים ביחד"** **"שיר של בוקר"** " אנשים טובים"	**"נפגשים ביחד"** **שירי השבוע** והערכים בשירים
10.00-9.30	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר
11.30-10.00	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **תזונה:** **מפגש 1** **המאכלים שאנו אוכלים**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 1** העשרה במתמטיקה פירות וירקות **אומדן מניה וזיהוי**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 4** "מה אוכלים היום" התפריט	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 2** העשרה במתמטיקה מרוץ ישר המספרים	**יום שיא** **והצגת תוצרים**
11.45-11.30	הפסקה	הפסקה	הפסקה	הפסקה	**משחקי חברה-גיבוש ושיתוף פעולה**
12.45-11.45	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש1** **המאכלים שאנו אוכלים** - **העשרה ויצירה**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 1** **העשרה במתמטיקה** **משחק מעגל דומינו** **סימטריה ומשמעות החצי**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 4** **שיר התפריט** **חריזה כתיבה ויצירה**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 2** **העשרה במתמטיקה** **צועדים ומודדים, תופסת מצולעים**	או **"משחקים של פעם"**
13.00-12.45	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום השבוע**

"שיר של יום"

השירים לקוחים מהתוכנית "שיר של יום" – ומותאמים לנושאי המיפגשים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פריסת תוכנית שבועית

הצעה 2 ג'-ד'

שעות פעילות	יום א	יום ב	יום ג	יום ד	יום ה
8.30-8.00 9.30-8.30	"**נפגשים ביחד**" **"שיר של בוקר**" " תודה"	"**נפגשים ביחד**" **"שיר של בוקר**" " תודה"	"**נפגשים ביחד**" **"שיר של בוקר**" " יד ביד"	"**נפגשים ביחד**" **"שיר של בוקר**" " יד ביד"	**"נפגשים ביחד"** **שירי השבוע** והערכים בשירים
10.00-9.30	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר
11.30-10.00	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** תזונה - מפגש2 הפלאפל כמאכל לאומי	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 5** העשרה במתמטיקה דברו אלי בפרחים	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** מצב הרוח מפגש1 פעילות יוצרת בחוץ ובטבע	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** מפגש 6 העשרה במתמטיקה חם בשמש	**יום שיא** **והצגת תוצרים**
11.45-11.30	הפסקה	הפסקה	הפסקה	הפסקה	**פעילות חוץ:** **"פלנטי"**
12.45-11.45	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** תזונה - מפגש2 הפלאפל כמאכל לאומי	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **מפגש 5** העשרה במתמטיקה דברו אלי בפרחים	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** מצב הרוח מפגש1 פעילות יוצרת בחוץ ובטבע	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** מפגש 6 העשרה במתמטיקה חם בשמש	חינוך לתבונה פיננסית
13.00-12.45	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום השבוע**

"שיר של יום"

השירים לקוחים מהתוכנית "שיר של יום" – ומותאמים לנושאי המיפגשים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פריסת תוכנית שבועית
הצעה 3 ג'-ד'
מותאם גם לילדים הלומדים בחינוך החרדי:

שעות פעילות	יום א	יום ב	יום ג	יום ד	יום ה
8.30-8.00 9.30-8.30	**"נפגשים ביחד"** **"שיר של בוקר"** "שיר השיירה"	**"נפגשים ביחד"** **"שיר של בוקר"** "שיר השיירה"	**"נפגשים ביחד"** **"שיר של בוקר"** "אח יא ראב "	"**נפגשים ביחד"** **"שיר של בוקר"** "אח יא ראב "	**"נפגשים ביחד"** **שירי השבוע** והערכים בשירים
10.00-9.30	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר
11.30-10.00	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **"פעילות גופנית"** **"נפש בריאה בגוף בריא**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **העשרה במתמטיקה** "**פירות וירקות"** **דיאגרמות ומשוואות פירות וירקות**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **"בריאות ומניעת חולי"** **גילוי הפנצילין**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **העשרה במתמטיקה** **"פעילות גופנית" באולינג וקסמים מתמטיים**	**יום שיא והצגת תוצרים**
11.45-11.30	הפסקה	הפסקה	הפסקה	הפסקה	**פעילות חוץ:** **"פלונטר"**
12.45-11.45	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020" "מצב הרוח" מטיילים בחצר בה"ס**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **העשרה במתמטיקה** "**פירות וירקות"** **מסדרים בשורות וכופלים / משחק זכרון**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **"בריאות ומניעת חולי"** **גילוי הפנצילין**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020" העשרה במתמטיקה "פעילות גופנית" מרוץ סימני ההתחלקות, מלכי המשולשים**	**חשיבה יצירתית אתגר ושיתוף פעולה**
13.00-12.45	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום השבוע**

"שיר של יום"

השירים לקוחים מהתוכנית "שיר של יום" – ומותאמים לנושאי המפגשים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פריסת תוכנית שבועית

הצעה 4 א'-ב'

שעות פעילות	יום א	יום ב	יום ג	יום ד	יום ה
8.30-8.00 9.30-8.30	"**נפגשים ביחד**" **"שיר של בוקר"** "קום והתהלך בארץ"	"**נפגשים ביחד**" **"שיר של בוקר"** "קום והתהלך בארץ"	"**נפגשים ביחד**" **"שיר של בוקר"** "בואו נשיר לארץ יפה"	"**נפגשים ביחד**" **"שיר של בוקר"** "בואו נשיר לארץ יפה"	**"נפגשים ביחד"** **שירי השבוע** והערכים בשירים
10.00-9.30	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר
11.30-10.00	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **מפגש 1** **"כמה נעים לטייל"** / פעילות בעקבות מפה	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **מפגש 3** "צידה לטיול**"** **העשרה במתמטיקה**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** מפגש 3 "צידה לטיול" **העשרה במתמטיקה**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **מפגש 5 "קיץ"** **העשרה במתמטיקה** **מנייה ותרגילי חיבור**	**יום שיא** **והצגת תוצרים**
11.45-11.30	הפסקה	הפסקה	הפסקה	הפסקה	**פעילות חוץ:** **"שרים בשביל ישראל"**
12.45-11.45	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **"כמה נעים לטייל"** **בעקבות תמונות/ בעקבות שיר**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **"כמה נעים לטייל"** **יצירה / מטבעות / מוזיאון הסביבה**	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** **"כולנו פעילים"** חידות ומשחקי תנועה	**"פעילים ובריאים בקיץ 2020"** "כולנו פעילים" חוגי ספורט ופעילות גופנית	באקורדיון ונעלי בית
13.00-12.45	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום השבוע**

"שיר של יום"

השירים לקוחים מהתוכנית "שיר של יום" – ומותאמים לנושאי המיפגשים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פריסת תוכנית שבועית

הצעה 5 א'-ב'

שעות פעילות	יום א	יום ב	יום ג	יום ד	יום ה
8.30-8.00 9.30-8.30	"נפגשים ביחד" "שיר של בוקר" " המשפחה שלי"	"נפגשים ביחד" "שיר של בוקר" " המשפחה שלי"	"נפגשים ביחד" "שיר של בוקר" " אמא שלי"	"נפגשים ביחד" "שיר של בוקר" " אמא שלי"	"נפגשים ביחד" שירי השבוע והערכים בשירים
10.00-9.30	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר
11.30-10.00	"פעילים ובריאים בקיץ 2020" תזונה מפגש 5 "איך מגוונים" ארוחות משפחתיות	""פעילים ובריאים בקיץ 2020" תזונה מפגש 3 מכינים לאבנה	"פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 6 העשרה במתמטיקה "אני נקי" משוואות ותובנות אלגבריות	"פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 1 "בריאות ומניעת מחלות" שמירה על בריאות העיניים – תעתועי ראייה	יום שיא והצגת תוצרים
11.45-11.30	הפסקה	הפסקה	הפסקה	הפסקה	פעילות חוץ: סדנת קצב
12.45-11.45	""פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 5 "איך מגוונים" יצירת חוברת אישית -	"פעילים ובריאים בקיץ 2020" תזונה מפגש 3 פיתה דרוזית ולאבנה	""פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 6 העשרה במתמטיקה "אני נקי" גופים, אומדן ומדידות אורך	"פעילים ובריאים בקיץ 2020" מפגש 1 "בריאות ומניעת מחלות" שמירה על בריאות העיניים -יצירת משקפיים	תיפוף גוף וכלי הקשה
13.00-12.45	סיכום היום	סיכום היום	סיכום היום	סיכום היום	סיכום השבוע

"שיר של יום"

השירים לקוחים מהתוכנית "שיר של יום" – ומותאמים לנושאי המיפגשים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פריסת תוכנית שבועית
הצעה 6 ג'-ד'
מותאם גם לילדים הלומדים בחינוך החרדי

שעות פעילות	יום א	יום ב	יום ג	יום ד	יום ה
8.30-8.00 9.30-8.30	"**נפגשים ביחד**" "**שיר של בוקר**" "שיר בבוקר בבוקר"	"**נפגשים ביחד**" "**שיר של בוקר**" "שיר בבוקר בבוקר"	"**נפגשים ביחד**" "**שיר של בוקר**" "מילה טובה"	"**נפגשים ביחד**" "**שיר של בוקר**" "מילה טובה"	"**נפגשים ביחד**" **שירי השבוע** והערכים בשירים
10.00-9.30	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר	הפסקת אוכל ופעילות בחצר
11.30-10.00	""**פעילים ובריאים בקיץ 2020**" **מפגש 1 תזונה** "**קמח, בצק לחם**" מהחיטה לקמח	"**פעילים ובריאים בקיץ 2020**" מפגש 3 **העשרה במתמטיקה** "**טיול בטבע**" **אורך הדרך**	"**פעילים ובריאים בקיץ 2020**" **מפגש3** "**המים שאנו שותים**" **מים מסתובבים בעולם**	"**פעילים ובריאים בקיץ 2020**" **מפגש 5** **העשרה במתמטיקה** "**דברו אלי בפרחים**" **פרחים ומספרים**	**יום שיא** **והצגת תוצרים**
11.45-11.30	הפסקה	הפסקה	הפסקה	הפסקה	**פעילות חוץ:** "**שרים בשביל ישראל**"
12.45-11.45	"**פעילים ובריאים בקיץ 2020**" **מפגש1 תזונה** **אפיית לחם/פיתות** **פעילות-** **השועל והלחם**	"**פעילים ובריאים בקיץ 2020**" **מפגש 3** **העשרה במתמטיקה** "**טיול בטבע**" **חידת הבקבוק** **הכתום**	"**פעילים ובריאים בקיץ 2020**" **מפגש 3** "**גשם של אנשים**" **פעילות**	"**פעילים ובריאים בקיץ 2020**" **מפגש 5** **העשרה במתמטיקה** "**דברו אלי בפרחים**" **סידורי פרחים**	**בנעלי בית** **ואקורדיון**
13.00-12.45	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום היום**	**סיכום השבוע**

שיר של יום"

השירים לקוחים מהתוכנית "שיר של יום" – ומותאמים לנושאי המפגשים.

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

מאגר פעילויות בית ספריות וחוץ בית ספריות לבחירה

ניתן לשלב פעילויות העשרה נוספות בהתאמה לתוכן
יש להתאים את הפעילויות להנחיות משרד הבריאות

פעילויות בית ספריות:

פעילות/ חוג	תחום	גיל	נושאים
סדנה לחשיבה יצירתית ושיתוף פעולה	תקשורת בין אישית ופתרון בעיות	גן-ד'	"פלונטר" חשיבה יצירתית, אתגר ושיתוף פעולה
סדנא לחשבון כלכלי	חינוך פיננסי וצרכנות נבונה	ג'-ד'	"פלנטי"- חינוך לתבונה פיננסית
משחקים של פעם"" https://www.pitria.com/old-school-games	משחקי ילדים	גן -ד'	משחקי נוסטלגיה לילדים
שעשועי מחול	מחול (מתוך השפה הערבית)	גן-ד'	תרבות עולם - תהליכי יצירה ויחסים. שעשועי דמיון ויצירת דימויים
דרך השלף- יום גיבוש משימתי	o.d.t	גן-ד'	פעילויות ומשימות קבוצתיות
סדנת קצב, תיפוף גוף וכלי הקשה	מוסיקה	גן-ד'	שיפור מיומנויות מוטוריות ותקשורת חברתית
"נוגעים בשמים"- סדנאות עפיפונים (עפיפונים ככלי להגשמה)	יצירה	גן-ד'	יצירה, הגשמת חלומות
פעילות עפיפונים	יצירה	גן-ד'	אגדות ועובדות על עפיפונים, בניית עפיפונים
"קפטן זוקיני"	קרקס	גן-ד'	מופע להטוטנות, מופע קרקס מלווה במוסיקה
"כלים –קולות" החברים של הקרנף מסביב לעולם	מוסיקה	גן-ד'	הצגת כלים ושיתוף ילדים
חדרי בריחה ניידים	חוגים- העשרה וגיבוש	גן-ד'	חדרי בריחה ניידים מומלצים: "לשחרר את צוציק"- בנושא בע"ח, "20 מי יודע" –ידע עולם על אישים ומקומות. מומלץ ומאושר סל תרבות ומותאם לכיתות יסוד.

כל הזכויות שמורות ©

פעילות/ חוג	תחום	גיל	נושאים
שרים בשביל ישראל – בנעלי בית ואקורדיון	שירי ארץ ישראל	א'-ד'	
<u>תיפוף על תופים ממוחזרים- תיפוף ירוק</u>	מוסיקה	גן -ד'	תיפוף על תופים ממוחזרים- מוסיקה ומחזור
פיסול מעיסות נייר	יצירה	גן-ד'	פיסול מעיסת נייר- מיחזור ויצירה
<u>פעילות שדאות ומחנאות</u>	מחנאות	גן-ד'	מחנאות
חיות וחוויות – מופע של למידה והנאה בשילוב תחפושות	בעלי חיים	גן – ב'	"גן – גורים"
<u>הדב הירוק</u>	מגוון הפעלות בנושא מיחזור	א'-ג'	מגוון תחומים
הרצאות להעצמה	"חכמת השמחה" ומסע לעולמם המופלא של דולפינים	ג'-ד' '	"תרבוטובה" לילדים ונוער
הרצאות מעוררות השראה	ספורט ואתגרים	א'-ג'	אומץ, תעוזה וחוסן מנטלי
הרצאות להעצמה	השראה והגשמת חלומות	ילדים ג'-ד' ומבוגרים	מחיסרון ליתרון, פריצת גבולות ועוד
מיפגש חוויתי עם ספרים	מכוונות לעולם הספר	הגיל הרך - גן-ב'	"גן-נט" מט"ח
סופר אורח – שיח פתוח על סיפור ועלילה	מיפגש עם יוצרים ומאיירים	גן -ד'	טל בן שחר ושרלי יובל יאיר, הדס לייבוביץ, ועוד
מספר סיפורים – בתנועה, משחק ושיר	מיפגש עם סופרים	ב'-ד'	תיאטרון סיפור – כולל תפאורה ותלבושות
תנועה בריאותית (למגזר החרדי)	תנועה ומוסיקה	גן-ד'	בריאות
בובות מעבר לוילון (למגזר החרדי)	תאטרון בובות	גן-ד'	דימיון ומשחק

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פעילות/ חוג	תחום	גיל	נושאים
משחקי כדור (למגזר החרדי)	משחקי חברה	גן-ד'	משחקי חברה, גיבוש ושיתוף פעולה
מופע קוסם טלפתיה ואמן חושי (למגזר החרדי)	קסמים לפי החוקים	גן-ד'	בין מציאות לדמיון
"זיכרון מצויר" קריקטורה, קומיקס וגרפיטי	יצירה ואומנות	גן-ד'	פורטל קרמל- אטרקציות לאירועים
חוג אוריגמי	יצירה	גן-ד'	אוריגמי ישראל
סדנת "פימו"	יצירה	גן-ד'	עולם של צבע ודמיון"," היכרות עם החומר, טכניקות לישה ועוד.
סדנאות בתפירה אישית: הכנת חרבות, שרביט קסמים, בע"ח מאטבים ועוד.	יצירה	גן-ד'	"זה קורה" -תיאטרון נודד
משחקי פנטומימה ומסיכות	דמיון ויצירה	גן-ד''	תיאטרון ופעילות סובבת עולם
משחקי חשיבה	פיתוח חשיבה בהתאמה	גן-ד'	גאיה- משחקי חשיבה סמרטווד" ועוד."
הריקוד ההודי וריקודים מכל העולם	תנועה וריקוד	ג'-ד'	"דרך הגוף"
חשיפה לכלי נגינה מגוונים מהטבע	מוסיקה	גן-ד'	"צלילי עולם" להתחבר למוסיקת המקור
חשיפה לכלי הקשה, בניית כלי הקשה, הכרת מקצבים	מוסיקה	גן-ד'	"מיתר, בונים ומנגנים"
הפקת קצב ומוסיקה באמצעות קול וגוף אנושי. הפקת ראפ -שיר עם כל הקבוצה	מוסיקה	ב'-ד'	סדנת ביטבוקס בשילוב לופר. פעילות סוחפת ואנרגטית
הכירות עם יצירות מופת קלאסיות, ומגוון כילים	מוסיקה קלאסית	גן-ד'	-TOOTYחוגי מוסיקה לילדים בכל הארץ

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פעילות/ חוג	תחום	גיל	נושאים
מפגש מוסיקלי המדגים שימושים בקצב וכלי הקשה במקומות שונים ברחבי העולם	מוסיקה	א'-ג'	- כל העולם קצב -
סדנת אנימציה וקולנוע	קולנוע ותקשורת	א'-ג'	קולנוע, מוסיקה ואנימציה
סדנת צחוק לילדים	השפעת הצחוק על הבריאות	גן-ד'	צחוק ושמחה בלב
סדנת יוגה לילדים	תרגול קשיבות ויוגה	גן-ד'	יוגה סטור -פעילות רגיעה לילדים
סדנאות מישחק	חברות ותקשורת בין אישית	א'-ד'	המשחק הוא המרחק הקצר בין ילדים
איך לצעוק חלומות ולהגשים אותם	חולמים קדימה	ג'-ד'	שחקן סופר- יובל אברמוביץ
מופע קסמי מדע	מדע גילויים והמצאות	גן-ד'	ד"ר מולקולה
להטוטנות בשילוב חומרים בשימוש חוזר	אומנות הקרקס	גן-ד'	להטוטנות חוויתית
סדנת קפוארה	ריקוד, אקרובטיקה, משחק ומוסיקה	גן-ד'	המרכז הישראלי לקפאורה
מנצחים בשטח	תנועה ספורט	ג'-ד'	שיתוף פעולה, גיבוש ופתרון בעיות
אומנויות לחימה לילדים	תנועה והתמודדות עם אתגרים	א'-ד'	משמעת עצמית , איפוק, ריכוז ושווי מישקל
הכלב חברו הטוב של האדם	בעלי חיים	גן-ד'	חוות הכלבים – הכפר הירוק סדנאות וימי כיף
טיפוח ציפורי הבר	עופות ובעלי חיים	גן-ד'	ילדים וציפורים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©

פעילויות חוץ בית ספריות:

נושאים	תחום	גיל	פעילות/ חוג
טובים השניים - הצגת ילדים	תיאטרון	א'-ג'	תיאטרון אורנה פורת
מרכז "מהותי " הכרה בעולמו של הילד.	פיתוח והעצמה אישית וחוויתית	א'-ג'	מרכז "מהותי "
"דיאלוג בחשיכה"	מוזיאון הילדים בחולון	ג' -ד'	סיור בחושך מוחלט בהדרכת מדריכים עיוורים
"הזמנה לשקט"	מוזיאון הילדים בחולון	ג'-ד'	הכירות עם שפת הסימנים. הנחייה עם מדריכי חרשים
"חברים ביער"	מוזיאון הילדים בחולון	גן-ד'	מיפגש חוויתי עם דמויות מהיער הקסום
הבית החדש של שירה	מחול	גן-ד'	מופע מחול
חיות וחוויות במחול	מחול	גן-ג'	מופע חוויתי
הענק וגנו	תיאטרון	ב'-ד'	הצגה
הכלב חברו הטוב של האדם	בעלי חיים	גן-ד'	חוות הכלבים – הכפר הירוק סדנאות וימי כיף
מדברים עם כלבים	בעלי חיים	ילדים ונוער	המרכז הישראלי ליחסי אדם-כלב. פעילות עם כלבים , שיטות אילוף עם המון אהבה
חיי היענים	עופות	ילדים ונוער	חוות יענים – חבל הבשור / האון
תצפית ציפורים חקר ציפורים	עופות	ילדים ונוער	רשות הטבע והגנים"" בשמורות הטבע ברחבי הארץ
קונצרטים מגוונים-קרנבל החיות, מוצרט קופץ לביקור ועוד.	מוסיקה קלאסית לקהל הצעיר	גן-ד'	תזמורת הבמה הישראלית בשיתוף מוזיאון תל אביב לאומנויות.
"דירה להשכיר"	תיאטרון	גן-ב'	ההצגה "דירה להשכיר" עיסוק בנושא שכנות.
קופיקו-מלך הג'ונגל	תיאטרון	גן-ג'	קופיקו יוצא למסע עם חברים חדשים
מיקי האריה שאהב תות	תיאטרון	גן-א'	עיבוד חדש לרב המכר שכתבה תרצה אתר
קריוס ובקטוס	תיאטרון	גן-א'	הצגה לילדים בנושא בריאות הפה והשיניים

***כל הפעילויות הינן בגדר המלצה בלבד!**

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 34/9.2017
הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך
כל הזכויות שמורות ©